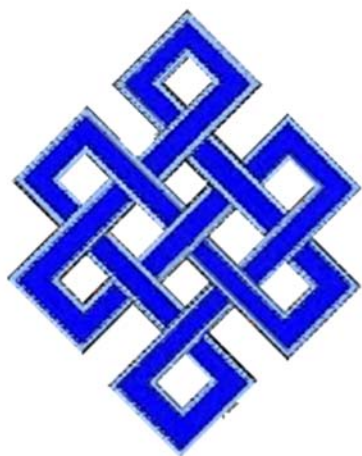


MAITREYA'S
*ORNAMENT FOR THE
CLEAR REALIZATIONS*



Jeffrey Hopkins
Jongbok Yi

UMA INSTITUTE
FOR TIBETAN STUDIES

Ornament for the Clear Realizations

Website for UMA Institute for Tibetan Studies (Union of the Modern and the Ancient: *gsar rnying zung `jug khang*): uma-tibet.org. UMA stands for "Union of the Modern and the Ancient" and means "Middle Way" in Tibetan. UMA is a non-profit 501(c)3 organization.

Maitreya's
*Ornament for the
Clear Realizations*

Jeffrey Hopkins
Jongbok Yi

Edited by Elizabeth Napper

UMA Institute for Tibetan Studies
uma-tibet.org

Education in Compassion and Wisdom UMA Go-mang Translation Project

*Supported by a generous grant
from the ING Foundation
and individual sponsors—
Hsu Shu-Hsun; Chou Mei-Dai;
Chien Jin-Hong; Pu Chih-Pin;
Daniel E. Perdue*

Translating texts from the heritage of Tibetan and Inner Asian Buddhist systems. The project focuses on Great Indian Books and Tibetan commentaries from the Go-mang College syllabus as well as a related theme on the fundamental innate mind of clear light in Tantric traditions. A feature of the Project is the usage of consistent vocabulary and format throughout the translations.

Publications available online without cost under a Creative Commons License with the understanding that downloaded material must be distributed for free: <http://uma-tibet.org>. UMA stands for Union of the Modern and the Ancient (*gsar rnying zung 'jug khang*). The UMA Institute for Tibetan Studies is a non-profit 501(c)3 organization.

Version: June, 2015

ISBN

Library of Congress Control Number:

Hopkins, Jeffrey, 1940-; Yi, Jongbok, 1971.

Maitreya's ornament for the clear realizations / by Jeffrey Hopkins, Jongbok Yi ;
edited by Elizabeth Napper.

Includes bibliographical references.

ISBN

1. Byams pa (Maitreya). Shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan.
2. Ngag dbang dpal ldan, b. 1797. Bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan tshig don gyi sgo nas bshad pa byams mgon zhal lung.
3. Dge-lugs-pa (Sect)--Doctrines. 5. Phar-phyin. 6. Wisdom--Religious aspects--Buddhism. I. Napper, Elizabeth, 1949- II. Title.

Contents

Preface	29
Ngag-wang-pal-dan	35
Maitreya's <i>Ornament for the Clear Realizations</i> with the Seventy Topics Indicated	43
Chapter I. Exalted-knowers-of-all-aspects	50
1 st Topic	50
1. Great Vehicle Mind-generations (མཐུན་པ་བསྐྱེད་)	50
2 nd Topic	52
2. Guidance (གདམས་ངག་)	52
3 rd Topic	54
3. Limbs of Definite Discrimination (ངེས་འབྱེད་ཡན་ ལག་)	54
4 th Topic	58
4. Naturally Abiding Lineage, the Support of Great Vehicle Achievings (ཐུག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་ གནས་རིགས་)	58
5 th Topic	60
5. Objects of Observation of Great Vehicle Achievings (ཐུག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་)	60
6 th Topic	61
6. Objects of Intent of Great Vehicle Achievings (ཐུག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་)	61
7 th Topic	62
7. Achievings through Armor (གོ་སྒྲུབ་)	62
8 th Topic	63
8. Achievings through Engagement (འབྲུག་སྒྲུབ་)	63
9 th Topic	64
9. Achievings through Collections (ཚོགས་སྒྲུབ་)	64

10th Topic	72
10. Definitely Issuative Achievings (ངེས་འབྱུང་རྒྱུ་བ་པ་)	72
Chapter II. Knowers of Paths	73
11th Topic	73
1. Limbs of Knowers of Paths (ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་)	73
12th Topic	74
2. Knowers of Paths that Know Hearer Paths	
(ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་)	74
13th Topic	76
3. Knowers of Paths that Know Solitary	
Realizer Paths (རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་)	76
14th Topic	78
4. Great Vehicle Paths of Seeing, Greatly	
Beneficial in This and Future Lives (འདི་ཕྱིར་ཕན་ཡོན་	
ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་)	78
15th Topic	80
5. Functions of a [Great Vehicle] Path of	
Meditation (སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་)	80
16th Topic	81
Paths of Meditation of Belief (མཐོམ་བ་སྒོམ་ལམ་)	81
17th Topic	82
7. Praise, Extolling, and Lauding of the	
Benefits of That [Path of Meditation of Belief]	
(དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བཟླས་གསུམ་)	82
18th Topic	83
8. Paths of Meditation of Dedication (བཟོ་བ་སྒོམ་ལམ་)	83
19th Topic	84
9. Paths of Meditation of Admiration (རྗེས་སྤྱི་ཡི་རང་	
སྒོམ་ལམ་)	84
20th Topic	85
10. Paths of Meditation of Achieving (རྒྱུ་བ་བ་སྒོམ་ལམ་)	85

21st Topic	86
11. Paths of Meditation of Complete Purity (རྣམ་	
དག་སྒྲུབ་ལམ་)	86
Chapter III. Knowers of Bases	88
22nd Topic	88
1. Knowers of Bases Not Abiding in the	
Extreme of Mundane Existence due to	
Knowledge (ཤེས་པས་སྤྲོད་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་)	88
23rd Topic	88
[2. Knowers of Paths Not Abiding in the	
Extreme of Peace due to Compassion (སྤྱད་རྗེས་ཞི་ལ་	
མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་)]	88
24rd Topic	89
3. Knowers of Bases Distant from the Fruit	
Mother (འབྲས་ལུ་མ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་)	89
25th Topic	89
4. Knowers of Bases Close to the Fruit Mother	
(འབྲས་ལུ་མ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་)	89
26th Topic	90
5. Knowers of Bases Classed as Discordant (མི་	
མཐུན་ཕྱགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་)	90
27th Topic	91
6. Knowers of Bases Classed as Antidotes (གཉེན་	
པོ་ཕྱགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་)	91
28th Topic	93
7. Trainings in Knowers of Bases (གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་)	93
29th Topic	94
8. Equalities in the Modes of Apprehension of	
Trainings [in Knowers of Bases] (སྒྱུར་བ་དཔེ་འཛིན་	
སྒྲངས་མཉམ་ཉིད་)	94

30th Topic	95
9. Paths of Seeing (མཐོང་ལམ་)	95
Chapter IV. Complete Trainings in All Aspects	98
31st Topic	98
1. Aspects (རྣམ་པ་)	98
32nd Topic	101
2. Trainings (སྦྱར་བ་)	101
33rd Topic	103
3. Qualities of Trainings (སྦྱར་བའི་ཡོན་ཏན་)	103
34th Topic	104
4. Defects of Trainings (སྦྱར་བའི་སློན་)	104
35th Topic	105
5. Characteristics of Trainings (སྦྱར་བའི་མཚན་ཉིད་)	105
36th Topic	110
6. Concordances with a Portion of Liberation	
(ཐར་པ་ཆ་མཐུན་)	110
37th Topic	111
7. Concordances with a Portion of Definite	
Discrimination (ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་)	111
38th Topic	112
8. Irreversible Community Members (ཕྱིར་མི་སྒྲག་པའི་	
དགེ་འདུན་)	112
39th Topic	118
9. Trainings in the Equality of Mundane	
Existence and Peace (སྤྱི་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྦྱར་བ་)	118
40th Topic	119
10. Trainings in a Pure Land (ཞིང་དག་སྦྱར་བ་)	119
41th Topic	120
11. Trainings in Skill in Means (ཐབས་མཁས་སྦྱར་བ་)	120
Chapter V. Peak Trainings	121
42nd Topic	121

1. Heat Peak Trainings (དོད་ཅེ་ལྷོར་)	121
43rd Topic	122
2. Peak Peak Trainings (ཅེ་མའི་ཅེ་ལྷོར་)	122
44th Topic	123
3. Forbearance Peak Trainings (བཟོད་པའི་ཅེ་ལྷོར་)	123
45th Topic	124
4. Supreme Mundane Qualities Peak Trainings (ཆོས་མཆག་གི་ཅེ་ལྷོར་)	124
46th Topic	125
5. Path-of-Seeing Peak Trainings (མཐོང་ལམ་ཅེ་ལྷོར་)	125
47th Topic	130
6. Path-of-Meditation Peak Trainings (སྒྲུལ་ལམ་ཅེ་ ལྷོར་)	130
48th Topic	134
7. Uninterrupted Peak Trainings (བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་ ལྷོར་)	134
49th Topic	135
8. Wrong Achievings to be Avoided (བསལ་བྱ་ལོག་ ལྷོར་)	135
Chapter VI. Serial Trainings	137
50th Topic	137
1. Perfection of Giving (བྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་)	137
51st Topic	137
2. Perfection of Ethics (ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་)	137
52nd Topic	137
3. Perfection of Patience (བཟོད་པའི་ཕར་བྱིན་)	137
53rd Topic	137
4. Perfection of Effort (བརྩོན་ལགུས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་)	137
54th Topic	137
5. Perfection of Concentration (བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་བྱིན་)	137

55th Topic	137
6. Perfection of Wisdom (ཤེས་རབ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་)	137
56th Topic	137
7. Recollection of the Buddha Jewel (སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་རྒྱུ་བྱ་བ་)	137
57th Topic	137
8. Recollection of the Doctrine Jewel (ཚོས་དཀོན་མཆོག་རྒྱུ་བྱ་བ་)	137
58th Topic	138
9. Recollection of the Spiritual Community Jewel (དག་བདུན་དཀོན་མཆོག་རྒྱུ་བྱ་བ་)	138
59th Topic	138
10. Recollection of ethics (ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱུ་བྱ་བ་) [illustrating reversal from the unfavorable class]	138
60th Topic	138
11. Recollection of generosity (གཏོང་བ་རྒྱུ་བྱ་བ་) [illustrating engagement in virtue]	138
61st Topic	138
12. Recollection of deities [endowed with the eye of pristine wisdom] and gurus (ལྷ་མ་མེས་རྒྱུ་བྱ་བ་) [as judges of whether virtues or nonvirtues are performed]	138
62nd Topic	138
13. Realizing the naturelessness (ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྟགས་པ་) [of all those twelve]	138
Chapter VII. Momentary Trainings	140
63rd Topic	140
1. Nonfruition Momentary Trainings (ནུས་པར་ཞིན་པ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྦྱར་)	140
64th Topic	141

2. Fruitional Momentary Trainings (རྒྱལ་པར་སྒྲིན་པའི་ སྐད་ཅིག་སྟུང་)	141
65th Topic	142
3. Characterless Momentary Trainings (མཚན་ཉིད་ མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྟུང་)	142
66th Topic	143
4. Nondual Momentary Trainings (གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ ཅིག་སྟུང་)	143
Chapter VIII. Bodies of Attributes	144
67th Topic	144
1. Nature Bodies (རང་བཤུགས་སྐུ་)	144
68th Topic	145
2. Pristine Wisdom Bodies of Attributes (ཡི་ཤེས་ཚས་ སྐུ་)	145
69th Topic	148
3. Complete Enjoyment Bodies (ལངས་སྐུ་)	148
70th Topic	155
4. Emanation Bodies (སྒྲུལ་སྐུ་)	155
Buddha Activities (སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་)	156
[Condensation.1]	159
[Condensation.2]	159

Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations* with Ngag-wang-pal-dan's Outline **161**

1. Explanation of the title of the meaningful means of expression	163
I. Activities engaging the composition {2 parts}	164
<i>A. Expression of worship</i>	164
<i>B. Purpose and relationship (I.1-2)</i>	164
II. Nature of the composed text (Chaps. I- Condensation.2){3 parts}	166
<i>A. Division into eight for those having faith in the extensive (Chaps. I-VIII){2 parts}</i>	166
1. Presentation of the body (I.3-17){2 parts}	166

a. Brief indication [of the body of the treatise] (I.3-4)	166
b. Extensive explanation [of the body of the treatise] (I.5-17)	168
2. Extensive explanation of the branches [of the treatise] (I.18-VIII.40){3 parts}	172
a. Extensive explanations of the three exalted knowers (I.18-III.16){3 parts}	172
1) [Chapter I] Extensive explanation of exalted-knowers-of-all-aspects (I.18-73){3 parts}	172
1st Topic	173
1. Great Vehicle Mind-generations (སེམས་བསྐྱེད་)	173
A) Explaining the nature of the path, mind-generation (I.18-20)	173
2nd Topic	175
2. Guidance (གདམས་ངག་)	175
B) Explaining the guidances purifying mind-generation (I.21-24){2parts}	175
1' Setting forth the actual guidances (I.21-24){2parts}	175
a' Setting forth the general divisions [of guidances] (I.21-22)	175
b' Detailed explanation of what is difficult to realize (I.23-24)	177
2' Explanation of the start to generating a union of calm abiding and special insight observing emptiness by meditatively cultivating the meaning of the guidances (I.25-36){2 parts}	178
3rd Topic	178
3. Limbs of Definite Discrimination (ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་)	178
a' Brief indication [of the start to generating a union of calm abiding and special insight observing emptiness by meditatively cultivating the meaning of the guidances] (I.25-26)	178
b' Extensive explanation [of the start to generating a union of calm abiding and special insight observing emptiness	

by meditatively cultivating the meaning of the guidances] (I.27-36){3 parts}	179
1" Explaining the features of the objects of observation, aspects, and cause (I.27-33){4 parts}	179
A" The three features of the objects of observation, aspects, and cause of the heat [level of a path of preparation] (I.27-28b)	180
B" The objects of observation and aspects of the peak [level of a path of preparation] (I.28c-30)	180
C" The objects of observation and aspect of the forbearance [level of a path of preparation] (I.31-32b)	181
D" The objects of observation and aspect of the supreme-mundane-qualities [level of a path of preparation] (I.32c-33)	182
2" Explaining the features of the conceptions (I.34-35)	183
3" Explaining the features of restrainers (I.36)	184
C) Explaining how the meanings of the guidances are achieved (I.37-73){4 parts}	185
4th Topic	185
4. Naturally Abiding Lineage, the Support of Great Vehicle Achievings (ཐུགས་རྒྱུ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་)	185
1' Support of achievings (I.37-39){2 parts}	185
a' Divisions of lineage (I.37-38)	185
b' Dispelling an objection (I.39)	186
5th Topic	187
5. Objects of Observation of Great Vehicle Achievings (ཐུགས་རྒྱུ་པའི་དམིགས་པ་)	187
2' Objects of observation of achievings (I.40-41)	187
6th Topic	188
6. Objects of Intent of Great Vehicle Achievings (ཐུགས་རྒྱུ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་)	188
3' Objects of intent of achievings	188
4' Entities of achievings (I.43-73){4 parts}	189
7th Topic	189
7. Achievings through Armor (གོ་རྒྱུ་)	189
a' Achievings through armor, the vast attitude (I.43)	189

8th Topic	190
8. Achievings through Engagement (འདུག་སྒྲུབ་)	190
b' Achievings through engagement, the vast training (I.44-45)	190
9th Topic	191
9. Achievings through Collections (ཚགས་སྒྲུབ་)	191
c' Achievings through collections, the vast two collections (I.46-71){2 parts}	191
1" General indication [of achievings through collections, the vast two collections] (I.46-47)	191
2" Detailed explanation of what is difficult to realize [about achievings through collections] (I.48-71){2 parts}	192
A" Detailed explanation of the collection of grounds (I.48-70){2 parts}	192
1: Purifiers of the causal nine grounds (I.48-69){9 parts}	192
a: Purifiers of the first ground (I.48-50)	192
b: Purifiers of the second ground (I.51)	193
c: Purifiers of the third ground (I.52-53b)	193
d: Purifiers of the fourth ground (I.53c-54)	194
e: Purifiers of the fifth ground (I.55-56)	195
f: Purifiers of the sixth ground (I.57-58)	195
g: Purifiers of the seventh ground (I.59-66){2 parts}	196
1* abandoning twenty objects of abandonment (I.59-61)	196
2* reliantly cultivating twenty antidotes (I.62-65)	197
h: Purifiers of the eighth ground (I.66-67)	198
i: Purifiers of the ninth ground (I.68-69)	199
2: Characteristics of the resultant tenth ground (I.70)	199
B" Detailed explanation of the collection of antidotes (I.71)	200
10th Topic	201
10. Definitely Issuative Achievings (ངེས་འབྱུང་སྒྲུབ་པ་)	201
d' Definitely issuative achievings, the indubitable means of issuing forth an exalted-knower-of-all-aspects (I.72-73)	201
2) [Chapter II] Extensive explanation of knowers of paths (II.1-31){2 parts}	203
11th Topic	203

1. Limbs of Knowers of Paths (ལམ་ཤེས་གྱི་ཡན་ལག་)	203
A) the limbs of the paths (II.1){2 parts}	203
1' Features of the supports of knowers of paths (II.1ab)	203
2' Features of the supported knowers of paths (II.1cd){3 parts}	204
a' Feature of the mode of generation [of knowers of paths] (II.1c)	204
b' Feature of the entity [of knowers of paths] (II.1d)	204
c' Feature of the function [of knowers of paths] (II.1d)	204
B) the paths possessing the limbs (II.2-31){3 parts}	205
12th Topic	205
2. Knowers of Paths that Know Hearer Paths (ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་བདེ་ལམ་ཤེས་)	205
1' Hearer paths (II.2-5){2 parts}	205
a' Entity of the path (II.2)	205
b' Its cause, concordance with a portion of definite discrimination (II.3-5)	206
13th Topic	207
3. Knowers of Paths that Know Solitary Realizer Paths (རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་བདེ་ལམ་ཤེས་)	207
2' Solitary-Victor paths (II.6-10){3 parts}	207
a' Features of the support (II.6-7)	207
b' Entity of the path (II.8)	208
c' Its cause, concordance with a portion of definite discrimination (II.9-10)	208
3' Bodhisattva paths (II.11-31){2 parts}	210
a' Paths of seeing (II.11-16){2 parts}	210
14th Topic	210
4. Great Vehicle Paths of Seeing, Greatly Beneficial in This and Future Lives (འདི་ཕྱིར་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་ཐོག་ཆེན་མཐོང་ལམ་)	210
1" Brief indication of the entity [of paths of seeing] (II.11)	210
2" Extensive explanation of the aspects [of paths of seeing] (II.12-16)	211
b' Paths of meditation (II.17-31){2 parts}	213
15th Topic	213

5. Functions of a [Great Vehicle] Path of Meditation (སྒོམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་)	213
1" Functions of a [Great Vehicle] path of meditation (II.17)	213
2" [Great Vehicle] paths of meditation having those functions (II.18-31) {2 parts}	214
A" Contaminated paths of meditation (II.18-24) {3 parts}	214
1: Paths of meditation of belief (II.18-20) {2 parts}	214
16th Topic	214
Paths of Meditation of Belief (མཐོག་པ་སྒོམ་ལམ་)	214
1* Actual [Paths of meditation of belief] (II.18-19)	214
17th Topic	216
7. Praise, Extolling, and Lauding of the Benefits of That [Path of Meditation of Belief] (དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བརྟུན་བཟླགས་གསུམ་)	216
2* benefits [of paths of meditation of belief] (II.20)	216
18th Topic	217
8. Paths of Meditation of Dedication (བསྐྱེད་བ་སྒོམ་ལམ་)	217
2: Paths of meditation of dedication (II.21-23)	217
19th Topic	218
9. Paths of Meditation of Admiration (རྗེས་སྤྱི་ལོ་རང་སྒོམ་ལམ་)	218
3: Paths of meditation of admiration (II.24)	218
B" Uncontaminated paths of meditation (II.25-31) {2 parts}	219
20th Topic	219
10. Paths of Meditation of Achieving (སྐྱབ་པ་སྒོམ་ལམ་)	219
1: Paths of meditation of achieving (II.25)	219
2: Paths of meditation of complete purity (II.26-31) {2 parts}	220
a: Causes [of paths of meditation] of complete purity (II.26-27)	220
21st Topic	221

11. Paths of Meditation of Complete Purity (རྣམ་	
དག་སྒྲུབ་ལམ་)	221
b: Actual [paths of meditation of] complete purity] (II.28-31){2 parts}	221
1* General indication [of paths of meditation] of complete purity (II.28)	221
2* detailed explanation [of paths of meditation] of complete purity (II.29-31){2 parts}	221
A* Actual divisions of the paths [of meditation of complete purity] (II.29)	222
B* Distinctive feature of the final path [of meditation of complete purity] (II.30-31)	222
1# Actual distinctive feature [of the final path of meditation of complete purity] (II.30)	222
2# Dispelling an objection (II.31)	223
Chapter III. Explaining the nine phenomena characterizing knowers of bases	224
3) Extensive explanation of knowers of bases (III.1-16){6 parts}	224
22nd Topic	224
1. Knowers of Bases Not Abiding in the Extreme of Mundane Existence due to Knowledge (ཤེས་བས་སྲིད་ལ་མི་གནས་བའི་གཞི་ཤེས་)	224
A) nature of knowers of bases (III.1)	224
23rd Topic	225
[2. Knowers of Paths Not Abiding in the Extreme of Peace due to Compassion (སློང་རྒྱུ་ནི་ལ་མི་གནས་བའི་ལམ་ཤེས་)]	225
24rd Topic	226
3. Knowers of Bases Distant from the Fruit Mother (འབྲས་ལྗམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་)	226
25th Topic	226
4. Knowers of Bases Close to the Fruit Mother (འབྲས་ལྗམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་)	226
B) reasons for positing them as close or distant (III.2)	226

C) divisions of objects of abandonment and antidotes (III.3-7)	227
1' Actual [divisions of] objects of abandonment and antidotes (III.3-6)	227
26th Topic	228
5. Knowers of Bases Classed as Discordant (མི་ མཐུན་ཕྱགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་)	228
a' Objects of abandonment and antidotes to apprehension of signs with respect to knowers of bases and knowers of paths (III.3-4c)	228
27th Topic	230
6. Knowers of Bases Classed as Antidotes (གཞི་ པོ་ཕྱགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་)	230
b' Objects of abandonment and antidotes to apprehension of signs with respect to effects (III.4d-6)	230
2' Concluding summation (III.7)	231
D) how to practice (III.8-10)	232
28th Topic	233
7. Trainings in Knowers of Bases (གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་)	233
1' Entities of trainings (III.8-10b)	233
29th Topic	234
8. Equalities in the Modes of Apprehension of Trainings [in Knowers of Bases] (སྒྱུར་བ་དེའི་འཛིན་ སྒངས་མཉམ་ཉིད་)	234
2' Equalities in the modes of apprehension of trainings (III.10cd)	234
30th Topic	235
9. Paths of Seeing (མཐོང་ལམ་)	235
E) fruits of having practiced thusly (III.11-15)	235
1' Brief indication [of paths of seeing] (III.11)	235
2' Extensive explanation [of paths of seeing] (III.12-15)	235
F) concluding summation of the three exalted knowers (III.16)	238
b. Extensive explanations of the four trainings (IV.1-VII.1){2 parts}	239

1) Extensive explanation of what are to be brought under control (IV.1-V.42){2 parts}	239
A) [Chapter IV] Extensive explanation of the causes that are the means of control, complete trainings in all aspects (IV.1-63){2 parts}	239
1' Order of generating special trainings in the continuum (IV.1-34){4 parts}	240
a' Aspects to be trained in (IV.1-5){2 parts}	240
31st Topic	240
1. Aspects (རྣམ་པ་)	240
1" Brief indication [of the aspects to be trained in] (IV.1)	240
2" Extensive explanation [of the aspects to be trained in] (IV.2-5){3 parts}	241
A" Extensive explanation of the aspects of knowers of bases (IV.2)	241
B" Extensive explanation of the aspects of knowers of paths (IV.3)	241
C" Extensive explanation of the aspects of exalted-knowers-of-all-aspects (IV.4-5)	242
b' Persons who are the trainers (IV.6-7)	242
32nd Topic	244
2. Trainings (སྦྱར་བ་)	244
c' Entities of the trainings (IV.8-11)	244
d' Practices preparatory to the trainings (IV.12-34){4 parts}	247
33rd Topic	247
3. Qualities of Trainings (སྦྱར་བའི་ཡོན་ཏན་)	247
1" Qualities to be attained (IV.12ab)	247
34th Topic	248
4. Defects of Trainings (སྦྱར་བའི་སྦྱོན་)	248
2" Defects to be discarded (IV.12cd)	248
3" Characteristics to be known (IV.13-31){2 parts}	249
35th Topic	249
5. Characteristics of Trainings (སྦྱར་བའི་མཆན་ཉིད་)	249
A" Brief indication [of the characteristics to be known] (IV.13)	249
B" Extensive explanation [of the characteristics to be known] (IV.14-31){4 parts}	249

1: [Extensive explanation of] knowledge characteristics (IV.14-22){3 parts}	250
a: Knowledge characteristics of a knower of bases (IV.14-17)	250
b: Knowledge characteristics of a knower of paths (IV.18-19)	251
c: Knowledge characteristics of an exalted-knower-of-all-aspects (IV.20-22)	252
2: Differentiating characteristics (IV.23-26){2 parts}	252
a: Brief indication [of differentiating characteristics] (IV.23)	253
b: Extensive explanation [of differentiating characteristics] (IV.24-26)	253
3: [Extensive explanation of] functional characteristics (IV.27-28)	254
4: [Extensive explanation of] essential characteristics (IV.29-31)	255
36th Topic	256
6. Concordances with a Portion of Liberation (ཐར་བཀ་ཆ་མཐུན་)	256
4" Concordances with a portion of liberation to be reliantly cultivated in the [mental] continuum (IV.32-34){2 parts}	256
A" Entity [of a concordance with a portion of liberation] (IV.32)	256
B" Divisions [of concordances with a portion of liberation] (IV.33-34)	256
37th Topic	258
7. Concordances with a Portion of Definite Discrimination (ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་)	258
2' Order of having generated special trainings in the continuum (IV.35-63){3 parts}	258
a' Time of having generated the special trainings (IV.35-37)	258
b' Persons who are the supports of having generated [the special trainings] (IV.38-59){2 parts}	260
38th Topic	260

8. Irreversible Community Members (ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་

དགོ་འདུན་)

260

- 1" Brief indication [of the persons who are the supports of having generated the special trainings] (IV.38) 260
- 2" Extensive explanation [of the persons who are the supports of having generated the special trainings] (IV.39-59){3 parts} 261
- A" Signs of irreversibility of those on the path of preparation (IV.39-45) 261
- B" signs of irreversibility of those on the path of seeing (IV.46-51) 263
- C" Signs of irreversibility of those on the path of meditation (IV.52-59) 264
- 1: Ancillary meanings (IV.52-58){3 parts} 264
- a: Features of paths of meditation (IV.52) 265
- b: Paths of meditation that are the substrata (IV.53) 265
- c: Divisions of paths of meditation (IV.54-58){2 parts} 265
- 1* Actual divisions [of paths of meditation] (IV.54) 266
- 2* Dispelling objections to the divisions [of paths of meditation] (IV.55-58) 266
- A* dispelling an objection to the limited number [of divisions of paths of meditation] (IV.55) 266
- C* Dispelling an objection about efficacy (IV.56-58){2 parts} 267
- 1# Objection [about efficacy] (IV.56) 267
- 2# Response [to the objection about efficacy] (IV.57-58){2 parts} 267
- a# Actual response [to the objection about efficacy] (IV.57) 267
- b# Dispelling an objection to that response [to the objection about efficacy] (IV.58) 268
- 2: Systematic meaning (IV.59) 268
- c' Stages of meditative cultivation by those persons (IV.60-63){3 parts} 270

39th Topic

270

9. Trainings in the Equality of Mundane

Existence and Peace (མིང་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྱུར་བ་)

270

- 1" Means of attaining the supported Buddhahood (IV.60){2 parts} 270

A" Actual meaning [regarding the means of attaining the supported Buddhahood] (IV.60ab)	271
B" Dispelling objections (IV.60cd)	271
40th Topic	272
10. Trainings in a Pure Land (ཞིང་དག་ལྗོངས་པ་)	272
2" Means of purifying the support, the two lands (IV.61)	272
41th Topic	273
11. Trainings in Skill in Means (ཐབས་མཁས་ལྗོངས་པ་)	273
3" Cause of a Buddha's acting for welfare in that land (IV.62-63)	273
B) [Chapter V] Extensive explanation of the effects that are controlled, peak trainings (V.1-42) {4 parts}	274
1' Path-of-preparation peak trainings (V.1-4) {4 parts}	274
42nd Topic	274
1. Heat Peak Trainings (དྲོད་ཆེ་ལྗོངས་)	274
a' Heat peak trainings (V.1)	274
43rd Topic	276
2. Peak Peak Trainings (ཆེ་མཐི་ཆེ་ལྗོངས་)	276
b' Peak peak trainings (V.2)	276
44th Topic	277
3. Forbearance Peak Trainings (བཟོད་པའི་ཆེ་ལྗོངས་)	277
c' Forbearance peak trainings (V.3)	277
45th Topic	278
4. Supreme Mundane Qualities Peak Trainings (ཚོས་མཚན་གྱི་ཆེ་ལྗོངས་)	278
d' Supreme mundane qualities peak trainings (V.4)	278
46th Topic	279
5. Path-of-Seeing Peak Trainings (མཐོང་ལམ་ཆེ་ལྗོངས་)	279
2' Path-of-seeing peak trainings (V.5-22) {2 parts}	279
a' Objects of abandonment [by path-of-seeing peak trainings] (V.5-16) {2 parts}	279
1" Brief indication [of the objects of abandonment by path-of-seeing peak trainings] (V.5-7)	279
2" Extensive explanation [of the objects of abandonment by path-of-seeing peak trainings] (V.8-16) {4 parts}	280

A" Extensive explanation of conceptualizations of apprehended objects that are objects of engagement ('jug pa gzung rtog)(V.8-9)	281
B" Extensive explanation of conceptualizations of apprehended objects that are objects of disengagement (ldog pa gzung rtog) (V.10-12)	281
C" Extensive explanation of conceptualizations apprehending substantial existence (rdzas 'dzin rtog pa) (V.13-14)	282
D" Extensive explanation of conceptualizations apprehending imputed existence (btags 'dzin rtog pa) (V.15-16)	283
b' Antidotes [to those objects of abandonment by path-of-seeing peak trainings] (V.17-23){2 parts}	283
1" Ancillary subjects (V.17-21){2parts}	284
A" Assisters of path-of-seeing peak trainings (V.17)	284
B" Fruits of those [assisters of path-of-seeing peak trainings] (V.18-21)	284
1: Indicating the great enlightenment that abides in fact (V.18)	285
2: Refuting the great enlightenment imputed by conceptuality (V.19-21){2 parts}	285
a: Refuting the system of the Proponents of [Truly Established] Things (V.19-20)	285
b: Positing the system of the great enlightenment of the Middle Way School (V.21)	286
2" Regular subject [concerning antidotes to the objects of abandonment of path-of-seeing peak trainings] (V.22-23)	286
47th Topic	288
6. Path-of-Meditation Peak Trainings (སྤྱུ་ལམ་རྒྱུ་མཁོ་)	288
3' Path-of- meditation peak trainings (V.24-36){3 parts}	288
a' The support, the path of meditation (V.24-25)	288
b' Conceptualizations to be abandoned [by the path of meditation] (V. 26-34){2 parts}	289
1" Conceptualizations of apprehended objects (gzung rtog) [as truly existent] (V.26-29){2 parts}	289
A" Conceptualizations of apprehended objects that are objects of engagement ('jug pa gzung rtog) (V.26-27b)	289

B" Conceptualizations of apprehended objects that are objects of disengagement (<i>ldog pa gzung rtog</i>) (V.27c-29)	290
2" Conceptualizations of apprehending-subjects (<i>'dzin rtog</i>) [as truly existent] (V.30-32){2 parts}	291
A" Conceptualizations apprehending substantial existence (<i>rdzas 'dzin rtog pa</i>) (V.30-31)	291
B" Conceptualizations apprehending imputed existence (<i>btags 'dzin rtog pa</i>) (V.32-34){2 parts}	292
1: Brief indication [of conceptualizations apprehending imputed existence (<i>btags 'dzin rtog pa</i>)] (V.32)	293
2: Extensive explanation [of conceptualizations apprehending imputed existence (<i>btags 'dzin rtog pa</i>)] (V.33-34)	293
c' Dependent qualities [of the path of meditation] (V.35-36)	294
4' Uninterrupted peak trainings (V.37-42){3 parts}	295
48th Topic	295
7. Uninterrupted Peak Trainings (བར་ཆད་མེད་པའི་རྩོུ་ལྟར་)	295
a' Entity of uninterrupted peak trainings (V.37-38)	295
b' Causes of uninterrupted peak trainings (V.39)	296
49th Topic	297
8. Wrong Achievings to be Avoided (བསམ་ལྟ་ལོག་པའི་ལྟར་)	297
c' Objects of abandonment of uninterrupted peak trainings (V.40-42)	297
1) Extensive explanations of the stable effects (VI.1-VII.5){2 parts}	299
[Chapter VI]	299
50th Topic	299
1. Perfection of Giving (བྱིན་པའི་ཕར་བྱིན་)	299
51st Topic	299
2. Perfection of Ethics (སྦྱོལ་སྦྱིམས་ཀྱི་ཕར་བྱིན་)	299
52nd Topic	299
3. Perfection of Patience (བརྟོག་པའི་ཕར་བྱིན་)	299

53rd Topic	299
4. Perfection of Effort (བཙུག་ལྷན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་)	299
54th Topic	299
5. Perfection of Concentration (བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་)	299
55th Topic	299
6. Perfection of Wisdom (ཤེས་རབ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་)	300
56th Topic	300
7. Recollection of the Buddha Jewel (སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་རྒྱུ་བྱ་བ་)	300
57th Topic	300
8. Recollection of the Doctrine Jewel (ཚུལ་དཀོན་མཆོག་རྒྱུ་བྱ་བ་)	300
58th Topic	300
9. Recollection of the Spiritual Community Jewel (དགེ་བཅུན་དཀོན་མཆོག་རྒྱུ་བྱ་བ་)	300
59th Topic	300
10. Recollection of ethics (རྒྱལ་ཁོངས་རྒྱུ་བྱ་བ་) [illustrating reversal from the unfavorable class]	300
60th Topic	300
11. Recollection of generosity (གཏོང་བ་རྒྱུ་བྱ་བ་) [illustrating engagement in virtue]	300
61st Topic	300
12. Recollection of deities [endowed with the eye of pristine wisdom] and gurus (ལྷ་ཁྲུ་མ་རྒྱུ་བྱ་བ་) [as judges of whether virtues or nonvirtues are performed]	300
62nd Topic	301
13. Realizing the naturelessness (ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྟགས་པ་) [of all those twelve]	301

A) [Chapter VI] extensive explanation of the causes of stability, serial trainings (VI.1)	301
B) [Chapter VII] Extensive explanation of the stable effects, momentary trainings (VII.1-5) {2 parts}	302
1' Momentary trainings in terms of actualizing qualities (VII.1-3) {2 parts}	302
63rd Topic	302
1. Nonfruitional Momentary Trainings (ནཱ་པར་མྱེན་པ་མེན་པའི་སྐད་ཅིག་གླུ་)	302
a' Nonfruitional momentary trainings (VII.1-2)	302
64th Topic	304
2. Fruitional Momentary Trainings (ནཱ་པར་མྱེན་པའི་སྐད་ཅིག་གླུ་)	304
b' Fruitional momentary trainings (VII.3)	304
2' Momentary trainings in terms of the modes of realizing the nature of objects. (VII.4-5) {2 parts}	305
65th Topic	305
3. Characterless Momentary Trainings (མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་གླུ་)	305
a' Characterless momentary trainings (VII.4)	305
66th Topic	306
4. Nondual Momentary Trainings (གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་གླུ་)	306
b' Nondual momentary trainings (VII.5)	306
c. [Chapter VIII] Extensive explanations of the bodies of attributes (VIII.1-40) {2 parts}	307
1) Bodies (VIII.1-33) {4 parts}	307
67th Topic	307
1. Nature Bodies (རྩ་བ་ཉིད་སྤྱ)	307
A) Nature bodies (VIII.1)	307
B) Pristine wisdom bodies of attributes (VIII.2-11) {3 parts}	308
68th Topic	308

2. Pristine Wisdom Bodies of Attributes (ཡི་ཤེས་ཚེས་)

སྒྲུ་)	308
1' The actual meaning (VIII.2-6)	308
2' Distinctive features of those (VIII.7-8)	309
3' Dispelling objections (VIII.9-11){2 parts}	310
a' Dispelling an objection to the pervasiveness of a body of attributes (VIII.9-10)	310
b' Dispelling an objection to both the pervasiveness and permanence of a body of attributes (VIII.11)	311

69th Topic 312

3. Complete Enjoyment Bodies (ཡངས་སྒྲུ་) 312

C) Complete enjoyment bodies (VIII.12-32){2 parts}	312
1' Brief indication of the nature [of a complete enjoyment body] (VIII.12)	312
2' Extensive explanation of the qualities [of a complete enjoyment body] (VIII.13-32)	312
a' Marks (VIII.13-20)	313
1" The actual [marks] (VIII.13-17)	313
2" The causes generating those [marks] (VIII.18-20)	315
b' Beauties (VIII.21-32)	316

70th Topic 320

4. Emanation Bodies (སྒྲུ་ལ་སྒྲུ་) 320

D) Emanation bodies (VIII.33)	320
-------------------------------	-----

Buddha Activities (སངས་རྒྱལ་གྱི་འཕྲིན་ལས་) 321

2) Activities (VIII.34-40)	321
<i>B. Division into six for those having faith in the medium-length (Condensation.1)</i>	324
<i>C. Division into three for those having faith in the condensed (Condensation.2)</i>	324

III. Way the composition is concluded 324

3. Explanation of the activities of translation by those who translated it	325
Appendix 1: Meditation on the Sixteen Attributes of the Four Noble Truths	327
Appendix 2: The Sixteen Periods of the Path of Seeing	331
Abbreviations	333
Bibliography	337
1. Sūtras	337
2. Other Sanskrit and Tibetan Works	338

3. *Other Works*

352

Preface

This volume contains two renditions of Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations*,^a first with the insertion of the names and numbers of the seventy topics that form the structure of the poem, and second with the insertion of those names and numbers of the seventy topics as well as the Ngag-wang-pal-dan's elaborate outline of the text. The outline is drawn from Ngag-wang-pal-dan's illuminating, concise commentary titled *Explanation of the Treatise "Ornament for the Clear Realizations" From the Approach of the Meaning of the Words: The Sacred Word of Maitreyanātha*^b which we translated and published separately in this series; it reveals the organization of Maitreya's text, uncovering its structure like an organizational tree so that a reader can easily see the relation of the parts of the root text. (The names and numbers of the seventy topics appear in black type in the Contents and in purple type in the translations. Chapter and verse numbers also have been added in the outline. In the first rendition, the poem is divided into units corresponding to Ngag-wang-pal-dan's outline. The citations of Maitreya's text in smaller Tibetan type are from the *sde dge* edition.)

We have also translated and published in this series Jam-yang-shay-pa's preliminary textbook for approaching the study of Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations*, titled *Eloquent Presentation of the Eight Categories and Seventy Topics*.^c In addition, this series includes Elizabeth Napper's *Kön-chog-jig-may-wang-po's Presentation of the Grounds and Paths: Beautiful Ornament of the Three Vehicles, With Commentary by Dan-ma-lo-chö*, which is another type of extraction of the path-structure from Maitreya's text.

MAITREYA'S TEXT

Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations* is a rendering of the hidden teaching on the path structure contained in the Perfection of Wisdom Sūtras—a veritable cornucopia of information on Buddhist practice. In the standard Ge-lug-pa educational curriculum, six years are spent studying

^a *mngon rtogs rgyan, abhisamayālamkāra.*

^b *bstan bcos mngon rtogs rgyan tshig don gyi sgo nas bshad pa byams mgon zhal lung*, TBRC W5926-3829: 221-416, which is a PDF of: Delhi: Mongolian Lama Gurudeva, 1983.

^c Jeffrey Hopkins and Jongbok Yi, *The Hidden Teaching of the Perfection of Wisdom Sūtras: Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics and Kon-chog-jig-may-wang-po's 173 Aspects* (UMA Institute for Tibetan Studies: <http://uma-tibet.org>).

this highly elaborate compendium on the paths; the long period of study is used to enrich understanding of a complex structure of spiritual development providing an all-encompassing worldview daunting in its intricacy. The structure of the path, as it is presented in this text, enhances the rubric of actual practice, much of its import being brought over to “stages of the path” literature, which supplies the practical implementation certified by the great number of short texts aimed at daily meditation. The more complex system is highly elaborate, such that it provides a perimeter and horizon within which the more practical teachings are implemented.

Shākyamuni Buddha lived for eighty-one years, turning the wheel of doctrine for forty-five years, the Perfection of Wisdom Sūtras being considered in all Great Vehicle schools to be the supreme of all sūtras.^a These sūtras teach the emptiness of all phenomena on their explicit level, but they also teach in a hidden way the modes of the paths to supreme enlightenment, called exalted-knowledge-of-all-aspects.^b The Perfection of Wisdom Sūtras are said to indicate the path structure neither explicitly nor implicitly but in a hidden way because the reasonings proving emptiness only establish an absence, a nonaffirming negative—not something positive and not even an affirming negative, an absence affirming something in place of its object of negation—such that a consciousness explicitly realizing emptiness knows only an elimination of an object of negation. Thus, the Perfection of Wisdom Sūtras communicate the message of the path structure not explicitly, nor even implicitly, but in a hidden manner.

Maitreya’s *Ornament for the Clear Realizations* is written in poetry that is often cryptic, such that many stanzas of the text are an abbreviation like an index, or even a code, outlining the path structure, and thus it is no wonder that it itself spawned a renowned set of twenty-one commentaries in Sanskrit.^c

Chart 1: Twenty-one commentaries on Maitreya’s Ornament for the Clear Realizations

- I. Correlating the *Ornament* with specific Perfection of Wisdom Sūtras
 - A. *Twenty-five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra*

^a *mdo sde kun kyi mchog.*

^b *rnam mkhyen, sarvākārajñatā.*

^c This list is found also in the Preface of Jeffrey Hopkins and Jongbok Yi, *The Hidden Teaching of the Perfection of Wisdom Sūtras: Jam-yang-shay-pa’s Seventy Topics and Kon-chog-jig-may-wang-po’s 173 Aspects* (UMA Institute for Tibetan Studies: <http://uma-tibet.org>).

1. Āryavimuktisena (*'phags pa grol sde*, ca. 6th century C.E.). *Commentary on the "Twenty-Five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra,"* by taking it to have eight chapters correlated with the eight chapters of the *Ornament*
 2. Bhadanta Vimuktisena (*btsun pa grol sde*). [Sub]commentary on (Maitreya's) "*Treatise of Quintessential Instructions on the 'Superior Twenty-Five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra': Ornament for the Clear Realizations*"
 3. Haribhadra (*seng ge bzang po*, ca. 8th century C.E.). [Commentary on the] "*Twenty-Five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra*" / *The Eight Chaptered*
 4. Ratnākarashānti (*rin chen 'byung gnas zhi ba*). *Pure Commentary on (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations"*
- B. *One Hundred Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra*
5. Dharmashrī.^a *Explanation of the "One Hundred Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra"*
- C. *Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra*
6. Haribhadra. *Explanation of the "Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra": Illumination of (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations"*
 7. Ratnākarashānti. *Commentary on the Difficult Points of the "Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra": The Supreme Essence*
 8. Abhayākara Gupta (*jigs med 'byung gnas sbas pa*). *Commentary on the "Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra": Moonlight of Essential Points*
- D. *Verse Summary of the Perfection of Wisdom*
9. Haribhadra. *Commentary on the Difficult Points of the "Verse Summary of the Precious Qualities of the Supramundane Victorious [Mother]"*
 10. Buddhashrījñāna. *Commentary on the Difficult Points of the "Verse Summary"*
 11. Dharmashrī. *Key to the Treasury of the Verse Summary of the Perfection of Wisdom*

^a Tsong-kha-pa presents evidence that this commentary is not actually by the Dharmashrī from Kashmir and is in fact not Indian since it draws from Tibetan materials. He concludes (Tsong kha pa, *Detailed Explanation of the Ornament and Brief Called Golden Garland of Eloquence*, trans. Gareth Sparham [Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2008], vol. 1, 13), "So although this and the *Key to the Treasury* [item 11] are widely attributed to Dharmashrī, I think they were written by the translator or by some other Tibetan."

E. *One Hundred Thousand, Twenty-five Thousand, and Eight Thousand Perfection of Wisdom Sūtras*

12. Smṛtijñānakīrti.^a *Indicating Through Eight Concordant Meanings^b the Mother Perfection of Wisdom Taught Extensively in One Hundred Thousand [Stanzas], Taught in Medium Length in Twenty-five Thousand [Stanzas], and Taught in Brief in Eight Thousand [Stanzas]*

II. Not correlating the *Ornament* with specific Perfection of Wisdom Sūtras

13. Haribhadra. *Clear Meaning Commentary / Commentary on (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations"*

A. Two commentaries on Haribhadra's *Clear Meaning Commentary*

14. Dharmamitra (*chos kyi bshes gnyen*). *Explanation of (Haribhadra's) "Commentary on (Maitreya's) 'Ornament for the Clear Realizations'" : Very Clear Words*

15. Dharmakīrtishrī (*chos kyi grags pa dpal, or gser gling pa*). *Explanation of (Haribhadra's) "Commentary on (Maitreya's) 'Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations'" : Illumination of the Difficult to Realize*

B. Three summaries

A summary of Haribhadra's *Clear Meaning Commentary*

16. Prajñākaramati (*shes rab 'byung gnas blo gros, 950-1030*). *Summary of (Haribhadra's) "Commentary on (Maitreya's) 'Ornament for the Clear Realizations'"*

Two summaries of Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations*

17. Atisha^c (*dīpaṃkaraśrījñāna, mar me mdzad ye shes, 982-1054*). *Lamp Summary of (Maitreya's) "Perfection of Wisdom"*

^a Tsong-kha-pa wonders whether Smṛtijñānakīrti actually is the author (ibid., 13), "The Teaching that the Three Perfection of Wisdom Sūtras are the Same in Terms of the Eight Clear Realizations is also weak and makes certain mistaken correlations with the Sūtras, [11] so whether or not it is by the great scholar Smṛtijñānakīrti requires further research."

^b The eight are the eight clear realizations, that is, the eight categories.

^c Tsong-kha-pa also doubts that Atisha is the author of this commentary (Sparham, *op. cit.*, 13), "The *Lamp Summary* [attributed to Atiṣa] is also weak and with many statements originating with Tibetans, so I rather think it is by one of Atisha's disciples or by some other Tibetan."

18. Kumārashrībhadrā (*bkra shis rgyal mtshan*). *Summary of (Maitreya's) "Perfection of Wisdom"*

C. Two other commentaries on Haribhadra's *Clear Meaning Commentary*

19. Ratnakīrti. *Commentary on (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations": A Portion of Glory*

20. Buddhashrījñāna. *Commentary on (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Supramundane Victorious Mother Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations": Wisdom Lamp Garland*

D. One treatise

21. Abhayākāragupta. *Ornament to the Subduer's Thought*, a general explanation of Buddha's word, the final three chapters of which mainly teach the topics of Maitreya's *Ornament*.

These commentaries and those in Tibet differ considerably on small and large points, as is reflected on occasion even in the books by Jam-yang-shay-pa and Ngag-wang-pal-dan and sometimes also in the comments by Dan-ma-lo-chö included in Jam-yang-shay-pa's *Eloquent Presentation of the Eight Categories and Seventy Topics*.

Since stanzas of Maitreya's *Ornament* are often enigmatic beyond immediate comprehension unlike, for instance, Chandrakīrti's *Supplement to (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle,"*^a Ngag-wang-pal-dan provided an illuminating, concise commentary titled *Explanation of the Treatise "Ornament for the Clear Realizations" From the Approach of the Meaning of the Words: The Sacred Word of Maitreyanātha*, likely calling it "the Meaning of the Words" rather than the more prevalent "commentary on the words" to give himself the flexibility of unraveling the import of Maitreya's text to expose the meaning without being limited to accounting for every word in the source text. The structural outline that he provides shows the organization of the text. Whereas Indian texts mostly contained only chapter titles, this type of structural skeleton became standard in Tibet, perhaps stemming from such a device in the *Extensive Commentary on the*

^a *dbu ma la 'jug pa, madhyamakāvatāra*.

Sūtra Unraveling the Thought”^a written in Chinese by the seventh-century Korean scholar Wonch’uk^b and translated into Tibetan.

We have added identifications of the seventy topics by name and number to the translation of Ngag-wang-pal-dan’s outline from Jam-yang-shay-pa’s text mentioned above, where in the first five chapters they are listed as phenomena characterizing the respective category and in the last three chapters they listed as divisions of those categories. The continuous numbering from one to seventy, absent in Jam-yang-shay-pa’s text, is confirmed by explicit numbering in:

Tshe-chog-ling Ye-shay-gyal-tshan (*tshe mchog gling ye shes rgyal mtshan*, 1713-1793), *Quintessential Instructions Clearly Teaching the Essentials of (Tsong-kha-pa’s) “Stages of the Path to Enlightenment,” Correlating the “Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra” with (Maitreya’s) “Ornament for Clear Realization”*: *Lamp Illuminating the Perfection of Wisdom*.^c Go-mang College of Dre-pung Monastery.

Long-döl Ngag-wang-lo-sang (*klong rdol ngag dbang blo bzang*, 1719-1794), *Vocabulary Occurring in the Perfection of Wisdom*.^d Jay College of Se-ra Monastery.

^a *’phags pa dgongs pa nges par ’grel pa’i mdo’i rgya cher ’grel pa, āryagambhirasamdhinirmocanasūtraṭīkā*; Peking 5517, vol. 116. The only extant version of the Chinese is in the supplement to the Kyōto edition of the canon, *Dainihon Zokuzōkyō* (Kyōto, 1905-1912; also Hong Kong Reprint, 1922, 134.d-535.a) and is available in a Chinese version of an ongoing *tripiṭaka* that includes many texts, mostly Chinese works: *Da Zang Jing* (Taipei: Xin Wen Fong Ltd.), 1977, vol. 34, 581-952, and vol. 35, 1-100. It is missing the first portion of the eighth fascicle and all of the tenth fascicle of the original text. These have been reconstructed from the Tibetan by Inaba Shōju: *Enjiki Gejinmikyōsho Sanitsububan no kanbunyaku* (Kyōto: Hōzōkan, 1949). See Shōtarō Iida, “The Three Stūpas of Ch’ang An,” in *Papers of the First International Symposium Commemorating the 30th Anniversary of Korean Liberation* (Seoul, Academy of Korean Studies: 1975), 489, and John C. Powers, *Hermeneutics and Tradition in the Samdhinirmocana-sūtra* (Leiden, Netherlands: Brill, 1993), 17, n. 34.

^b Tib. *rdzogs gsal / wen tshig / wen tshogs / wanydzeg*, Ch. *Yüan-ts’u*, 613-696. Ernst Stein-kellner cogently speculates that the Tibetan technique of employing elaborate sectioning and subsectioning of texts may stem from similarly elaborate sectioning in Wonch’uk’s commentary; see “Who Is Byañ chub rdzu ’phrul? Tibetan and Non-Tibetan Commentaries on the *Samdhinirmocanasūtra*—A Survey of the Literature,” *Berliner Indologische Studien* 4, no. 5 (1989): 235.

^c *sher phyin stong phrag brgyad pa dang mngon rtogs rgyan sbyar te byang chub lam gyi rim pa’i gnad rnams gsal bar ston pa’i man ngag sher phyin gsal ba’i sgron me*, *Collected Works*, vol. 7 (New Delhi: Tibet House, 1975).

^d *phar phyin las byung ba’i ming gi rnam grangs*, *Collected Works*, Śata-Piṭaka Series,

NGAG-WANG-PAL-DAN

The Khalkha Mongolian scholar Ngag-wang-pal-dan was born in Urga—present day Ulaanbaatar, the capitol of Mongolia—in the Fire-Serpent year of 1797.^a He received his monastic training in the Ge-lug-pa monastic college of Dra-shi-chö-pel and at the age of forty in 1836 was appointed to the seat of Doctrine Master^b of Urga, and thus he is more commonly known as Pal-dan-chö-jay.^c He went to Tibet in 1843 in connection with the funeral service of the Fifth Je-tsun-dam-pa, the reincarnation of Tāranātha, the second most important figure of the Jo-nang-pa sect, and in 1847 relinquished the post of Doctrine Master of Urga. It seems likely that for the rest of his life he remained in Tibet at the Go-mang^d College of Dre-pung^e Monastery, which at that time was outside of the city of Lhasa. He also avidly studied and sometimes wrote about the textbook literature of the Lo-sel-ling^f College of Dre-pung. He composed seven volumes of many works on a wide range of topics.

Ngag-wang-pal-dan's extraordinary depth is exemplified in his extensive commentary^g titled *Annotations for (Jam-yang-shay-pa's) "Great Exposition of Tenets": Freeing the Knots of the Difficult Points, Precious Jewel of Clear Thought*,^h almost as long Jam-yang-shay-pa's text itself.ⁱ Jam-yang-shay-pa's *Great Exposition of Tenets*,^j despite being monumental in length, is often cryptic in its references and meaning (atypical for

vol. 100 (New Delhi: International Academy of Indian Culture, 1973).

^a These two sentences are drawn from Lokesh Chandra, *Eminent Tibetan Polymaths of Mongolia* (New Delhi: International Academy of Indian Culture, 1961), 24.

^b *chos rje*.

^c *dpal ldan chos rje*.

^d *sgo mang*.

^e *'bras spungs*.

^f Jeffrey Hopkins has a vague memory of being told that Ngag-wang-pal-dan was "removed from the comforts of the community" of the Go-mang College fourteen times, which he speculates was due to Ngag-wang-pal-dan's occasional affinity for the positions of the Lo-sel-ling College.

^g 505 folios, Guru Deva edition.

^h *grub mtha' chen mo'i mchan 'grel dka' gnad mdud grol blo gsal gces nor*, Collected Works of Chos-rje nag-dbañ Dpal-ldan of Urga, vols. 4-5, 1-401 (Delhi: Guru Deva, 1983).

ⁱ 545 folios, *bla brang* edition.

^j *Great Exposition of Tenets / Explanation of "Tenets": Sun of the Land of Samantabhadra Brilliantly Illuminating All of Our Own and Others' Tenets and the Meaning of the Profound [Emptiness], Ocean of Scripture and Reasoning Fulfilling All Hopes of All Beings* (*grub mtha' chen mo / grub mtha'i rnam bshad rang gzhan grub mtha' kun dang zab don mchog tu gsal ba kun bzang zhing gi nyi ma lung rigs rgya mtsho skye dgu'i re ba kun*

Jam-yang-shay-pa whose style is usually relatively clear) and is also laden with copy-editing problems. Seeing the tremendous value of the *Great Exposition of Tenets*, Ngag-wang-pal-dan sought to make it more accessible through lengthening, explaining, and identifying source materials and through expanding on issues. He also raises qualms about the relevance of certain source quotes and frequently corrects misprints, faulty citations, and other copy-editing problems in the Central Tibet edition,^a though he forswears trying to make a list of what requires copy-editing.^b His attention to detail manifests the great value he put on the text, bringing tremendous clarity to what otherwise is an unusually abstruse work. His annotations are a necessary key for the *Great Exposition of Tenets* through providing rigorous contextualization and non-partisan critique.

The *Annotations* are invaluable as they reveal the systematic background of Jam-yang-shay-pa's citations which, without this contextualization, occasionally even seem to be proving the opposite of what the author intends. Until one understands that Jam-yang-shay-pa intends his text to be more-or-less lecture notes for a teacher competent in Tsong-kha-pa's system, a number of his citations are baffling. Undoubtedly, Ngag-wang-pal-dan saw this need and provided contextualization. His annotations do indeed untie the knots of a great many difficult points especially by elaborating the meaning of quotations, and thus Jeffrey Hopkins used it extensively for both understanding the meaning and adding bracketed material in his *Meditation on Emptiness* and *Maps of the Profound*.^c

When Ngag-wang-pal-dan, evincing independence and intellectual honesty, disagrees with Jam-yang-shay-pa, he usually presents a carefully

skong), *Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bṣad-pa'i-rdo-rje*, vol. 14 entire (New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1973).

^a Some of his corrections indicate that he did not have the Tra-shi-khyil edition.

^b He says (*stod, ha*, 179.2):

Since, in general, I have not tried to write down the very many mistakes in wording (*yig nor*) here in Jam-yang-shay-pa's *Great Exposition of Tenets*, I have mostly neglected them.

and (*dnagos, tha*, 215.5):

Although in general there are very many tiny mistakes in wording in all of the omniscient Jam-yang-shay-pa's textbook literature on philosophy and in particular in the *Great Exposition of Tenets*, such as the genitive case where the instrumental case should be and the instrumental case where the genitive case should be, I have not tried here to write [all of] them down, and hence have mostly neglected them.

^c See the Bibliography.

framed argument, sometimes in great detail.^a Due to this, in the Go-mang College, which uses Jam-yang-shay-ba's works as most of their basic textbooks, his *Annotations* are sometimes described as “not their own system”^b and even occasionally disparaged as “annotations [that point out only] misprintings.”^c To the contrary, they are a necessary key to Jam-yang-shay-ba's work through providing contextualization and are shining examples of rigorous, nonpartisan application of scholarly principles. Ngag-wang-pal-dan himself adopts a humble attitude; for instance, after thoroughly challenging the relevance of Jam-yang-shay-pa's citation of a passage, he says:^d

These are stated in the manner of raising qualms for those of new awareness. The fact that there is no chance to debate with the explanations by the omniscient patriarch Jam-yang-shay-pa-dor-jay should be known everywhere throughout [my annotations].

With this type of format, or perhaps mask, Tibetan and Mongolian authors critically examine the works of esteemed predecessors. Jam-yang-shay-pa also uses similar formats when he examines—and improves upon—Tsong-kha-pa's works.

Ngag-wang-pal-dan also wrote a separate text that examines the presentations of the two truths in the four schools of tenets, titled *Explanation of the Obscurational and the Ultimate in the Four Systems of Tenets*.^e Here he explains the intricacies of obscurational truths and ultimate truths often in the format of debates. His departure points often stem from Jam-yang-shay-pa's *Great Exposition of Tenets* and *Great Exposition of the Middle*.^f For instance, Jam-yang-shay-pa's exposition of the two truths in the *Great Exposition of the Middle* is particularly long and developed but eventually bogs down in articulating how obscurational truths (conventional phenomena), which are necessarily unreal since they appear to their certifying consciousnesses in an unreal mode as inherently existent,

^a See his opinion on the meaning of “mine,” Hopkins, *Maps of the Profound*, 869ff.

^b *rang lugs ma yin*.

^c *yig nor mchan 'grel*.

^d *Annotations, dbu ma pa, 'a, 92.3*.

^e 135 folios, Guru Deva edition.

^f *Great Exposition of the Middle / Analysis of (Chandrakīrti's) 'Supplement to (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"', Treasury of Scripture and Reasoning, Thoroughly Illuminating the Profound Meaning [of Emptiness], Entrance for the Fortunate (dbu ma chen mo / dbu ma 'jug pa 'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs), Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bzad-pa 'i-rdo-rje, vol. 9 entire (New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1973).*

can be divided into the real and the unreal. Ngag-wang-pal-dan wades into the implications of framing the issue and resolves it through differentiating the meanings of the terms “in the perspective” (*shes ngor*) and “in relation to the perspective” (*shes ngo la ltos te*) of a worldly consciousness, favoring usage of the latter.^a

Another book, Ngag-wang-pal-dan’s *Presentation of the Grounds and Paths of the Four Great Secret Tantra Sets: Illumination of the Texts of Tantra*,^b is twice the length of his lama Yang-jan-ga-way-lo-drö’s^c *Presentation of the Grounds and Paths of Mantra According to the Superior Nāgārjuna’s System of the Glorious Guhyasamāja: Eloquence Serving as a Port for the Fortunate*.^d His lama’s text is solely concerned with Highest Yoga Tantra, whereas Ngag-wang-pal-dan devotes one fifth of his to the modes of progressing on the paths of the three lower tantra sets—Action, Performance, and Yoga Tantras. Also, within Highest Yoga Tantra, Yang-jan-ga-way-lo-drö treats only the Guhyasamāja system, whereas Ngag-wang-pal-dan also includes an exposition of the Kālachakra system. In addition, Ngag-wang-pal-dan from time to time provides interesting nuances in the form of challenges and responses. For instance, on the issue of whether in the Guhyasamāja system Buddhahood can be achieved in one lifetime with one body, Ngag-wang-pal-dan presents the hypothetical challenge that in order to achieve enlightenment in one lifetime an illusory body that is capable of remaining separate from the practitioner’s ordinary body must be achieved, and thus two bodies are needed, and so Buddhahood cannot be achieved in one lifetime *with one body*.

In response, Ngag-wang-pal-dan presents a complex defense of the position that Buddhahood can be achieved in one lifetime with one body. He does this by making the refinement that even though it is necessary for the practitioner to switch (*brje ba*) from the coarse, or ordinary, body to a

^a See Guy Newland, *The Two Truths* (Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1992), 111-157.

^b *gsang chen rgyud sde bzhi’i sa lam gyi rnam bzhag rgyud gzhung gsal byed*, Collected Works of Chos-rje näg-dbañ Dpal-ldan of Urga, vol. *kha*, 521-622 (New Delhi: Guru Deva, 1983).

^c *dbyangs can dga’ ba’i blo gros*, 1740-1827; also known as A-kyā-yong-dzin Lo-sang-don-drub (*a kya yongs ’dzin blo bzang don grub*); he was the tutor (*yongs ’dzin*) of A-kyā Hotogtu.

^d *dpal gsang ba ’dus pa ’phags lugs dang mthun pa’i sngags kyi sa lam rnam gzhag legs bshad skal bzang ’jug ngogs*, Collected Works of A-kyā Yoñs-hdzin, vol. 1, 452-497 (New Delhi, Lama Guru Deva, 1971). Ngag-wang-pal-dan explicitly refers to his teacher’s text (15a.4/547.4), “my lama Yang-jan-ga-lo’s *Presentation of the Grounds and Paths*” (*bdag gi bla ma dbyangs can dga’ blo’i sa lam gyi rnam gzhag*).

subtle body, it is not necessary to discard (*'dor ba*) the ordinary body, since one has the capability to still use it for the sake of others. However, he immediately points out contrary evidence that casts doubt on his own hair-splitting refinement.^a

Nevertheless, in notes by my lama Yang-jan-ga-lo^b there also is a statement by Shing-sa Rin-po-che,^c that the previous Paṇ-chen [Lama], when bestowing the Guhyasamāja initiation on the members of the Upper Tantric College at Drag-yer-pa,^d [explained] that when Tibetans asked Atisha, “Could there be full purification in one lifetime in one body?” Atisha said, “Complete purification in one lifetime exists, but complete purification in one body does not exist,” and the Tibetans took this answer to mean that Atisha did not understand, whereas this is speech [indicating] that Atisha understood an important point of Mantra, and therefore his opinion was most expert, and the Tibetans did not understand. Hence, [the position that there is enlightenment in one lifetime in one body] should be analyzed.

Atisha’s point is that a new subtle body is required to achieve enlightenment in one lifetime.

In another work, Ngag-wang-pal-dan compares stances in the textbooks of the Lo-sel-ling and Go-mang Colleges on the phases of study called “Middle Way” and “Perfection of Wisdom.” Among the Five Great Books of Buddhist India:

- the “Middle Way” focuses on Chandrakīrti’s *Supplement to (Nāgārjuna’s) “Treatise on the Middle,”*^e an exposition of the emptiness of

^a For this topic, see 576.3/29b.3-579.2-31a.2.

^b Yang-jan-ga-way-lo-drö.

^c *shing bza' rin po che*.

^d *drag yer pa*; ten kilometers northeast of Lhasa.

^e *dbu ma la 'jug pa, madhyamakāvatāra*. Since Chandrakīrti often refers to Nāgārjuna’s *Treatise on the Middle* (*dbu ma'i bstan bcos, madhyamakasastra*) merely by the appellation *madhyamaka*, the *madhyamaka* of “*madhyamakāvatāra*” is held to refer to a text propounding the middle, specifically Nāgārjuna’s *Treatise on the Middle*. My translation of *avatāra* (*'jug pa*) as “supplement” is controversial; others use “introduction” or “entrance,” both of which are attested common translations in such a context. My translation is based on the explanation by Tsong-kha-pa that Chandrakīrti was filling in holes in Nāgārjuna’s *Treatise on the Middle*; see Tsong-kha-pa, Kensur Lekden, and Jeffrey Hopkins, *Compassion in Tibetan Buddhism* (London: Rider, 1980; reprint, Ithaca, N.Y.: Snow Lion, 1980), 96-99. Among the many meanings of the Tibetan term for *avatāra*, *'jug pa* can mean “to affix” or “to add on.” To summarize the oral teachings of the late Ngag-wang-leg-dan:

inherent existence, the ten grounds, and so forth

- the “Perfection of Wisdom” focuses on the coming Buddha Maitreya’s *Ornament for the Clear Realizations*,^a a rendering of the hidden teaching on the path structure in the Perfection of Wisdom Sūtras.

Ngag-wang-pal-dan’s synthetic book, titled *Stating the Modes of Explanation in the Textbooks on the Middle Way and the Perfection of Wisdom in the Lo-sel-ling and Go-mang Colleges: Festival for Those of Clear Intelligence*,^b treats issue after issue in the form of a list. It is clearly aimed at those familiar with the positions of one or the other of the two colleges on these vast areas, and thus the book cannot be approached as a way to

Avatāra means “addition” in the sense that Chandrakīrti’s text is a supplement historically necessary so as to clarify the meaning of Nāgārjuna’s *Treatise on the Middle*. He wanted to make clear that the *Treatise* should not be explained according to the Mind-Only system or according to the Middle Way Autonomy School (*dbu ma rang rgyud pa, svatantrikamādhyaṃika*), the founding of which is attributed to Bhāvaviveka. During Nāgārjuna’s lifetime, Bhāvaviveka had not written his commentary on the *Treatise*, nor had he founded his system; therefore, it was necessary later to supplement Nāgārjuna’s text to show why it should not be explained in such a way. Moreover, it is said that Chandrakīrti sought to show that a follower of Nāgārjuna should ascend the ten grounds by practicing the vast paths necessary to do so. This is because some take the Middle Way perspective to be nihilistic. They see it as a means of refuting the general existence of phenomena rather than just their inherent existence and conclude that it is not necessary to engage in practices such as the cultivation of compassion. Therefore, in order to show that it is important to engage in three central practices—compassion, non-dual understanding, and the altruistic mind of enlightenment—and to ascend the ten Bodhisattva grounds, Chandrakīrti in reliance on Nāgārjuna’s *Precious Garland* wrote this supplementary text.

See Jeffrey Hopkins, *Nāgārjuna’s Precious Garland: Buddhist Advice for Living and Liberation* (Ithaca, New York: Snow Lion, 1998), fn. p. 10.

This Tibetanized reading of *’jug pa* as “supplement” accords with the Tibetan term *rtags ’jug* (*liṅgāvaṃtāra*) [Sarat Chandra Das, *A Tibetan-English Dictionary* (Calcutta: 1902; reprint, Delhi: Motilal Banarsidass, 1969, 1970; compact reprint, Kyoto, Japan: Rinsen Book Company, 1981), 535] “the affixing of gender,” referring to the usage of letters—identified by gender in Tibetan grammar—in various positions in a syllable. It also perhaps accords with the fifth meaning given in Vaman Shivaram Apte, *Sanskrit-English Dictionary* (Poona, India: Prasad Prakashan, 1957), 163, “Any new appearance, growth, rise,” though it seems that not much of a case can be made from the Sanskrit. Of course, such a supplement also serves as an introduction, or means of entry, to Nāgārjuna’s *Treatise*.

^a *mngon rtogs rgyan, abhisamayālaṃkāra*.

^b *blo gsal gling dang bkra shis sgo man grva tshang gi dbu phar gyi yig cha’i bshad tshul bkod pa blo gsal dga’ ston*, Collected Works, vol. *ga* (New Delhi: Guru Deva, 1983).

learn these two topics from the ground up since the author lists and expands only on points of difference, making the text an eventually dry venture for those new to the territory despite being fascinatingly informative for those familiar with the terrain from at least one perspective. For instance:

1. he presents (a) the series of reasons why Paṇ-chen Sö-nam-drag-pa, the principal textbook author of Lo-sel-ling College, holds that the Maitreya who composed the *Ornament for the Clear Realizations* is a Bodhisattva and (b) the maneuvers Paṇ-chen Sö-nam-drag-pa uses to explain away sources indicating that Maitreya is a Buddha
2. he presents (a) the series of reasons why Jam-yang-shay-pa, the principal textbook author of Go-mang College, holds that the Maitreya who composed the *Ornament for the Clear Realizations* is a Buddha and (b) the maneuvers Jam-yang-shay-pa uses to explain away sources indicating that Maitreya is a Bodhisattva.^a

The central question is whether according to the Perfection Vehicle (the sūtra systems of the Great Vehicle) Maitreya's enlightenment during his appearance as a human on this earth is the display of one of the twelve deeds of an already enlightened Buddha (Jam-yang-shay-pa's position) or an actual case of becoming enlightened during a human life (Paṇ-chen Sö-nam-drag-pa's position). For Jam-yang-shay-pa, Maitreya is a Bodhisattva in the perspective of common trainees and is a Buddha for uncommon trainees, whereas for Paṇ-chen Sö-nam-drag-pa the Perfection Vehicle views Maitreya from the common perspective of an actual birth but Mantra Vehicle views Maitreya from the uncommon perspective of a mere display. Nevertheless, both Jam-yang-shay-pa and Paṇ-chen Sö-nam-drag-pa hold that Shākyamuni Buddha was just making a display of becoming enlightened and that Maitreya is the next Buddha to appear in this world to openly enact the twelve deeds of a Buddha and that in terms of the final perspective Maitreya was already a Buddha.

The translation of Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations* and Ngag-wang-pal-dan's outline was aided by teachings by the late Dan-ma-lo-chö at the University of Virginia in the Spring semester of 1978. Dan-ma-lo-chö was a Ge-she of the Lo-sel-ling College, Abbot Emeritus of Nam-gyal College, and a Great Assembly Hall Tulku.^b His autobiography is available online at: <http://uma-tibet.org/haa/archive.php>.

In addition, we received great benefit in resolving the meaning of

^a 11b.3/434.3.

^b *tshogs chen sprul sku*.

many passages from consultations with Lo-sang-gyal-tshan, Ge-she at Gomang College in Mundgod, Karnataka State, India, who also served as Disciplinarian at the Tantric College of Lower Lhasa in Hunsur, India.

Jeffrey Hopkins
Jongbok Yi

Maitreya's
Ornament for the Clear Realizations
with the Seventy Topics Indicated

In the language of India [Sanskrit]:
abhisamayālaṃkāranāmaprajñāpāramito-
padeśaśāstrakārikā.

In the language of Tibet:
shes rab kyi pha rol tu phyin pa 'i man ngag gi bstan
bcos mngon par rtogs pa 'i rgyan

*Treatise of Quintessential Instructions on the
Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear
Realizations*

Homage to all Buddhas and Bodhisattvas.

Title, *sde dge* 1b.1-1b.2:

ཀླུ་གར་སྐད་དུ། ཨ་མྲི་ས་མ་ཡ་ཨ་ལི་ཀྲ་ར་ཀྲ་མ་བུ་རྩྭ་ར་མི་ཉོ་བ་དེ་ག་ཤུ་ལྷ་ཀྲ་
རི་ཀྲ། བོད་སྐད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཆོལ་ལོ། །

Homage to the Mother of Buddhas as well as of the groups of Hearers
and Bodhisattvas

Which through knowledge of all leads Hearers seeking pacification to thorough peace

And which through knowledge of paths causes those helping transmigrators to achieve the welfare of the world,

And through possession of which the Subduers set forth these varieties
endowed with all aspects.

Homage, *sde dge* 1b.2-1b.4:

ཉན་ཐོས་ཞི་བ་ཚོས་རྒྱལ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉར་ཞིར་འཁྲིད་མཛད་གང་ཡིན་
 དང་།

འགྲོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྒྱུ་ལ་མ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དོན་རྒྱུ་མཛད་པ་
གང་།

གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་སྤྱབ་རྣམས་རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་སྣ་ཚོགས་འདི་གསུངས་
 པ།
 ཉན་ཐོས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་བྱག་
 འཛེལ།

 $\{\mathbf{I}, \mathbf{1}\}$

The path of an exalted-knower-of-all-aspects

Explained by the Teacher in these [sūtras]

Is not experienced by others.

In order that those with intelligence will see the meanings

{I.2}

Of the sūtras having an essence of ten practices

Upon having set them in mindfulness,

The easy realization of them

Is the purpose of the composition.

I.1-2, *sde dge* 1b.4-2a.1:

{I.1}

ནཱ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། ལྟོན་པས་འདི་ནཱས་བཤད་པ་གང་། །
གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བཅ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི།

{I.2}

མདོ་དོན་དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས། རྫོང་དང་ཕྱན་པས་མཐོང་འགྱུར་ཕྱིར།
བདེ་སྐྱེག་ཏུ་མི་རྟོགས་པ་ཞེས། བྱ་བ་རྩམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། །

{I.3}

The perfection of wisdom will be thoroughly

Explained by way of eight categories.

Exalted-knower-of-all-aspects, knower of paths,

Then knower of all,

{I.4}

Completely realizing all aspects,

Passed to the peak, serial,

Momentary thoroughly complete enlightenment,

And body of attributes—those are the eight aspects.

I.3-4, *sde dge* 2a.2:

{I.3}

ཤེས་རབ་པ་རྣམས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད། །

ནམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལས་ཤེས་ཉིད། འདྲ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། །

{I.4}

ནམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་། ཚེ་མོར་བྱིན་དང་མཐར་གྱིས་པ། །
སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཚུབ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེད་དང་དེ་ནམ་བཟུང། །

{I.5}

Mind-generations, guidance,
Four limbs of definite discrimination,
The nature of the element of attributes
Which is the basis of achievings,

{I.6}

Objects of observation, intent,
Armor, activities of engaging,
Collections, and issuance
[Characterize] a Subduer's exalted-knower-of-all-aspects.

I.5-6, *sde dge* 2a.2-2a.3:

{I.5}

སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་ངག་དང་། འཇིག་འབྱེད་ཡན་ལག་ནམ་བཞི་དང་། །
སྐྱབ་པ་ཡི་ནི་རྟོག་ཐུང་པ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །

{I.6}

དམིགས་པ་དག་དང་ཆེད་དང་ནི། གོ་ཆ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་དང་། །
ཆོག་པའི་ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་ནམས། སྐྱབ་པའི་ནམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ཉིད། །

{I.7}

Making lusterless and so forth;
Paths of learners and the rhinoceri;
[Great Vehicle] paths of seeing greatly beneficial
By way of qualities in this and other [lives];

{I.8}

Paths of meditation—function, taking to mind belief,
Praise-extolling-lauding,
Dedication, admiration,
Achieving the unsurpassed,

{I.9}

And completely pure:
A knower of paths
Of the wise Bodhisattvas

Is described as such.

I.7-9, *sde dge* 2a.3-2a.5:

{I.7}

མོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། སྒྲོབ་མ་བསེ་རུའི་ལམ་གང་དང་། །
འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། །ཡན་ཡོན་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་ལམ། །

{I.8}

བྱེད་པ་དང་ནི་མོས་པ་དང་། །བརྟོད་དང་བཀྱར་དང་བསྐྱགས་པ་དང་། །
བསྐྱོད་དང་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྒྲ་མེད་དག །

{I.9}

སྐྱབ་དང་ཤིན་ཏུ་དག་པ་ཞེས། །བྱ་བ་འདི་ནི་སྒྲོམ་པའི་ལམ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད། །

{I.10}

Not abiding in cyclic existence through knowledge,
Not abiding in peace through compassion,
Distant due to non-skill in method,
Not distant due to skill in method,

{I.11}

Those classed as discordant and as antidote,
Trainings, their equality, and
The paths of seeing of Hearers and so forth—
Knowers of all are asserted thus.

I.10-11, *sde dge* 2a.5-2b.1:

{I.10}

ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །སྟོང་རྩེས་ནི་ལ་མི་གནས་དང་། །
ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་དང་། །ཐབས་ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་ཉིད། །

{I.11}

མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཚུགས་དག་དང་། །སྒྲོར་དང་དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་དང་། །
ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། །དེ་འདྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་དུ་འདོད། །

{I.12}

Aspects, trainings,
Qualities, defects, characteristics,
Concordances with a portion of liberation and with definite discrimina-
tion,
Groups of irreversible learners,

{I.13}

Equality of mundane existence and peace,
 Unsurpassed pure land,
 And skill in means [characterize]
 The complete manifest realization of all aspects.

I.12-13, *sde dge* 2b.1-2b.2:

{I.12}

ནམ་པ་སྒྱུར་བར་བཅས་ནམས་དང་། ཡོན་ཏན་སྒྱུན་ནི་མཚན་ཉིད་བཅས། །
 ཐར་དང་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། སྒྲོབ་པ་ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་ཚྭས། །

{I.13}

སྤྱད་དང་ཞི་བ་མཉམ་ཉིད་དང་། ཞིང་དག་ལྷ་ན་མེད་པ་ནི། །
 རྣམ་ཀུན་མངོན་རྟོགས་རྟོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཐབས་མཁས་བཅས་པ་ཡིན། །

{I.14}

Signs of it, increases,
 Firmness, thorough stability of mind,
 Four aspects of antidotes
 To the four aspects of conceptions

{I.15}

Individually for the paths called
 “Seeing” and “meditation,”
 Uninterrupted meditative stabilization,
 And wrong achievings [characterize]

{I.16}

Peak clear realizations.

I.14-16a, *sde dge* 2b.2-2b.3:

{I.14}

དེ་ཡི་རྟོགས་དང་རྣམ་འཕེལ་དང་། བརྟན་དང་སེམས་ཀུན་གནས་པ་དང་། །
 མཐོང་ཞེས་བྱ་དང་སྒྲོམ་པ་ཞེས། བྱ་བའི་ལམ་ནི་སོ་སོ་ལ། །

{I.15}

རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་བཞི་ཡི། གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་དང་ནི། །
 བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། ལོག་པར་སྐྱབ་དང་བཅས་པ་ནི། །

{I.16}

ཅེ་མའི་མངོན་རྟོགས་

The serial
 Having thirteen aspects.

I.16a-16b, *sde dge* 2b.3-2b.4:

མཐར་ཀྱིས་པ། །རྣམ་གསུམ་རྣམ་བུ་

Single moment

Manifest complete enlightenment

Is of four aspects by way of character.

I.16b-16d, *sde dge* 2b.4:

སྐད་ཅིག་མ། །

གཅིག་གིས་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་པ། །མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །

{I.17}

Nature, complete enjoyment,

And likewise the others, emanation

And body of attributes as well as activities,

Are expressed as the four aspects.

I.17, *sde dge* 2b.4:

{I.17}

ངོ་བོ་ཉིད་ལོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྱལ་པ་ནི། །

ཆོས་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བཟོད། །

Chapter I. Exalted-knowers-of-all-aspects

1st Topic

1. Great Vehicle Mind-generations

(སེམས་བསྐྱེད་)

{I.18}

Mind-generation is a wish for thoroughly
Complete enlightenment for the sake of others.

I.18ab, *sde dge* 2b.5:

{I.18}

སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཚྭས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །

That [enlightenment is the object of attainment] and that [others' welfare
is the object of intent]

Are treated briefly and at length similarly to the sūtras.^a

I.18cd, *sde dge* 2b.5:

དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞིན་དུ། །བསྐྱེད་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད། །

{I.19}

Moreover that is of twenty-two aspects—

By way of earth, gold, moon, fire,

Treasure, jewel-mine, ocean,

Diamond, mountain, medicine, spiritual guide,

{I.20}

Wishing-granting jewel, sun,

Song, monarch, storehouse, highway,

Mount, spring, lute,

River, and cloud.

I.19-20, *sde dge* 2b.5-2b.6:

{I.19}

དེ་ཡང་ས་གསེར་ལྷ་བ་མེ། །གཏིར་དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་མཚོ། །

རྩི་རྩི་རི་སྒྲན་བཤེས་གཉེན་དང་། །ཡིད་བཞིན་ལོར་བྱ་ཉི་མ་གླུ། །

^a Or, according to Gyal-tshab's *Explanation*:

That [enlightenment] and that [welfare of others] are, similarly

To the *Medium Mother*, described briefly and at length also in the other two.

{I.20}

རྒྱལ་པོ་མཛོད་དང་ལམ་པོ་ཆེ། །བཞོན་པ་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ནི། །
 སྒྲ་བརྟན་ཆུ་བོ་སྒྲིན་ནམས་ཀྱིས། །ནམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙ་གཉིས་སོ། །

2nd Topic

2. Guidance

(གདམས་ངག་)

{I.21}

Concerning achieving, the truths,
The three jewels—Buddha and so forth,
Nonattachment, thorough nonwearying,
Thoroughly maintaining the paths,

{I.22}

The five eyes, the six qualities
Of clairvoyance, the path of seeing,
And meditation: guidances
Are to be known as having a nature of ten.

I.21-22, *sde dge* 2b.6-2b.7:

{I.21}

སྦྱོར་དང་བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། །
མ་ཞེན་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། །ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །

{I.22}

སྦྱོར་ལྔ་དང་ནི་མངོན་ཤེས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་རྒྱལ་དང་མཐོང་ལམ་དང་། །
སྦྱོར་ཞེས་བྱ་ལ་གདམས་ངག་ནི། །བསུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། །

{I.23}

Dull and sharp faculties,
By faith and attained by seeing, from lineage to lineage,
One intervening, intermediate, upon birth,
With and without exertion, three flying to the highest land,

{I.24}

Going to the finality of the peak of cyclic existence,
Conquering desire for form, peace in the life of seeing,
Manifesting the corpus,
Rhinoceros—the twenty.

I.23-24, *sde dge* 2b.7-3a.1:

{I.23}

དབང་པོ་རྒྱལ་དང་རྣོན་པོ་དག། །དད་དང་མཐོང་ཐོབ་རིགས་ནས་རིགས། །
བར་ཆད་གཅིག་བར་སྦྱོར་ནས་དང་། །བྱེད་དང་བྱེད་མིན་འོག་མིན་འགྲོ། །

{I.24}

འཕར་གསུམ་སིད་ཚེའི་མཐར་ཐུག་འགོ། གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཙམ་མཐོང་བ་ཡི། །
 ཆོས་ལ་ཞི་ལྷན་མངོན་སུམ་བྱེད། བསེ་རུ་དང་ནི་ཉི་ཤུ་འོ། །

3rd Topic

3. Limbs of Definite Discrimination

(ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་)

{I.25}

By way of objects of observation, aspects,
Cause, and restrainers
The entities of heat and so forth
Of protective Bodhisattvas—

{I.26}

Having the four conceptions
[As objects of abandonment] accordingly
And [having divisions of] small, medium, and great—
Surpass those of Hearers as well as the Rhinoceros-like.

I.25-26, *sde dge* 3a.1-3a.2:

{I.25}

དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྐྱོབ་པ་ཡི། རྩོད་སོགས་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ། །

{I.26}

རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ཐུན་བརྟེན་པ། རྒྱང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། །
ཉན་ཐོས་བསེ་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། །བཅས་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས། །

{I.27}

The objects of observation are impermanence and so forth
Based on the truths. The aspect
Is to stop manifest adherence and so forth;
Cause of attaining all three vehicles.

{I.28}

Forms and so forth devoid of coming together and decay, [inexpressible]
As devoid of abiding and as abiding; and the imputed as inexpressible.

I.27-28b, *sde dge* 3a.2-3a.3:

{I.27}

དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། །བདེན་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་ཡི་ནི། །
རྣམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག་ །ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་རྒྱ། །

{I.28}

གཟུགས་སྟགས་འདྲ་འགོད་གནས་བྲལ་དང་། །གནས་དང་བརྟགས་དང་བཟླ་དུ་
མེད། །

Those nonabiding forms and so forth
Are without inherent existence in their entity—

{I.29}

They are mutually one nature.

I. 28c-29a, *sde dge* 3a.3-3a.4:

གཟུགས་སྟགས་མི་གནས་དེ་དག་ནི། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་མེད། །

{I.29}

དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་

Those do not abide [ultimately] as impermanent and so forth.
They are empty of their nature.
They are mutually one nature.

{I.30}

Because phenomena are not apprehended
And those are not seen as signs [of true establishment],
All thoroughly analyzed by wisdom
Are unobservable.

I.29b-30, *sde dge* 3a.4-3a.5:

དེ་མི་རྟག་སྟགས་པར་མི་གནས། །
དེ་རྣམས་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་། །དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་

{I.30}

ཆོས་རྣམས་མི་འཛིན་གང་ཡིན་དང་། །དེ་དག་མཚན་མར་མི་མཐོང་ཕྱིར། །
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་རྟོག་^aཔ། །ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་རོ། །

^a *sde dge* (3a.5), *co ne* (3a.6), *dpe bsdur ma* (6.12), and Āryavimuktisena's commentary (51a.6) read *rtogs* while *snar thang* (4b.1), Peking (3b.4), and Haribhadra's commentary (87a.4) read *rtog*. The corresponding Sanskrit stanza is:

anudgraho yo dharmāṇāṃ tannimittāsamīkṣaṇam |
parīkṣaṇam ca prajñayā sarvasyānupalambhataḥ || I.30 ||

See Th. Stcherbatsky and E. Obermiller, eds., *Abhisamayālaṃkāra-Prajñāpāramitā-Upadeśa-Śāstra*, Bibliotheca Buddhica 23 (Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970), 9. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *parīkṣā* (careful examination),

{I.31}

Forms and so forth are natureless.

The absence of that is the nature.

Those are without production and deliverance;

Are pure; and those are signless.

{I.32}

Due to not relying on signs of them

There is no belief and discrimination of them.

I.31-32b, *sde dge* 3a.5:

{I.31}

གཟུགས་སྒྲིག་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཉིད། ཉིད་མེད་པ་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད། །
 དེ་དག་སྦྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད། དག་དང་དེ་དག་མཚན་མ་མེད། །

{I.32}

དེ་ཡི་མཚན་མར་མི་བརྟེན་པས། ཁོས་མིན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན། །

Meditative stabilizations, the functioning of those,

Prophecy, extinction of conceit.

{I.33}

The three are mutually one entity;

[Hence] nonconceptualization [as] meditative stabilization.

In that way the concordances with a portion of definite discrimination

Are small, medium, and great.

I.32c-33, *sde dge* 3a.5-3a.6:

ཉིད་འཛིན་དེ་ཡི་བྱེད་པ་ཉིད། ལུང་སྟོན་པ་དང་ཆོས་པ་ཟད། །

{I.33}

གསུམ་པོ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིད་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ། །
 དེ་སྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། རྒྱུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན། །

{I.34}

Due to the substrata and their antidotes

Conceptualizations as apprehended objects have two aspects.

Due to the distinction of obscuration and the aggregates and so forth

Those individually have nine aspects.

{I.35}

Due to possessing substantial and imputed supports

rtog (or *brtag* as Ngag-wang-pal-dan's *Meaning of the Words* glosses it) is the more accurate Tibetan translation given that one of its meanings is "examine."

Apprehending-subjects also are asserted in two aspects.
 From entities such as a self under its own power and so forth
 And supports such as the aggregates and so forth they are likewise [nine
 each].

I.34-35, *sde dge* 3a.6-3a.7:

{I.34}

གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉིན་པོ་ཡིས། གཟུང་བར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །
 རྟོངས་དང་ཕྱང་སྟགས་བྱེ་བྲག་གིས། འདི་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ། །

{I.35}

རྩིས་དང་བཏགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས། འཛིན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །
 རང་དབང་བདག་སྟགས་ངོ་བོ་དང་། ཕྱང་སྟགས་རྟེན་ལས་དེ་བཞིན་ནོ། །

{I.36}

Mental nondiscouragement and so forth
 And teachers of naturelessness and so forth
 That have forsaken the discordant classes of those
 Are thorough restrainers in all respects.

I.36, *sde dge* 3a.7-3b.1:

{I.36}

སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་ལ་སྟགས། འདྲ་བོ་ཉིད་མེད་སྟགས་རྟོན་བྱེད། །
 དེ་ཡི་མི་མཐུན་སྟགས་བོར་བ། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན། །

4th Topic

4. Naturally Abiding Lineage, the Support of Great Vehicle Achievings

(ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་)

{I.37}

The support of the six qualities of realization,
Antidotes, abandonments,
Finalizations of those,
Wisdom together with empathy,

{I.38}

Uncommonness with learners,
Gradations of others' welfare,
And operation of wisdom without exertion
Is called lineage.

I.37-38, *sde dge* 3b.1-3b.2:

{I.37}

རྟེན་གས་པ་ཡི་ནི་ཆོས་བྱུག་དང་། གཉེན་པོ་དང་ནི་སྤྲོད་བ་དང་། །
དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྦྱང་བཅུར་བཅས་པ་དང་། །

{I.38}

སྤྲོད་མ་བྱུག་མོང་མེད་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་དང་། །
ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་པ་མི་མངའ་བར། འབྱུག་པའི་རྟེན་ལ་རིགས་ཤེས་བྱ། །

{I.39}

[*Objection:*] Because the element of attributes has no divisions,
The lineages are not possibly different.

[*Response:*] Divisions of those are thoroughly expressed
Due to differences in the dependent phenomena.

I.39, *sde dge* 3b.2:

{I.39}

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། རིགས་ནི་ཐ་དང་རྩང་མ་ཡིན། །
བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། རྟེན་པའི་དབྱིངས་སུ་བརྟེན། །

^a *sde dge* (3b.2), *co ne* (3b.3), and Haribhadra's *Clear Meaning* (89b.7) read *rten* while Peking (4a.3), *snar thang* (4b.6), and Āryavimuktisena's commentary (60a.2) read *brten*. The corresponding Sanskrit stanza is:

dharmadhātorasaṃbhedādgotrābhedho na yujyate ca |

ādheyadharmabhedāttu tadbhedaḥ pāragīyate || I.39 ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 6. Considering the meaning of the *ādheya* in this context, *brten* appears to be the better Tibetan reading and is also Ngag-wang-pal-dan's reading in his commentary.

5th Topic

5. Objects of Observation of Great Vehicle Achievings

(ཐུག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་)

{I.40}

The objects of observation are all phenomena.
Moreover, they are virtues and so forth,
Worldly realizations,
Those accepted as supramundane,

{I.41}

Contaminated and uncontaminated qualities,
Those compounded and uncompounded,
Qualities shared with learners,
And a Subduer's unshared.

I.40-41, *sde dge* 3b.2-3b.3:

{I.40}

དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་ཡང་དག་ལ་སྟགས་པ་ཡིན། །
འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་དང་། །གང་དག་འཇིག་རྟེན་འདས་འདོད་དང་། །

{I.41}

ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་དང་། །གང་དག་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། །
སྟོབ་མ་སྒྲུབ་མོང་ཆོས་རྣམས་དང་། །གང་དག་སྒྲུབ་པའི་སྒྲུབ་མོང་མིན། །

6th Topic

6. Objects of Intent of Great Vehicle Achievings

(ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་)

{I.42}

The objects of intent of [Bodhisattvas] self-arisen

By way of three greatnesesses are to be known as the three—

The mind that [makes a person endowed with it]

The supreme of sentient beings, abandonment, and realization.

I.42, *sde dge* 3b.3-3b.4:

{I.42}

སེམས་ཅན་གྱི་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། སྦངས་དང་རྟོགས་དང་གསུམ་པོ་ལ། །
ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་རང་བྱུང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཤེས་བྱ། །

7th Topic

7. Achievings through Armor

(གོ་སྐབ་)

{I.43}

Achieving through armor is explained exactly
By including individually in six aspects
Giving and so forth by way of
Six groups of six.

I.43, *sde dge* 3b.4-3b.5:

{I.43}

དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱོན་ལ་སོགས། །རྣམ་པ་རྒྱལ་ཏུ་བསྐྱུས་པ་ཡིས། །
གོ་ཆའི་སྐབ་པ་གང་ཡིན་དེ། །རྒྱལ་ཚན་རྒྱལ་གིས་ངེ་བཞིན་བཤད། །

8th Topic

8. Achievings through Engagement

(འབྱུག་སྐྱབ་)

{I.44}

Achieving through engagement in the modes
Of the concentrations and formlessness [absorptions], giving and so
forth,
Paths, love and so forth,
That endowed with unapprehendability,

{I.45}

Thorough purity of the three spheres,
Objects of intent, the six clairvoyances,
And an exalted-knower-of-all-aspects
Is to be known as ascending in the Great Vehicle.

I.44-45, *sde dge* 3b.5-3b.6:

{I.44}

བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྤྱིན་སོགས་དང་། །ལམ་དང་བྱམས་ལ་སོགས་པ་དང་། །
དམིགས་པ་མེད་དང་ལྷན་པ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། །

{I.45}

ཆེད་དུ་བྱ་དང་མངོན་ཤེས་དུག །རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི། །
འབྱུག་པའི་སྐྱབ་པ་ཐེག་ཆེན་ལ། །འཛེགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

9th Topic

9. Achievings through Collections

(ཚོགས་སྒྲུབ་)

{I.46}

Empathy, giving and so forth six,
Calm abiding, special insight,
The path of union [of calm abiding and special insight],
Skill in means,

{I.47}

Pristine wisdom, merit,
Paths, retentions, the ten grounds,
And antidotes are to be known as being
The stages of achieving through collections.

I.46-47, *sde dge* 3b.6-3b.7:

{I.46}

བརྟེན་དང་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དུག །ཞི་གནས་སྒྲག་མཐོང་བཅས་པ་དང་། །
ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གང་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་དང་། །

{I.47}

ཡེ་ཤེས་དང་ནི་བསོད་ནམས་དང་། །ལམ་དང་གཟུངས་དང་ས་བཅུ་དང་། །
གཉེན་པོ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡི། །རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

{I.48}

Through ten aspects of thorough purifiers
The first ground will be attained.
The ten are asserted to be
Thought, beneficial actuality,

{I.49}

Equality of mind to sentient beings,
Generosity, relying on a spiritual guide,
Seeking the objects of observation of the excellent doctrine,
Always having a mind of definite emergence,

{I.50}

Wanting and liking Buddha bodies,
Teaching doctrine, and true words.
Through not apprehending inherent existence

These are to be known as thorough purifiers.

I.48-50, *sde dge* 3b.7-4a.2:

{I.48}

ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་རྣམ་བཅུ་ཡིས། ལ་ནི་དང་པོ་ཐོབ་འགྱུར་ཏེ། །
བསམ་དང་ཕན་པའི་དངོས་ཉིད་དང་། ལེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་ཉིད། །

{I.49}

གཏོང་དང་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། དམ་ཚེས་དམིགས་པ་ཚལ་བ་དང་། །
རྟག་ཏུ་ངེས་འབྱུང་སེམས་ཉིད་དང་། ལངས་རྒྱས་སྦྱེ་འདོད་དགའ་བ་དང་། །

{I.50}

ཚེས་སྟོན་པ་དང་བདེན་པ་ཡི། ཚིག་ནི་བཅུ་པ་ཡིན་པར་འདོད། །
འདི་དག་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པས། ཡོངས་སུ་སྦྱང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །

{I.51}

Ethics, repaying the done, patience,
Strong joy, great empathy,
Service, listening respectfully to gurus,
And effort at giving, the eighth.

I.51, *sde dge* 4a.2:

{I.51}

ཚུལ་ཁྲིམས་བྱས་པ་གཞོ་དང་བཞོད། རབ་ཏུ་དགའ་དང་སྤྲོད་བཅེ་ཆེ། །
བཀུར་སྟེ་ལྷ་མ་ལ་གུས་ཉན། བརྒྱད་པ་སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་བཙོན། །

{I.52}

Non-satiation with hearing,
Giving doctrine without material things,
Purifying the Buddha-land entirely,
Thorough non-discouragement by cyclic existence,

{I.53}

And “shame and embarrassment”
Are the five aspects having an essential nature of non-conceit.

I.52-53b, *sde dge* 4a.2-3:

{I.52}

ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཉིད་དང་ནི། ཟང་བེང་མེད་པར་ཚས་སྦྱིན་དང་། །
སངས་རྒྱས་ཞིང་ཀུན་སྦྱང་བ་དང་། འཁོར་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྦྱོང་དང་། །

{I.53}

ངོ་ཚ་ཁྲེལ་ཡོད་ཅས་བྱ་བ། རྣོམ་མེད་བདག་ཉིད་དེ་རྣམ་ལ། །

Dwelling in a forest, few desires, knowing satisfaction,
Devotion to purification,

{I.54}

Not forsaking the precepts,
Looking down on desire,
Nirvāṇa, giving away all possessions,
Non-discouragement, and lack of viewing.

I.53c-54, *sde dge* 4a.3-4a.4:

ནགས་གནས་འདོད་ཚུང་ཆོག་ཤེས་དང་། ལྷུངས་པ་ཡང་དག་སྒྲུལ་བསྐྱེད་པ་དང་། །

{I.54}

བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་དང་། །འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྦོད་པ་དང་། །

སྤངས་པ་དང་བདོག་ཀྱན་གཏོང་། །མི་ཁྱུམ་པ་དང་ལྷ་བ་མེད། །

{I.55}

The fifth ground is completely attained
When one has abandoned these ten:
Familiarizing, jealousy about households,
Places of commotion,

{I.56}

Praising oneself, deriding others,
The ten paths of non-virtuous actions,
Conceited haughtiness, erroneousness,
Bad attitudes, and tolerance of afflictive emotions.

I.55-56, *sde dge* 4a.5:

{I.55}

འབྲིས་དང་བྱིས་ལ་འཁྲུག་པ་དང་། །འདུ་འཛིན་གྱུར་པའི་གནས་དང་ནི། །

བདག་བསྐྱོད་གཞན་ལ་བརྟུག་པ་དང་། །མི་དགའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསྐྱེད་དང་། །

^a *sde dge* (4a.3), *co ne* (4a.4), Peking (4b.5), *dpe bsdur ma* (8.15), and Haribhadra's *Clear Meaning* (92b.1) read *bsen*. However, *snar thang* (5a.7) reads *sten* while Āryavimuktisena's commentary (77a.1) reads *bsen*. The corresponding Sanskrit stanza is:

vanāśālpacchatā tuṣṭirvrtisaṃlekhaśevanaṃ || I.53cd ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 8. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *sevana* ("devotion," "service," and so forth), *bsen* appears to be the correct Tibetan reading. Ngag-wang-pal-dan's rendition as "firm resolve" *yi dam brtan pa* is similar.

{I.56}

སྒྲིམ་པས་ཁེངས་དང་ཕྱིན་ཅི་ལོག་། སྒྲོ་ངན་དང་ནི་ཉོན་མོངས་བཟོད། །
བརྩ་པོ་འདི་ནི་རྣམ་སྤངས་ན། །ས་ལྷ་པ་ནི་ཡང་དག་འཛོལ། །

{I.57}

The sixth ground is thoroughly attained
Through intensively completing giving, ethics, patience,
Effort, concentration, and wisdom
And through abandoning longing for the Learner

{I.58}

And Rhinoceros [enlightenments] and a mind of fright,
Non-discouragement when begged, absence of dislike
Though giving away all possessions,
And not abandoning beggars despite being poor.

I.57-58, *sde dge* 4a.6:

{I.57}

སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བཙོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་རབ་རྫོགས་
བས། །

སྒོ་བ་མ་དང་ནི་བསེ་བྱ་ལ། །དགའ་དང་སྦྱག་པའི་སེམས་སྤངས་པ། །

{I.58}

བསྤངས་ན་མི་ཁྱམ་བདོག་པ་ཀུན། །བཏང་ཡང་མི་དགའ་མེད་པ་དང་། །
དབུས་ཡང་སྤོང་བ་མི་སྤོང་བས། །ས་ནི་རྩག་པ་ཡང་དག་འཛོལ། །

{I.59}

The seventh ground is attained
By those who have eliminated twenty faults:
Apprehending self, sentient beings,
Life, person, annihilated, and permanent,

{I.60}

Signs, causes, aggregates,
Constituents, and sense-fields,
Abiding in the three realms, attachment,
Entire discouragement of mind,

{I.61}

Manifest adherence of view
To the three jewels and to ethics,
Debating about emptiness,

And contradiction with that.

I.59-61, *sde dge* 4a.6-4a.7:

{I.59}

བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་དང་། སློག་དང་གང་ཟག་ཆད་རྟག་དང་། །
མཚན་མ་རྒྱ་དང་ཕུང་པོ་དང་། །ལམས་དང་སྦྱེ་མཆེད་དག་དང་ནི། །

{I.60}

ལམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་དང་ཆགས། སེམས་ནི་ཀུན་རྩ་བྱུམ་པ་དང་། །
དགོན་མཆོག་གསུམ་དང་རྩལ་ཁྲིམས་ལ། །དེར་ལྟ་བ་ཡི་མངོན་ཞེན་དང་། །

{I.61}

སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཚྱོད་པ་དང་། །དེ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ནི། །
ཉི་ཤུ་གང་ལ་རྣམ་ཆད་པ། །དེ་ཡིས་ས་ནི་བདུན་པ་འཛོལ། །

{I.62}

Knowing the three doors of liberation,
The purity of the three spheres,
Compassion, non-conceit,
Equality, knowing the one mode,

{I.63}

Non-production, knowing forbearance,
Teaching phenomena in one aspect,
Thoroughly overcoming conceptions,
Abandoning discriminations, views, and afflictions,

{I.64}

Firmly contemplating calm abiding,
Skill in special insight,
Taming the mind, pristine wisdom
Unimpeded with respect to all,

{I.65}

Not being a place for attachment,
Simultaneously going to other lands as wished,
And displaying one's own entity to all
Are the twenty.

I.62-65, *sde dge* 4a.7-4b.3:

{I.62}

རྣམ་ཐར་སློག་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། །
སྟོང་རྗེ་དང་ནི་སྟོན་མེད་དང་། །ཆོས་མཉམ་ཉིད་དང་རྩལ་གཅིག་ཤེས། །

{I.63}

མི་སྦྱོ་བ་དང་བཟོད་ཤེས་དང་། །ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན། །
རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་འཛོམས་པ་དང་། །འདུ་ཤེས་ལྟ་དང་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་། །

{I.64}

ཞི་གནས་ངེས་པར་སེམས་པ་དང་། །སྤྱག་མཐོང་ལ་ནི་མཁས་པ་དང་། །
སེམས་དུལ་བ་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། །

{I.65}

ཆགས་པའི་ས་མིན་གར་འདོད་པར། །ཞིང་གཞན་དུ་ནི་མཉམ་འགོ་དང་། །
ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། །སྟོན་པ་ཉིད་དང་ཉི་ཤུ་འོ། །

{I.66}

The eight aspects of activities are explained
As knowing the minds of all sentient beings,
Playing with clairvoyance,
Achieving a good Buddha land,

{I.67}

Reliance on Buddhas due to thorough analysis,
Knowing the faculties, purifying
The Conqueror's land, dwelling like illusion,
And taking rebirth according to thought.

I.66-67, *sde dge* 4b.3-4b.4:

{I.66}

སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་དང་། །མངོན་པར་ཤེས་པས་བརྟེ་བ་དང་། །
སངས་རྒྱས་ཞིང་བཟང་བསྐྱབ་པ་དང་། །ཡོངས་སུ་བརྟག་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བརྟེན། །

{I.67}

དབང་པོ་ཤེས་དང་རྒྱལ་བ་ཡི། །ཞིང་སྤྱོད་སྤྱུ་མ་ལྟར་གནས་དང་། །
བསམ་བཞིན་སྲིད་པ་ལེན་པ་དང་། །ལས་ནི་རྣམ་པ་འདི་བརྒྱད་བཤད། །

{I.68}

Limitless wish-paths,
Knowing the languages of gods and so forth,
Prowess like a river,
Supreme entry to a womb

{I.69}

Lineage, ancestry, extraction,
Retinue, birth,
Emergence, tree of enlightenment,

And excellent qualities.

I.68-69, *sde dge* 4b.4-4b.5:

{I.68}

སྒྲོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པའི་སྐད་ཤེས་དང་། །
སྤོབས་པ་རྩ་བོ་ལྷ་བྱ་དང་། མངལ་དུ་འབྱུག་པ་མཆོག་དང་ནི། །

{I.69}

རིགས་དང་རྩས་དང་ཆོ་འབྲང་དང་། འཁོར་དང་སྐྱེ་བ་དག་དང་ནི། །
ངེས་འབྱུང་བྱང་རྒྱུ་ཤིང་རྣམས་དང་། ཡོན་ཏན་ལྷན་སྐྱེས་ཆོགས་པ་ཡིན། །

{I.70}

Having passed beyond the nine grounds, the pristine wisdom
Through which one abides on the Buddha ground
Is to be known as the tenth
Ground of a Bodhisattva.

I.70, *sde dge* 4b.5:

{I.70}

ས་དགུ་འདས་ནས་ཡེ་ཤེས་ནི། གང་གིས་སངས་རྒྱས་སར་གནས་པ། །
དེ་ནི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ས། བརྩ་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

{I.71}

On the paths of seeing and familiarization^a
For the sake of thoroughly pacifying
Conceptualizations of apprehended-object and apprehending-subject
Eight aspects of antidotes are to be known.^b

^a *snar thang* (6a.3), Peking (5b.2), *sde dge* (4b.5), Vimuktisena's commentary (147a.4), and Haribhadra's *Clear Meaning* (114b.2) read *goms* while *co ne* (4b.6), *dpe bsdur ma* (10.6), read *sgom*. The corresponding Sanskrit stanza is:

pratipakṣo 'ṣṭadhā jñeyo darśanābhyāsamārgayoḥ |
grāhagrāhyavikalpānām aṣṭānām upaśāntaye || V.71 ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 10. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *abhyāsa* ("familiarization"), *goms* appears to be the more correct Tibetan reading.

^b All consulted editions—*co ne* (4b.7), *dpe bsdur ma* (10.7), Peking (5b.2), *snar thang* (6a.3), Āryavimuktisena's commentary (79a.7), and Haribhadra's *Clear Meaning* (94b.7)—read *ces bya*. The corresponding Sanskrit stanza is:

pratipakṣo 'ṣṭadhā jñeyo darśanābhyāsamārgayoḥ |
grāhagrāhyavikalpānām aṣṭānām upaśāntaye || V.71 ||

Thus, the Sanskrit *pratipakṣo 'ṣṭadhā jñeyo* suggests that *ces bya* is used in place of *shes*

I.71, *sde dge* 4b.5-4b.6:

{I.71}

མཐོང་དང་གོམས་པའི་ལམ་དག་ལ། གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས། །
ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ། །

bya following rules for euphonic combination as if the Sanskrit were *nāma*. Translation of the Tibetan as *ces bya* would read, “Eight aspects of antidotes are named.”

10th Topic

10. Definitely Issuative Achievings

(ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་)

{I.72}

These having the nature of eight aspects
Of definite issuance having as objects—
Objects of intent, equality,
The welfare of sentient beings, nonstriving,

{I.73}

Definite issuance passed beyond extremes,
Definite issuance having the character of attainment,
Exalted-knower-of-all-aspects, and path—
Are to be known as “definitely issuative achievings.”

I.72-73, *sde dge* 4b.6-4b.7:

{I.72}

ཆེད་དུ་བྱ་དང་མཉམ་ཉིད་དང་། །མེས་ཅན་དོན་དང་འབད་མེད་དང་། །
མཐའ་ལས་འདས་པར་ངེས་འབྱུང་དང་། །ཐོབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ངེས་འབྱུང་དང་། །

{I.73}

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ངེས་འབྱུང་སྟེ། །
རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི། །ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་བྲ། །

The first chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེན་འཁུར་བྱས་པ་ལས་སྐབས་
དང་པོའོ། ། །

Chapter II. Knowers of Paths

11th Topic

1. Limbs of Knowers of Paths

(ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཡན་ལག་)

{II.1}

With light making gods lusterless
In order to make them suitable,
Limited places, pervasion,
Nature, and its function.

II.1, *sde dge* 5a.1:

{II.1}

ལྷ་རྣམས་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །འོད་གྱིས་མོག་མོག་པོར་མཛད་དང་། །
ཡུལ་ངེས་པ་དང་ཁྱབ་པ་དང་། །རང་བཞིན་དང་ནི་དེ་ཡི་ལས། །

12th Topic

2. Knowers of Paths that Know Hearer Paths

(ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་)

{II.2}

With regard to the mode of knowers of paths,
By way of the nonapprehension [of the true existence]
Of the aspects of the four noble truths
These paths of Hearers are to be known.

II.2, *sde dge* 5a.1-5a.2:

{II.2}

ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི།
རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒྲོ་ནས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། །

{II.3}

With respect to the paths of a Hearer Superior:
Heat, through emptinesses being undifferentiable
Because forms and so forth are empty.
Asserted as being at the *peak*,

{II.4}

Because those are unobservable.
Forbearances, through the negation of those
As abiding in the manner of being permanent, and so forth.
Supreme qualities is set forth

{II.5}

Through extensive teaching of not abiding—
Stemming from the ten grounds.
Why? Because the Buddha, upon knowing,
Does not perceive phenomena.

II.3-5, *sde dge* 5a.2-5a.3:

{II.3}

འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །
སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་དབྱེར་མེད་པས། །དྲོ་བ་དེ་དག་མི་དམིགས་པས། །

{II.4}

ཆེ་མོར་གྱུར་པ་དག་ཏུ་འདོད། །དེ་ལ་རྟག་ལ་སོགས་ཚུལ་གྱིས། །
གནས་པ་བཀག་པས་བཟོད་པ་རྣམས། །ས་བཙུ་དག་ལས་བརྒྱམས་ནས་ནི། །

{II.5}

མི་གནས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཡིས། །ཆོས་ཀྱི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར་བཤད་དེ། །
 ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །མཁུན་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་ཕྱིར། །

13th Topic

3. Knowers of Paths that Know Solitary Realizer Paths

(རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་)

{II.6}

Because the self-arisen realize [enlightenment] by themselves,
They also do not need to be taught by others,
[Whereby] it is said that the wisdom
Of the rhinoceros-like is more profound.

{II.7}

Whatsoever meanings about which
[Their trainees] want to hear
Appear accordingly to them
Even though there are no sounds.

II.6-7, *sde dge* 5a.3-5a.5:

{II.6}

རང་བྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གཞན་གྱིས་བསྟན་ཡང་མི་དགོས་ལ། །
བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད། །

{II.7}

གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ། །
དེ་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ། སློ་མེད་ཀྱང་དེ་དེ་ལྟར་སྣང་། །

{II.8}

It is to be known that the paths of the rhinoceros-like
Are included completely within abandoning conceptualization
Of apprehended-objects [as external objects], not abandoning [conceptu-
alization
Of] apprehenders [as truly existent], and the support.

II.8, *sde dge* 5a.5:

{II.8}

གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྦོང་ཕྱིར་དང་། འཛིན་པ་མི་སྦོང་ཕྱིར་དང་ནི། །
རྟོན་གྱིས་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། ཡང་དག་བསྟུས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

{II.9}

At *heat*, the aspect of the teaching

That the imputed [and] the noumenon are noncontradictory;
At the *peak*, distinguishing forms and so forth
As without diminishment and so forth;

{II.10}

Forbearance, because of not apprehending forms and so forth
Through the emptiness of the internal and so forth;
Supreme qualities, having the aspect
Of the nonproduction and so forth of forms and so forth.

II.9-10, *sde dge* 5a.5-5a.6:

{II.9}

བདག་པོ་མེད་མེད་མེད་མེད་ལ་བར་། རྟོན་པའི་རྣམ་པ་དྲོར་གྱུར་པ། །
ཅེ་མོར་གྱུར་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །འགྲིབ་པ་མེད་ལ་སོགས་པས་ཕྱེ། །

{II.10}

ནང་སྟོང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིས། །གཟུགས་སོགས་མི་འཛིན་ཕྱིར་བཟོད་པ། །
གཟུགས་སོགས་སྐྱེ་བ་མེད་སོགས་ཀྱི། །རྣམ་པ་ཅན་ནི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག། །

14th Topic

4. Great Vehicle Paths of Seeing, Greatly Beneficial in This and Future Lives

(འདི་ཕྱིར་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་)

{II.11}

This path of seeing as well as its benefits

Is described about knowers of paths

From the viewpoint that each of the truths has four aspects

That are moments of forbearance and knowledge.

II.11, *sde dge* 5a.6-5a.7:

{II.11}

བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་བའི་སྐད་ཅིག་ནམ་བཞི་ཡིས། །
ལམ་ཤེས་ཉིད་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཕན་ཡོན་བཅས་པ་འདི་བཤད་དོ། །

{II.12}

(1) Nonassertion of thusness and Buddhas

As enumerations since support and supported

Mutually do not exist in them,

(2) Greatness [of emptiness], (3) nonexistence of valid cognitions,

{II.13}

(4) Measurelessness, (5) absence of extremes,

(6) Definite apprehension of forms and so forth

As buddha by those abiding in that

And (7) as without adopting and discarding, and so forth,

{II.14}

(8) Love and so on, (9) emptinesses,

(10) Attainment of Buddhahood,

(11) Thorough inclusion of all the pure,

(12) Removal of all fright and disease,

{II.15}

(13) Pacification of apprehension of nirvāṇa,

(14) Being guarded by Buddhas and so forth,

(15) Oneself abiding in an exalted-knower-of-all-aspects

Such as not killing and so forth

{II.16}

And setting other sentient beings,
 And (16) dedicating giving and so forth
 To complete enlightenment
 Are the moments of knowers of paths.

II.12-16, *sde dge* 5a.7-5b.2:

{II.12}

དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་དང་། །ཕན་ཚུན་རྟེན་པ་རྟེན་མེད་ཕྱིར། །
 རྣམ་གངས་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། །ཆེན་པོ་ཚད་མ་མེད་བཅས་དང་། །

{II.13}

ཆད་མེད་པ་དང་མཐའ་མེད་དང་། །དེར་གནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ། །
 སངས་རྒྱས་ཉིད་ཏུ་ངེས་འཛིན་དང་། །ལྷང་མེད་དོར་བ་མེད་སོགས་དང་། །

{II.14}

བྱམས་ལ་སོགས་པ་སྟོང་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་འཐོབ་པ་དང་། །
 རྣམ་པར་བྱང་ཀུན་ཡོངས་བསྐྱུས་དང་། །ཉམ་ང་བ་དང་ནད་ཀུན་སེལ། །

{II.15}

ཐུང་ན་འདས་འཛིན་ནི་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱུང་ལ་སོགས། །
 སོག་མི་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ། །རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །

{II.16}

བདག་ཉིད་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་དག །འགོད་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ། །
 རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོ་བ། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མ། །

15th Topic

5. Functions of a [Great Vehicle] Path of Meditation

(སྒྲུབ་ལམ་གྱི་བྱང་པ་)

{II.17}

Thoroughly pacifying, bowing to all,
Overcoming the afflictions,
Not being affected by harmers,
Enlightenment, foundations of worship.

II.17, *sde dge* 5b.2-5b.3:

{II.17}

ཀླན་ནས་ཞི་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །འདུད་དང་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་དང་། །
གཞོད་པས་བཞི་བ་མེད་ཉིད་དང་། །བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་ཉིད། །

16th Topic

Paths of Meditation of Belief

(མོས་བ་སྒྲུམ་ལམ་)

{II.18}

Belief is to be known as having three aspects—
Consisting of one's own welfare,
The welfare of oneself and others, and others' welfare.
Also, it is asserted individually as the three aspects

{II.19}

Of the small, medium, and great.
Also, through the divisions of the small of the small and so forth
Those have three aspects, thus it is asserted
That there are twenty-seven aspects.

II.18-19, *sde dge* 5b.3-5b.4:

{II.18}

མོས་བ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །རང་གཞན་དོན་དང་གཞན་དོན་དང་། །
ནམ་གསུམ་ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་ནི། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ། །

{II.19}

སོ་སོར་ནམ་བ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཆུང་དུ་འི་ཆུང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། །
དེ་ཡང་ནམ་གསུམ་དེ་ལྟར་ན། །ནམ་བ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་འདོད། །

17th Topic

7. Praise, Extolling, and Lauding of the Benefits of That [Path of Meditation of Belief]

(དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བརྟུར་བཟླགས་གསུམ་)

{II.20}

It is asserted that praising, extolling, and lauding
Is made by way of three groups of nine
During the occasions of belief
In the perfections of wisdom.

II.20, *sde dge* 5b.4:

{II.20}

ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། ཁོས་པའི་གནས་སྐབས་ནུས་ལ་ནི། །
དགུ་ཚན་གསུམ་གྱིས་བསྟོད་པ་དང་། བརྟུར་བ་དང་ནི་བཟླགས་པར་འདོད། །

18th Topic

8. Paths of Meditation of Dedication

(བསྐྱོབ་བསྐྱོམ་ལམ་)

{II.21}

The function of special thorough
Dedications is more supreme.
Having the aspect of unapprehendability;
The character of non-erroneousness;

{II.22}

Voidness; having the sphere of activity
Of mindfulness of the nature
Of the collection of a Buddha's merit,
Having skill in means; signless; admired by Buddhas;

{II.23}

Not contained within the three realms;
Three aspects of other dedications—
Small, medium, great—
Giving rise to great merit.

II.21-23, *sde dge* 5b.4-5b.6:

{II.21}

ཡོངས་སུ་བསྐྱོབ་བསྐྱོམ་པར་ཅན། །དེ་ཡི་བྱེད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །
དེ་ནི་དམིགས་མེད་རྣམ་པ་ཅན། །བྱིན་ཅི་མ་ལོག་མཆོན་ཉིད་དོ། །

{II.22}

དབེན་དང་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཆོགས། །རང་བཞིན་དྲན་པའི་སྦྱོང་ཡུལ་ཅན། །
ཐབས་བཅས་མཆོན་མ་མེད་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །

{II.23}

ཁམས་གསུམ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་དང་། །རྒྱང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡི། །
བསྐྱོབ་གཞན་ནི་རྣམ་གསུམ་པོ། །བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་དོ། །

19th Topic

9. Paths of Meditation of Admiration

(རྗེས་སྤྱོད་ཡི་རང་སྒྲོམ་ལམ་)

{II.24}

Admiration of roots of virtue

With skill in means and nonobservation

Is said here to be meditation

Taking admiration to mind.

II.24, *sde dge* 5b.6:

{II.24}

ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། །དག་བའི་རྩ་ལ་ཡི་རང་བ། །

རྗེས་སྤྱོད་ཡི་རང་ཡིད་བྱེད་པ། །བསྒྲོམ་པ་ཡིན་པར་འདིར་བརྗོད་དོ། །

20th Topic

10. Paths of Meditation of Achieving

(སྒྲུབ་པ་སྒྲོམ་ལམ་)

{II.25}

Its nature, supremacy,
Non-composition of all,
Bestowal of nonobservation
Of phenomena, great purpose.

II.25, *sde dge* 5b.6-5b.7:

{II.25}

དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། གཏུན་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད། །
ཆོས་རྣམས་དམིགས་སྒྲུ་མེད་པར་ནི། གཏོད་པར་བྱེད་པ་དོན་ཆེན་ཉིད། །

{II.26}

Relying on Buddhas, giving and so forth,
And skill in means
Are causes of keen interest in this.
Causes of being bereft of doctrine

{II.27}

Are suppression by the darkness of demons,
Not being keenly interested in the profound doctrine,
Manifest adherence to the aggregates and so forth,
And being thoroughly gripped by sinful friends.

II.26-27, *sde dge* 5b.7-6a.1:

{II.26}

སངས་རྒྱས་བསྟེན་དང་སྦྱིན་སྒོམ་སྒོམ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ། །
འདི་ལ་མས་པའི་རྒྱ་དག་ཡིན། ཆོས་ཀྱིས་ཐོངས་པའི་རྒྱ་དག་ནི། །

{II.27}

བདུད་ཀྱིས་ཐེབས་ཀྱིས་ཚོན་པ་དང་། ཟབ་མའི་ཆོས་ལ་མ་མས་དང་། །
ཕུང་པོ་ལ་སྒོམ་མངོན་ཞེན་དང་། སྦྱིག་པའི་བྱོགས་པོས་ཡོངས་ཟེན་པའོ། །

21st Topic

11. Paths of Meditation of Complete Purity

(ནམ་དག་སྒྲིམ་ལམ་)

{II.28}

The purity of the fruit is the very purity
Of forms and so forth because
Those two are not different
And are not distinguishable whereby they are called pure.

II.28, *sde dge* 6a.1-6a.2:

{II.28}

འབྲས་བྱ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སྟགས། །དག་པ་ཉིད་དེ་གང་གི་ཕྱིར། །
དེ་གཉིས་ཐ་དང་མ་ཡིན་ཞིང་། །བཅད་དུ་མཛད་པས་དག་པར་བརྗོད། །

{II.29}

Because of withering (1) the afflictions, (2) the obstructions to omniscience,
And (3) the three paths, there are the purities of (1) Learners,
(2) The Rhinoceri, and (3) Conqueror Children.
Buddhas are the utmost from all aspects.

II.29, *sde dge* 6a.1-6a.2:

{II.29}

ཉེན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། །ཉམས་ཕྱིར་སྒྲོབ་མ་བསེ་བྱ་དང་། །
རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ། །

{II.30}

The paths, small of the small and so forth,
Antidotes to the defilements
Regarding the nine levels—the big of the big
And so forth—are the purifiers.

II.30, *sde dge* 6a.2:

{II.30}

ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། །ཆེན་པོ་ལ་སྟགས་ངེ་མ་ཡི། །
གཉེན་པོ་རྒྱང་དུ་འཛིན་པའི། །སྟགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། །

{II.31}

Upon having abandoned an objection to that,

The path is asserted as the very antidote
To the three realms due to the equality
Of comprehenders and objects of comprehension.

II.31, *sde dge* 6a.3:

{II.31}

དེ་ལ་ལྷན་ཀ་སྤངས་པ་ཡིས། །ལམ་ནི་འཇལ་དང་གཞལ་བྱ་དག།
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི། །གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། །

The second chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྣམས་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་སྐབས་
གཉིས་པའོ། ། །

Chapter III. Knowers of Bases

22nd Topic

1. Knowers of Bases Not Abiding in the Extreme of Mundane Existence due to Knowledge

(ཤེས་པས་སྤང་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་)

and

23nd Topic

[2. Knowers of Paths Not Abiding in the Extreme of Peace due to Compassion

(སྤང་རྒྱས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་)]

{III.1}

Because of not abiding in the extremes

Of the near side and the far side nor inbetween those

And knowing the times as equal

It is asserted as the perfection of wisdom.

III.1, *sde dge* 6a.4:

{III.1}

ཚུ་རྩལ་པ་རྩལ་མཐའ་ལ་མིན། །དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །

དུས་རྒྱམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཟྱེར། །ཤེས་རབ་པ་རྩལ་ཟྱེན་པར་འདོད། །

24rd Topic

3. Knowers of Bases Distant from the Fruit Mother

(འབྲས་ལུས་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་)

{III.2}

That is distant due to not being skilled in method

By way of apprehension in the manner of having signs.

III.2ab, *sde dge* 6a.4-6a.5:

{III.2}

དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་སྟོན་ནས། །ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་སྟེ། །

25th Topic

4. Knowers of Bases Close to the Fruit Mother

(འབྲས་ལུས་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་)

It is explained that that is thoroughly

Close due to skill in methods.

III.2cd, *sde dge* 6a.4-6a.5:

དེ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །

26th Topic

5. Knowers of Bases Classed as Discordant

(མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་)

{III.3}

Discrimination treating (1) the emptiness of the aggregates
Of forms and so forth and (2) the phenomena contained
In the three times, giving and so forth, and the harmonies
With enlightenment is classed as discordant.

III.3, *sde dge* 6a.5:

{III.3}

གཟུགས་སོགས་ཕྱང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང་། །རྣམས་གསུམ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་
དང་། །

སྤྱིན་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་རྣམས་ལ། །སྟོད་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །

27th Topic

6. Knowers of Bases Classed as Antidotes

(གཞན་པོ་ཕྱགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་)

{III.4}

Nonapprehension as “I” with respect to giving and so forth
Which connects others to this
Stops the extreme of attachment.

III.4abc, *sde dge* 6a.5-6a.6:

{III.4}

སྦྱོན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། །གཞན་དག་དེ་ལ་འཇུང་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པས། །

Hence, attachment to Conquerors and so forth is subtle.

{III.5}

Since the path of phenomena is devoid
Of a nature, it is just profound.

III.4d-5ab, *sde dge* 6a.6:

རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྤྲ། །

{III.5}

ཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །དབེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཟབ་ཉིད། །

Through knowing the single nature
Of phenomena attachment is abandoned.

{III.6}

Since it stops perception and so forth,
It is described in sūtra as difficult to realize.
Because it is not known as a form and the like,
It is asserted as unencompassable by thought.

III.5c-6, *sde dge* 6a.6-6a.7:

ཆོས་རྒྱམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། །ཤེས་པས་ཆགས་པ་སྤོང་བ་ཡིན། །

{III.6}

མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡིས། །དེ་ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད། །
གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མི་ཤེས་ཕྱིར། །དེ་ནི་བསམ་མི་བྱབ་པར་འདོད། །

{III.7}

Thus the entirety of the divisions

Of those classed as discordant and as antidotes

In the system of knowers-of-all

Is to be known here in accordance with the description [in sūtra].

III.7, *sde dge* 6a.7-6b.1:

{III.7}

དེ་ལྟར་རྒྱན་ཤེས་ཉིད་ལྷགས་ལ། ཁི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་གི
 རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལུས་པ། ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདྲིར་ཤེས་བྱ། །

28th Topic

7. Trainings in Knowers of Bases

(གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་)

{III.8}

Forms and so forth; impermanence and so forth;

Noncompletion and completion of those;

Training stopping enactment

Regarding nonattachment about those;

{III.9}

Unchangeability; absence of agents;

Training in the three aspects difficult to perform;

Asserting the existence of the fruit

Through attaining the fruit in accordance with [one's] lot;

{III.10}

Nonreliance on another;

Seven aspects of revealing appearances.

III.8-10b, *sde dge* 6b.1-6b.2:

{III.8}

གཟུགས་སྟགས་དེ་མི་རྟག་སྟགས་དང་། དེ་མ་རྟུགས་དང་རབ་རྟུགས་དང་། །

དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ། སྒྱུར་བ་བཀག་པའི་སྒྱུར་བ་དང་། །

{III.9}

མི་འགྱུར་བྱེད་པོ་མེད་ཉིད་དང་། བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྒྱུར་བ་དང་། །

སྐལ་བ་ཇི་བཞིན་འབྲས་ཐོབ་པས། འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ནི། །

{III.10}

གཞན་ལ་རག་ལས་མེད་གང་དང་། སྣང་བ་རྣམ་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ། །

29th Topic

8. Equalities in the Modes of Apprehension of Trainings [in Knowers of Bases]

(སྒྲིམ་བ་དེའི་འཛིན་སྒྲུངས་མཉམ་ཉིད་)

Four aspects of nonconceit with respect to
Forms and so forth are their equalities.

III.10cd, *sde dge* 6b.2:

གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་སྒྲིམ་མེད་པ། །རྣམ་བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། །

30th Topic

9. Paths of Seeing

(མཐོང་ལམ་)

{III.11}

These having the essence of periods—
Doctrinal knowledge, subsequent knowledge,
Forbearance, and knowledge—about the truths, suffering and so forth,
Are the path of seeing in the system of knowers of all.^a

III.11, *sde dge* 6b.2-6b.3:

{III.11}

སྤྱག་བསྐྱལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཆོས་ཤེས་རྗེས་སྤྱེས་པ་དང་། །
བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་བདག་ཉིད་འདི། །ཀུན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །

{III.12}

Forms are not permanent and not impermanent,
Are passed beyond the extremes, are pure,
Are not produced and do not cease, and so forth.

III.12abc, *sde dge* 6b.3:

{III.12}

གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །མཐའ་ལས་འདས་དང་རྣམ་དག་དང་། །
མ་སྐྱེས་མ་འགགས་ལ་སོགས་དང་། །

Like space; abandonment of desire;

{III.13}

Released from thorough grasping;
Naturally inexpressible.

III.12d-13b, *sde dge* 6b.3:

མཁའ་འདྲ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་དང་། །

{III.13}

ཡོངས་སྤྱོད་ལས་གྲོལ་བ་དང་། །རྟོག་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་མེད་དང་། །

The meaning is not bestowable
To others through verbalization;

^a For the order of the sixteen periods see Appendix 2.

{III.14}

Unobservable;

Very pure; non-arising of illness.

III.13c-14b, *sde dge* 6b.4:

གང་ཕྱིར་འདི་དོན་བརྗོད་པ་ཡིས། །གཞན་ལ་སྤྱིན་དུ་མེད་པ་དང་། །

{III.14}

དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ནད་མི་འབྱུང་། །

Bad states are severed;

Not conceptualized as actualizing the fruit;

{III.15}

Not related with signs;

Nonproduction of consciousness

Regarding things, names, and duality.

These are the periods of exalted knowers of all.

III.14c-15, *sde dge* 6b.4-6b.5:

ངན་སོང་ཆད་དང་འབྲས་བུ་ནི། །མངོན་དུ་བྱ་ལ་མི་རྟོག་ཉིད། །

{III.15}

མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་དང་། །དངོས་དང་མིང་དང་གཉིས་པོ་ལ། །

ཤེས་པ་སྤྱི་བ་མེད་པ་ནི། །ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །

{III.16}

Thus, these three aspects—

These, also these, and also these—

Thoroughly indicate

The three phases completely.

III.16, *sde dge* 6b.5:

{III.16}

དེ་ལྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། །ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་རྣམ་གསུམ་པོ། །

འདི་ནི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག །རྟོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །

The third chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེན་པ་བྱས་པ་ལས་སྐབས་

གསུམ་པོ། ། །

Chapter IV. Complete Trainings in All Aspects

31st Topic

1. Aspects

(ནམ་པ་)

{IV.1}

The specifics of knowing the bases

Are called “aspects,” characters.

Because there are three aspects of exalted knowers of all,

Those [mental aspects] are asserted as three aspects.

IV.1, *sde dge* 6b.6:

{IV.1}

གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་ནམས། །ནམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། །

ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ནི་ནམ་གསུམ་ཕྱིར། །དེ་ནི་ནམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །

{IV.2}

Those ranging from the aspect of nonexistence

To the aspect of nonfluctuation

Are explained as four [each] for the individual truths

And fifteen for paths.

IV.2, *sde dge* 6b.6-6b.7:

{IV.2}

མེད་པའི་ནམ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། །མི་གཡོ་བ་ཡི་ནམ་པའི་བར། །

བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་བཞི་དང་། །ལམ་ལ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད། །

{IV.3}

It is proclaimed that there are

Eight, seven, five, and sixteen

Respectively in terms of the causes,

Paths, sufferings, and cessations.

IV.3, *sde dge* 6b.7:

{IV.3}

རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྤྱག་བསྐྱལ་དང་། །འགོག་པ་ལ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན། །

དེ་དག་བརྒྱད་དང་བདུན་དང་ནི། །ཁྲ་དང་བསྐྱུག་ཅིས་བསྐྱགས་སོ། །

{IV.4}

By dividing these ranging

From the establishments by way of mindfulness
Through the finality of Buddha aspects
In accordance with true paths

{IV.5}

Into the three exalted knowers of all,
These are asserted respectively
Regarding Learners, Bodhisattvas, and Buddhas
As thirty-seven, thirty-four, and thirty-nine.

IV.4-5, *sde dge* 7a.1-7a.2:

{IV.4}

དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། ལངས་རྒྱས་རྣམས་པའི་མཐར་ཐུག་རྣམས། །
ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྩིས་མཐུན་པར། གཏུག་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེད་པས་ན། །

{IV.5}

སྟོབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དང་། ལངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། །
སྤུམ་སྤུ་བདུན་དང་སྤུམ་སྤུ་བཞི། སྤུམ་སྤུ་ཙ་དགུ་དག་ཏུ་བཞེད། །

{IV.6}

Those who have surpassingly acted for Buddhas,
Have generated roots of virtue toward them,
And have had protective virtuous spiritual friends,
Are the vessels of listening to this.

{IV.7}

The excellent assert that those who
Have relied on Buddhas, have questioned all,
And have practiced giving, ethics, and so forth
Are the vessels of holding, apprehending, and so forth.

IV.6-7, *sde dge* 7a.2-7a.3:

{IV.6}

ལངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་སྤྲུག་པར་བྱས། ཇེ་ལ་དགོ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱུན། །
དགོ་བའི་བཤེས་གྱི་མགོན་བཅས་པ། འདི་མཉན་པ་ཡི་སྟོང་ཡིན་ནོ། །

{IV.7}

ལངས་རྒྱས་བསྟན་པ་དང་གཏུག་འདི་དང་། སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོན་པས། །

^a Peking (8a.6), *snar thang* (8a.5), Āryavimuktisena's commentary (128a.7), and Hariḥbhadrā's *Clear Meaning* (108a.4) read *bsten* while *sde dge* (7a.2), *co ne* (7a.3), and *dpe bsdur ma* (15.15) read *bstan*. The corresponding Sanskrit stanza is:

ལེན་དང་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པའི། རྒྱུད་དུ་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །

udgrahadhāraṇādīnām bhājanatvaṃ satām matam || IV.7 ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 18. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *upāsana* (serve, rely on, and so forth), *bsten*, one of the meanings of which is “rely on,” is preferable.

^a *sde dge* (7a.3), *cone* (7a.3), *dpe bsdur ma* (15.15-16.16), and Āryavimuktisena’s commentary (128a.7) read *len dang* ‘dzin *la sogs pa yi* while Peking (8a.6), *snar thang* (8a.5), and Haribhadra’s *Clear Meaning* (108a.4) have the alternative reading *len dang* ‘dzin *pa la sogs pa’i*.

32nd Topic

2. Trainings

(ལྷོ་བ་)

{IV.8}

Because of not abiding in forms and so forth,
And because of stopping connection to those,
And because of the profundity regarding the thusness of those,
And because the depth of those is difficult to fathom,

{IV.9}

And because the measure of those is limitless,

IV.8-9a, *sde dge* 7a.3-7a.4:

{IV.8}

གཟུགས་ལ་སྟོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། ། དེ་ལ་སྦྱོར་བ་བཀག་པའི་ཕྱིར། །
དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་ཕྱིར། ། དེ་རྣམས་གཏོང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། །

{IV.9}

དེ་དག་ཆད་ནི་མེད་ཕྱིར་དང་། །

And because of realizing with great difficulty over a long period,
And because of prophecy, and because of irreversibility,
And because of definitely emerging, and because of noninterruption,

{IV.10}

And because of nearing enlightenment, and because of speedy enlightenment,
And because of others' welfare,

IV.9b-10b, *sde dge* 7a.4:

ཆོགས་ཆེན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །
ལུང་བསྟན་ཕྱིར་མི་ཐོག་ཉིད་དང་། ། དེས་འབྱུང་བར་ཆད་མེད་བཅས་དང་། །

{IV.10}

བྱང་ཆུབ་ཉིད་སྦྱར་བ་དང་། ། གཞན་དོན་

and because of the absence of increase and decrease,
And because of not seeing the proper and the improper, and so forth,
And because of inconceivable nonseeing of forms and so forth,

{IV.11}

And because of not conceptualizing forms and so forth

As their entities and their marks,

IV.10b-11b, *sde dge* 7a.4-7a.5:

འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་ཕྱིར། །

ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སྟགས་མི་མཐོང་། །གཟུགས་སྟགས་བསམ་མི་བྱལ་མི་མཐོང་། །

{IV.11}

གཟུགས་སྟགས་དེ་ཡི་མཚན་མ་དང་། །དེ་ཡི་ངོ་བོར་རྣམ་མི་རྟོག་

And because of issuing forth the precious fruit,

And because of purity of those, and because of time periods as well.

IV.11cd, *sde dge* 7a.5:

འབྲས་བུ་རེན་ཆེན་སྦྱོན་བྱེད་དང་། །དེ་ནི་དག་པ་མཚམས་དང་བཅས། །

33rd Topic

3. Qualities of Trainings

(སྒྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་)

{IV.12}

The qualities such as overcoming the force
Of demons and so forth are fourteen aspects.

IV.12ab, *sde dge* 7a.5:

{IV.12}

བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཅོམ་ལ་སོགས་པ། ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བརྒྱ་བཞི་འོ། །

34th Topic

4. Defects of Trainings

(སྒྱུར་བའི་སྒྱུན་)

The defects should definitely be realized
To be four groups of ten plus six.

IV.12cd, *sde dge* 7a.5-7a.6:

སྒྱུན་ནི་བརྩ་ཚན་བཞིར་བཅས་པ། །བྱུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ། །

35th Topic

5. Characteristics of Trainings

(སྒྱུར་བའི་མཚན་ཉིད་)

{IV.13}

Those by which [trainings] are characterized are to be known
As characteristics. Moreover, those characteristics are in three aspects—
Knowledge, differentiating, and functional.

The essence is what is characterized; it also is [a characteristic].

IV.13, *sde dge* 7a.6:

{IV.13}

གང་གིས་མཚན་དེ་མཚན་ཉིད་དུ། །ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ། །
ཤེས་པ་བྱད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། །དོ་བོ་ཉིད་གང་མཚན་བྱ་ཡང་། །

{IV.14}

Knowing the arising of a One-Gone-Thus,
The nondisintegrative nature of the transient world,
The mental behaviors of sentient beings,
The withdrawal of it, distraction outside,

{IV.15}

The aspect of inexhaustibility,
Accompaniment with desire, and so forth, vast,
Bigness, immeasurability,
Indemonstrability of consciousness,

{IV.16}

Invisibility of mind, the fluctuations
And so forth of those consciousnesses;
In addition to those, knowing
Those in the aspect of thusness;

{IV.17}

The Subduer, having realized thusness,
Teaches it to others. These
Comprise the knowledge characteristics
On the occasion of knowledge of all.

IV.14-17, *sde dge* 7a.6-7b.4:

{IV.14}

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །འཇིག་རྟེན་འཇིག་མེད་བདག་ཉིད་དང་། །
སེམས་ཅན་སེམས་ཀྱི་སྡོད་པ་དང་། །དེ་བསྐྱུས་པ་དང་ཕྱིར་ལྟོས་དང་། །

{IV.15}

མི་བཟད་པ་ཡི་རྣམ་པ་དང་། །ཆགས་བཅས་སོགས་དང་རྒྱ་ཆེན་དང་། །
ཆེན་པོར་གྱུར་དང་ཚད་མེད་དང་། །རྣམ་ཤེས་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། །

{IV.16}

སེམས་བསྟར་མེད་དང་ཤེས་པ་དེ། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་ཤེས་བྱ་དང་། །
དེ་ལས་གཞན་ཡང་དེ་དག་ནི། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས། །

{IV.17}

སྤུངས་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་ཏེ། །གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་འདི། །
ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བསྐྱུས་པ་ཡིན། །

{IV.18}

Emptiness, signlessness,
Exclusion of wish,
Nonproduction, noncessation, and so forth,
The noumenon as without disturbance,

{IV.19}

As without composition, as without conceptualization,
And as without divisions, and characteristics as nonexistent
Are asserted as being knowledge characteristics
On the occasion of knowledge of paths.

IV.18-19, *sde dge* 7b.1-7b.2:

{IV.18}

སྟོང་ཉིད་མཚན་མེད་བཅས་པ་དང་། །སྟོན་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། །
སྐྱེ་མེད་འགག་པ་མེད་སོགས་དང་། །ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱུག་མེད་དང་། །

{IV.19}

འདུ་མེ་བྱེད་དང་རྣམ་མེ་རྟོག །རབ་དབྱེ་མཚན་ཉིད་མེད་ཉིད་ལ། །
ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་བཞིན། །

{IV.20}

In dependence upon one's own practice
Knowing dwelling, respecting,
Taking as guru, honoring,
Worshipping, without activities,

{IV.21}

Engagement in all;
Teaching nonperception,
The world in the aspect of emptiness,
To be expressed, to be known, to be directly seen,

{IV.22}

To be taught as inconceivable, as just quiescent,
Negation of the world, and of discrimination—
These are described as knowledge characteristics
For the mode of an exalted-knower-of-all-aspects.

IV.20-22, *sde dge* 7b.3-7b.4:

{IV.20}

དེ་ནི་ཉིད་ཀྱི་ཚེས་བསྟེན་ནས། །གནས་དང་གུས་པར་བྱ་བ་དང་། །
ཟླ་མ་ཉིད་དང་མཉེས་པ་དང་། །དེ་ལ་མཚན་དང་བྱེད་མེད་དང་། །

{IV.21}

ཀུན་ཏུ་འབྱུག་མཁྱེན་གང་ཡིན་དང་། །མ་མཐོང་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། །
འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཉིད་རྣམ་པ་དང་། །བཟྃ་དང་ཤེས་མཛད་མངོན་སུམ་མཛད། །

{IV.22}

བསམ་མི་བྱུང་དང་ནི་ཉིད་སྟོན། །འཇིག་རྟེན་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ལ། །
རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །

{IV.23}

It is explained that the sixteen periods—
Having as objects of activity the truths
Elevated by way of features such as inconceivability and so forth—
Are differentiating characteristics.

IV.23, *sde dge* 7b.4-7b.5:

{IV.23}

བསམ་མི་བྱུང་སོགས་བྱུང་པར་གྱིས། །བྱུང་ཞུགས་བདེན་པའི་སྟོན་ལུས་ཅན། །
སྐད་ཅིག་མ་ནི་བསུ་བྱུག་གིས། །བྱུང་པར་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན། །

{IV.24}

Inconceivability, inequality,
Thoroughly beyond comprehension, and enumeration,
Containing all the Superiors, known
By the wise, knowing the uncommon,

{IV.25}

Knowing faster, without diminishment or increase,
Achieving, correct achievement,
Observing, endowment with the support,
Entirety, restrainers,

{IV.26}

And non-taste—these called
“Natures of sixteen characteristics”
Are superior to others,
And hence are elevating paths.

IV.24-26, *sde dge* 7b.5-7b.6:

{IV.24}

བསམ་མི་བྱུང་དང་མི་མཉམ་དང་། གཞུང་དང་བཟང་ལས་ཡང་དག་འདས། །
འཕགས་པ་ཀུན་བསྐྱེད་མཁས་པ་ཡིས། རིག་བྱ་ཐུན་མོང་མེན་ཤེས་ཉིད། །

{IV.25}

ཤེས་ལྷུང་བྱི་དང་གང་མེད་དང་། སྐྱབ་དང་ཡང་དག་འགྲུབ་པ་དང་། །
དམིགས་པ་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང་། མཐའ་དག་པ་དང་ཡོངས་འཛིན་དང་། །

{IV.26}

རོ་མུང་མེད་དང་བྱུང་པར་ནི། བཅུ་དྲག་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། །
གང་གིས་ལམ་ནི་གཞན་དག་ལས། བྱུང་དུ་འཕགས་པས་བྱུང་པར་ལམ། །

{IV.27}

Help, happiness, protection,
Refuge of humans,
Place of rest, defender,
Island, “leader,”

{IV.28}

Spontaneity, nonmanifestation
Of the fruit by way of the three vehicles,
And lastly the function of support—
These are functional characteristics.

IV.27-28, *sde dge* 7b.6-7b.7:

{IV.27}

ཕན་དང་བདེ་དང་སྐྱོབ་པ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐྱབས་དག་དང་། །
གནས་དང་དཔུང་གཉེན་སྤོང་དང་ནི། ཡོངས་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །

{IV.28}

ལྷན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཐེག་གསུམ་གྱིས། །འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་མི་བྱེད་དག
ཐ་མ་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་སྟེ། །འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །

{IV.29}

Isolation from afflictions, signs, marks,
Discordant classes and antidotes;
The difficult, definiteness,
Intents, nonobservability,

{IV.30}

And stopping conceptions;
That which is “observing,”
Disagreeing, unimpeded,
Baseless, without going, without production,

{IV.31}

Not observing thusness—
Since the natures of sixteen essences
Characterize what are as if the characterized,
They are asserted as a fourth characteristic.

IV.29-31, *sde dge* 7b.7-8a.2:

{IV.29}

ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཚན་མ་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག
དཔེན་དང་དགའ་དང་ངེས་པ་དང་། །ཆེད་དུ་བྱ་དང་མི་དམིགས་དང་། །

{IV.30}

མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པ་དང་། །དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་གང་ཡིན་དང་། །
མི་མཐུན་ཐོགས་པ་མེད་དང་དེ། །གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྟེ་མེད་དང་། །

{IV.31}

དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མི་དམིགས་དང་། །འོ་བོ་ཉིད་བཙུ་བདག་ཉིད། །
མཚན་བྱ་ལྟ་བུར་མཚན་པས་ན། །མཚན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །

36th Topic

6. Concordances with a Portion of Liberation

(ཐར་བ་ཆ་མཐུན་)

{IV.32}

Skill in thoroughly achieving

Signless intense giving and so forth

Is asserted—concerning this realization of all aspects—

As concordant with a portion of liberation.

IV.32, *sde dge* 8a.2-8a.3:

{IV.32}

མཚན་མེད་རབ་རྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས། །ཡང་དག་སྤྱབ་ལ་མཁས་པ་ནི། །

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་འདི་ལ། །ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་འདོད། །

{IV.33}

Faith observing Buddhas and so forth,

Effort having giving and so forth as its objects of activity,

Mindfulness of the excellent attitude,

Nonconceptual meditative stabilization,

{IV.34}

Wisdom knowing phenomena

In all aspects—comprising five aspects.

It is asserted that complete enlightenment

Is realized easily by the sharp but with difficulty by the dull.

IV.33-34, *sde dge* 8a.3-8a.4:

{IV.33}

སངས་རྒྱས་སོགས་དམིགས་དད་པ་དང་། །བྱིན་སོགས་སྦྱོང་ཡུལ་བཙན་འགྲུས་
དང་། །

བསམ་པ་ལུན་ཚོགས་བྱན་པ་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་དང་། །

{IV.34}

ཚོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་ལྔ། །

རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རྣོན་པོ་ཡིས། །རྟོགས་སྒྲ་རྒྱལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞེད། །

37th Topic

7. Concordances with a Portion of Definite Discrimination

(ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་)

{IV.35}

The^a objects of observation of the heats
Are praised as being all sentient beings.
They are described as ten aspects
With respect to them—a mind of equality and so forth.

{IV.36}

Those—who by way of oneself turning away
From sins and abiding in giving and so forth
And express praises and [display] agreement
Set others in those—move

{IV.37}

To the peak. Likewise, forbearance is for those
Having the life support of oneself and others to know the truths.
Supreme mundane qualities is likewise
To be known by way of the maturation and so forth of sentient beings.

IV.35-37, *sde dge* 8a.4-8a.6:

{IV.35}

དྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དམིགས་པ་འདྲིར། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྐྱགས། །
དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སྟགས། །རྣམ་པ་དག་ནི་བསྐྱར་བཤད་དོ། །

{IV.36}

བདག་ཉིད་སྤྲིག་པ་ལས་ཐོག་ཅིང་། །སྦྱིན་ལ་སྟགས་ལ་གནས་པས་གཞན། །
དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་། །བསྐྱགས་པ་བརྗོད་དང་མཐུན་པ་ཉིད། །

{IV.37}

ཆེར་གྱུར་དེ་བཞིན་བརྗོད་པ་ནི། །རང་གཞན་རྟེན་ཅན་བདེན་ཤེས་པ། །
ཆོས་མཆོག་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་རྣམས། །སྦྱིན་བྱེད་སྟགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །

^a These three stanzas describe the four levels of a concordance with a portion of definite discrimination, that is, a path of preparation.

38th Topic

8. Irreversible Community Members

(ཕྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་དགོ་འདུན་)

{IV.38}

Those Bodhisattvas dwelling on the paths
Ranging from the limbs of definite discrimination
To the paths of seeing and meditation
Are here the irreversible group.

IV.38, *sde dge* 8a.6:

{IV.38}

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །མཐོང་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་དག་གནས། །དེ་འདྲིར་མི་ཕྱོག་པ་ཡི་ཚོགས། །

{IV.39}

These characteristics of irreversibility
Dwelling in the limbs of definite discrimination—
Signs such as reversal from forms and so forth—
[Are known] from being expressed in twenty aspects:

{IV.40}

Reversal from forms and so forth,
Extinction of doubt and of the eight non-leisures,
Oneself dwelling in the virtues
And setting others in them,

{IV.41}

Giving and so forth having a basis in others,
Non-hesitancy even about the meaning of the profound,
Body and so forth of love, not accompanying
With the five aspects of obstructions,

{IV.42}

Destruction of all the dormancies,
Mindfulness and introspection,
Cleanliness in clothing and so forth,
Nonarising of bugs in the body,

{IV.43}

Absence of crookedness, taking up [the qualities of] the purified,
Absence of miserliness and so forth,

Proceeding endowed with the noumenon,
Seeking hells for the sake of sentient beings,

{IV.44}

Incapable of being led by another,
Realizing a devil teaching
Another path to be a devil,
And behavior pleasing to Buddhas—

{IV.45}

Through those twenty signs
Those dwelling on heat, peak,
Forbearance, and supreme mundane qualities
Are irreversible from complete enlightenment.

IV.39-45, *sde dge* 8a.6-8b.3:

{IV.39}

གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ཐོག་སོགས་རྟགས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུར་བརྗོད་པ་ཡིས། །
ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི། བྱིར་མི་ཐོག་པའི་མཚན་ཉིད་འདི། །

{IV.40}

གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ཐོག་པ་དང་། བེ་ཚམ་མི་དལ་ཟད་པ་དང་། །
བདག་ཉིད་དག་པ་ལ་གནས་ཤིང་། གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། །

{IV.41}

གཞན་གྱི་རྟོན་ཅན་བྱིན་སོགས་དང་། ཟབ་མིད་དོན་ལའང་སོམ་ཉི་མེད། །
བྱམས་ལུས་སོགས་དང་སྒྲིབ་པ་ནི། རྣམ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་དང་། །

{IV.42}

བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཛུམས་པ་དང་། འདྲན་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དང་། །
གོས་ལ་སོགས་པ་གཙང་བ་དང་། ལུས་ལ་སྤོང་བྱ་རྣམས་མི་འབྱུང་། །

{IV.43}

གྲུ་གྲུ་མེད་སེམས་སྦྱངས་པ་ནི། ལེན་དང་སེར་སྣ་མེད་སོགས་དང་། །
ཆོས་ཉིད་ལྡན་པར་འགྲོ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་དོན་དུ་དཔྱལ་འཛལ་དང་། །

{IV.44}

གཞན་གྱིས་དགྲི་བར་མི་བདུབ་དང་། ལམ་གཞན་ཉི་བར་སྟོན་བདུད་ལ། །
བདུད་ཅེས་བྱ་བར་རྟོགས་པ་དང་། སངས་རྒྱུ་དགྲེས་པའི་སྦྱོད་པ་སྟེ། །

{IV.45}

རྟོགས་ནི་ཉི་ཤུ་དེ་དག་གིས། འདྲོད་དང་ཅེ་མོ་བཟོད་བཅས་དང་། །
ཆོས་མཚན་རྣམས་ལ་གནས་པ་ནི། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ཐོག།

{IV.46}

The sixteen moments of forbearance
 And knowledge in the path of seeing
 Are to be known as being Bodhisattvas'
 Characteristics of irreversibility.

{IV.47}

Reversal from forms and so forth,
 A firm mind, turning away from the Lesser Vehicle,
 Thorough extinction of the branches
 Of the concentrations and so forth,

{IV.48}

Lightness of body and mind,
 Skill in means regarding making use of desire,
 Clean behavior always,
 Intensely pure livelihood;

{IV.49}

Individually stopping dwelling
 In involvement and subsequent involvement
 In the aggregates and so forth, interruptions,
 Collections, engaging in the battle,

{IV.50}

Miserliness, and so forth;
 The unobservability of merely a particle of doctrine,
 Abiding in the three grounds
 [Due to] certainty about one's own ground

{IV.51}

Giving up life for the sake of the doctrine—
 Such sixteen moments
 Are signs of irreversibility
 Of dwelling on the path of seeing of the intelligent.

IV.46-51, *sde dge* 8b.3-8b.6:

{IV.46}

མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བརྩུག་ནི།
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་ལྷོག་པའི། མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ།

{IV.47}

གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྷོག་པ་དང་། སེམས་བརྟན་ཐེག་པ་དམན་དག་ལས།
 རྣམ་ལོག་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི། ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་།

{IV.48}

ལུས་སེམས་ཡང་བ་ཉིད་དང་ནི། །འདོད་ལ་སྦྱོད་ལ་ཐབས་མཁས་དང་། །
རྟག་རྟ་ཆངས་པར་སྦྱོད་ཉིད་དང་། །འཆོ་བ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། །

{IV.49}

མུང་སོགས་བར་ཆད་བྱེད་རྣམས་དང་། །ཆོགས་དང་དབང་སོགས་བཅས་བ་ཡི། །
གཡལ་འབྱེད་སེར་སྒྲ་ལ་སོགས་ལ། །སྦྱོར་དང་རྩིས་སུ་སྦྱོར་བ་ཡི། །

{IV.50}

གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་། །ཆོས་ནི་རྩལ་ཙམ་མི་དམིགས་ཉིད། །
རང་གི་ས་ལ་ངེས་པ་ཉིད། །ས་གསུམ་ལ་ནི་གནས་པ་དང་། །

{IV.51}

ཆོས་ཀྱི་དོན་རྟུ་སོག་གཏོང་བ། །དེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཅུ་དུག་ནི། །
སྒྲོ་ཐུན་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་ཀྱི། །ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །

{IV.52}

Paths of meditation are more profound—
Profundities such as emptiness and so forth.
Those profundities are indeed released
From the extremes of superimposition and deprecation.

IV.52, *sde dge* 8b.7:

{IV.52}

བསྐྱེམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། །ཟབ་མོ་སྦོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། །
ཟབ་པ་དེ་ནི་སྦྱོ་འདོགས་དང་། །སྦྱར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད། །

{IV.53}

Again and again contemplating
And comprehending and definitely realizing
[Those seen] on the limbs of definite discrimination, the path of seeing,
And the path of meditation itself is the path of meditation.

IV.53, *sde dge* 8b.7-9a.1:

{IV.53}

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། །ལམ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ལ། །
ཡང་དང་ཡང་རྟུ་སེམས་པ་དང་། །འཇལ་དང་ངེས་རྟག་^aབསྐྱེམ་པའི་ལམ། །

^a *snar thang* (10a.2), *sde dge* (9a.1), *Peking* (10b.1), *co ne* (9a.1), and Haribhadra's *Clear Meaning* (117a.4) read *rtog* while Āryavimuktisena's commentary (154a.5) reads *rtogs*. The corresponding Sanskrit stanza is:

cintātulanānīdhyānābhīkṣaṇaṃ bhāvanāpathaḥ |

{IV.54}

Since that is continuous,
It is asserted as nine aspects through aspects
By way of divisions—small-small and so forth—
In the small, medium, and great.

IV.54, *sde dge* 9a.1:

{IV.54}

དེ་ནི་རྒྱུ་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། །
རྒྱུ་དྲུའི་རྒྱུ་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། རྣམ་པས་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་དོ། །

{IV.55}

The teachings of countlessness
And so forth do not stand up ultimately.
Conventionally the Subduer asserts
Those causally concordant with empathy.

IV.55, *sde dge* 9a.1-9a.2:

{IV.55}

གངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས། དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་མ་ཡིན། །
ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་སྤྲུགས་བཅོལ་བའི། རྒྱུ་མཐུན་དེ་དག་སྤུངས་པ་བཞེད། །

{IV.56}

Diminishment and increase are unsuitable
In inexpressible actualities.
What do a path called “meditation”
Diminish, and what does it attain!

IV.56, *sde dge* 9a.2:

{IV.56}

དངོས་པོ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ། ཉམས་པ་དང་ནི་འཕེལ་མི་རུང་། །
སྦྱོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་ཅི་ཞིག་ཐོབ། །

{IV.57}

Just like enlightenment,

nirvedhāṅgeṣu dṛñmārge bhāvanāmārga eva ca || IV.53 ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 25. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *nidhyāna* (intuition, sight, and so forth), *nges rtogs*, whose meaning is “definitely realize,” seems the more accurate Tibetan translation, and indeed Ngag-wang-pal-dan uses it in his commentary, but *rtog* and *rtogs* are often used interchangeably.

This achieves the desired aim.
It is asserted that enlightenment has the character
Of thusness; this also has that character.

IV.57, *sde dge* 9a.2-9a.3:

{IV.57}

བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ། །འདི་ནི་འདོད་པའི་དོན་སྐྱབ་བྱེད། །
བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་མཚན་ཉིད། །དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཚན་ཉིད་བཞིན། །

{IV.58}

Enlightenment is not reasonable through the former
Minds, and also is not through the later.
Through the principle of the example of the butter-flame
The eight aspects of the profound noumenon [should be known].

IV.58, *sde dge* 9a.3:

{IV.58}

སེམས་ནི་སྤྲ་མས་བྱང་ཆུབ་བར། །རིགས་མིན་བྱི་མས་ཀྱང་མ་ཡིན། །
མར་མའི་དཔེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །ཟབ་མའི་ཚན་ཉིད་རྣམ་པ་བརྒྱད། །

{IV.59}

Profundity with regard to generation,
Cessation, thusness, the object known,
Knowing, deeds, nonduality,
And skill in means.

IV.59, *sde dge* 9a.3-9a.4:

{IV.59}

སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཤེས་བྱ་དང་། །
ཤེས་དང་སྦྱོང་དང་གཉིས་མེད་དང་། །ཐབས་མཁས་པ་ལ་ཟབ་པ་ཉིད། །

39th Topic

9. Trainings in the Equality of Mundane Existence and Peace

(མིང་ཞི་མཉམ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོར་བ་)

{IV.60}

Because phenomena are like dreams,
Mundane existence and peace are not conceptualized.

IV.60ab, *sde dge* 9a.4:

{IV.60}

ཆོས་རྣམས་མྱི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། མིང་དང་ཞི་བར་མི་རྟོག་པ།

The answers to objections—that there would be
No karma and so forth—are exhausted as explained.

IV.60cd, *sde dge* 9a.4:

ལས་མེད་ལ་སོགས་སྐྲན་ཀ་ཡི། །ལན་ནི་ངི་སྐད་བཤད་པར་ཟད།

40th Topic

10. Trainings in a Pure Land

(ཁིང་དག་སྒྱུར་བ་)

{IV.61}

They purify Buddha lands

By achieving the purification of the impurities

Of the world of the environment

Like of the world of the sentient being.

IV.61, *sde dge* 9a.4-9a.5:

{IV.61}

སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དེ་བཞིན་དུ། རྫོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ། །
དེ་ལ་དག་པར་སྒྱུར་བ་ཡིས། ཁངས་རྒྱས་ཁིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །

41th Topic

11. Trainings in Skill in Means

(ཐབས་མཁས་སྒྱུར་བ་)

{IV.62}

This training having objects
Has ten aspects of skill in means:
Passed beyond the enemies,
Nonabiding, according with the power,

{IV.63}

Unshared character,
Unattached, unobservable,
Having extinguished signs, and wish-paths,
The signs of it, and immeasurable.

IV.62-63, *sde dge* 9a.5-9a.6:

{IV.62}

ཡུལ་དང་སྒྱུར་བ་ཅན་འདི་ནི། །དག་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་། །
མི་གནས་ཇི་བཞིན་ཤུགས་དང་ནི། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མཚན་ཉིད་དང་། །

{IV.63}

མ་ཆགས་པ་དང་ནི་དམིགས་དང་། །མཚན་མ་སྒྲོན་ལམ་ཟད་པ་དང་། །
དེ་ཡི་རྟགས་དང་ཚད་མེད་པ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་བརྩ། །

The fourth chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེན་ཅུས་པ་ལས་སྐབས་
བཞི་པའོ། ། །

Chapter V. Peak Trainings

42nd Topic

1. Heat Peak Trainings

(དྲ་ཅེ་སྒྱུར་)

{V.1}

Even in dreams viewing all phenomena

As like dreams and so forth

Are asserted as the twelve aspects

Of signs of training having gone to the peak.

V.1, *sde dge* 9a.7:

{V.1}

མི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། མི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་ལ་སོགས། །

ཅེ་མོར་ཕྱིན་པར་སྒྱུར་བའི་རྟགས། རྣམ་པ་བརྒྱ་གཉིས་དག་ཏུ་བཞེད། །

43rd Topic

2. Peak Peak Trainings

(ཕྱི་མའི་ཕྱི་སྒྱུར་)

{V.2}

Using as an example virtues in many aspects
Such as worshipping Buddhas
Equal to the number of beings of Jambudvīpa,
[Sūtra speaks of] the entities of sixteen increases.

V.2, *sde dge* 9a.7-9b.1:

{V.2}

འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་སྒྲེ་བོ་རྟེན། །སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་ལ་སྟགས། །
རྣམ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས། །རྣམ་འཕེལ་བརྒྱ་བདག་ཉིད་དོ། །

44th Topic

3. Forbearance Peak Trainings

(བཟོད་པའི་རྩིས་)

{V.3}

[Sūtra] says (1) “The unsurpassed
Thorough fulfillment of the three exalted knowers of all
And (2) not letting go of the welfare
Of sentient beings are firm.”

V.3, *sde dge* 9b.1:

{V.3}

ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཚས་ནམས་ཀྱི། ཡོངས་སུ་རྒྱུགས་པ་སྤྲུལ་མེད་པ། །
སེམས་ཅན་དོན་ཡོངས་མི་གཏོང་བ། བརྟན་པ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་བརྟུག་པ། །

45th Topic

4. Supreme Mundane Qualities Peak Trainings

(ཚུལ་མཚན་གི་རྩིས་སྤྱོད་)

{V.4}

Meditative stabilization is thoroughly proclaimed

By way of manifold merit, using

As examples a four-continent,

A thousand, a million, and a billion.

V.4, *sde dge* 9b.1-9b.2:

{V.4}

སྒྲིང་བཞི་པ་དང་སྟོང་དག་དང་། །སྟོང་གཉིས་གསུམ་དག་དཔེར་མཛད་ནས། །
བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །ཉིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་བསྐྱགས་པ་ཡིན། །

46th Topic

5. Path-of-Seeing Peak Trainings

(མཐོང་ལམ་རྩོུ་རྩོུ་)

{V.5}

Individually, those [two] conceptualizations of apprehended objects—
Engagements and disengagements—
Themselves ninefold entities, are to be known
As entities [apprehending their] objects not as they are.

{V.6}

By way of the divisions of common beings and superiors,
Sentient beings (1) as substantially existent and (2) as imputedly existent
Are asserted as the two conceptualizations of apprehending-subjects.
Those individually exist as ninefold entities.

{V.7}

If the objects apprehended do not exist that way,
Of what are those asserted as apprehenders?
Those are marked with the emptiness
Of an entity of apprehension in that way.

V.5-7, *sde dge* 9b.2-10a.4:

{V.5}

འཇུག་པ་དང་ནི་ཕྱོག་པ་ལ། གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་སོ་སོར་དེ། །
དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཡུལ། མིན་པའི་བདག་ཉིད་དག་ཤེས་བྱ། །

{V.6}

སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། །སེམས་ཅན་རྣམས་དང་བཏགས་ཡོད་པར། །
རྣམ་རྟོག་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད། །དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་བདག་ཉིད། །

{V.7}

གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་མེད། །དེ་དག་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། །
དེ་ལྟར་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡི། །ཁོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

{V.8}

It is asserted that these conceptualizations having as their basis
The class of objects of engagement exist in nine aspects [observing]:
(1) Nature, (2) lineage,
(3) Thorough achievement of the path,

{V.9}

(4) Unmistaken objects of observation of knowledge,

(5) Discordant class, (6) antidotes,

(7) Realization by themselves, (8) acting,

(9) And their actions and the fruits of acting.

V.8-9, *sde dge* 9b.3-9b.4:

{V.8}

ངོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི། །ལམ་ནི་ཡང་དག་འབྱུང་བ་པ་དང་། །

ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འབྱུང་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་བོ་དང་། །

{V.9}

རང་གིས་རྟོགས་དང་བྱེད་པ་དང་། །དེ་ཡི་ལས་བྱའི་འབྲས་བྱ་ལ། །

འབྲུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི། །རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་དགུར་འདོད། །

{V.10}

These entities of nine conceptualizations

Of these called (1) low realization

Due to falling to mundane existence or [solitary] peace,

(2) Lack of restrainers,

{V.11}

(3) Incompleteness of the aspects of the path,

(4) Proceeding under others' conditions,

(5) Turning away from the intents,

(6) Trifling, (7) various,

{V.12}

(8) Obscured about abiding and entering,

(9) And going afterward

Have as their basis the class of disengagements,

Arising in the minds of Hearers and so forth.

V.10-12, *sde dge* 9b.4-9b.6:

{V.10}

སྟོན་དང་ནི་བར་ལྷུང་བའི་ཕྱིར། །རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་ནི། །

ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། །ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཆང་དང་། །

{V.11}

གཞན་གྱི་རྟེན་གྱིས་འགོ་བ་དང་། །ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། །

ནི་ཆོ་བ་དང་སྣ་ཆོགས་ཉིད། །གནས་དང་འབྲུག་ལ་ཆོངས་པ་དང་། །

{V.12}

རྩོམ་ལ་འགོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རྣམ་རྟོག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་འདི།
 རྩོག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟོན་ཅན་ཏེ། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལ་འབྱུང་།།

{V.13}

- (1) Assuming and discarding,
 (2) Taking to mind, (3) closely
 Related with the three realms
 (4) Abiding, (5) manifestly adhering,

{V.14}

- (6) The actualities of phenomena as imputations,
 (7) Attached, (8) the antidotes,
 (9) And degenerated from proceeding as wished
 Are to be known as the first of apprehensions.

V.13-14, *sde dge* 9b.6-9b.7:

{V.13}

འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་ཁམས་རྣམས་ནི།
 གསུམ་པོ་དག་དང་ཉེ་འབྲེལ་དང་། གནས་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་།།

{V.14}

ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་བརྟགས་པ་དང་། ཆགས་པ་དང་ནི་གཉེན་པོ་དང་།
 ཇི་སྙུང་འདོད་བཞིན་འགོ་ཉམས་ལ། འཛིན་པ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ།།

{V.15}

- (1) Not going forth in accordance with the intents,
 (2) Definitely holding paths to be non-paths,
 (3) Production as well as cessation,
 (4) Actualities endowed and non-endowed,

{V.16}

- (5) Dwelling, (6) destroying the lineage,
 (7) No seeking, (8) no cause,
 (9) And observing opposition
 Are the other conceptualizations of apprehending-subjects.

V.15-16, *sde dge* 9b.7-10a.1:

{V.15}

ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང་། ལམ་ལ་ལམ་མེན་ངེས་འཛིན་དང་།།
 འགག་དང་བཅས་པའི་སྦྱེ་བ་དང་། དངོས་པོ་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་།།

{V.16}

གནས་དང་རིགས་ནི་འཇིག་པ་དང་། །དོན་དུ་གཉེར་དང་རྒྱ་མེད་དང་། །
 མྱེར་ཀལ་བ་ནི་དམིགས་པ་ལ། །འཇིག་པའི་རྣམ་རྟོག་གཞན་ཡིན་ནོ། །

{V.17}

Teaching [in order to set] others in enlightenment,
 Conferring what is a cause of it,
 And cause of uninterruptedness
 Having the characteristic of much merit.

V.17, *sde dge* 10a.1-10a.2:

{V.17}

བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །དེ་ཡི་རྒྱ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། །
 དེ་ཐོབ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ། །བསོད་ནམས་མང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

{V.18}

The pristine wisdoms of extinction of the defilements
 And of nonproduction are called enlightenment.
 Because extinguishment does not exist and production does not exist,
 The two are to be known respectively.

V.18, *sde dge* 10a.2:

{V.18}

དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྦྱེ་བའི། །ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བརྗོད་དོ། །
 ཟད་མེད་སྦྱེ་མེད་མྱེར་དེ་དག །གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །

{V.19}

In a nature without cessation
 What type of conceptualization
 Is extinguished by the path called “seeing”?!
 What aspect of nonproduction is attained?!

{V.20}

Whereas the others on the one hand [assert] phenomena as existent,
 I reckon the statement by the Teacher on the other hand
 That the obstructions to objects of knowledge
 Are extinguished to be amazing.

V.19-20, *sde dge* 10a.2-10a.3:

{V.19}

འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། །མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །
 རྣམ་པར་རྟོག་རིགས་ཅི་ཞིག་ཟད། །སྦྱེ་མེད་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་འཕྲོག། །

{V.20}

གཞན་གྱིས་ཚུལ་སྤྲོད་པ་ཡིད་ལ། ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་སྟོན་པ་ཡི།
སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་བརྟུན་པ་གང་། ཉེ་ལ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་བརྟེན།

{V.21}

These have nothing to be removed at all.
There is nothing in the least to be posited.
Reality is to be viewed correctly.
Upon seeing reality, one becomes released.

V.21, *sde dge* 10a.3-10a.4:

{V.21}

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། གཞན་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད།
ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ།

{V.22}

Those that are contained within
The forbearances of simultaneous period—
That are mutually contained in giving and so forth individually—
Are here the path of seeing.

{V.23}

Having entered into absorption
In the lion's sport meditative stabilization,
Then they investigate the forward process
And reverse process of dependent-arising.

V.22-23, *sde dge* 10a.4-10a.5:

{V.22}

སྒྱུན་པ་ལ་སྒྲགས་རེ་རེར་ནི། ཉེ་དག་པན་ཚུན་བསྐྱུང་པ་གང་།
རྒྱུ་ཅིག་གཅིག་པའི་བརྟུན་པ་ཡིས། བསྐྱུང་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ།

{V.23}

དེ་ནས་སང་གི་རྣམ་བསྐྱེདས་པའི། ཉིད་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་ཞུགས་ནས།
རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལུགས་མཐུན་དང་། ལུགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད།

47th Topic

6. Path-of-Meditation Peak Trainings

(སྒོམ་ལམ་རྩེ་སྒྱུར་)

{V.24}

Having gone and come in the nine meditative absorptions
Including cessation in the two aspects,
A consciousness included in the Desire [Realm] not in meditative equi-
poise
Is taken as the boundary,

{V.25}

Whereupon one enters in absorption in the manner of leapover,
Leaping over one, two, three, four,
Five, six, seven, and eight
Going variously until entering into absorption in cessation.

V.24-25, *sde dge* 10a.5-10a.6:

{V.24}

འགོག་དང་བཅས་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་དགྲུར། རྣམ་པ་གཉིས་སྤྱོད་འོངས་ནས། །
འདྲོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཆམས་བཟུང་
སྟེ། །

{V.25}

ཐོད་ཀལ་དུ་ནི་སྒྲོམས་འཇུག་པ། གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །
དྲུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱད་ཀལ་ནས། འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགོ། །

{V.26}

(1) Brief, (2) extensive, (3) not being
Thoroughly taken care of by a Buddha,
(4-6) The nonexistence of qualities of the three times,
(7-9) The three aspects of paths to goodness—

{V.27}

These apprehended objects are one.
[A path of meditation] has these as objects of activity of aspects of train-
ing.

V.26-27b, *sde dge* 10a.6-10a.7:

{V.26}

མདོར་བསྡུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། བརྟུང་བས་ཡོངས་སྤྱོད་མ་བཟུང་དང་། །

དུས་གསུམ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། །ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གསུམ་ལ། །

{V.27}

བརྩེང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེ། །སྦྱོར་བའི་རྣམ་པའི་སྦྱོང་ཡུལ་ཅན། །

The second are asserted as being

Minds and mental factors, operative object-possessors.

{V.28}

Conceptualizations of (1) the mind not generated,

(2) The essence of enlightenment not taken to mind,

(3-4) Lesser Vehicles taken to mind

(5) Complete enlightenment not taken to mind,

{V.29}

(6) Meditation, (7) no meditation,

(8) Opposites from those,

(9) And improper meaning

Are to be known as the path of meditation.

V.27c-29, *sde dge* 10a.7-10b.2:

གཉིས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྣམས། །འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་བཞེད་དེ། །

{V.28}

སེམས་མི་སྦྱོང་དང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི། །སྦྱང་བོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དང་། །

ཐེག་པ་དམན་པ་ཡིད་བྱེད་དང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཡིད་མི་བྱེད། །

{V.29}

སྒྲོམ་དང་སྒྲོམ་པ་མེད་པ་དང་། །དེ་དག་ལས་ནི་བསྒྲོག་ཉིད་དང་། །

ཇི་བཞིན་དོན་མིན་རྣམ་རྟོག་པ། །སྒྲོམ་པའི་ལམ་ལ་ཤེས་བར་བྱ། །

{V.30}

(1) Objects of activity imputed as sentient beings,

(2) Imputations of phenomena, (3) the non-empty,

(4) Attachment, (5) a nature of intensive differentiation,

(6) Acting on things, (7) the three vehicles

{V.31}

(8) Impure donation,

(9) Disturbed behavior

Are proclaimed as to be known

As the first apprehensions.

V.30-31, *sde dge* 10b.2-10b.3:

{V.30}

སེམས་ཅན་བདག་པ་འཛིན་ཡུལ་དང་། ཆོས་བདག་པ་དང་སྤོང་མེན་ཉིད། །
ཆགས་དང་རབ་འབྱེད་བདག་ཉིད་དང་། དངོས་པོར་བྱེད་དང་ཐེག་གསུམ་དང་། །

{V.31}

ཡོན་ཏེ་དག་པ་མ་ཡིན་དང་། སྦྱོད་པ་རྣམ་པར་འཁྲུག་པ་ལ། །
འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོར་ཏེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་བསྒྲགས་པ་ཡིན། །

{V.32}

There are nine other aspects of the discordant class,
Related with the path of meditation,
Since it overcomes those having as objects
The imputation of sentient beings and the causes of those.

V.32, *sde dge* 10b.3:

{V.32}

སེམས་ཅན་བདག་པ་དང་དེའི་རྒྱ་ཡི། ཡུལ་ཅན་དེ་ཡིས་རྣམ་འཛོམས་པས། །
སྒྲོམ་པའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། མི་མཐུན་སྦྱོགས་གཞན་རྣམ་པ་དག། །

{V.33}

Thorough obscuration about (1-3) the three aspects
Of obstructions to the three exalted knowers respectively,
(4) The paths for pacification, (5) thusness
And so forth not possessing association,

{V.34}

(6) Inequality, (7) suffering
And so forth, (8) the nature
Of afflictive emotions, (9) and nonduality
Are asserted as the final conceptualizations.

V.33-34, *sde dge* 10b.3-10b.4:

{V.33}

བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀླན་མཁྱེན་ནི། གསུམ་གྱི་སྤྱིབ་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །
ཞི་ལམ་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་། མཚུངས་པར་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་། །

{V.34}

མི་མཉམ་སྡུག་བསྔལ་ལ་སོགས་དང་། ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །
གཉིས་སུ་མེད་ལ་ཀླན་མོངས་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞིད། །

{V.35}

Just as, upon having exhausted contagions

After a long time and letting out the breath,
All the wonderful qualities achieving
Happiness present in all forms

{V.36}

Are founded in all aspects
In the great being
Decorated with supreme fruits
Like rivers descending into the great ocean.

V.35-36, *sde dge* 10b.4-10b.5:

{V.35}

ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། །ཡུན་རིང་ལོན་ནས་དབྱགས་ཕྱིན་ཏེ། །
རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགོ་བ་ཡི། །བདེ་སྐྱབ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཀུན། །

{V.36}

རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཚུ་བོ་བཞིན། །འབྲས་བུ་མཚོག་གིས་སྤྲི་བ་ཡི། །
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བརྟེན་པར་བྱེད། །

^a Haribhadra's *Clear Meaning* (128a.7) reads *spa*. Āryavimuktisena's commentary (180b.4) reads *dpa*'. On the other hand, *sde dge* (10b.5), Peking (12b.4), *dpe bsdur ma* (24.9). Unfortunately, it is difficult to recognize the difference between *spa* and *sba* in *co ne* (10b.5). The corresponding Sanskrit stanza is:

sarvāḥ sarvābhisāreṇa nikāmaphalaśālinam |
bhājante tam mahāsattvaṃ mahodadhimivāpagāḥ || V.36 ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 31. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *śālin* (furnished with), *spa*, one of the meanings of which is “decorated with,” is the preferable Tibetan translation.

48th Topic

7. Uninterrupted Peak Trainings

(བར་ཆད་མེད་པའི་ཚེ་སྦྱོར་)

{V.37}

That which is uninterrupted to Buddhahood
Having much more merit than, for example,
The virtues setting the beings of the billion [world-systems]
In the fulfillment of realizations

{V.38}

Of Hearers and Rhinoceros-like Solitary Realizers
And in the flawlessness of Bodhisattvas
Is the uninterrupted meditative stabilization.
That is an exalted-knower-of-all-aspects itself.

V.37-38, *sde dge* 10b.6-10b.7:

{V.37}

སྦྱོང་གསུམ་སྦྱེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །བསེ་རུའི་རྟོགས་པ་ལུན་ཚོགས་དང་། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོན་མེད་ལ། །བཀོད་པའི་དག་བ་དཔེར་མཛད་ནས། །

{V.38}

བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། །
བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། །དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །

{V.39}

Their objects of observation are without thingness;
Their proprietary is asserted as mindfulness.
Their aspect is pacification. Regarding these,
Intense proponents object successively.

V.39, *sde dge* 10b.7:

{V.39}

འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །བདག་པོ་དམ་པ་ཡིན་པར་བཞེད། །
རྣམ་པ་ནི་ཉིད་འདི་ལ་ནི། །རབ་ཏུ་སྦྱ་རྣམས་རྒྱད་མར་གྲོལ། །

49th Topic

8. Wrong Achievings to be Avoided

(བསལ་བྱ་ལོག་སྒྲུབ་)

{V.40}

1. The logical feasibility of objects of observation,
2. Distinguishing their entities,
3. The pristine wisdom of an exalted-knower-of-all-aspects,
4. The ultimate and the obscurational,

{V.41}

5. Trainings, 6.-8. the three jewels,
9. Skill in means, 10. the clear realizations of a Subduer [Buddha],
11. Error, 12. paths,
13. Antidotal, 14. and unfavorable classes,

{V.42}

15. Characteristics, 16. meditative cultivation—

These wrong conceptions by proponents

Concerning an exalted-knower-of-all-aspects

Are asserted in sixteen aspects.

V.40-42, *sde dge* 10b.7-11a.2:

{V.40}

དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི། རྟོག་ཉིད་ངེས་བཟུང་བ་དང་། །

རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡི་ཤེས་དང་། འཇམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་། །

{V.41}

སྦྱོར་དང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དང་། ཐབས་བཅས་སྒྲུབ་པའི་རྟོགས་པ་དང་། །

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་ལམ་བཅས་དང་། གཉེན་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་། །

{V.42}

མཚན་ཉིད་དང་ནི་སྒྲོམ་པ་ལ། སྦྱོབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལོག་རྟོག་པ། །

རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་རྟེན་ཅན། རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་དག་ཏུ་བཞིང། །

The fifth chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་

མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚོག་ལའུར་བྱས་པ་ལས་སྐབས་ལྔ་
པའོ། ། །

Chapter VI. Serial Trainings

50th Topic

1. Perfection of Giving

(སྤྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་)

51st Topic

2. Perfection of Ethics

(ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་)

52nd Topic

3. Perfection of Patience

(བཟོད་པའི་ཕར་ཕྱིན་)

53rd Topic

4. Perfection of Effort

(བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་)

54th Topic

5. Perfection of Concentration

(བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་)

55th Topic

6. Perfection of Wisdom

(ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་)

56th Topic

7. Recollection of the Buddha Jewel

(སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་རྗེས་སུ་བྲན་པ་)

57th Topic

8. Recollection of the Doctrine Jewel

(ཆོས་དཀོན་མཆོག་རྗེས་སུ་བྲན་པ་)

58th Topic

9. Recollection of the Spiritual Community Jewel

(དགེ་བདུན་དགོན་མཚན་རྩེས་སུ་བྲན་པ་)

59th Topic

10. Recollection of ethics

(ཚུལ་ཁྲིམས་རྩེས་སུ་བྲན་པ་) [illustrating reversal from the unfavorable class]^a

60th Topic

11. Recollection of generosity

(གཏོང་བ་རྩེས་སུ་བྲན་པ་) [illustrating engagement in virtue]

61st Topic

12. Recollection of deities [endowed with the eye of pristine wisdom] and gurus

(ལྷ་སྐུ་མ་རྩེས་སུ་བྲན་པ་) [as judges of whether virtues or nonvirtues are performed]

62nd Topic

13. Realizing the naturelessness

(ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྟོགས་པ་) [of all those twelve]

{VI.1}

Giving through to wisdom,
Recollections of the Buddha and so forth,
And phenomena as the nature of thinglessness
Are asserted as the serial activity.

VI.1, *sde dge* 11a.3:

{VI.1}

སྦྱོན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་བྲན་དང་ཚོས། །

^a The brackets in this and next three topics are drawn from the Se-ra Jay scholar Long-döl Ngag-wang-lo-sang's *Vocabulary Occurring in the Perfection of Wisdom*, 398.4/30b.4ff.

དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ། །མཐར་ཁྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། །

The sixth chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེན་ཅུས་པ་ལས་སྐབས་
དུག་པའོ། ། །

Chapter VII. Momentary Trainings

63rd Topic

1. Nonfruitional Momentary Trainings

(ནམ་པར་སྒྲིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྤྱོད་)

{VII.1}

Because of bringing together all uncontaminated phenomena
Even with every one of giving and so forth,
This realization of a subduer
Is to be known as single moment.

{VII.2}

Just as when a person moves a paddle
On a water wheel from a single point,
All simultaneously are moved,
So is single moment knowledge.

VII.1-2, *sde dge* 11a.4-11a.5:

{VII.1}

སྒྲིན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། ། ཟག་མེད་ཆོས་ཀུན་བསྐྱུས་པའི་ཕྱིར། །
ཐུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཡིས། ། རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །

{VII.2}

དེ་ལྟར་སྒྲིས་བྱས་ཟོ་ཚུན་རྒྱུད། ། རྟོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱོད་པ་ན། །
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འགྲུལ་བ་ལྟར། ། སྐད་ཅིག་གཅིག་ཤེས་དེ་བཞིན་ནོ། །

64th Topic

2. Fruitional Momentary Trainings

(ནམ་པར་སྒྲིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྟུང་)

{VII.3}

When the perfection of wisdom having a nature

Of all bright phenomena

Is generated on the occasion having nature of fruition,

It is single moment pristine wisdom.

VII.3, *sde dge* 11a.5:

{VII.3}

གང་ཆེ་ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཤེས་རབ་པ་རྣམས་ལྟུང་། །

ནམ་སྒྲིན་ཆོས་ཉིད་གནས་སྐབས་སྟེས། །དེ་ཆེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །

According to Tsong-kha-pa, *sde dge* the preferable Tibetan translation

is:

གང་ཆེ་ནམ་སྒྲིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི། །གནས་སྐབས་ཆོས་དཀར་སྟེས་གྱུར་པ། །

དེ་ཆེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །ཤེས་རབ་པ་རྣམས་ལྟུང་རང་བཞིན། །

65th Topic

3. Characterless Momentary Trainings

(མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྱུར་)

{VII.4}

Abiding regarding all phenomena—the deeds

Of giving and so forth—as like dreams,

It realizes phenomena

As characterless in a single moment.

VII.4, *sde dge* 11a.5-11a.6:

{VII.4}

སྒྱིན་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུད་པ་ཡིས། །ཆོས་ཀྱན་མི་ལམ་འདྲར་གནས་ནས། །

ཆོས་རྣམས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། །སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་རྟོགས། །

66th Topic

4. Nondual Momentary Trainings

(གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྟུང་)

{VII.5}

Just as a dream and what sees it
Are not seen in a dualistic manner,
The nondual suchness of phenomena
Is seen in a single moment.

VII.5, *sde dge* 11a.6:

{VII.5}

མི་ལམ་དང་ནི་དེ་མཐོང་ཉིད། །གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་ལྟར། །
ཆོས་རྣམས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི། །དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་། །

The seventh chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་སྐབས་
བདུན་པའོ། ། །

Chapter VIII. Bodies of Attributes

67th Topic

1. Nature Bodies

(ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་)

{VIII.1}

The nature body of a Subduer
Has attained uncontaminated attributes
Has purity in all respects,
And a nature possessing the characteristic [of emptiness].

VIII.1, *sde dge* 11a.7-11b.1:

{VIII.1}

ཐུབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱུ་ནི། །ཟག་པ་མེད་པའི་ཆོས་གང་དག།
ཐོབ་གྱུར་ནམ་ཀུན་ནམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཆོན་ཉིད་ཅན། །

68th Topic

2. Pristine Wisdom Bodies of Attributes

(ཡེ་ཤེས་ཚས་སྒྲུ་)

{VIII.2}

- 1) The harmonies with enlightenment, 2) the immeasurables,
 - 3) The liberations, 4) the entities
- Of the nine serial absorptions
- 5) The entities of the ten totalities,

{VIII.3}

- 6) The eight aspects by way of thoroughly dividing
- The faculties of outshining,
- 7) Nonaffliction, 8) exalted knowledge upon wishing,
 - 9) Clairvoyances, 10) individual correct knowledges,

{VIII.4}

- 11) Four purities in all aspects,
- 12) Ten powers, 13) ten strengths
- 14) Four fearlessnesses
- 15) Three aspects of nonconcealment,

{VIII.5}

- 16) Three aspects of mindful establishment,
- 17) A nature of not being endowed with forgetfulness,
- 18) Thorough conquest of the predispositions,
- 19) Great compassion for creatures,

{VIII.6}

- 20) The unshared attributes of only a Subduer
- That are described as eighteen,
- 21) And the exalted-knower-of-all-aspects
- Are called the body of attributes.

VIII.2-6, *sde dge* 11b.1-11b.3:

{VIII.2}

བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། །རྣམ་པར་ཐར་དང་མཐར་གྱིས་ནི། །
སྟོམས་འཇུག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཟད་པར་བརྩ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །

{VIII.3}

ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྒྲེ་མཆེད་ནི། །རབ་དྲ་དབྱེ་བས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། །

ཉོན་མོངས་མེད་དང་སྟོན་མཁྱེན་དང་། ཁང་ན་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག །

{VIII.4}

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། དབང་བསུ་དང་ནི་སྟོབས་བསུ་དང་། །
མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་། བསུང་བ་མེད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །

{VIII.5}

བྱན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམ་གསུམ་དང་། བསྐྱེལ་བ་མི་མངའི་ཆོས་ཉིད་དང་། །
བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། རྟེན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། །

{VIII.6}

ཐུབ་པ་ཁོ་ནའི་མ་འདྲེས་ཆོས། བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་གང་ཡིན་དང་། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །

{VIII.7}

The Hearers' nonafflictive viewing

Is just the thorough abandonment of a human's afflictive emotion;

The severance of the continuum of their afflictive emotions

In towns and so forth is the nonafflictiveness of Conquerors.

{VIII.8}

A Buddha's exalted knowledge upon wishing

Is asserted as (1) spontaneously established,

(2) having abandoned attachment, (3) being unobstructed,

(4) always abiding, and (5) answering all questions.

VIII.7-8, *sde dge* 11b.4-11b.5:

{VIII.7}

ཉོན་ཐོས་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ལྷ། མི་ཡི་ཉོན་མོངས་ཡོངས་སྤོང་ཉིད། །
གྲོང་སོགས་སུ་དེའི་ཉོན་མོངས་རྣམས། རྒྱན་གཙོད་རྒྱལ་བའི་ཉོན་མོངས་མེད། །

{VIII.8}

སངས་རྒྱལ་སྟོན་ནས་མཁྱེན་པ་ནི། ལྷན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཆགས་སྤངས་དང་། །
ཐོགས་པ་མེད་དང་རྟག་གནས་དང་། ཁྲི་བ་ཀུན་ལ་ན་འདེབས་པར་བཞེད། །

{VIII.9}

The cause having thoroughly ripened,

They manifest that [body],

The deed for that specific benefit,

To a specific one at a specific [place] at a specific time.

{VIII.10}

Just as even though a monarch of gods sends down rain,

Nothing grows from unfit seeds,
 So although Buddhas have arisen,
 Those without the lot do not experience the goodness.

VIII.9-10, *sde dge* 11b.5-11b.6:

{VIII.9}

རྒྱ་ནི་ཡོངས་སུ་སློན་གྱིར་ནས། །གང་དང་གང་ལ་གང་དང་ནི། །
 གང་ཆེ་བྱ་བ་ཕན་གྱིར་བ། །དེ་དང་དེ་ལ་དེ་སྣང་ངོ། །

{VIII.10}

ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་པ་བ་ཀྱང་། །ས་བོན་མི་རུང་མི་འབྱུངས་ལྟར། །
 སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱང་གྱིར་ཀྱང་། །སྐལ་བ་མེད་པས་བཟང་མི་མྱོང་། །

{VIII.11}

Because exalted activities thus are vast,
 Buddhas are called pervasive.
 Because those are not consumed,
 They are also called “permanent.”

VIII.11, *sde dge* 11b.6:

{VIII.11}

དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པར་ངས་པར་བཟོད། །
 དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བཟོད་པ་ཡིན། །

69th Topic

3. Complete Enjoyment Bodies

(འོངས་སྐྱུ་)

{VIII.12}

This having an essence

Of thirty-two marks and eighty beauties

Is asserted as a Subduer's complete enjoyment body

Because of thoroughly enjoying the Great Vehicle.

VIII.12, *sde dge* 11b.7:

{VIII.12}

མཚན་ནི་སྐུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་དང་། །དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་འདི། །

ཐེག་ཆེན་ཉི་བར་འོངས་སྐྱུ་ཕྱིར། །ཐུབ་པའི་འོངས་སྐྱུ་རྫོགས་སྐྱུར་བཞིན། །

{VIII.13}

1) Hands and feet marked by wheels, 2) tortoise-feet,^a

3) Fingers and toes joined by webs [of light],

4) Soft and youthfully tender hands as well as feet,

5) Seven body areas prominent,^b

{VIII.14}

6) Long fingers and toes, 7) broad heels, 8) large straight body,

9) Inconspicuous ankles, 10) body hairs standing upwards,

11) Calves like an antelope's, 12) long and beautiful arms,

13) Secret organ of the genitals retracting inside,^c

{VIII.15}

14) Gold-colored skin, 15) smooth skin,

16) Body hairs each growing nicely to the right,

17) Face adorned with a hair treasury,^d 18) lion-like upper body,

19) Round shoulders, 20) broadness between the shoulder blades,

^a In Nāgārjuna's *Precious Garland* (178d) this is identified as "feet that are very level."

^b Nāgārjuna's *Precious Garland* (180def):

Your hands, feet, shoulder blades,

And the nape of your neck will broaden,

So your body will be large and those seven areas broad.

^c As Gyal-tshab's commentary on Nāgārjuna's *Precious Garland* (185.5) explains, like an elephant or a horse.

^d A spiraling hair between the eyebrows (Nāgārjuna's *Precious Garland*, stanza 187d).

{VIII.16}

- 21) Unpleasant tastes perceived for this one as supreme of tastes,
 22) Body symmetrical like a fig tree,
 23) Prominent crown protrusion, 24) long and beautiful tongue,
 25) Brahmā melodiousness, 26) cheeks like a lion,

{VIII.17}

- 27) Very white teeth 28) equal in size, 29) well arranged,
 30) And fully forty in number,
 31) Dark blue sapphire eyes, and 32) eyelashes like those of a supreme
 cow—

These are the thirty-two marks.

VIII.13-17, *sde dge* 11b.7-12a.3:

{VIII.13}

ཕྱག་ལེགས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྤུལ་ལེགས། ཕྱག་དང་ལེགས་སོར་དྲ་བས་
 འབྲེལ་བ་དང་། །

ཕྱག་ནི་ལེགས་བཅས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། འདི་ཡི་སྐྱ་ནི་བདུན་དག་མཐོ་
 བ་དང་། །

{VIII.14}

སོར་མོ་རིང་དང་རྟིང་ཡངས་སྐྱ་ཆེ་དང་། ལེགས་འབྱར་མེ་མངོན་སྤྱི་ནི་གྱེན་དུ་
 རྩྱགས། །

བྱིན་པ་ཨེ་ན་ཡའི་འདྲ་ཕྱག་རིང་མཛོས། མདོམས་ཀྱི་སྤྲ་བ་སྤྲེགས་སུ་བྱུང་བའི་
 མཚན། །

{VIII.15}

བགས་པ་གསེར་མདོག་བགས་པ་སྤྲེག་པ་དང་། སྐྱ་ནི་རེ་རེ་ནས་གཡས་ལེགས་
 འབྱུངས་དང་། །

ལལ་མཛོད་སྤྲས་བརྒྱན་རོ་སྟོད་སང་གོ་འདྲ། འདི་ཡི་དབྱང་བའི་མགོ་རྒྱུ་ཐལ་
 གོང་རྒྱས། །

{VIII.16}

འདི་ལ་རོ་མི་ཞིས་པ་རོ་མཚན་སྤྲང་། སྐྱ་ནི་བྱ་གྲོ་རྩ་ཉར་ཆུ་ཞིང་གས། །

གཞུག་རྟོར་དབྱར་ལྷན་ལྷགས་རིང་མཛོས་པ་དང་། རྩེངས་དབྱངས་འགྲམ་པ་སང་
 གའི་འདྲ་དང་ཆེམས། །

{VIII.17}

ཤིན་ཏུ་དཀར་དང་ཚད་^aམཉམ་ཐགས་བཟང་དང་། གངས་ནི་བཞི་བཅུ་ཐམ་པར་
 ཚད་བ་དང་། །
 སྤྱན་ནི་མཐོན་མཐོང་སྤྱན་རྗེ་བ་མཆོག་གི། འདྲ་བ་འདི་དག་སྤྱུ་རུ་ཅ་གཉིས་
 མཚན། །

{VIII.18}

These marks are thoroughly achieved
 Through intensively completing
 The particular causes achieving
 The marks for this [complete enjoyment body]—

{VIII.19}

Escorting gurus and so forth,
 Firmness of vows that have been assumed,
 Reliantly cultivating gathering [of students]
 Giving fine articles, freeing those bound

{VIII.20}

To be killed, spreading to others
 Virtues taken up and so forth—
 Those having the character of causes achieving them
 In accordance with how they occur in the sūtras.

VIII.18-20, *sde dge* 12a.4-12a.6:

{VIII.18}

འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གིས། སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན། །
 དེ་དང་དེ་ནི་རབ་རྫོགས་པས། མཚན་ནི་འདི་དག་ཡང་དག་འགྲུབ། །

{VIII.19}

སྐྱ་མ་སྐྱེལ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡང་དག་སྦངས་པ་བརྟན་པ་དང་། །

^a Correcting *tshed* in the *sde dge* (12a.3), *co ne* (13a.3), and *dpe bsdur ma* (27.13) to *tshad* in accordance with *snar thang* (13a.1), Peking (14b.5), and Haribhadra's *Clear Meaning* (134b.6). The corresponding Sanskrit stanza is:

tulyāḥ pramāṇe 'viralāś ca dantā
anyūnasamkhyādaśikāś catasraḥ
nīlekṣaṇo govṛṣapakṣmanetro |
dvātriṃśad etāni hi lakṣaṇāni ||VIII.17||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 36. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *pramāṇe* (“in size”), *tshad* is the correct Tibetan reading. Āryavimuktisena's commentary (200b.1) reads *tshems*.

བསྐྱུ་བ་བརྟེན་དང་གྲ་ཚུལ་པའི། །དངོས་པོ་སྦྱིན་དང་གསལ་བྱ་བ། །

{VIII.20}

ཐར་བར་བྱེད་དང་དགེ་བ་ནི། །ཡང་དག་སྒྲངས་པ་སྤྲེལ་ལ་སྐྱོན། །

སྐྱུ་བ་བྱེད་སྐྱུ་ཡི་མཚན་ཉིད་དེ། །མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན། །

{VIII.21}

- A Subduer has 1) nails copper-colored,
2) Oily-toned, and 3) prominent,
4) Fingers round, 5) broad, and 6) tapering,
7) Veins not manifest and 8) without knots,

{VIII.22}

- 9) Ankles not protruding, 10) legs even,
11) Proceeding in the manner of a lion, 12) of an elephant,
13) Of a swan, 14) and of a supreme bull,
15) Proceeding turning to the right, 16) beautifully, 17) and straight,

{VIII.23}

- 18) Body elegant, 19) as if wiped, 20) well-proportioned,
21) Clean, 22) smooth, 23) and pure,
24) Signs fully complete,
25) Limbs of the body broad and excellent,

{VIII.24}

- 26) Steps equal, 27) two eyes pure,
28) Just having youthful flesh,
29) Body not slouching but 30) expansive,
31) Body very taut,

{VIII.25}

- 32) Limbs very distinct,
33) Unobstructed clear vision,
34) Waist round, 35) appropriately sized, 36) not stretched out,
37) But flat, 38) navel deep and

{VIII.26}

- 39) Curling to the right,
40) Beautiful when viewed in all ways,
41) All behavior clean,
42) Body without moles and black spots,

{VIII.27}

- 43) Hands smooth like cotton,
44) Lines on the hands lustrous, 45) deep, and 46) long,

- 47) Mouth not too wide,
 48) Lips red like the bimba [fruit],^a

{VIII.28}

- 49) Tongue flexible, 50) slender,
 51) And red, 52) sound of a dragon,^b
 53) Speech supple and smooth, 54) eye-teeth round,
 55) Sharp, 56) white, 57) even,

{VIII.29}

- 58) And tapered, 59) nose prominent,
 60) And supremely pure,
 61) Eyes wide, 62) eyelashes thick,
 63) [Eyes] like lotus petals,

{VIII.30}

- 64) Eyebrows long, 65) soft,
 66) Glossy, 67) with even hairs,
 68) Arms long and broad, 69) ears equal
 70) And devoid of impairment,

{VIII.31}

- 71) Forehead beautifully defined,
 72) Large, 73) head broad,
 74) Head hair black like a bee,
 75) Thick, 76) smooth, 77) not tangled,

{VIII.32}

- 78) Not bristly, 79) and with fragrance
 Captivating the minds of beings,
 80) Adorned with glorious curls,^c
 Lucky [signs], curling swastikas—
 Those are asserted as a Buddha's excellent beauties.^d

VIII.21-32, *sde dge* 12a.6-12b.6:

{VIII.21}

ཐུབ་པའི་སེམྱ་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །མདོག་སྐྱུ་མཐོ་དང་སོར་མོ་རྒྱམས། །

^a Momordica Monadelphpha.

^b That is, thunderous.

^c *dpal gyi be'u, śrīvatsa*. This term is often translated as “endless knot,” but the connotation of “knot” is not present in either the Sanskrit or the Tibetan though present in the Chinese.

^d This stanza has an extra line.

ལྷུ་ཁྱེ་བྱིས་ཕྱ་བ་དང་། ལྷ་མི་མངོན་དང་མདུད་པ་མེད། །

{VIII.22}

ལོང་བྱ་མི་མངོན་ཞབས་མཉམ་དང་། ལེང་གེ་སྒྲང་ཆེན་བྱ་དང་ནི། །

ཁྱུ་མཆོག་སྟབས་གཤེགས་གཡས་ཕྱོགས་དང་། མངོས་གཤེགས་དང་དང་འབྲེལ་
བག་ཆགས། །

{VIII.23}

བྱི་དོར་བྱས་འདྲ་རིམ་པར་འཆོམ། གཙང་དང་འཇམ་དང་དག་པའི་སྒྲ། །

མཚན་ནི་ཡོངས་སྒྲ་རྒྱུགས་པ་དང་། སྒྲ་ཡི་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་། །

{VIII.24}

གོམ་སྟོམས་པ་དང་བྱུན་གཉིས་ནི། དག་དང་གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་། །

སྒྲ་ལུམ་མེད་དང་རྒྱས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་གིམས་པའི་སྒྲ་ཉིད་དང་། །

{VIII.25}

ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་ནམ་འབྲེས་དང་། གཟིགས་པ་སྒྲིབ་མེད་དག་པ་དང་། །

དཀྱུ་ལྷུ་སྐབས་ཕྱིན་མ་རྟོངས་དང་། ལྷང་ངེ་བ་དང་ཉེ་བ་ནི། །

{VIII.26}

ཟབ་དང་གཡས་ཕྱོགས་འབྲེལ་བ་དང་། ཀྱུན་ནས་བཟ་ན་སྒྲུག་པ་དང་། །

ཀྱུན་སྒྲིད་གཙང་དང་སྒྲ་ལ་ནི། སྒྲིབ་བ་གནག་བག་མེད་པ་དང་། །

{VIII.27}

ཕྱག་ནི་ཤིང་བལ་ལྷར་འཇམ་དང་། ཕྱ་རིས་མདངས་ཡོད་ཟབ་རིང་དང་། །

ཞལ་ནི་ཏ་ཅང་མི་རིང་དང་། མཚུ་ནི་བིསྒྲ་ལྷར་དམར་དང་། །

{VIII.28}

ལྷགས་མཉེན་པ་དང་སྐབ་པ་དང་། དམར་དང་འབྲུག་གི་སྒྲ་ཉིད་དང་། །

གསུང་མཉེན་འཇམ་དང་མཆེ་བ་ལྷུམ། རྩོད་དང་དཀར་དང་མཉམ་པ་དང་། །

{VIII.29}

བྱིན་བྱིས་ཕྱ་དང་ཤངས་མཐོ་དང་། མཆོག་ཏུ་དག་པ་དག་དང་ནི། །

བྱུན་ཡངས་པ་དང་རྩི་མ་སྒྲུག །བསྒྲའི་འདབ་མ་འདྲ་བ་དང་། །

^a Correcting *bim+pa* in *sde dge* (12b.3), *snar thang* (13a.7), and *dpe bsdur ma* (28.13) to *bim+ba* in accordance with *co ne* (12b.3); Peking (14b.5), Āryavimuktisena's commentary (205a.6), and Haribhadra's *Clear Meaning* (136a.3) similarly misread *bim pa*. The corresponding Sanskrit stanza is:

karau tūlamṛdū snigdhaḡambhūrāyatalekhatā |
nātyāyataṃ vaco bimbhapratibimbopamauṣṭatā ||VIII.27||

The Sanskrit term *bimba* agrees with the transliteration in the *co ne* edition.

{VIII.30}

སྒྲིལ་ཚུགས་རིང་དང་འཇམ་པ་དང་། ལྷུམ་དང་སྤྱི་ནི་མཉམ་པ་དང་། །
 ཕྱག་རིང་རྒྱས་དང་སྒྲིལ་མཉམ་དང་། ཉམས་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། །

{VIII.31}

དབྱལ་བ་ལེགས་པར་འབྱས་པ་དང་། དབྱས་ཆེ་བ་དང་དབྱ་རྒྱས་དང་། །
 དབྱ་སྒྲིལ་བ་ལྟར་གནག་དང་། ལྷུག་དང་འཇམ་དང་མ་འཇོངས་དང་། །

{VIII.32}

མི་བཤོར་བྱི་ཞིམ་སྒྲིལ་བྱ་ཡི། ཡིད་ནི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་དང་། །
 དཔལ་གྱི་བེད་དང་བྲག་ཤིས་ནི། གཤམ་བྱུང་འབྱུང་བས་བརྒྱལ་བ་སྟེ། །
 སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞིན། །

70th Topic

4. Emanation Bodies

(སྤྲུལ་སྤྲུལ་)

{VIII.33}

Those bodies simultaneously bringing about
Various benefits for transmigrating beings
As long as mundane existence lasts
Are the Subduer's emanation bodies of uninterrupted continuum.

VIII.33, *sde dge* 12b.6-12b.7:

{VIII.33}

གང་གིས་མེད་པ་ཇི་མེད་པར། །འགོ་ལ་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་དག།
མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱི་ཆུན་མི་འཆད། །

Buddha Activities

(སངས་རྒྱུ་གྱི་འཕྲིན་ལས་)

{VIII.34}

Likewise, activities as long as cyclic existence lasts
Are asserted to be of uninterrupted continuum.

- 1) The activity of the pacification of transmigrations,
- 2) Setting them in the four aspects of gathering [students],

{VIII.35}

- 3) The realizations of the thoroughly afflicted
And adoptions of the thoroughly pure,
- 4) Properly [achieving] the welfare of sentient beings,
- 5) The six perfections,

{VIII.36}

- 6) The Buddha path, 7) emptiness
Of inherent existence, 8) extinguishment of dualistic [appearance]
- 9) Terminological, 10) unobservable,
- 11) Thorough ripening of embodied beings,

{VIII.37}

- 12) The paths of Bodhisattvas,
- 13) Reversing manifest conception,
- 14) Having attained enlightenment, 15) the pure land
Of buddhification, 16) definite,

{VIII.38}

- 17) Immeasurable benefits for sentient beings,
- 18) The qualities of relying on Buddhas and so forth
- 19) The branches of enlightenment,
- 20) Nonwasted, 21) seeing the truths,

{VIII.39}

- 22) Abandonment of the errors,
- 23) The mode of baselessness of those,
- 25) Purification, the causal collections,
- 26) Thoroughly not knowing the compounded

{VIII.40}

And uncompound as different,
And 27) setting them in the nonabiding nirvāṇa
Are asserted as the twenty-seven aspects

Of the activities of the body of attributes.

VIII.34-40, *sde dge* 12b.7-13a.4:

{VIII.34}

དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། །ལས་ནི་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འདོད། །
འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །བསྐྱུ་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །

{VIII.35}

ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་ཡི། །རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། །
སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱི། །དོན་དང་པ་རོལ་ཕྱིན་དྲུག་དང་། །

{VIII.36}

སངས་རྒྱས་ལས་དང་རང་བཞིན་གྱིས། །སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཉིས་ཟད་དང་། །
བརྒྱ་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། །ལྷས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྤོང་དང་། །

{VIII.37}

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལས་དང་ནི། །མངོན་པར་ཞེན་པ་སྦྲག་པ་དང་། །
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་དང་སངས་རྒྱས་ཞིང་། །རྣམ་པར་དག་དང་ངེས་པ་དང་། །

{VIII.38}

སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཚད་མེད་དང་། །སངས་རྒྱས་རྟེན་^aསྟོགས་ཡོན་ཏན་དང་། །
བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ལས་རྣམས་ནི། །རྒྱུད་མི་བླ་དང་བདེན་མཐོང་དང་། །

{VIII.39}

ཕྱིན་ཅི་ལྷག་ནི་སྤངས་པ་དང་། །དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་ནི། །
རྣམ་པར་བྱང་དང་ཚྲིགས་དང་ནི། །འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །

{VIII.40}

ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །ཁྱུ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །
ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡི་ཕྱིན་ལས་ནི། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །

The eighth chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

^a *sde dge* (13a.2), *co ne* (13a.2), *Peking* (15a.6), and *dpe bsdur ma* (29.13) read *rten*; however, Āryavimuktisena's commentary (206a.4), and Haribhadra's *Clear Meaning* (138b.1) read *bsten*. The corresponding Sanskrit stanza is:

aprameye ca sattvārthe buddhasevādike guṇe |
bodher aṅgeṣv anāṣe ca karmanāṃ satyadarśane || VIII.38 ||

Considering Sanskrit term *sevā* means “relying on,” both are suitable.

ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྩ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
 མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེན་ཅུང་བྱས་པ་ལས་སྐབས་
 བརྒྱད་པའོ། ། །

{Condensation.1}

Characteristics, trainings in those,
Intensification of those, stages of those,
Finality of those, maturations of those:
These are another condensation into six aspects.

Condensation.1, *sde dge* 13a.4-13a.5:

{Condensation.1}

མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྒྲུབ་བ་དང་། །དེ་རབ་དེ་ཡི་གོ་རིམ་དང་། །
དེ་མཐའ་དེ་ཡི་རྣམ་སྒྲིབ་ནི། །དོན་བསྐྱུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་བྱུག །

{Condensation.2}

The objects are another condensation into three aspects—
(1) The three aspects, (2) the causes which are
The natures of the four trainings,
And (3) the effects which are the body of attributes and activities.

Condensation.2, *sde dge* 13a.5:

{Condensation.2}

ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་སྒྲུ། སྒྲུབ་བ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །
ཆོས་སྒྲུ་འཕྲིན་ལས་འབྲས་བྱ་ནི། །དོན་བསྐྱུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ། །

The *Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* composed by the Foremost Holy Maitreyanātha is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་
མགོན་པོས་མཛད་པ་རྗེ་གསལ་སོ། །

Translated and corrected by the Indian paṇḍita Amaragomin and the translator monastic Lo-dan-shay-rab, it has been delineated well.

རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྗེ་ཏ་གོ་མི་འཆི་མེད་དང་། ལོ་ཙྴ་བ་དགོ་སྤོང་སྤོ་
ཐུན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྐྱུར་ཅིང་ཁུས་ཏེ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་
པའོ། ། ། །

Maitreya's
Ornament for the Clear Realizations
with Ngag-wang-pal-dan's Outline

Drawn from Ngag-wang-pal-dan's *Explanation of the Treatise*
"Ornament for the Clear Realizations" from the *Approach of*
the Meaning of the Words: The Sacred Word of Maitreyañātha

The explanation here of the *Ornament for the Clear Realizations* has three parts: explanations of the title of the meaningful means of expression, the text possessing meaningful subjects, and the activities of translation by those who translated it.

འདིར་མངོན་རྟོགས་རྒྱ་འཁོར་པ་ལ་གསུམ། རྫོང་བྱེད་དོན་ལྡན་
གྱི་མཚན་དང་། བརྫོང་བྱ་དེ་ལྡན་གྱི་གཞུང་དང་། གང་གིས་
བསྐྱར་བའི་འགྱུར་བྱ་དེ་བཤད་པ་ལོ། །

1. Explanation of the title of the meaningful means of expression

དང་པོ་[རྫོང་བྱེད་དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་དེ་བཤད་པ་]ནི།

In the language of India [Sanskrit]:

*abhisamayālaṃkāranāmaprajñāpāramito-
padeśaśāstrakārikā.*

In the language of Tibet:

*shes rab kyi pha rol tu phyin pa 'i man ngag gi bstan
bcos mngon par rtogs pa 'i rgyan*

*Treatise of Quintessential Instructions on the
Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear
Realizations.*

Homage to all Buddhas and Bodhisattvas.

Title, *sde dge* 1b.1-1b.2:

རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨ་མྱེ་ས་མ་ཡ་ཨ་ལི་ཀླ་ར་རྣམ་པ་རྫོགས་པ་མེ་རྟོ་བ་དེ་ག་ཤུ་སྟུ་ཀླ་
རི་ཀླ་ བོད་སྐད་དུ། ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པའི་མན་ངག་གི་བསྐྱར་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་ཅེས་བྱ་བ། སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། །

I. ACTIVITIES ENGAGING THE COMPOSITION {2 PARTS}

This has two parts: (1) expression of worship and (2) purpose and relationship.

དང་པོ་[རྩམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་བྱ་བ་]ལ་གཉིས། མཆོད་བརྗོད་དང་།
དགོས་འབྲེལ་ལོ། །

A. EXPRESSION OF WORSHIP

དང་པོ་[མཆོད་བརྗོད་]ནི།

Homage to the Mother of Buddhas as well as of the groups of Hearers and Bodhisattvas

Which through knowledge of all leads Hearers seeking pacification to thorough peace

And which through knowledge of paths causes those helping transmigrators to achieve the welfare of the world,

And through possession of which the Subduers set forth these varieties endowed with all aspects.

Homage, *sde dge* 1b.2-1b.4:

ཉན་ཐོས་ཁི་བ་ཚལ་རྣམས་ཀྱན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཁྲིར་འབྲིང་མཛད་གང་ཡིན་
དང་། །

འགོ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་རྣམས་ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་རྟེན་དོན་རྒྱུ་མཛད་པ་
གང་། །

གང་དང་ཡང་དག་ལྡན་པས་སྦྱོར་རྣམས་རྣམ་པ་ཀྱན་ལྡན་སྣ་ཚོགས་འདི་གསུངས་
པ། །

ཉན་ཐོས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཚོགས་བཅས་སངས་རྒྱུ་གྱི་ནི་ཡུམ་དེ་ལ་ཕྱག་
འཆོལ། །

B. PURPOSE AND RELATIONSHIP (I.1-2)

གཉིས་པ་[དགོས་འབྲེལ་]ནི།

{I.1}

The path of an exalted-knower-of-all-aspects

Explained by the Teacher in these [sūtras]

Is not experienced by others.

In order that those with intelligence will see the meanings

{I.2}

Of the sūtras having an essence of ten practices

Upon having set them in mindfulness,

The easy realization of them

Is the purpose of the composition.

I.1-2, *sde dge* 1b.4-2a.1:

{I.1}

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། ལྷོན་པས་འདི་རྣམས་བཤད་པ་གང་། །

གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་སྤྱོད་བརྩ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །

{I.2}

མདོ་དོན་དྲན་པ་ལ་བཞག་ནས། ལྟོ་དང་ལྟན་པས་མཐོང་འགྱུར་ཕྱིར། །

བདེ་ལྷག་ཏུ་ནི་རྟོགས་པ་ཞེས། བྱ་བ་རྩམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན། ། །

II. NATURE OF THE COMPOSED TEXT (CHAPS. I-CONDENSATION.2){3 PARTS}

This has three parts: division into eight for those having faith in the extensive, division into six for those having faith in the medium-length, and division into three for those having faith in the condensed.

གཉིས་པ་[བརྩམ་བྱ་གཞུང་གི་རང་བཞིན་]ལ་གསུམ། རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་
ལ་བརྒྱད། འབྲིང་ལ་དད་པ་ལ་དྲུག ། བསྐྱུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་
གསུམ་དུ་དབྱེ་བཤོ། །

A. DIVISION INTO EIGHT FOR THOSE HAVING FAITH IN THE EXTENSIVE (CHAPS. I-VIII){2 PARTS}

This has two parts: presentation of the body and extensive explanation of the branches.

དང་པོ་[རྒྱས་པ་ལ་དད་པ་ལ་བརྒྱད་]ལ་གཉིས། ལྷུས་རྣམ་བཞག་དང་།
ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་དོ། །

1. Presentation of the body (I.3-17){2 parts}

This has two parts: brief indication and extensive explanation.

དང་པོ་[ལྷུས་རྣམ་བཞག་]ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་
དོ། །

a. Brief indication [of the body of the treatise] (I.3-4)

དང་པོ་[ལྷུས་མདོར་བསྟན་]ནི།

{I.3}

The perfection of wisdom will be thoroughly
Explained by way of eight categories.

Exalted-knower-of-all-aspects, knower of paths,
Then knower of all,

{I.4}

Completely realizing all aspects,
Passed to the peak, serial,
Momentary thoroughly complete enlightenment,
And body of attributes—those are the eight aspects.

I.3-4, *sde dge* 2a.2:

{I.3}

ཤེས་རབ་པ་རྣམས་ཕྱིན་པ་ནི། །དངོས་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་ཡང་དག་བཤད། །
རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ལས་ཤེས་ཉིད། །དེ་ནས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད། །

{I.4}

རྣམ་ཀུན་མངོན་རྫོགས་རྟོགས་པ་དང་། །ཚེ་མོར་ཕྱིན་དང་མཐར་ཀྱིས་པ། །
སྐད་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ། །ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་དེ་རྣམ་བརྒྱད། །

*b. Extensive explanation [of the body of the
treatise] (I.5-17)*

གཉིས་པ་[ལྷན་རྒྱས་བཤད་]ནི།

{I.5}

Mind-generations, guidance,
Four limbs of definite discrimination,
The nature of the element of attributes
Which is the basis of achievings,

{I.6}

Objects of observation, intent,
Armor, activities of engaging,
Collections, and issuance
[Characterize] a Subduer's exalted-knower-of-all-aspects.

I.5-6, *sde dge* 2a.2-2a.3:

{I.5}

སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་གདམས་ངག་དང་། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་རྣམ་བཞི་དང་། །
སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་པ། ཚེས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །

{I.6}

དམིགས་པ་དག་དང་ཆེད་དང་ནི། ཁོ་ཆ་འཕྱག་པའི་བྱ་བ་དང་། །
ཚོགས་ནི་ངེས་པར་འབྱུང་བཅས་རྣམས། ལྷན་པའི་རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པ་ནིང་། །

{I.7}

Making lusterless and so forth;
Paths of learners and the rhinoceri;
[Great Vehicle] paths of seeing greatly beneficial
By way of qualities in this and other [lives];

{I.8}

Paths of meditation—function, taking to mind belief,
Praise-extolling-lauding,
Dedication, admiration,
Achieving the unsurpassed,

{I.9}

And completely pure:
A knower of paths

Of the wise Bodhisattvas
Is described as such.

I.7-9, *sde dge* 2a.3-2a.5:

{I.7}

མོག་མོག་པོར་བྱེད་ལ་སོགས་དང་། སྒྲོབ་མ་བསེ་རུའི་ལམ་གང་དང་། །
འདི་དང་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱིས། །ཕན་ཡོན་ཆེ་བ་མཐོང་བའི་ལམ། །

{I.8}

བྱེད་པ་དང་ནི་མོས་པ་དང་། །བརྟོད་དང་བཀྱར་དང་བསྐྱུགས་པ་དང་། །
བསྐྱོད་དང་རྩེས་སུ་ཡི་རང་བ། །ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སྒྲ་མེད་དག །

{I.9}

སྒྲུབ་དང་ཤིན་ཏུ་དག་པ་ཞེས། །བྱ་བ་འདི་ནི་སྒྲོམ་པའི་ལམ། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཁས་རྣམས་ཀྱི། །ལམ་ཤེས་ཉིད་ནི་དེ་འདྲར་བཤད། །

{I.10}

Not abiding in cyclic existence through knowledge,
Not abiding in peace through compassion,
Distant due to non-skill in method,
Not distant due to skill in method,

{I.11}

Those classed as discordant and as antidote,
Trainings, their equality, and
The paths of seeing of Hearers and so forth—
Knowers of all are asserted thus.

I.10-11, *sde dge* 2a.5-2b.1:

{I.10}

ཤེས་པས་སྲིད་ལ་མི་གནས་ཤིང་། །སྤྱིང་རྩེས་ནི་ལ་མི་གནས་དང་། །
ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་དང་། །ཐབས་ཀྱིས་རིང་བ་མ་ཡིན་ཉིད། །

{I.11}

མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་དང་། །སྒྲོར་དང་དེ་ཡི་མཉམ་ཉིད་དང་། །
ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་མཐོང་བའི་ལམ། །དེ་འདྲ་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཏུ་འདོད། །

{I.12}

Aspects, trainings,
Qualities, defects, characteristics,
Concordances with a portion of liberation and with definite discrimina-
tion,
Groups of irreversible learners,

{I.13}

Equality of mundane existence and peace,
Unsurpassed pure land,
And skill in means [characterize]
The complete manifest realization of all aspects.

I.12-13, *sde dge* 2b.1-2b.2:

{I.12}

ནམ་པ་སྒྱུར་བར་བཅས་ནམས་དང་། ཡོན་ཏན་སྒྱུན་ནི་མཚན་ཉིད་བཅས། །
ཐར་དང་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་དང་། སྒྲོབ་པ་ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་ཚྭས། །

{I.13}

སྤྱད་དང་ཞི་བ་མཉམ་ཉིད་དང་། ཞིང་དག་ལྷ་ན་མེད་པ་ནི། །
ནམ་གུན་མངོན་རྟོགས་རྟོགས་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཐབས་མཁས་བཅས་པ་ཡིན། །

{I.14}

Signs of it, increases,
Firmness, thorough stability of mind,
Four aspects of antidotes
To the four aspects of conceptions

{I.15}

Individually for the paths called
“Seeing” and “meditation,”
Uninterrupted meditative stabilization,
And wrong achievings [characterize]

{I.16}

Peak clear realizations.

I.14-16a, *sde dge* 2b.2-2b.3:

{I.14}

དེ་ཡི་རྟོགས་དང་ནམ་འཕེལ་དང་། བརྟན་དང་སེམས་གུན་གནས་པ་དང་། །
མཐོང་ཞེས་བྱ་དང་སྒྲོམ་པ་ཞེས། བྱ་བའི་ལམ་ནི་སོ་སོ་ལ། །

{I.15}

ནམ་པར་རྟོག་པ་ནམ་བཞི་ཡི། གཉེན་པོ་ནམ་པ་བཞི་དང་ནི། །
བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། ལོག་པར་སྐྱབ་དང་བཅས་པ་ནི། །

{I.16}

ཅེ་མའི་མངོན་རྟོགས་

The serial
Having thirteen aspects.

I.16a-16b, *sde dge* 2b.3-2b.4:

མཐར་ཀྱིས་པ། །རྣམ་གསུམ་རྣམ་བུ་

Single moment

Manifest complete enlightenment

Is of four aspects by way of character.

I.16b-16d, *sde dge* 2b.4:

སྐད་ཅིག་མ། །

གཅིག་གིས་མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་པ། །མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །

{I.17}

Nature, complete enjoyment,

And likewise the others, emanation

And body of attributes as well as activities,

Are expressed as the four aspects.

I.17, *sde dge* 2b.4:

{I.17}

ངོ་བོ་ཉིད་ལྡངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྱལ་པ་ནི། །

ཆོས་སྐྱེ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བཟོད། །

2. Extensive explanation of the branches [of the treatise] (I.18-VIII.40){3 parts}

This has three parts: extensive explanations of the three exalted knowers, the four trainings, and the bodies of attributes.

གཉིས་པ་[ཡན་ལག་རྒྱས་བཤད་]ལ་གསུམ། མཁྱེན་གསུམ་དང་། སྒྲུང་བཞི་དང་། ཚེས་སྒྲུབ་བཤད་དོ། །

a. Extensive explanations of the three exalted knowers (I.18-III.16){3 parts}

This has three parts: extensive explanations of exalted-knowers-of-all-aspects, knowers of paths, and knowers of bases.

དང་པོ་[མཁྱེན་གསུམ་རྒྱས་བཤད་]ལ་གསུམ། རྣམ་མཁྱེན་དང་། ལམ་ཤེས་དང་། གཞི་ཤེས་རྒྱས་བཤད་དོ། །

1) [CHAPTER I] EXTENSIVE EXPLANATION OF EXALTED-KNOWERS-OF-ALL-ASPECTS (I.18-73){3 PARTS}

This has three parts: (1) explaining the nature of the path, mind-generation, (2) explaining the guidances purifying mind-generation, and (3) explaining how the meanings of the guidances are achieved.

དང་པོ་[རྣམ་མཁྱེན་རྒྱས་བཤད་]ལ་གསུམ། ལམ་གྱི་རང་བཞིན་སེམས་བསྐྱེད་དང་། དེ་དག་བྱེད་ཀྱི་གདམས་ངག་དང་། གདམས་དོན་ཇི་ལྟར་སྒྲུབ་ཚུལ་བཤད་པའོ། །

1st Topic

1. Great Vehicle Mind-generations

(ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་)

A) EXPLAINING THE NATURE OF THE PATH, MIND-GENERATION (I.18-20)

དང་པོ་[ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་བཤད་པ་]ནི།

{I.18}

Mind-generation is a wish for thoroughly
Complete enlightenment for the sake of others.

I.18ab, *sde dge* 2b.5:

{I.18}

ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཚུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །

That [enlightenment is the object of attainment] and that [others' welfare
is the object of intent]

Are treated briefly and at length similarly to the sūtras.^a

I.18cd, *sde dge* 2b.5:

དེ་དང་དེ་ནི་མདོ་བཞིན་དུ། །བསྐྱེད་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད། །

{I.19}

Moreover that is of twenty-two aspects—

By way of earth, gold, moon, fire,

Treasure, jewel-mine, ocean,

Diamond, mountain, medicine, spiritual guide,

{I.20}

Wishing-granting jewel, sun,

Song, monarch, storehouse, highway,

Mount, spring, lute,

River, and cloud.

I.19-20, *sde dge* 2b.5-2b.6:

^a Or, according to Gyal-tshab's *Explanation*:

That [enlightenment] and that [welfare of others] are, similarly
To the *Medium Mother*, described briefly and at length also in the other two.

{I.19}

དེ་ཡང་ས་གསེར་ལྷ་བ་མེ། །གཏེར་དང་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་མཚོ། །
 རྩོམ་རི་སྒྲན་བཤེས་གཉེན་དང་། །ཡིད་བཞིན་ལོ་ལྷ་ཉི་མ་གྱུ། །

{I.20}

རྒྱལ་པོ་མཛོད་དང་ལམ་པོ་ཆེ། །བཞོན་པ་བཀོད་མའི་ཆུ་དང་ནི། །
 སྤྲ་བརྟན་ཆུ་པོ་སྤྲིན་རྣམས་ཀྱིས། །རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཅ་གཉིས་སོ། །

2nd Topic

2. Guidance

(གདམས་ངག་)

B) EXPLAINING THE GUIDANCES PURIFYING MIND-GENERATION (I.21-24){2PARTS}

This has two parts: setting forth the actual guidances and explanation of the start to generating a union of calm abiding and special insight observing emptiness by meditatively cultivating the meaning of the guidances.

གཉིས་པ་[དེ་དག་གི་ཀྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་]ལ་གཉིས། གདམས་ངག་
དངོས་དང་། གདམས་ངག་གི་དོན་བསྐྱེམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་
དམིགས་པའི་ཞི་ལྷན་བྱུང་འབྲེལ་སྦྱེ་བའི་ཐོག་མ་བཤད་པའོ། །

1' Setting forth the actual guidances (I.21-24){2parts}

This has two parts: setting forth the general divisions and detailed explanation of what is difficult to realize.

དང་པོ་[གདམས་ངག་དངོས་བཤད་པ་]ལ་གཉིས། སྦྱིའི་དབྱེ་བ་དང་།
རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །

a' Setting forth the general divisions [of guidances] (I.21-22)

དང་པོ་[སྦྱིའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་]ནི།

{I.21}

Concerning achieving, the truths,
The three jewels—Buddha and so forth,
Nonattachment, thorough nonwearying,
Thoroughly maintaining the paths,

{I.22}

The five eyes, the six qualities
 Of clairvoyance, the path of seeing,
 And meditation: guidances
 Are to be known as having a nature of ten.

I.21-22, *sde dge* 2b.6-2b.7:

{I.21}

སྐྱུ་བ་དང་བདེན་པ་རྣམས་དང་ནི། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་དཀོན་མཆོག་གསུམ། །
 མ་ཞེན་ཡོངས་སུ་མི་ངལ་དང་། །ལམ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། །

{I.22}

སྤྱན་པ་དང་ནི་མངོན་ཤེས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་རྒྱལ་དང་མཐོང་ལམ་དང་། །
 སྒོམ་ཞེས་བྱ་ལ་གདམས་ངག་ནི། །བསྐྱེད་བདག་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ། །

b' Detailed explanation of what is difficult to realize (I.23-24)

གཉིས་པ་[རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་རྩ་བཤད་པ་]ནི།

{I.23}

Dull and sharp faculties,
By faith and attained by seeing, from lineage to lineage,
One intervening, intermediate, upon birth,
With and without exertion, three flying to the highest land,

{I.24}

Going to the finality of the peak of cyclic existence,
Conquering desire for form, peace in the life of seeing,
Manifesting the corpus,
Rhinoceros—the twenty.

I.23-24, *sde dge* 2b.7-3a.1:

{I.23}

དབང་པོ་རྩལ་དང་ཚུན་པོ་དག །དད་དང་མཐོང་ཐོབ་རིགས་ནས་རིགས། །
བར་ཆད་གཅིག་བར་སྐྱེས་ནས་དང་། །བྱེད་དང་བྱེད་མེན་འོག་མེན་འགོ། །

{I.24}

འཕར་གསུམ་སྤྱི་ཆེད་མཐར་ཐུག་འགོ། །གཟུགས་ཀྱི་ཆགས་བཙམ་མཐོང་བ་ཡི། །
ཆོས་ལ་ཞི་ལུས་མངོན་སུམ་བྱེད། །བསེ་རུ་དང་ནི་ཉི་ཤུ་འོ། །

2' Explanation of the start to generating a union of calm abiding and special insight observing emptiness by meditatively cultivating the meaning of the guidances (I.25-36){2 parts}

This has two parts: brief indication and extensive explanation.

གཉིས་པ་[གདམས་ངག་གི་དོན་བསྟོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་སྒྲག་
ཟུང་འབྲེལ་སྐྱེ་བའི་ཐོག་མ་བཤད་པ་]ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང་། གྲུས་
བཤད་དོ། །

3rd Topic

3. Limbs of Definite Discrimination

(ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་)

a' Brief indication [of the start to generating a union of calm abiding and special insight observing emptiness by meditatively cultivating the meaning of the guidances] (I.25-26)

དང་པོ་[གདམས་ངག་གི་དོན་བསྟོམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་སྒྲག་ཟུང་
འབྲེལ་སྐྱེ་བའི་ཐོག་མ་བཤད་པའི་མདོར་བསྟན་]ནི། །

{I.25}

By way of objects of observation, aspects,

Cause, and restrainers

The entities of heat and so forth

Of protective Bodhisattvas—

{I.26}

Having the four conceptions

[As objects of abandonment] accordingly

And [having divisions of] small, medium, and great—

Surpass those of Hearers as well as the Rhinoceros-like.

I.25-26, *sde dge* 3a.1-3a.2:

{I.25}

དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། རྒྱ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཡིས།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱོབ་པ་ཡི། རྩོད་སོགས་བདག་ཉིད་རི་བཞིན་དུ།

{I.26}

རྣམ་རྟོག་བཞི་པོ་ལྡན་བརྟེན་པ། རྒྱང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས།
ཉན་ཐོས་བསེ་རུ་ལྟ་བུ་དང་། བཅས་པ་དག་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས།

b' Extensive explanation [of the start to generating a union of calm abiding and special insight observing emptiness by meditatively cultivating the meaning of the guidances] (I.27-36){3 parts}

This has three parts: (1) explaining the features of the objects of observation, aspects, and cause; (2) explaining the features of the conceptions; and (3) explaining the features of restrainers.

གཉིས་པ་[གདམས་ངག་གི་དོན་བསྐྱེམས་པས་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པའི་ཞི་ལྷག་
བྱང་འབྲེལ་སྦྱེ་བའི་ཐོག་མ་བཤད་པའི་རྒྱས་བཤད་]ལ་གསུམ། དམིགས་རྣམ་
རྒྱུའི་བྱད་ཆོས་དང་། རྟོག་པའི་བྱད་ཆོས་དང་། ཡོངས་འཛིན་གྱི་
བྱད་ཆོས་བཤད་པའོ།

1" EXPLAINING THE FEATURES OF THE OBJECTS OF OBSERVATION, ASPECTS, AND CAUSE (I.27-33){4 PARTS}

This has four parts: [the features of the heat, peak, forbearance, and supreme mundane qualities levels of a path of preparation].

*A" THE THREE FEATURES OF THE OBJECTS OF
OBSERVATION, ASPECTS, AND CAUSE OF THE HEAT
[LEVEL OF A PATH OF PREPARATION] (I.27-28B)*

དང་པོ་[དམིགས་རྣམ་རྒྱུ་ལྷན་ཆས་]ལ་བཞི་ལས། རྩོད་ཀྱི་དམིགས་
རྣམ་རྒྱ་གསུམ་ནི།

{I.27}

The objects of observation are impermanence and so forth
Based on the truths. The aspect
Is to stop manifest adherence and so forth;
Cause of attaining all three vehicles.

{I.28}

Forms and so forth devoid of coming together and decay, [inexpressible]
As devoid of abiding and as abiding; and the imputed as inexpressible.

I.27-28b, *sde dge* 3a.2-3a.3:

{I.27}

དམིགས་པ་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ། འདེན་པའི་རྟེན་ཅན་དེ་ཡི་ནི། །
རྣམ་པ་མངོན་ཞེན་ལ་སོགས་འགོག །ཐེག་པ་གསུམ་ཆར་འཐོབ་པའི་རྒྱ། །

{I.28}

གཟུགས་སོགས་འདྲ་འགོད་གནས་བྱལ་དང་། །གནས་དང་བརྟགས་དང་བརྗོད་དུ་
མེད། །

*B" THE OBJECTS OF OBSERVATION AND ASPECTS OF THE
PEAK [LEVEL OF A PATH OF PREPARATION] (I.28C-30)*

ཚུ་མའི་དམིགས་རྣམ་ནི། །

Those nonabiding forms and so forth
Are without inherent existence in their entity—

{I.29}

They are mutually one nature.

I. 28c-29a, *sde dge* 3a.3-3a.4:

གཟུགས་སོགས་མི་གནས་དེ་དག་ནི། །དེ་ཡི་ངོ་བོ་རང་བཞིན་མེད། །

{I.29}

དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག

Those do not abide [ultimately] as impermanent and so forth.
They are empty of their nature.
They are mutually one nature.

{I.30}

Because phenomena are not apprehended
And those are not seen as signs [of true establishment],
All thoroughly analyzed by wisdom
Are unobservable.

I.29b-30, *sde dge* 3a.4-3a.5:

དེ་མི་རྟག་སྐྱེགས་པར་མི་གནས།
དེ་རྣམས་དེ་ཡི་ངོ་བོས་སྟོང་། །དེ་དག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག

{I.30}

ཆོས་རྣམས་མི་འཛིན་གང་ཡིན་དང་། །དེ་དག་མཚན་མར་མི་མཐོང་ཕྱིར།
ཤེས་རབ་ཀྱིས་ནི་ཡོངས་རྟོག་པ། །ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པར་རོ།

*C" THE OBJECTS OF OBSERVATION AND ASPECT OF THE
FORBEARANCE [LEVEL OF A PATH OF PREPARATION]
(I.31-32B)*

བཟོད་པའི་དམིགས་རྣམ་ནི།

{I.31}

Forms and so forth are natureless.
The absence of that is the nature.

^a *sde dge* (3a.5), *co ne* (3a.6), *dpe bsdur ma* (6.12), and Āryavimuktisena's commentary (51a.6) read *rtogs* while *snar thang* (4b.1), Peking (3b.4), and Haribhadra's commentary (87a.4) read *rtog*. The corresponding Sanskrit stanza is:

anudgraho yo dharmāṇāṃ tannimittāsamīkṣaṇam |
parīkṣaṇam ca prajñayā sarvasyānupalambhataḥ || I.30 ||

See Th. Stcherbatsky and E. Obermiller, eds., *Abhisamayālaṃkāra-Prajñāpāramitā-Upadeśa-Śāstra*, Bibliotheca Buddhica 23 (Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970), 9. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *parīkṣā* (careful examination), *rtog* (or *brtag* as Ngag-wang-pal-dan's *Meaning of the Words* glosses it) is the more accurate Tibetan translation given that one of its meanings is "examine."

Those are without production and deliverance;
Are pure; and those are signless.

{I.32}

Due to not relying on signs of them
There is no belief and discrimination of them.

I.31-32b, *sde dge* 3a.5:

{I.31}

གཟུགས་སྐྱེས་པ་ལྟོས་པ་ཉིད་མེད་ཉིད། ཉིད་མེད་པ་ཉིད་པ་ལྟོས་པ།
དེ་དག་སྐྱེ་མེད་ངེས་འབྱུང་མེད། དག་དང་དེ་དག་མཚན་མ་མེད།

{I.32}

དེ་ཡི་མཚན་མར་མི་བརྟེན་པས། མོས་མེན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན།

*D" THE OBJECTS OF OBSERVATION AND ASPECT OF THE
SUPREME-MUNDANE-QUALITIES [LEVEL OF A PATH OF
PREPARATION] (I.32C-33)*

ཆོས་མཆོག་གི་དཔྱེགས་རྣམ་ནི།

Meditative stabilizations, the functioning of those,
Prophecy, extinction of conceit.

{I.33}

The three are mutually one entity;
[Hence] nonconceptualization [as] meditative stabilization.
In that way the concordances with a portion of definite discrimination
Are small, medium, and great.

I.32c-33, *sde dge* 3a.5-3a.6:

ཉིང་འཛིན་དེ་ཡི་བྱེད་པ་ཉིད། ལུང་སྟོན་པ་དང་སྒྲུབ་པ་ཟད།

{I.33}

གསུམ་པོ་ཕན་ཚུན་ངོ་བོ་གཅིག་ཉིང་འཛིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ།
དེ་ལྟར་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནི། རྒྱུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡིན།

2" EXPLAINING THE FEATURES OF THE CONCEPTIONS (I.34-35)

གཉིས་པ་[རྟོག་པའི་ཁྱད་ཆས་བཤད་པ་]ནི།

{I.34}

Due to the substrata and their antidotes

Conceptualizations as apprehended objects have two aspects.

Due to the distinction of obscurity and the aggregates and so forth

Those individually have nine aspects.

{I.35}

Due to possessing substantial and imputed supports

Apprehending-subjects also are asserted in two aspects.

From entities such as a self under its own power and so forth

And supports such as the aggregates and so forth they are likewise [nine each].

I.34-35, *sde dge* 3a.6-3a.7:

{I.34}

གཞི་དང་དེ་ཡི་གཉེན་པོ་ཡིས། གཟུང་བར་རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཉིས། །

ཆོངས་དང་སྤང་སྟགས་བྱེ་བྲག་གིས། དེ་ནི་སོ་སོར་རྣམ་པ་དགུ། །

{I.35}

རྣམ་དང་བརྟགས་པའི་རྟེན་ཅན་གྱིས། འཛིན་པའང་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །

རང་དབང་བདག་སྟགས་ངོ་བོ་དང་། སྤང་སྟགས་རྟེན་ལས་དེ་བཞིན་ནོ། །

3" EXPLAINING THE FEATURES OF RESTRAINERS (I.36)

གསུམ་པ་[ཡོངས་འཛིན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་བཤད་པ་]ནི།

{I.36}

Mental nondiscouragement and so forth
And teachers of naturelessness and so forth
That have forsaken the discordant classes of those
Are thorough restrainers in all respects.

I.36, *sde dge* 3a.7-3b.1:

{I.36}

སེམས་མི་འགོང་བ་ཉིད་ལ་སོགས། །དྲོ་བ་ཉིད་མེད་སོགས་སྟོན་བྱེད། །
དེ་ཡི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་བོར་བ། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་འཛིན་ཡིན། །

C) EXPLAINING HOW THE MEANINGS OF THE GUIDANCES ARE ACHIEVED (I.37-73){4 PARTS}

This has four parts: support of achievings, objects of observation of achievings, objects of intent of achievings, and entities of achievings.

གསུམ་པ་[གདམས་དོན་རི་ལྟར་སྐྱབ་ཚུལ་བཤད་པ་]ལ་བཞི། སྐྱབ་པའི་རྟེན།
སྐྱབ་པའི་དམིགས་པ། སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ། སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ། །

4th Topic

4. Naturally Abiding Lineage, the Support of Great Vehicle Achievings

(ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་རྟེན་རང་བཞིན་གནས་རིགས་)

1' Support of achievings (I.37-39){2 parts}

This has two parts: divisions of lineage and dispelling an objection.

དང་པོ་[སྐྱབ་པའི་རྟེན་]ལ་གཉིས། རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་། རྩོད་སྤང་
ངོ་། །

a' Divisions of lineage (I.37-38)

དང་པོ་[རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་]ནི།

{I.37}

The support of the six qualities of realization,
Antidotes, abandonments,
Finalizations of those,
Wisdom together with empathy,

{I.38}

Uncommonness with learners,
Gradations of others' welfare,
And operation of wisdom without exertion
Is called lineage.

I.37-38, *sde dge* 3b.1-3b.2:

{I.37}

རྟོགས་པ་ཡི་ནི་ཚས་དྲུག་དང་། གཉེན་པོ་དང་ནི་སྤང་བ་དང་།
དེ་དག་ཡོངས་སུ་གཏུགས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲིང་བརྩེར་བཅས་པ་དང་།

{I.38}

སྒྲོབ་མ་ཐུན་མོང་མེན་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་དང་།
ཡེ་ཤེས་རྩལ་བ་མི་མངའ་བར། འབྲུག་པའི་རྟོན་ལ་རིགས་ཤེས་བྱ།

b' Dispelling an objection (I.39)

གཉེས་པ་[རྩྭ་སྤང་]ནི།

{I.39}

[*Objection:*] Because the element of attributes has no divisions,
The lineages are not possibly different.

[*Response:*] Divisions of those are thoroughly expressed
Due to differences in the dependent phenomena.

I.39, *sde dge* 3b.2:

{I.39}

ཚས་ཀྱི་དབྱེངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། རིགས་ནི་ཐ་དད་རྩང་མ་ཡིན།
བརྟན་^aཔའི་ཚས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། རྟོན་པའི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྟེན།

^a *sde dge* (3b.2), *co ne* (3b.3), and Haribhadra's *Clear Meaning* (89b.7) read *rten* while Peking (4a.3), *snar thang* (4b.6), and Āryavimuktisena's commentary (60a.2) read *brten*. The corresponding Sanskrit stanza is:

dharmadhātorasambhedādgotrābhedho na yujyate ca |

ādheyadharmābhedāttu tadbhedaḥ pārāgīyate || I.39 ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 6. Considering the meaning of the *ādheya* in this context, *brten* appears to be the better Tibetan reading and is also Ngag-wang-pal-dan's reading in his commentary.

5th Topic

5. Objects of Observation of Great Vehicle Achievings

(ཐུག་ཆེན་སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་)

2' Objects of observation of achievings (I.40-41)

གཉིས་པ་[སྒྲུབ་པའི་དམིགས་པ་]ནི།

{I.40}

The objects of observation are all phenomena.
Moreover, they are virtues and so forth,
Worldly realizations,
Those accepted as supramundane,

{I.41}

Contaminated and uncontaminated qualities,
Those compounded and uncompounded,
Qualities shared with learners,
And a Subduer's unshared.

I.40-41, *sde dge* 3b.2-3b.3:

{I.40}

དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །དེ་ཡང་དག་ལ་སྟགས་པ་ཡིན། །
འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་རྟོགས་པ་དང་། །གང་དག་འཇིག་རྟེན་འདས་འདོད་དང་། །

{I.41}

ཟག་བཅས་ཟག་པ་མེད་ཆོས་དང་། །གང་དག་འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས། །
སྟོབ་མ་སྐྱོན་མོང་ཆོས་རྣམས་དང་། །གང་དག་སྒྲུབ་པའི་སྐྱོན་མོང་མེན། །

6th Topic

6. Objects of Intent of Great Vehicle Achievings

(ཐེག་ཆེན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་)

3' Objects of intent of achievings

གསུམ་པ་[སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་]ནི།

{I.42}

The objects of intent of [Bodhisattvas] self-arisen

By way of three greatnesses are to be known as the three—

The mind that [makes a person endowed with it]

The supreme of sentient beings, abandonment, and realization.

I.42, *sde dge* 3b.3-3b.4:

{I.42}

སེམས་ཅན་གྱི་མཆོག་ཉིད་སེམས་དང་། སྦངས་དང་རྟོགས་དང་གསུམ་པོ་ལ། །

ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་རང་བྱུང་གི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་འདི་ཤེས་བྱ། །

4' Entities of achievings (I.43-73){4 parts}

This four parts: achievings through armor, the vast attitude; achievings through engagement, the vast training; achievings through collections, the vast two collections; and definitely issuative achievings, the indubitable means of issuing forth an exalted-knower-of-all-aspects.

བཞི་པ་[སྐྱབ་པའི་ངོ་བོ་]ལ་བཞི། བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྐྱབ། སྦྱོར་བ་
རྒྱ་ཆེ་བ་འབྲུག་སྐྱབ། ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྐྱབ། རྣམ་
མཁྱེན་གདོན་མི་བ་བར་འབྱེན་བྱེད་ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་བཤད་
པའོ། །

7th Topic

7. Achievings through Armor

(གོ་སྐྱབ་)

a' Achievings through armor, the vast attitude
(I.43)

དང་པོ་[བསམ་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་གོ་སྐྱབ་]ནི།

{I.43}

Achieving through armor is explained exactly

By including individually in six aspects

Giving and so forth by way of

Six groups of six.

I.43, *sde dge* 3b.4-3b.5:

{I.43}

དེ་དག་སོ་སོར་སྦྱིན་ལ་སོགས། རྣམ་པ་བྱུག་ཏུ་བསྐྱས་པ་ཡིས། །

གོ་ཆའི་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་དེ། བྱུག་ཚན་བྱུག་གིས་ངོ་བོ་ཞིན་བཤད། །

8th Topic

8. Achievings through Engagement

(འབྲུག་སྒྲུབ་)

b' Achievings through engagement, the vast training (I.44-45)

གཉིས་པ་[སྒྲུབ་བ་རྒྱ་ཆེ་བ་འབྲུག་སྒྲུབ་]ནི། །

{I.44}

Achieving through engagement in the modes
Of the concentrations and formlessness [absorptions], giving and so
forth,
Paths, love and so forth,
That endowed with unapprehendability,

{I.45}

Thorough purity of the three spheres,
Objects of intent, the six clairvoyances,
And an exalted-knower-of-all-aspects
Is to be known as ascending in the Great Vehicle.

I.44-45, *sde dge* 3b.5-3b.6:

{I.44}

བསམ་གཏན་གཟུགས་མེད་སྤྱོད་སྟོགས་དང་། །ལམ་དང་བྱམས་ལ་སྟོགས་པ་དང་། །
དམིགས་པ་མེད་དང་ལྷན་པ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། །

{I.45}

ཆེད་དུ་བྱ་དང་མངོན་ཤེས་དྲུག་ །རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་པའི་ཚུལ་ལ་ནི། །
འབྲུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཐེག་ཆེན་ལ། །འཛོགས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

9th Topic

9. Achievings through Collections

(ཚོགས་སྒྲུབ་)

c' Achievings through collections, the vast two collections (I.46-71){2 parts}

This has two parts: general indication and detailed explanation of what is difficult to realize.

གསུམ་པ་[ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་]ལ་གཉིས། སྤྱིར་བཏགས་པ་
དང་། རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལོ། །

1" GENERAL INDICATION [OF ACHIEVINGS THROUGH COLLECTIONS, THE VAST TWO COLLECTIONS] (I.46-47)

དང་པོ་[ཚོགས་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚོགས་སྒྲུབ་སྤྱིར་བཏགས་པ་]ནི།

{I.46}

Empathy, giving and so forth six,
Calm abiding, special insight,
The path of union [of calm abiding and special insight],
Skill in means,

{I.47}

Pristine wisdom, merit,
Paths, retentions, the ten grounds,
And antidotes are to be known as being
The stages of achieving through collections.

I.46-47, *sde dge* 3b.6-3b.7:

{I.46}

བཅོད་དང་སྦྱིན་ལ་སོགས་པ་དྲུག་ཁྱི་གནས་སྟག་མཐོང་བཅས་པ་དང་། །
ཟུང་དུ་འབྲེལ་བའི་ལམ་གང་དང་། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་དང་། །

{I.47}

ཡེ་ཤེས་དང་ནི་བསོད་ནམས་དང་། །ལམ་དང་གཟུངས་དང་ས་བཅུ་དང་། །
གཉེན་པོ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཡི། །རིམ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

2" DETAILED EXPLANATION OF WHAT IS DIFFICULT TO REALIZE [ABOUT ACHIEVINGS THROUGH COLLECTIONS] (I.48-71){2 PARTS}

This has two parts: detailed explanations of the collection of grounds and of the collection of antidotes.

གཉིས་པ་[ཚྭ་གཉིས་རྒྱ་ཆེ་བ་ཚྭ་སྐྱབ་རྟོགས་དཀའ་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་]ལ་གཉིས། སའི་ཚྭ་གས་དང་། གཉེན་པོའི་ཚྭ་གས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།

A" DETAILED EXPLANATION OF THE COLLECTION OF GROUNDS (I.48-70){2 PARTS}

This has two parts: purifiers of the causal nine grounds and characteristics of the resultant tenth ground.

དང་པོ་[སའི་ཚྭ་གས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་]ལ་གཉིས། རྒྱ་ས་དགུའི་ཡོངས་སྤྱོད་དང་། འབྲས་བྱ་ས་བརྩ་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།

1: Purifiers of the causal nine grounds (I.48-69){9 parts}

དང་པོ་[རྒྱ་ས་དགུའི་ཡོངས་སྤྱོད་]ལ།

a: Purifiers of the first ground (I.48-50)

དང་པོ་[ས་དང་པོའི་ཡོངས་སྤྱོད་]ནི།

{I.48}

Through ten aspects of thorough purifiers

The first ground will be attained.

The ten are asserted to be

Thought, beneficial actuality,

{I.49}

Equality of mind to sentient beings,

Generosity, relying on a spiritual guide,
 Seeking the objects of observation of the excellent doctrine,
 Always having a mind of definite emergence,

{I.50}

Wanting and liking Buddha bodies,
 Teaching doctrine, and true words.
 Through not apprehending inherent existence
 These are to be known as thorough purifiers.

I.48-50, *sde dge* 3b.7-4a.2:

{I.48}

ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་རྣམ་བཟུ་ཡིས། །ས་ནི་དང་པོ་ཐོབ་འགྱུར་རྟེ། །
 བསམ་དང་པན་པའི་དངོས་ཉིད་དང་། །སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སེམས་མཉམ་ཉིད། །

{I.49}

གཏོང་དང་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་པ་དང་། །དམ་ཚིག་དམིགས་པ་ཚཱ་བ་དང་། །
 ཏྲག་ཏུ་ངེས་འབྱུང་སེམས་ཉིད་དང་། །སངས་རྒྱུ་སྐུ་འདོད་དགའ་བ་དང་། །

{I.50}

ཚོས་སྟོན་པ་དང་བདེན་པ་ཡི། །ཚིག་ནི་བཟུ་པ་ཡིན་པར་འདོད། །
 འདི་དག་རང་བཞིན་མི་དམིགས་པས། །ཡོངས་སུ་སྦྱང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །

b: Purifiers of the second ground (I.51)

གཉིས་པ་[ས་གཉིས་པའི་ཡོངས་སྦྱང་]ནི།

{I.51}

Ethics, repaying the done, patience,
 Strong joy, great empathy,
 Service, listening respectfully to gurus,
 And effort at giving, the eighth.

I.51, *sde dge* 4a.2:

{I.51}

ཚཱ་ཁ་ཁྲིམས་བྱས་པ་གཞོ་དང་བཞོད། །རབ་ཏུ་དགའ་དང་སྙིང་བསྟེ་ཆེ། །
 བཀུར་སྟེ་ལྷ་མ་ལ་གུས་ཉན། །བརྒྱད་པ་སྦྱིན་ལ་སོགས་ལ་བརྩོན། །

c: Purifiers of the third ground (I.52-53b)

གསུམ་པ་[ས་གསུམ་པའི་ཡོངས་སྦྱང་]ནི།

{I.52}

Non-satiation with hearing,
 Giving doctrine without material things,
 Purifying the Buddha-land entirely,
 Thorough non-discouragement by cyclic existence,

{I.53}

And “shame and embarrassment”
 Are the five aspects having an essential nature of non-conceit.

I.52-53b, *sde dge* 4a.2-3:

{I.52}

ཐོས་པས་མི་ངོམས་ཉིད་དང་ནི། ཟང་ཟིང་མེད་པར་ཆོས་སྦྱིན་དང་། །
 སངས་རྒྱས་ཞིང་ཀུན་སྦྱང་བ་དང་། །འཁོར་བས་ཡོངས་སུ་མི་སྦྱོང་དང་། །

{I.53}

ངོ་ཚ་བྲེལ་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ། རྫོམ་མེད་བདག་ཉིད་དེ་ནམ་ལྔ། །

d: Purifiers of the fourth ground (I.53c-54)

བཞི་པ་[ས་བཞི་པའི་ཡོངས་སྦྱང་]ནི།

Dwelling in a forest, few desires, knowing satisfaction,
 Devotion to purification,

{I.54}

Not forsaking the precepts,
 Looking down on desire,
 Nirvāṇa, giving away all possessions,
 Non-discouragement, and lack of viewing.

I.53c-54, *sde dge* 4a.3-4a.4:

ནགས་གནས་འདོད་ཚུང་ཆོག་ཤེས་དང་། སྦྱངས་པ་ཡང་དག་སྦྱོར་བཞེན་^aདང་། །

^a *sde dge* (4a.3), *co ne* (4a.4), Peking (4b.5), *dpe bsdur ma* (8.15), and Haribhadra’s *Clear Meaning* (92b.1) read *bsten*. However, *snar thang* (5a.7) reads *sten* while Āryavimuktisena’s commentary (77a.1) reads *bstan*. The corresponding Sanskrit stanza is:

vanāśālpacchatā tuṣṭirvrtisaṃlekhaśevanaṃ || I.53cd ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 8. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *sevana* (“devotion,” “service,” and so forth), *bsten* appears to be the correct Tibetan reading. Ngag-wang-pal-dan’s rendition as “firm resolve” *yi dam brtan pa* is similar.

{I.54}

བསྐྱབ་པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་དང་། །འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྦོད་པ་དང་། །
 རྒྱ་དན་འདས་དང་བདོག་ཀྱན་གཏོང་། །མི་ཁྱམ་པ་དང་ལྷ་བ་མེད། །

e: Purifiers of the fifth ground (I.55-56)

ལྷ་པ་[ས་ལྷ་པའི་ཡོངས་སྦྱང་]ནི།

{I.55}

The fifth ground is completely attained
 When one has abandoned these ten:
 Familiarizing, jealousy about households,
 Places of commotion,

{I.56}

Praising oneself, deriding others,
 The ten paths of non-virtuous actions,
 Conceited haughtiness, erroneousness,
 Bad attitudes, and tolerance of afflictive emotions.

I.55-56, *sde dge* 4a.5:

{I.55}

འབྲིས་དང་བྱིམ་ལ་འཁྲེན་པ་དང་། །འདུ་འཛིན་གྱུར་པའི་གནས་དང་ནི། །
 བདག་བསྟོད་གཞན་ལ་བརྟན་པ་དང་། །མི་དགའི་ལས་ཀྱི་ལམ་བསུ་དང་། །

{I.56}

ཆོམ་པས་ཁེངས་དང་བྱིན་ཅི་ལྟག་སྒྲོ་དན་དང་ནི་ཉོན་མོངས་བཟོད། །
 བསུ་པོ་འདི་ནི་རྣམ་སྤངས་ན། །ས་ལྷ་པ་ནི་ཡང་དག་འཛོལ། །

f: Purifiers of the sixth ground (I.57-58)

བྱུག་པ་[ས་བྱུག་པའི་ཡོངས་སྦྱང་]ནི།

{I.57}

The sixth ground is thoroughly attained
 Through intensively completing giving, ethics, patience,
 Effort, concentration, and wisdom
 And through abandoning longing for the Learner

{I.58}

And Rhinoceros [enlightenments] and a mind of fright,

Non-discouragement when begged, absence of dislike
 Though giving away all possessions,
 And not abandoning beggars despite being poor.

I.57-58, *sde dge* 4a.6:

{I.57}

སྤྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བཙོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་རབ་རྫོགས་
 བས། །

སློབ་མ་དང་ནི་བསེ་བྱ་ལ། །དགའ་དང་སྐྱག་པའི་སེམས་སྤངས་པ། །

{I.58}

བསྐྱངས་ན་མི་ཁྱམ་བདོག་པ་ཀུན། །བཏང་ཡང་མི་དགའ་མེད་པ་དང་། །

དབུལ་ཡང་སློང་བ་མི་སློང་བས། །ས་ནི་བྱག་པ་ཡང་དག་འཐོབ། །

g: Purifiers of the seventh ground (I.59-66){2 parts}

This has two parts: abandoning twenty objects of abandonment and reli-
 antly cultivating twenty antidotes.

བདུན་པ་[ས་བདུན་པའི་ཡོངས་སློང་]ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་ནི་ཤུ་སློང་བ་
 དང་། གཉིན་པོ་ནི་ཤུ་བསྐྱེན་པའོ། །

1* ABANDONING TWENTY OBJECTS OF ABANDONMENT (I.59-61)

དང་པོ་[སྤང་བྱ་ནི་ཤུ་སློང་བ་]ནི།

{I.59}

The seventh ground is attained
 By those who have eliminated twenty faults:
 Apprehending self, sentient beings,
 Life, person, annihilated, and permanent,

{I.60}

Signs, causes, aggregates,
 Constituents, and sense-fields,
 Abiding in the three realms, attachment,
 Entire discouragement of mind,

{I.61}

Manifest adherence of view

To the three jewels and to ethics,
Debating about emptiness,
And contradiction with that.

I.59-61, *sde dge* 4a.6-4a.7:

{I.59}

བདག་དང་སེམས་ཅན་འཛིན་པ་དང་། རྟོག་དང་གང་ཟག་ཆད་རྟག་དང་། །
མཚན་མ་རྒྱ་དང་ཡུང་པོ་དང་། །ཁམས་དང་སྦྱེ་མཆེད་དག་དང་ནི། །

{I.60}

ཁམས་གསུམ་པོ་ལ་གནས་དང་ཆགས། སེམས་ནི་ཀུན་ཏུ་ཞུམ་པ་དང་། །
དགོན་མཚན་གསུམ་དང་ཚུལ་བྱིས་ལ་། །དེར་ལྷ་བ་ཡི་མངོན་ཞེན་དང་། །

{I.61}

སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཚུད་པ་དང་། །དེ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་ནི། །
ཉི་ཤུ་གང་ལ་རྣམ་ཆད་པ། །དེ་ཡིས་ས་ནི་བདུན་པ་འཛོལ། །

2* RELIANTLY CULTIVATING TWENTY ANTIDOTES (I.62-65)

གཉིས་པ་[གཉེན་པོ་ཉི་ཤུ་བསྟེན་པ་]ནི།

{I.62}

Knowing the three doors of liberation,
The purity of the three spheres,
Compassion, non-conceit,
Equality, knowing the one mode,

{I.63}

Non-production, knowing forbearance,
Teaching phenomena in one aspect,
Thoroughly overcoming conceptions,
Abandoning discriminations, views, and afflictions,

{I.64}

Firmly contemplating calm abiding,
Skill in special insight,
Taming the mind, pristine wisdom
Unimpeded with respect to all,

{I.65}

Not being a place for attachment,
Simultaneously going to other lands as wished,
And displaying one's own entity to all

Are the twenty.

I.62-65, *sde dge* 4a.7-4b.3:

{I.62}

རྣམ་ཐར་སྒོ་གསུམ་ཤེས་པ་དང་། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། །
སྒྲིང་རྩེ་དང་ནི་སྒྲོམ་མེད་དང་། །ཆོས་མཉམ་ཉིད་དང་ཚུལ་གཅིག་ཤེས། །

{I.63}

མི་སྤྱེ་བ་དང་བཟོད་ཤེས་དང་། །ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན། །
རྟོག་པ་ཀུན་ཏུ་འཛོམས་པ་དང་། །འདུ་ཤེས་ཉ་དང་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་། །

{I.64}

ཞི་གནས་ངེས་པར་སེམས་པ་དང་། །ལྷག་མཐོང་ལ་ནི་མཁས་པ་དང་། །
སེམས་དུལ་བ་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཐོགས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། །

{I.65}

ཆགས་པའི་ས་མིན་གར་འདྲེད་པར། །ཁིང་གཞན་དུ་ནི་མཉམ་འགྲོ་དང་། །
ཀུན་ཏུ་བདག་གི་ངོ་བོ་ནི། །སྟོན་པ་ཉིད་དང་ཉི་ཤུ་ལོ། །

h: Purifiers of the eighth ground (I.66-67)

བརྒྱད་པ་[ས་བརྒྱད་པའི་ཡོངས་སྤྱོད་]ནི།

{I.66}

The eight aspects of activities are explained
As knowing the minds of all sentient beings,
Playing with clairvoyance,
Achieving a good Buddha land,

{I.67}

Reliance on Buddhas due to thorough analysis,
Knowing the faculties, purifying
The Conqueror's land, dwelling like illusion,
And taking rebirth according to thought.

I.66-67, *sde dge* 4b.3-4b.4:

{I.66}

སེམས་ཅན་ཀུན་ཡིད་ཤེས་པ་དང་། །མངོན་པར་ཤེས་པས་བརྩེ་བ་དང་། །
སངས་རྒྱས་ཁིང་བཟང་བསྐྱབ་པ་དང་། །ཡོངས་སུ་བརྟག་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་བརྟེན། །

{I.67}

དབང་པོ་ཤེས་དང་རྒྱལ་བ་ཡི། །ཁིང་སྤྱོད་སྤྱོད་མ་ལྟར་གནས་དང་། །

བསམ་བཞིན་སྲིད་པ་ལེན་པ་དང་། །ལས་ནི་རྣམ་པ་འདི་བརྒྱད་བཤད། །

i: Purifiers of the ninth ground (I.68-69)

དགུ་པ་[ས་དགུ་པའི་ཡོངས་རྒྱུང་]ནི།

{I.68}

Limitless wish-paths,
Knowing the languages of gods and so forth,
Prowess like a river,
Supreme entry to a womb

{I.69}

Lineage, ancestry, extraction,
Retinue, birth,
Emergence, tree of enlightenment,
And excellent qualities.

I.68-69, *sde dge* 4b.4-4b.5:

{I.68}

མྱོན་ལམ་དག་ནི་མཐའ་ཡས་དང་། །རྣམ་སྟགས་པའི་སྐད་ཤེས་དང་། །
སྟོབས་པ་རྒྱ་བོ་ལྷ་བྱ་དང་། །མངལ་དུ་འབྱུག་པ་མཆོག་དང་ནི། །

{I.69}

རིགས་དང་རུས་དང་ཆོ་འབྲང་དང་། །འཁོར་དང་སྐྱེ་བ་དག་དང་ནི། །
ངས་འབྱུང་བྱང་རྒྱུ་ཤིང་རྣམས་དང་། །ཡོན་ཏན་ལུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཡིན། །

2: Characteristics of the resultant tenth ground (I.70)

གཉིས་པ་[འབྲས་བྱ་ས་བརྒྱུ་པའི་མཆོན་ཉིད་]ནི།

{I.70}

Having passed beyond the nine grounds, the pristine wisdom
Through which one abides on the Buddha ground
Is to be known as the tenth
Ground of a Bodhisattva.

I.70, *sde dge* 4b.5:

{I.70}

ས་དགུ་འདས་ནས་ཡེ་ཤེས་ནི། །གང་གིས་སངས་རྒྱས་སར་གནས་པ། །
དེ་ནི་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་ས། །བརྒྱུ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

*B" DETAILED EXPLANATION OF THE COLLECTION OF
ANTIDOTES (I.71)*

གཉིས་པ་[གཉེན་པོའི་ཚླགས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་]ནི།

{I.71}

On the paths of seeing and familiarization^a

For the sake of thoroughly pacifying

Conceptualizations of apprehended-object and apprehending-subject

Eight aspects of antidotes are to be known.^b

I.71, *sde dge* 4b.5-4b.6:

{I.71}

མཐོང་དང་ གོམས་པའི་ལམ་དག་ལ། །གཟུང་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས། །
ཉེ་བར་ཞི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བརྟུང་ཅེས་བྲ། །

^a *snar thang* (6a.3), Peking (5b.2), *sde dge* (4b.5), Vimuktisena's commentary (147a.4), and Haribhadra's *Clear Meaning* (114b.2) read *goms* while *co ne* (4b.6), *dpe bsdur ma* (10.6), read *sgom*. The corresponding Sanskrit stanza is:

pratipakṣo 'ṣṭadhā jñeyo darśanābhyāsamārgayoḥ |
grāhagrāhyavikalpānām aṣṭānām upaśāntaye || V.71 ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 10. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *abhyāsa* ("familiarization"), *goms* appears to be the more correct Tibetan reading.

^b All consulted editions—*co ne* (4b.7), *dpe bsdur ma* (10.7), Peking (5b.2), *snar thang* (6a.3), Āryavimuktisena's commentary (79a.7), and Haribhadra's *Clear Meaning* (94b.7)—read *ces bya*. The corresponding Sanskrit stanza is:

pratipakṣo 'ṣṭadhā jñeyo darśanābhyāsamārgayoḥ |
grāhagrāhyavikalpānām aṣṭānām upaśāntaye || V.71 ||

Thus, the Sanskrit *pratipakṣo 'ṣṭadhā jñeyo* suggests that *ces bya* is used in place of *shes bya* following rules for euphonic combination as if the Sanskrit were *nāma*. Translation of the Tibetan as *ces bya* would read, "Eight aspects of antidotes are named."

10th Topic

10. Definitely Issuative Achievings

(ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་)

d' Definitely issuative achievings, the indubitable means of issuing forth an exalted-knower-of-all-aspects (I.72-73)

བཞི་པ་[རྣམ་མཁྱེན་གདོན་མི་ཟ་བར་འབྱེན་བྱེད་ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་]ནི།

{I.72}

These having the nature of eight aspects
Of definite issuance having as objects—
Objects of intent, equality,
The welfare of sentient beings, nonstriving,

{I.73}

Definite issuance passed beyond extremes,
Definite issuance having the character of attainment,
Exalted-knower-of-all-aspects, and path—
Are to be known as “definitely issuative achievings.”

I.72-73, *sde dge* 4b.6-4b.7:

{I.72}

ཆེད་དུ་བྱ་དང་མཉམ་ཉིད་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་དང་འབད་མེད་དང་། །
མཐའ་ལས་འདས་པར་ངེས་འབྱུང་དང་། །ཐོབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ངེས་འབྱུང་དང་། །

{I.73}

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། །ལམ་གྱི་ཡུལ་ཅན་ངེས་འབྱུང་སྟེ། །
རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་འདི། །ངེས་འབྱུང་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཞེས་བྲ། །

The first chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལའུར་བྱས་པ་ལས་སྐབས་

དང་པོ། ། །

2) [CHAPTER II] EXTENSIVE EXPLANATION OF KNOWERS OF PATHS (II.1-31){2 PARTS}

This has two parts: the limbs of the paths and the paths possessing the limbs.

གཉིས་པ་ལམ་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་ཡན་
ལག་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་མོ། །

11th Topic

1. Limbs of Knowers of Paths

(ལམ་ཤེས་གྱི་ཡན་ལག་)

A) THE LIMBS OF THE PATHS (II.1){2 PARTS}

This has two parts: features of the supports of knowers of paths and features of the supported knowers of paths.

དང་པོ་[ལམ་གྱི་ཡན་ལག་]ལ་གཉིས། ལམ་ཤེས་གྱི་རྟེན་དང་། བརྟེན་
པ་ལམ་ཤེས་གྱི་བྱད་པར་རོ། །

1' Features of the supports of knowers of paths (II.1ab)

དང་པོ་[ལམ་ཤེས་གྱི་རྟེན་གྱི་བྱད་པར་]ནི།

{II.1}

With light making gods lusterless

In order to make them suitable,

II.1ab, *sde dge* 5a.1:

{II.1}

ལྷ་རྣམས་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། འོད་གྱིས་མོག་མོག་པོར་མཛད་དང་། །

2' Features of the supported knowers of paths (II.1cd) {3 parts}

This has three parts: features of the mode of generation, entity, and function.

གཉིས་པ་[བརྟེན་པ་ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱ་བར་]ལ་གསུམ། སྐྱེ་ཚུལ་དང་། རོ་
བོ་དང་། བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱ་བར་རོ། །

a' Feature of the mode of generation [of knowers of paths] (II.1c)

དང་པོ་[ལམ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཚུལ་]ནི།

Limited places, pervasion,

II.1c, *sde dge* 5a.1:

ཡུལ་ངེས་པ་དང་བྱ་བ་དང་། །

b' Feature of the entity [of knowers of paths] (II.1d)

གཉིས་པ་[ལམ་ཤེས་ཀྱི་རོ་བོ་]ནི།

Nature,

II.1d, *sde dge* 5a.1:

རང་བཞིན་དང་ནི་

c' Feature of the function [of knowers of paths] (II.1d)

གསུམ་པ་[ལམ་ཤེས་ཀྱི་བྱེད་ལས་]ནི།

and its function.

II.1d, *sde dge* 5a.1:

དེ་ཡི་ལས། །

B) THE PATHS POSSESSING THE LIMBS (II.2-31){3 PARTS}

This has three parts: Hearer paths, Solitary-Victor paths, and Bodhisattva paths.

གཉིས་པ་[ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལམ་]ལ་གསུམ། ཉན་ཐོས་དང་། རང་རྒྱལ་
དང་། བྱང་སེམས་གྱི་ལམ་མོ། །

12th Topic

2. Knowers of Paths that Know Hearer Paths

(ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་)

1' Hearer paths (II.2-5){2 parts}

This has two parts: the entity of the path and its cause, concordance with a portion of definite discrimination.

དང་པོ་[ཉན་ཐོས་གྱི་ལམ་]ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་རྒྱ་
ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནོ། །

a' Entity of the path (II.2)

དང་པོ་[ལམ་གྱི་ངོ་བོ་]ནི།

{II.2}

With regard to the mode of knowers of paths,

By way of the nonapprehension [of the true existence]

Of the aspects of the four noble truths

These paths of Hearers are to be known.

II.2, *sde dge* 5a.1-5a.2:

{II.2}

ལམ་ཤེས་ཉིད་གྱི་རྒྱུ་ལ་ནི། །འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་དག་གི་
རྣམ་པ་མི་དམིགས་སྒྲོ་ནས་ནི། །ཉན་ཐོས་ལམ་འདི་ཤེས་པར་བྱ། །

*b' Its cause, concordance with a portion of
definite discrimination (II.3-5)*

གཉིས་པ་[དེའི་རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་]ནི།

{II.3}

With respect to the paths of a Hearer Superior:
Heat, through emptinesses being undifferentiable
Because forms and so forth are empty.
Asserted as being at the *peak*,

{II.4}

Because those are unobservable.
Forbearances, through the negation of those
As abiding in the manner of being permanent, and so forth.
Supreme qualities is set forth

{II.5}

Through extensive teaching of not abiding—
Stemming from the ten grounds.
Why? Because the Buddha, upon knowing,
Does not perceive phenomena.

II.3-5, *sde dge* 5a.2-5a.3:

{II.3}

འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྟོང་པའི་ཕྱིར། །
སྟོང་པ་ཉིད་རྣམས་དབྱེར་མེད་པས། རྫོང་བ་དེ་དག་མི་དམིགས་པས། །

{II.4}

ཅེ་མོར་གྱུར་པ་དག་ཏུ་འདོད། རྟོག་ལ་རྟག་ལ་སོགས་ཚུལ་གྱིས། །
གནས་པ་བཀག་པས་བཟོད་པ་རྣམས། ལ་བརྟུ་དག་ལས་བརྩམས་ནས་ནི། །

{II.5}

མི་གནས་རྒྱས་པར་བརྟན་པ་ཡིས། རྩོམ་གྱི་མཚན་ཏུ་འགྱུར་བཤད་དེ། །
ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། མཁྱེན་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་ཕྱིར། །

13th Topic

3. Knowers of Paths that Know Solitary Realizer Paths

(རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཤེས་པའི་ལམ་ཤེས་)

2' Solitary-Victor paths (II.6-10){3 parts}

This has three parts: features of the support; entity of the path; and its cause, concordance with a portion of definite discrimination.

གཉིས་པ་[རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་]ལ་གསུམ། རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར། ལམ་
གྱི་ངོ་བོ། དེའི་རྒྱ་ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་ནོ། །

a' Features of the support (II.6-7)

དང་པོ་[རྟེན་གྱི་ཁྱད་པར་]ནི།

{II.6}

Because the self-arisen realize [enlightenment] by themselves,
They also do not need to be taught by others,
[Whereby] it is said that the wisdom
Of the rhinoceros-like is more profound.

{II.7}

Whatsoever meanings about which
[Their trainees] want to hear
Appear accordingly to them
Even though there are no sounds.

II.6-7, *sde dge* 5a.3-5a.5:

{II.6}

རང་བྱུང་བདག་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །གཞན་གྱིས་བསྟན་ཡང་མི་དགོས་ལ། །
བསེ་རྩ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཟབ་པ་ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད། །

{II.7}

གང་གང་དོན་ནི་གང་གང་ལ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་ཉན་འདོད་པ། །
དེ་དེ་ལ་དོན་དེ་དང་དེ། །སྒྲ་མེད་ཀྱང་དེ་དེ་ལྟར་སྒྲང་། །

b' Entity of the path (II.8)

གཉིས་པ་[ལམ་གྱི་ངོ་བོ་]ནི།

{II.8}

It is to be known that the paths of the rhinoceros-like
Are included completely within abandoning conceptualization
Of apprehended-objects [as external objects], not abandoning [conceptu-
alization
Of] apprehenders [as truly existent], and the support.

II.8, *sde dge* 5a.5:

{II.8}

གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤང་ཕྱིར་དང་། །འཛིན་པ་མི་སྤང་ཕྱིར་དང་ནི། །
རྟོན་གྱིས་བསེ་རུ་སྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བཟུས་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

c' Its cause, concordance with a portion of definite discrimination (II.9-10)

གསུམ་པ་[དེའི་རྒྱ་ངས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་]ནི།

{II.9}

At *heat*, the aspect of the teaching
That the imputed [and] the noumenon are noncontradictory;
At the *peak*, distinguishing forms and so forth
As without diminishment and so forth;

{II.10}

Forbearance, because of not apprehending forms and so forth
Through the emptiness of the internal and so forth;
Supreme qualities, having the aspect
Of the nonproduction and so forth of forms and so forth.

II.9-10, *sde dge* 5a.5-5a.6:

{II.9}

བདག་པ་པའི་ཚམས་ཉིད་མི་འགལ་བར། །རྟོན་པའི་རྣམ་པ་རྟོར་གྱུར་པ། །
སྤེལ་པར་གྱུར་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །འགྲིབ་པ་མེད་ལ་སོགས་པས་བྱ། །

{II.10}

ནང་སྤོང་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ཡིས། །གཟུགས་སོགས་མི་འཛིན་ཕྱིར་བཟོད་པ། །

3' Bodhisattva paths (II.11-31){2 parts}

This has two parts: paths of seeing and paths of meditation.

གསུམ་པ་[བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་]ལ་གཉིས། མཐོང་ལམ་དང་། སྒོམ་ལམ་
མོ། །

a' Paths of seeing (II.11-16){2 parts}

This has two parts: brief indication of the entity [of paths of seeing] and extensive explanation of the aspects [of paths of seeing].

དང་པོ་[མཐོང་ལམ་]ལ་གཉིས། ངོ་བོ་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྣམ་པ་
རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །

14th Topic

4. Great Vehicle Paths of Seeing, Greatly Beneficial in This and Future Lives

(འདི་བྱིར་ཕན་ཡོན་ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་)

1" BRIEF INDICATION OF THE ENTITY [OF PATHS OF SEEING] (II.11)

དང་པོ་[ངོ་བོ་མདོར་བསྟན་པ་]ནི།

{II.11}

This path of seeing as well as its benefits

Is described about knowers of paths

From the viewpoint that each of the truths has four aspects

That are moments of forbearance and knowledge.

II.11, *sde dge* 5a.6-5a.7:

{II.11}

བདེན་དང་བདེན་ལ་བཟོད་པ་དང་། །ཤེས་པའི་སྒྲིབ་ཅིག་རྣམ་བཞི་ཡིས། །

ལམ་ཤེས་ཉིད་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །ཕན་ཡོན་བཅས་པ་འདི་བཤད་དོ། །

2" EXTENSIVE EXPLANATION OF THE ASPECTS [OF PATHS OF SEEING] (II.12-16)

གཉིས་པ་[རྣམ་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་]ནི།

{II.12}

(1) Nonassertion of thusness and Buddhas

As enumerations since support and supported

Mutually do not exist in them,

(2) Greatness [of emptiness], (3) nonexistence of valid cognitions,

{II.13}

(4) Measurelessness, (5) absence of extremes,

(6) Definite apprehension of forms and so forth

As buddha by those abiding in that

And (7) as without adopting and discarding, and so forth,

{II.14}

(8) Love and so on, (9) emptinesses,

(10) Attainment of Buddhahood,

(11) Thorough inclusion of all the pure,

(12) Removal of all fright and disease,

{II.15}

(13) Pacification of apprehension of nirvāṇa,

(14) Being guarded by Buddhas and so forth,

(15) Oneself abiding in an exalted-knower-of-all-aspects

Such as not killing and so forth

{II.16}

And setting other sentient beings,

And (16) dedicating giving and so forth

To complete enlightenment

Are the moments of knowers of paths.

II.12-16, *sde dge* 5a.7-5b.2:

{II.12}

དེ་བཞིན་ཉིད་དང་སངས་རྒྱས་དང་། །ཡན་ཚུན་རྟེན་པ་རྟེན་མེད་ཕྱིར། །

རྣམ་གྲངས་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། །ཆེན་པོ་ཚད་མ་མེད་བཅས་དང་། །

{II.13}

ཚད་མེད་པ་དང་མཐའ་མེད་དང་། །དེར་གནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ། །

སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ངེས་འཛིན་དང་། །བླང་མེད་དོར་བ་མེད་སོགས་དང་། །

{II.14}

བྱམས་ལ་སོགས་པ་སྟོང་ཉིད་དང་། ལངས་རྒྱས་ཉིད་ནི་འཛོལ་པ་དང་། །
རྣམ་པར་བྱང་ཀྱན་ཡོངས་བསྐྱས་དང་། ཉམ་ང་བ་དང་ནད་ཀྱན་སེལ་། །

{II.15}

ཐྱ་ངན་འདས་འཛིན་ནི་ཉིད་དང་། ལངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱང་ལ་སོགས་། །
སོག་མི་གཙོད་པ་ལ་སོགས་པ། རྣམ་པ་ཀྱན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །

{II.16}

བདག་ཉིད་གནས་ཏེ་སེམས་ཅན་དག འགོད་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ། །
རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཏུ་བཞུགས་པ། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །

b' Paths of meditation (II.17-31){2 parts}

This has two parts: functions of a [Great Vehicle] path of meditation and [Great Vehicle] paths of meditation having those functions.

གཉིས་པ་[སྒྲིམ་ལམ་]ལ་གཉིས། སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་དང་། བྱེད་པ་
ཅན་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་མོ། །

15th Topic

5. Functions of a [Great Vehicle] Path of Meditation

(སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་)

1" FUNCTIONS OF A [GREAT VEHICLE] PATH OF MEDITATION (II.17)

དང་པོ་[སྒྲིམ་ལམ་གྱི་བྱེད་པ་]ནི།

{II.17}

Thoroughly pacifying, bowing to all,
Overcoming the afflictions,
Not being affected by harmers,
Enlightenment, foundations of worship.

II.17, *sde dge* 5b.2-5b.3:

{II.17}

ཀུན་ནས་ཞི་དང་ཐམས་ཅད་ལ། །འདུད་དང་ཉོན་མོངས་ལས་རྒྱལ་དང་། །
གཞོད་པས་བརྩི་བ་མེད་ཉིད་དང་། །བྱང་ཆུབ་དང་ནི་རྟེན་མཆོད་ཉིད། །

2" [GREAT VEHICLE] PATHS OF MEDITATION HAVING THOSE FUNCTIONS (II.18-31){2 PARTS}

This has two parts: contaminated and uncontaminated paths of meditation.

གཉིས་པ་[བྱེད་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་]ལ་གཉིས། ཟག་བཅས་དང་། ཟག་
མེད་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་མོ། །

A" CONTAMINATED PATHS OF MEDITATION (II.18-24){3 PARTS}

This has three parts: paths of meditation of belief, of dedication, and of admiration.

དང་པོ་[ཟག་བཅས་གྱི་སྒྲོམ་ལམ་]ལ་གསུམ། མོས་པ་དང་། བསྐྱོ་བ་
དང་། ཡི་རང་ངོ་། །

1: Paths of meditation of belief (II.18-20){2 parts}

This has two parts: actual [paths of meditation of belief] and benefits [of paths of meditation of belief].

དང་པོ་[མོས་པ་]ལ་གཉིས། དངོས་དང་། སན་ཡོན་ནོ། །

16th Topic

Paths of Meditation of Belief

(མོས་པ་སྒྲོམ་ལམ་)

1* ACTUAL [PATHS OF MEDITATION OF BELIEF] (II.18-19)

དང་པོ་[དངོས་]ནི།

{II.18}

Belief is to be known as having three aspects—

Consisting of one's own welfare,

The welfare of oneself and others, and others' welfare.

Also, it is asserted individually as the three aspects

{II.19}

Of the small, medium, and great.

Also, through the divisions of the small of the small and so forth

Those have three aspects, thus it is asserted

That there are twenty-seven aspects.

II.18-19, *sde dge* 5b.3-5b.4:

{II.18}

མོས་པ་རང་གི་དོན་དང་ནི། །རང་གཞན་དོན་དང་གཞན་དོན་དང་། །

ནམ་གསུམ་ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་ནི། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་སྟེ། །

{II.19}

སོ་སོར་ནམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །ཆུང་དུ་འབྲིང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། །

དེ་ཡང་ནམ་གསུམ་དེ་ལྟར་ན། །ནམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་འདོད། །

17th Topic

7. Praise, Extolling, and Lauding of the Benefits of That [Path of Meditation of Belief]

(དེའི་ཕན་ཡོན་བསྟོད་བཀུར་བཟུགས་གསུམ་)

2* BENEFITS [OF PATHS OF MEDITATION OF BELIEF] (II.20)

གཉིས་པ་[ཕན་ཡོན་]ནི།

{II.20}

It is asserted that praising, extolling, and lauding
Is made by way of three groups of nine
During the occasions of belief
In the perfections of wisdom.

II.20, *sde dge* 5b.4:

{II.20}

ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན་པ་ལ། ཁོས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་ལ་ནི། །
དགུ་ཚན་གསུམ་གྱིས་བསྟོད་པ་དང་། །བཀུར་བ་དང་ནི་བཟུགས་པར་འདོད། །

18th Topic

8. Paths of Meditation of Dedication

(བསྐྱོབ་བ་སྐྱོམ་ལམ་)

2: Paths of meditation of dedication (II.21-23)

གཉིས་པ་[བསྐྱོབ་]ནི།

{II.21}

The function of special thorough
Dedications is more supreme.
Having the aspect of unapprehendability;
The character of non-erroneousness;

{II.22}

Voidness; having the sphere of activity
Of mindfulness of the nature
Of the collection of a Buddha's merit,
Having skill in means; signless; admired by Buddhas;

{II.23}

Not contained within the three realms;
Three aspects of other dedications—
Small, medium, great—
Giving rise to great merit.

II.21-23, *sde dge* 5b.4-5b.6:

{II.21}

ཡོངས་སུ་བསྐྱོབ་ཀྱིས་པར་ཅན། །དེ་ཡི་བྱེད་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ། །
དེ་ནི་དམིགས་མེད་རྣམ་པ་ཅན། །ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་མཚན་ཉིད་དོ། །

{II.22}

དབེན་དང་སངས་རྒྱས་བསོད་ནམས་ཚོགས། །རང་བཞིན་དྲན་པའི་སྦྱོང་ལུལ་ཅན། །
ཐབས་བཅས་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། །སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་། །

{II.23}

ཁམས་གསུམ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་དང་། །རྒྱང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་ཡི། །
བསྐྱོབ་གཞན་ནི་རྣམ་གསུམ་པོ། །བསོད་ནམས་ཆེ་འབྱུང་བདག་ཉིད་དོ། །

19th Topic

9. Paths of Meditation of Admiration

(རྩེས་སྤྱི་ཡི་རང་སྟོན་ལམ་)

3: Paths of meditation of admiration (II.24)

གསུམ་པ་[ཡི་རང་]ནི།

{II.24}

Admiration of roots of virtue

With skill in means and nonobservation

Is said here to be meditation

Taking admiration to mind.

II.24, *sde dge* 5b.6:

{II.24}

ཐབས་དང་མི་དམིགས་པ་དག་གིས། །དག་བའི་རྩ་ལ་ཡི་རང་བ། །

རྩེས་སྤྱི་ཡི་རང་ཡིད་བྱེད་པ། །བསྟོན་པ་ཡིན་པར་འདིར་བརྗོད་དོ། །

B" UNCONTAMINATED PATHS OF MEDITATION (II.25-31){2 PARTS}

This has two parts: paths of meditation of achieving and paths of meditation of complete purity.

གཉིས་པ་[ཟག་མེད་གྱི་སྒྲིམ་ལམ་]ལ་གཉིས། སྐྱབ་པ་དང་། རྣམ་དག་
སྒྲིམ་ལམ་མོ། །

20th Topic

10. Paths of Meditation of Achieving

(སྐྱབ་པ་སྒྲིམ་ལམ་)

1: Paths of meditation of achieving (II.25)

དང་པོ་[སྐྱབ་པ་སྒྲིམ་ལམ་]ནི།

{II.25}

Its nature, supremacy,
Non-composition of all,
Bestowal of nonobservation
Of phenomena, great purpose.

II.25, *sde dge* 5b.6-5b.7:

{II.25}

དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་མཆོག་ཉིད། །ཀུན་ལ་མངོན་པར་འདུ་མི་བྱེད། །
ཆོས་རྣམས་དམིགས་སུ་མེད་པར་ནི། །གཏོད་པར་བྱེད་པ་དོན་ཆེན་ཉིད། །

2: Paths of meditation of complete purity (II.26-31){2 parts}

This has two parts: the causes [of paths of meditation] of complete purity and actual [paths of meditation of] complete purity].

གཉིས་པ་[རྣམ་དག་སྒྲུབ་ལམ་]ལ་གཉིས། རྣམ་དག་གི་རྒྱ་དང་། རྣམ་
དག་དངོས་སོ། །

a: Causes [of paths of meditation] of complete purity (II.26-27)

དང་པོ་[རྣམ་དག་གི་རྒྱ་]ནི།

{II.26}

Relying on Buddhas, giving and so forth,

And skill in means

Are causes of keen interest in this.

Causes of being bereft of doctrine

{II.27}

Are suppression by the darkness of demons,

Not being keenly interested in the profound doctrine,

Manifest adherence to the aggregates and so forth,

And being thoroughly gripped by sinful friends.

II.26-27, *sde dge* 5b.7-6a.1:

{II.26}

སངས་རྒྱས་བསྐྱེན་དང་སྦྱིན་སྒྲུབ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་གང་ཡིན་པ། །

འདི་ལ་མས་པའི་རྒྱ་དག་ཡིན། ཆོས་ཀྱིས་སྤངས་པའི་རྒྱ་དག་ནི། །

{II.27}

བདུད་ཀྱིས་ཐུབས་ཀྱིས་རྩོན་པ་དང་། ཟུང་མའི་ཆོས་ལ་མ་མས་དང་། །

ལུང་པོ་ལ་སྒྲུབ་མཛོན་ཞེན་དང་། སྦྱིག་པའི་གྲོགས་སྤོངས་ཟེན་པའོ། །

21st Topic

11. Paths of Meditation of Complete Purity

(ཚམ་དག་སྒྲིམ་ལམ་)

b: Actual [paths of meditation of] complete purity]
(II.28-31){2 parts}

This has two parts: general indication [of paths of meditation] of complete purity and detailed explanation [of paths of meditation] of complete purity.

གཉིས་པ་[ཚམ་དག་དངོས་]ལ་གཉིས། ཚམ་དག་སྒྲིམ་བསྟན་པ་དང་།
བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལོ། །

1* GENERAL INDICATION [OF PATHS OF MEDITATION] OF
COMPLETE PURITY (II.28)

དང་པོ་[ཚམ་དག་སྒྲིམ་བསྟན་པ་]ནི། །

{II.28}

The purity of the fruit is the very purity

Of forms and so forth because

Those two are not different

And are not distinguishable whereby they are called pure.

II.28, *sde dge* 6a.1-6a.2:

{II.28}

འབྲས་བུ་དག་པ་གཟུགས་ལ་སོགས། །དག་པ་ཉིད་དེ་གང་གི་ཕྱིར། །

དེ་གཉིས་ཐ་དང་མ་ཡིན་ཞིང་། །བཅད་ཏུ་མེད་པས་དག་པར་བརྗོད། །

2* DETAILED EXPLANATION [OF PATHS OF MEDITATION] OF
COMPLETE PURITY (II.29-31){2 PARTS}

This has two parts: actual divisions of the paths [of meditation of complete purity] and distinctive feature of the final path [of meditation of complete purity].

གཉིས་པ་[ཚམ་དག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་]ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་

དངོས་དང་། མཐར་ཐུག་པའི་ལམ་གྱི་བྱང་པར་རོ།

A ACTUAL DIVISIONS OF THE PATHS [OF MEDITATION OF COMPLETE PURITY] (II.29)*

དང་པོ་[ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་དངོས་]ནི།

{II.29}

Because of withering (1) the afflictions, (2) the obstructions to omniscience,

And (3) the three paths, there are the purities of (1) Learners, (2) The Rhinoceri, and (3) Conqueror Children.

Buddhas are the utmost from all aspects.

II.29, *sde dge* 6a.1-6a.2:

{II.29}

ཉོན་མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། ཉམས་ཕྱིར་སློབ་མ་བཤེ་བྱ་དང་།

རྒྱལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་དག་པ་སྟེ། ལངས་རྒྱུ་རྣམ་ཀུན་ཤིན་ཏུ་བ།

B DISTINCTIVE FEATURE OF THE FINAL PATH [OF MEDITATION OF COMPLETE PURITY] (II.30-31)*

This has two parts: actual distinctive feature [of the final path of meditation of complete purity] and dispelling an objection.

གཉིས་པ་[མཐར་ཐུག་པའི་ལམ་གྱི་བྱང་པར་]ལ་གཉིས། ལམ་གྱི་བྱང་པར་དངོས་དང་། རྩོད་པ་སྤང་བའོ།

1# Actual distinctive feature [of the final path of meditation of complete purity] (II.30)

དང་པོ་[ལམ་གྱི་བྱང་པར་དངོས་]ནི།

{II.30}

The paths, small of the small and so forth,

Antidotes to the defilements

Regarding the nine levels—the big of the big

And so forth—are the purifiers.

II.30, *sde dge* 6a.2:

{II.30}

ས་དགུ་ལ་ནི་ཆེན་པོ་ཡི། ཆེན་པོ་ལ་སོགས་ངེ་མ་ཡི། །
གཉེན་པོ་རྒྱུ་དུའི་རྒྱུ་དུ་ལ། སོགས་པའི་ལམ་ནི་དག་པ་ཡིན། །

2# Dispelling an objection (II.31)

གཉེས་པ་[ཚྱད་པ་སྤང་བ་]ནི།

{II.31}

Upon having abandoned an objection to that,
The path is asserted as the very antidote
To the three realms due to the equality
Of comprehenders and objects of comprehension.

II.31, *sde dge* 6a.3:

{II.31}

དེ་ལ་སྒྲུན་ཀ་སྤངས་པ་ཡིས། ལམ་ནི་འཇལ་དང་གཞལ་བྱ་དག།
མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཁམས་གསུམ་གྱི། གཉེན་པོ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ཡིན། །

The second chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱེན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེན་ཅུང་བྱས་པ་ལས་སྐབས་
གཉེས་པའོ། ། །

Chapter III. Explaining the nine phenomena characterizing knowers of bases

3) EXTENSIVE EXPLANATION OF KNOWERS OF BASES (III.1-16) {6 PARTS}

This has six parts: nature of knowers of bases, reasons for positing them as close or distant, divisions of objects of abandonment and antidotes, how to practice, fruits of having practiced thusly, and concluding summation of the three exalted knowers.

གསུམ་པ་གཞི་ཤེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དུག །གཞི་ཤེས་གྱི་རང་
བཞིན། ཉེ་རིང་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཚན། སྤང་གཉེན་གྱི་རབ་དབྱེ།
རི་ལྷ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ། དེ་ལྷར་ཉམས་སུ་སྤངས་པའི་འབྲས་བྱ།
མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཁུག་བསྟུ་བའོ། །

22nd Topic

1. Knowers of Bases Not Abiding in the Extreme of Mundane Existence due to Knowledge

(ཤེས་པས་སྤང་ལ་མི་གནས་པའི་གཞི་ཤེས་)

A) NATURE OF KNOWERS OF BASES (III.1)

དང་པོ་[གཞི་ཤེས་གྱི་རང་བཞིན་]ནི། །

{III.1}

Because of not abiding in the extremes

Of the near side and the far side nor inbetween those

III.1ab, *sde dge* 6a.4:

{III.1}

ཚུ་རྩལ་པ་རྩལ་མཐའ་ལ་མིན། །དེ་དག་བར་ན་མི་གནས་པ། །

23nd Topic

[2. Knowers of Paths Not Abiding in the Extreme of Peace due to Compassion

(སྒྲིང་རྒྱུས་ཞི་ལ་མི་གནས་པའི་ལམ་ཤེས་)]

And knowing the times as equal

It is asserted as the perfection of wisdom.

III.1cd, *sde dge* 6a.4:

རུས་རྒྱམས་མཉམ་པ་ཉིད་ཤེས་ཕྱིར། །ཤེས་རབ་པ་ལོ་ཕྱིན་པར་འདོད། །

24rd Topic

3. Knowers of Bases Distant from the Fruit Mother

(འབྲས་ཡུམ་ལ་རིང་བའི་གཞི་ཤེས་)

and

25th Topic

4. Knowers of Bases Close to the Fruit Mother

(འབྲས་ཡུམ་ལ་ཉེ་བའི་གཞི་ཤེས་)

B) REASONS FOR POSITING THEM AS CLOSE OR DISTANT (III.2)

གཉིས་པ་[ཉེ་རིང་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཚན་]ནི།

{III.2}

That is distant due to not being skilled in method

By way of apprehension in the manner of having signs.

It is explained that that is thoroughly

Close due to skill in methods.

III.2, *sde dge* 6a.4-6a.5:

{III.2}

དེ་ནི་མཚན་མར་དམིགས་སྒྲོ་ནས། །ཐབས་མ་ཡིན་པས་རིང་བ་སྟེ། །

དེ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཡིས། །ཡང་དག་ཉེ་བ་ཉིད་དུ་བཤད། །

C) DIVISIONS OF OBJECTS OF ABANDONMENT AND ANTIDOTES (III.3-7)

This has two parts: the actual [divisions of] objects of abandonment and antidotes and concluding summation.

གསུམ་པ་[སྤང་གཉེན་གྱི་རབ་དབྱེ་]ལ་གཉིས། སྤང་གཉེན་དངོས་དང་།
མཐུག་བསྐྱུ་བའོ། །

1' Actual [divisions of] objects of abandonment and antidotes (III.3-6)

དང་པོ་[སྤང་གཉེན་དངོས་]ནི།

{III.3}

Discrimination treating (1) the emptiness of the aggregates
Of forms and so forth and (2) the phenomena contained
In the three times, giving and so forth, and the harmonies
With enlightenment is classed as discordant.

{III.4}

Nonapprehension as “I” with respect to giving and so forth
Which connects others to this
Stops the extreme of attachment.
Hence, attachment to Conquerors and so forth is subtle.

{III.5}

Since the path of phenomena is devoid
Of a nature, it is just profound.
Through knowing the single nature
Of phenomena attachment is abandoned.

{III.6}

Since it stops perception and so forth,
It is described in sūtra as difficult to realize.
Because it is not known as a form and the like,
It is asserted as unencompassable by thought.

III.3-6, *sde dge* 6a.5-6a.7:

{III.3}

གཟུགས་སོགས་མུང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང་། ། ཏུས་གསུམ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་
དང་། །

སྦྱོར་སོགས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་རྣམས་ལ། ། སྦྱོང་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །

{III.4}

སྦྱོར་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། ། གཞན་དག་དེ་ལ་སྦྱོར་བྱེད་པ། །

དེ་ནི་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པས། ། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་སྤ། །

{III.5}

ཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། ། དབེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཟབ་ཉིད། །

ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། ། ཤེས་པས་ཆགས་པ་སྟོང་བ་ཡིན། །

{III.6}

མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡིས། ། དེ་ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད། །

གཟུགས་ལ་སོགས་པ་མི་ཤེས་ཕྱིར། ། དེ་ནི་བསམ་མི་བྱུང་བར་འདོད། །

26th Topic

5. Knowers of Bases Classed as Discordant

(མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་)

a' Objects of abandonment and antidotes to apprehension of signs with respect to knowers of bases and knowers of paths (III.3-4c)

This has two parts, among which the first is objects of abandonment and antidotes to apprehension of signs with respect to knowers of bases.

འདི་ལ་གཉེས་ལས། ། དང་པོ་གཞི་ལམ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་
གཉེན་ནི།

{III.3}^a

Discrimination treating (1) the emptiness of the aggregates

Of forms and so forth and (2) the phenomena contained

In the three times, giving and so forth, and the harmonies

^a As given above, Ngag-wang-pal-dan merely cites the group of four stanzas; we are citing again the individual stanza or lines separately for identifying the individual Topics.

With enlightenment is classed as discordant.

III.3, *sde dge* 6a.5:

{III.3}

གཟུགས་སྟགས་ལྷང་པོ་སྟོང་ཉིད་དང་། །དུས་གསུམ་གཏོགས་པའི་ཆོས་རྣམས་

དང་།

སྤྱིན་སྟགས་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་རྣམས་ལ། །སྟོང་པའི་འདུ་ཤེས་མི་མཐུན་ཕྱོགས། །

27th Topic

6. Knowers of Bases Classed as Antidotes

(གཉེན་པོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞི་ཤེས་)

{III.4}

Nonapprehension as “I” with respect to giving and so forth
Which connects others to this
Stops the extreme of attachment.

III.4abc, *sde dge* 6a.5-6a.6:

{III.4}

ཐུན་ལ་སོགས་ལ་ངར་འཛིན་མེད། །གཞན་དག་དེ་ལ་འཛུང་བྱེད་པ། །
དེ་ནི་ཆགས་པའི་མཐའ་འགོག་པས། །

*b' Objects of abandonment and antidotes to
apprehension of signs with respect to effects
(III.4d-6)*

གཉེས་པ་འབྲས་བྱ་ལ་མཚན་འཛིན་གྱི་སྤང་གཉེན་ནི།

Hence, attachment to Conquerors and so forth is subtle.

{III.5}

Since the path of phenomena is devoid
Of a nature, it is just profound.

III.4d-5ab, *sde dge* 6a.6:

རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་ཤ། །

{III.5}

ཆོས་ཀྱི་ལམ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས། །དབེན་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་ཟབ་ཉིད། །

Through knowing the single nature
Of phenomena attachment is abandoned.

{III.6}

Since it stops perception and so forth,
It is described in sūtra as difficult to realize.
Because it is not known as a form and the like,
It is asserted as unencompassable by thought.

III.5c-6, *sde dge* 6a.6-6a.7:

ཆོས་རྒྱལ་རང་བཞིན་གཅིག་པར་ནི། །ཤེས་པས་ཆགས་པ་ཐོང་བ་ཡིན། །

{III.6}

མཐོང་བ་ལ་སོགས་བཀག་པ་ཡིས། །དེ་ནི་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བཤད། །

གཟུགས་ལ་སོགས་པར་མི་ཤེས་ཕྱིར། །དེ་ནི་བསམ་མི་བྱུང་བར་འདོད། །

2' Concluding summation (III.7)

གཉིས་པ་[མཐུག་བསྟུ་བ་]ནི།

{III.7}

Thus the entirety of the divisions

Of those classed as discordant and as antidotes

In the system of knowers-of-all

Is to be known here in accordance with the description [in sūtra].

III.7, *sde dge* 6a.7-6b.1:

{III.7}

དེ་ལྟར་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ལྟགས་ལ། །མི་མཐུན་གཉེན་པོའི་ཕྱོགས་དག་གི།

རྒྱུ་པར་དབྱེ་བ་མ་ལྟས་པ། །ཇི་སྐད་བཤད་པ་འདིར་ཤེས་བྱ། །

D) HOW TO PRACTICE (III.8-10)

བཞི་པ་[རི་ལྟ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་]ནི།

{III.8}

Forms and so forth; impermanence and so forth;
Noncompletion and completion of those;
Training stopping enactment
Regarding nonattachment about those;

{III.9}

Unchangeability; absence of agents;
Training in the three aspects difficult to perform;
Asserting the existence of the fruit
Through attaining the fruit in accordance with [one's] lot;

{III.10}

Nonreliance on another;
Seven aspects of revealing appearances.
Four aspects of nonconceit with respect to
Forms and so forth are their equalities.

III.8-10b, *sde dge* 6b.1-6b.2:

{III.8}

གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། །དེ་མ་རྟོགས་དང་རབ་རྟོགས་དང་། །
དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ། །སྦྱོང་པ་བཀག་པའི་སྦྱར་བ་དང་། །

{III.9}

མི་འགྱུར་བྱེད་པ་མེད་ཉིད་དང་། །བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྦྱར་བ་དང་། །
སྐལ་བ་རི་བཞིན་འབྲས་ཐོབ་པས། །འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ནི། །

{III.10}

གཞན་ལ་རག་ལས་མེད་གང་དང་། །སྤང་བ་རྣམ་བདུན་ཤེས་བྱེད་དོ། །
གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་སྦྲེལ་མེད་པ། །རྣམ་བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། །

This has two parts, among which the first is the entities of training.

འདི་ལ་གཉིས་ལས། །སྦྱར་བའི་ངོ་བོ་ནི།

28th Topic

7. Trainings in Knowers of Bases

(གཞི་ཤེས་སྒྱུར་བ་)

1' Entities of trainings (III.8-10b)

སྒྱུར་བའི་ངོ་བོ་ནི།

{III.8}

Forms and so forth; impermanence and so forth;^a

Noncompletion and completion of those;

Training stopping enactment

Regarding nonattachment about those;

{III.9}

Unchangeability; absence of agents;

Training in the three aspects difficult to perform;

Asserting the existence of the fruit

Through attaining the fruit in accordance with [one's] lot;

{III.10}

Nonreliance on another;

Seven aspects of revealing appearances.

III.8-10b, *sde dge* 6b.1-6b.2:

{III.8}

གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། །དེ་མ་རྟོགས་དང་རབ་རྟོགས་དང་། །

དེ་ལ་ཆགས་པ་མེད་ཉིད་ལ། །སྒྱུར་བ་བཀག་པའི་སྒྱུར་བ་དང་། །

{III.9}

མི་འགྱུར་བྱེད་པོ་མེད་ཉིད་དང་། །བྱ་དཀའ་རྣམ་གསུམ་སྒྱུར་བ་དང་། །

སྐལ་བ་ཇི་བཞིན་འབྲས་ཐོབ་པས། །འབྲས་ཡོད་འདོད་པ་དེ་དང་ནི། །

{III.10}

གཞན་ལ་རག་ལས་མེད་གང་དང་། །སྤང་བ་རྣམ་བཟུན་ཤེས་བྱེད་དོ། །

^a Ngag-wang-pal-dan does not repeat these lines; they been added for the sake of clarity.

29th Topic

8. Equalities in the Modes of Apprehension of Trainings [in Knowers of Bases]

(སྒྲུབ་བ་དེའི་འཛིན་སྒྲུངས་མཉམ་ཉིད་)

2' Equalities in the modes of apprehension of trainings (III.10cd)^a

དེའི་འཛིན་སྒྲུངས་མཉམ་ཉིད་ནི།

Four aspects of nonconceit with respect to
Forms and so forth are their equalities.

III.10cd, *sde dge* 6b.2:

གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་སྒྲོམ་མེད་པ། །རྣམ་བཞི་དེ་ཡི་མཉམ་པ་ཉིད། །

^a Ngag-wang-pal-dan does not repeat these lines; they been added for the sake of clarity.

30th Topic

9. Paths of Seeing

(མཐོང་ལམ་)

E) FRUITS OF HAVING PRACTICED THUSLY (III. 11-15)

This has two parts: a brief indication and an extensive explanation.

ལྷ་པ་[དེ་ལྟར་ཉམས་སུ་སྒངས་པའི་འབྲས་བུ་]ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་
དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །

1' Brief indication [of paths of seeing] (III.11)

དང་པོ་[མདོར་བསྟན་]ནི།

{III.11}

These having the essence of periods—

Doctrinal knowledge, subsequent knowledge,

Forbearance, and knowledge—about the truths, suffering and so forth,

Are the path of seeing in the system of knowers of all.

(For the order of the sixteen periods see Appendix 2.)

III.11, *sde dge* 6b.2-6b.3:

{III.11}

སྤྱུག་བསྐྱེལ་ལ་སོགས་བདེན་པ་ལ། །ཆོས་ཤེས་རྗེས་སུ་ཤེས་པ་དང་། །

བཟོད་ཤེས་སྐད་ཅིག་བདག་ཉིད་འདི། །ཀྱན་ཤེས་ཚུལ་ལ་མཐོང་བའི་ལམ། །

2' Extensive explanation [of paths of seeing] (III.12-15)

གཉིས་པ་[རྒྱས་བཤད་]ནི།

{III.12}

Forms are not permanent and not impermanent,

Are passed beyond the extremes, are pure,

Are not produced and do not cease, and so forth.
Like space; abandonment of desire;

{III.13}

Released from thorough grasping;
Naturally inexpressible.
The meaning is not bestowable
To others through verbalization;

{III.14}

Unobservable;
Very pure; non-arising of illness.
Bad states are severed;
Not conceptualized as actualizing the fruit;

{III.15}

Not related with signs;
Nonproduction of consciousness
Regarding things, names, and duality.
These are the periods of exalted knowers of all.

III.12-15, *sde dge* 6b.3-6b.5:

{III.12}

གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མེན། །མཐའ་ལས་འདས་དང་རྣམ་དག་དང་། །
མ་སྦྱིས་མ་འགགས་ལ་སོགས་དང་། །མཁའ་འདྲ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་དང་། །

{III.13}

ཡོངས་སུ་འཛིན་ལས་གྲོལ་བ་དང་། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བཟོད་མེད་དང་། །
གང་ཕྱིར་འདི་དོན་བཟོད་པ་ཡིས། །གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་དང་། །

{III.14}

དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ནད་མི་འབྱུང་། །
ངན་སོང་ཆད་དང་འབྲས་བུ་ནི། །མངོན་དུ་བྱ་ལ་མི་རྟོག་ཉིད། །

{III.15}

མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་དང་། །དངོས་དང་མིང་དང་གཉིས་སོ་ལ། །
ཤེས་པ་སྦྱེ་བ་མེད་པ་ནི། །ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །

{III.12}^a

Forms are not permanent and not impermanent,

^a Ngag-wang-pal-dan merely cites the group of four stanzas in one run; we are citing again the individual stanza or lines separately for ease in recognizing how the root text is divided among the four truths.

Are passed beyond the extremes, are pure,
Are not produced and do not cease, and so forth.

III.12abc, *sde dge* 6b.3:

{III.12}

གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །མཐའ་ལས་འདས་དང་རྣམ་དག་དང་། །
མ་སྦྱེས་མ་འགགས་ལ་སོགས་དང་། །

Like space; abandonment of desire;

{III.13}

Released from thorough grasping;
Naturally inexpressible.

III.12d-13b, *sde dge* 6b.3:

མཁའ་འདྲ་ཆགས་པ་སྤངས་པ་དང་། །

{III.13}

ཡོངས་སུ་འཛིན་ལས་གྲོལ་བ་དང་། །དོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བརྗོད་མེད་དང་། །

The meaning is not bestowable
To others through verbalization;

{III.14}

Unobservable;
Very pure; non-arising of illness.

III.13c-14b, *sde dge* 6b.4:

གང་བྱུང་འདི་དོན་བརྗོད་པ་ཡིས། །གཞན་ལ་སྦྱིན་དུ་མེད་པ་དང་། །

{III.14}

དམིགས་པ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་རྣམ་དག་ནད་མི་འབྱུང་། །

Bad states are severed;
Not conceptualized as actualizing the fruit;

{III.15}

Not related with signs;
Nonproduction of consciousness
Regarding things, names, and duality.
These are the periods of exalted knowers of all.

III.14c-15, *sde dge* 6b.4-6b.5:

ངན་སོང་ཆད་དང་འབྲས་བུ་ནི། །མངོན་དུ་བྱ་ལ་མི་རྟོག་ཉིད། །

{III.15}

མཚན་མ་དག་དང་མ་འབྲེལ་དང་། །དངོས་དང་མིང་དང་གཉིས་པོ་ལ། །
ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི། །ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ། །

*F) CONCLUDING SUMMATION OF THE THREE
EXALTED KNOWERS (III.16)*

བྱག་པ་[མཁྱེན་གསུམ་གྱི་མཁུག་བསྟུ་བ་]ནི།

{III.16}

Thus, these three aspects—
These, also these, and also these—
Thoroughly indicate
The three phases completely.

III.16, *sde dge* 6b.5:

{III.16}

དེ་སྟར་འདི་དང་ཡང་འདི་དང་། །ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ་རྣམ་གསུམ་པོ། །
འདི་ནི་གནས་སྐབས་གསུམ་པོ་དག །རྫོགས་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །

The third chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་
མངོན་པར་རྫོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེན་བྱས་པ་ལས་སྐབས་
གསུམ་པའོ། ། །

b. Extensive explanations of the four trainings (IV.1-VII.1){2 parts}

This has two parts: extensive explanation of what are to be brought under control and extensive explanations of the causes and of the stable effects.

གཉིས་པ་སྒྱུར་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། དབང་དུ་བྱ་བ་
དང་། བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་རྒྱས་བཤད་དོ། །

1) EXTENSIVE EXPLANATION OF WHAT ARE TO BE BROUGHT UNDER CONTROL (IV.1-V.42){2 PARTS}

This has two parts: (1) extensive explanation of the causes that are the means of control, complete trainings in all aspects, and (2) extensive explanation of the effects that are controlled, peak trainings.

དང་པོ་[དབང་དུ་བྱ་བ་རྒྱས་བཤད་]ལ་གཉིས། དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་
རྣམ་ཚུགས་སྒྱུར་བ་དང་། དབང་དུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཆེ་སྒྱུར་རྒྱས་
བཤད་དོ། །

A) [CHAPTER IV] EXTENSIVE EXPLANATION OF THE CAUSES THAT ARE THE MEANS OF CONTROL, COMPLETE TRAININGS IN ALL ASPECTS (IV.1-63){2 PARTS}

This has two parts: order of generating special trainings in the continuum and order of having generated special trainings in the continuum.

དང་པོ་[དབང་དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་རྣམ་ཚུགས་སྒྱུར་བ་རྒྱས་བཤད་]ལ་གཉིས། སྒྱུར་
བ་བྱུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྒྱུར་བ་བྱུང་པར་ཅན་
རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པའི་གོ་རིམ་མོ། །

1' Order of generating special trainings in the continuum (IV.1-34){4 parts}

This has two parts: aspects to be trained in, persons who are the trainers, entities of the trainings, and practices preparatory to the trainings.

དང་པོ་[སྒྱུར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་གོ་རིམ་]ལ་བཞི། སྒྱུར་ས་
རྣམས་པ། སྒྱུར་བ་པོ་གང་ཟག། སྒྱུར་བ་རང་གི་ངོ་བོ། སྒྱུར་བའི་སྒྲན་
འགྲུའི་ཆས་སོ། །

a' Aspects to be trained in (IV.1-5){2 parts}

This has two parts: brief indication [of the aspects to be trained in] and extensive explanation [of the aspects to be trained in].

དང་པོ་[སྒྱུར་ས་རྣམས་པ་]ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་
དོ། །

31st Topic

1. Aspects

(རྣམས་པ་)

1" BRIEF INDICATION [OF THE ASPECTS TO BE TRAINED IN] (IV.1)

དང་པོ་[སྒྱུར་ས་རྣམས་པ་མདོར་བསྟན་]ནི།

{IV.1}

The specifics of knowing the bases

Are called “aspects,” characters.

Because there are three aspects of exalted knowers of all,

Those [mental aspects] are asserted as three aspects.

IV.1, *sde dge* 6b.6:

{IV.1}

གཞི་ཤེས་པ་ཡི་བྱེ་བྲག་རྣམས། རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་མཚན་ཉིད་དེ། །
 ཀྱན་མཐུན་ཉིད་ནི་རྣམ་གསུམ་མྱེར། འདི་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་འདོད། །

2" EXTENSIVE EXPLANATION [OF THE ASPECTS TO BE TRAINED IN] (IV.2-5) {3 PARTS}

This has three parts: extensive explanations of the aspects of knowers of bases, knowers of paths, and exalted-knowers-of-all-aspects.

གཉིས་པ་[རྒྱས་བཤད་]ལ་གསུམ། གཞི་ཤེས་དང་། ལམ་ཤེས་དང་།
 རྣམ་མཐུན་གྱི་རྣམ་པ་རྒྱས་བཤད་དོ། །

A" EXTENSIVE EXPLANATION OF THE ASPECTS OF KNOWERS OF BASES (IV.2)

དང་པོ་[གཞི་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྒྱས་བཤད་]ནི།

{IV.2}

Those ranging from the aspect of nonexistence
 To the aspect of nonfluctuation
 Are explained as four [each] for the individual truths
 And fifteen for paths.

IV.2, *sde dge* 6b.6-6b.7:

{IV.2}

མེད་པའི་རྣམ་པ་ནས་བརྒྱུད་སྟེ། མི་གཡོ་བ་ཡི་རྣམ་པའི་བར། །
 བདེན་པ་སོ་སོ་ལ་བཞི་དང་། ལམ་ལ་དེ་ནི་བཅོ་ལྔར་བཤད། །

B" EXTENSIVE EXPLANATION OF THE ASPECTS OF KNOWERS OF PATHS (IV.3)

གཉིས་པ་[ལམ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་རྒྱས་བཤད་]ནི།

{IV.3}

It is proclaimed that there are
 Eight, seven, five, and sixteen
 Respectively in terms of the causes,

Paths, sufferings, and cessations.

IV.3, *sde dge* 6b.7:

{IV.3}

རྒྱ་དང་ལམ་དང་སྤྱད་བསྐྱེད་དང་། འགོག་པ་ལ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན། །
དེ་དག་བརྒྱད་དང་བདུན་དང་ནི། རྩ་དང་བསྟུན་ཅེས་བསྒྲགས་སོ། །

C" EXTENSIVE EXPLANATION OF THE ASPECTS OF EXALTED-KNOWERS-OF-ALL-ASPECTS (IV.4-5)

གསུམ་པ་[རྣམ་མཁྱེན་གྱི་རྣམ་པ་རྒྱས་བཤད་]ནི།

{IV.4}

By dividing these ranging
From the establishments by way of mindfulness
Through the finality of Buddha aspects
In accordance with true paths

{IV.5}

Into the three exalted knowers of all,
These are asserted respectively
Regarding Learners, Bodhisattvas, and Buddhas
As thirty-seven, thirty-four, and thirty-nine.

IV.4-5, *sde dge* 7a.1-7a.2:

{IV.4}

དམ་པ་ཉེར་གཞག་ནས་བཟུང་སྟེ། སངས་རྒྱས་རྣམ་པའི་མཐར་ཐུག་རྣམས། །
ལམ་གྱི་བདེན་པའི་རྩིས་མཐུན་པར། གཏུན་མཁྱེན་གསུམ་དུ་ཕྱེད་པས་ན། །

{IV.5}

སྟོབ་མ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་རིམ་བཞིན་དུ། །
སུམ་ཅུ་བདུན་དང་སུམ་ཅུ་བཞི། སུམ་ཅུ་ཙུ་དག་ཏུ་བཞེད། །

b' Persons who are the trainers (IV.6-7)

གཉིས་པ་[སྦྱར་བ་ལོ་གང་ཟག་]ནི།

{IV.6}

Those who have surpassingly acted for Buddhas,
Have generated roots of virtue toward them,
And have had protective virtuous spiritual friends,

Are the vessels of listening to this.

{IV.7}

The excellent assert that those who
Have relied on Buddhas, have questioned all,
And have practiced giving, ethics, and so forth
Are the vessels of holding, apprehending, and so forth.

IV.6-7, *sde dge* 7a.2-7a.3:

{IV.6}

སངས་རྒྱལ་ལ་ལྷན་པར་བྱས། །དེ་ལ་དག་བའི་ཅ་བ་བསྐྱུན། །
དག་བའི་བཤེས་ཀྱི་མགོན་བཅས་པ། །འདི་མཉན་པ་ཡི་སྣོད་ཡིན་ནོ། །

{IV.7}

སངས་རྒྱལ་བསྟེན་འདང་ཀྱན་འདྲི་དང་། །བྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་སྟོན་པས། །
ལེན་དང་འཇིན་པ་ལ་སྟོན་པའི། །སྣོད་དུ་དམ་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། །

^a Peking (8a.6), *snar thang* (8a.5), Āryavimuktisena's commentary (128a.7), and Haribhadra's *Clear Meaning* (108a.4) read *bsten* while *sde dge* (7a.2), *co ne* (7a.3), and *dpe bsdur ma* (15.15) read *bstan*. The corresponding Sanskrit stanza is:

buddhopāsanampraśnadānaśīldicaryayā |
udgrahadhāraṇādīnām bhājanatvaṃ satām matam || IV.7 ||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 18. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *upāsana* (serve, rely on, and so forth), *bsten*, one of the meanings of which is “rely on,” is preferable.

^b *sde dge* (7a.3), *cone* (7a.3), *dpe bsdur ma* (15.15-16.16), and Āryavimuktisena's commentary (128a.7) read *len dang 'dzin la sogs pa yi* while Peking (8a.6), *snar thang* (8a.5), and Haribhadra's *Clear Meaning* (108a.4) have the alternative reading *len dang 'dzin pa la sogs pa'i*.

32nd Topic

2. Trainings

(ལྷོང་བ་)

c' Entities of the trainings (IV.8-11)

གསུམ་པ་[ལྷོང་བ་རང་གི་ངོ་བོ་]ནི།

{IV.8}

Because of not abiding in forms and so forth,
And because of stopping connection to those,
And because of the profundity regarding the thusness of those,
And because the depth of those is difficult to fathom,

{IV.9}

And because the measure of those is limitless,
And because of realizing with great difficulty over a long period,
And because of prophecy, and because of irreversibility,
And because of definitely emerging, and because of noninterruption,

{IV.10}

And because of nearing enlightenment, and because of speedy enlightenment,
And because of others' welfare, and because of the absence of increase and decrease,
And because of not seeing the proper and the improper, and so forth,
And because of inconceivable nonseeing of forms and so forth,

{IV.11}

And because of not conceptualizing forms and so forth
As their entities and their marks,
And because of issuing forth the precious fruit,
And because of purity of those, and because of time periods as well.

IV.8-11, *sde dge* 7a.3-7a.5:

{IV.8}

གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་ཕྱིར། ། རྟེན་ལ་ལྷོང་བ་བཀག་བའི་ཕྱིར། །
དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་ཕྱིར། ། རྟོག་མཁས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར། །

{IV.9}

དེ་དག་ཚད་ནི་མེད་མྱེར་དང་། ཆོག་མཚན་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་མྱེར། །
ལུང་བསྟན་མྱེར་མི་ཐོག་ཉིད་དང་། ངེས་འབྱུང་བར་ཆད་མེད་བཅས་དང་། །

{IV.10}

བྱང་ཆུབ་ཉི་དང་མྱུར་བ་དང་། གཞན་དོན་འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་མྱེར། །
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་མི་མཐོང་། གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་བྱུབ་མི་མཐོང་། །

{IV.11}

གཟུགས་སོགས་དེ་ཡི་མཚན་མ་དང་། འདྲ་ལོ་བོ་རྣམ་མི་རྟོག།
འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྤྱིན་བྱེད་དང་། འདྲ་ལོ་དག་པ་འཚམས་དང་བཅས། །

Five by way of the entities of trainings^a

{IV.8}

Because of not abiding in forms and so forth,
And because of stopping connection to those,
And because of the profundity regarding the thusness of those,
And because the depth of those is difficult to fathom,

{IV.9}

And because the measure of those is limitless,

IV.8-9a, *sde dge* 7a.3-7a.4:

{IV.8}

གཟུགས་ལ་སོགས་ལ་མི་གནས་མྱེར། འདྲ་ལོ་སྤྱོད་བ་བཀག་པའི་མྱེར། །
དེ་ཡི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཟབ་མྱེར། འདྲ་རྣམས་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་མྱེར། །

{IV.9}

དེ་དག་ཚད་ནི་མེད་མྱེར་དང་། །

Eight by way of the persons who are the supports [for cultivating trainings]

And because of realizing with great difficulty over a long period,
And because of prophecy, and because of irreversibility,
And because of definitely emerging, and because of noninterruption,

^a Ngag-wang-pal-dan's *Meaning of the Words*, 51b.7, treats the twenty trainings described in these four stanzas in five groups, and thus the relevant lines are repeated here with each group. The titles of the first four groups are taken from Jam-yang-shay-pa's section on the divisions of trainings.

{IV.10}

And because of nearing enlightenment, and because of speedy enlightenment,

And because of others' welfare,

IV.9b-10b, *sde dge* 7a.4:

ཆོག་མཆོག་ཡུན་རིང་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། །
ལུང་བསྟན་ཕྱིར་མི་ཐོག་ཉིད་དང་། །ངེས་འབྱུང་བར་ཆད་མེད་བཅས་དང་། །

{IV.10}

བྱང་ཆུབ་ཉིད་ལྟར་བ་དང་། །གཞན་དོན་

Four by way of methods for completing meditative cultivation of the Mother

and because of the absence of increase and decrease,
And because of not seeing the proper and the improper, and so forth,
And because of inconceivable nonseeing of forms and so forth,

{IV.11}

And because of not conceptualizing forms and so forth

As their entities and their marks,

IV.10b-11b, *sde dge* 7a.4-7a.5:

འཕེལ་མེད་འགྲིབ་མེད་ཕྱིར། །
ཆོས་དང་ཆོས་མིན་སོགས་མི་མཐོང་། །གཟུགས་སོགས་བསམ་མི་བྱུང་མི་མཐོང་། །

{IV.11}

གཟུགས་སོགས་དེ་ཡི་མཚན་མ་དང་། །དེ་ཡི་ངོ་བོར་རྣམ་མི་རྟོག་

Two from the viewpoint of effect [and One from the viewpoint of time]

And because of issuing forth the precious fruit,
And because of purity of those, and because of time periods as well.

IV.11cd, *sde dge* 7a.5:

འབྲས་བུ་རིན་ཆེན་སྦྱིན་ཕྱིད་དང་། །དེ་ནི་དག་པ་མཚམས་དང་བཅས། །

d' Practices preparatory to the trainings (IV.12-34){4 parts}

This has four parts: qualities to be attained, defects to be discarded, characteristics to be known, and concordances with a portion of liberation to be reliantly cultivated in the [mental] continuum.

བཞི་པ་[སྒྱུར་བའི་སྒྲོལ་འགྲོའི་ཆོས་]ལ་བཞི། ཐོབ་བྱ་ཡོན་ཏན། ཇོར་བྱ་
སྒྲོལ། ཤེས་བྱ་མཆོན་ཉིད། ཟུང་ལ་བསྟེན་བྱ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ནོ། །

33rd Topic

3. Qualities of Trainings

(སྒྱུར་བའི་ཡོན་ཏན་)

1" QUALITIES TO BE ATTAINED (IV.12AB)

དང་པོ་[ཐོབ་བྱ་ཡོན་ཏན་]ནི།

{IV.12}

The qualities such as overcoming the force
Of demons and so forth are fourteen aspects.

IV.12ab, *sde dge* 7a.5:

{IV.12}

བདུད་ཀྱི་མཐུ་བཙམ་ལ་སོགས་པ། ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བསུ་བཞིའོ། །

34th Topic

4. Defects of Trainings

(སྒྱུར་བའི་སྒྱུན་)

2" DEFECTS TO BE DISCARDED (IV.12CD)

གཉིས་པ་[དྲ་བ་སྒྱུན་]ནི།

The defects should definitely be realized
To be four groups of ten plus six.

IV.12cd, *sde dge* 7a.5-7a.6:

སྒྱུན་ནི་བརྒྱ་ཆེན་བཞིར་བཅས་པ། །བྱུག་ཏུ་ངེས་པར་རྟོགས་པར་བྱ། །

3" CHARACTERISTICS TO BE KNOWN (IV.13-31){2 PARTS}

This has two parts: brief indication [of the characteristics to be known] and extensive explanation [of the characteristics to be known].

གསུམ་པ་[ཤེས་བྱ་མཚན་ཉིད་]ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་
པར་བཤད་དོ། །

35th Topic

5. Characteristics of Trainings

(སྟོར་བའི་མཚན་ཉིད་)

A" BRIEF INDICATION [OF THE CHARACTERISTICS TO BE KNOWN] (IV.13)

དང་པོ་[ཤེས་བྱ་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྟན་པ་]ནི།

{IV.13}

Those by which [trainings] are characterized are to be known
As characteristics. Moreover, those characteristics are in three aspects—
Knowledge, differentiating, and functional.
The essence is what is characterized; it also is [a characteristic].

IV.13, *sde dge* 7a.6:

{IV.13}

གང་གིས་མཚན་དེ་མཚན་ཉིད་དུ། ཤེས་བྱ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ། །
ཤེས་པ་བྱུང་པར་བྱེད་པ་སྟེ། རང་བཞིན་གང་མཚན་བྱ་ཡང་། །

B" EXTENSIVE EXPLANATION [OF THE CHARACTERISTICS TO BE KNOWN] (IV.14-31){4 PARTS}

This has four parts: knowledge characteristics, differentiating characteristics, functional characteristics, and essential characteristics.

གཉིས་པ་[ཤེས་བྱ་མཚན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་]ལ་བཞི། ཤེས་མཚན།

ཁྱད་མཚན། བྱེད་མཚན། རོ་བོ་ཉིད་མཚན་ནོ། །

1: [Extensive explanation of] knowledge characteristics (IV.14-22) {3 parts}

This has three parts: knowledge characteristics of a knower of bases, of a knower of paths, and of an exalted-knower-of-all-aspects.

དང་པོ་[ཤེས་མཚན]ལ་གསུམ། གཞི་ཤེས། ལམ་ཤེས། རྣམ་མཁྱེན་གྱི་
ཤེས་མཚན་ནོ། །

a: Knowledge characteristics of a knower of bases (IV.14-17)

དང་པོ་[གཞི་ཤེས་གྱི་ཤེས་མཚན་]ནི།

{IV.14}

Knowing the arising of a One-Gone-Thus,
The nondisintegrative nature of the transient world,
The mental behaviors of sentient beings,
The withdrawal of it, distraction outside,

{IV.15}

The aspect of inexhaustibility,
Accompaniment with desire, and so forth, vast,
Bigness, immeasurability,
Indemonstrability of consciousness,

{IV.16}

Invisibility of mind, the fluctuations
And so forth of those consciousnesses;
In addition to those, knowing
Those in the aspect of thusness;

{IV.17}

The Subduer, having realized thusness,
Teaches it to others. These
Comprise the knowledge characteristics
On the occasion of knowledge of all.

IV.14-17, *sde dge* 7a.6-7b.4:

{IV.14}

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབྱུང་བ་དང་། །འཇིག་རྟེན་འཇིག་མེད་བདག་ཉིད་དང་། །
སེམས་ཅན་སེམས་ཀྱི་སྦྱོང་བ་དང་། །དེ་བསྐྱུས་པ་དང་ཕྱིར་ལྟས་དང་། །

{IV.15}

མི་བཟད་པ་ཡི་རྣམ་པ་དང་། །ཆགས་བཅས་སོགས་དང་རྒྱ་ཆེན་དང་། །
ཆེན་པོར་གྱུར་དང་ཚད་མེད་དང་། །རྣམ་ཤེས་བསྟན་དུ་མེད་པ་དང་། །

{IV.16}

སེམས་བསྟན་མེད་དང་ཤེས་པ་དེ། །གཡོ་བ་ལ་སོགས་ཤེས་བྱ་དང་། །
དེ་ལས་གཞན་ཡང་དེ་དག་ནི། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས། །

{IV.17}

སྤུང་བས་དེ་བཞིན་ཉིད་རྟོགས་ཏེ། །གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་འདི། །
ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་བསྐྱུས་པ་ཡིན། །

b: Knowledge characteristics of a knower of paths (IV.18-19)

གཉིས་པ་[ལམ་ཤེས་ཀྱི་ཤེས་མཚན་]ནི།

{IV.18}

Emptiness, signlessness,
Exclusion of wish,
Nonproduction, noncessation, and so forth,
The noumenon as without disturbance,

{IV.19}

As without composition, as without conceptualization,
And as without divisions, and characteristics as nonexistent
Are asserted as being knowledge characteristics
On the occasion of knowledge of paths.

IV.18-19, *sde dge* 7b.1-7b.2:

{IV.18}

སྦོང་ཉིད་མཚན་མེད་བཅས་པ་དང་། །སྦྱོན་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། །
སྦྱེ་མེད་འགག་པ་མེད་སོགས་དང་། །ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་འབྱུག་མེད་དང་། །

{IV.19}

འདུ་མེ་བྱེད་དང་རྣམ་མེ་རྟོག །རབ་དབྱེ་མཚན་ཉིད་མེད་ཉིད་ལ། །
ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཀྱིས་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་བཞེད། །

c: Knowledge characteristics of an exalted-knower-of-all-aspects (IV.20-22)

གསུམ་པ་[རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ཤེས་མཚན་]ནི།

{IV.20}

In dependence upon one's own practice
Knowing dwelling, respecting,
Taking as guru, honoring,
Worshipping, without activities,

{IV.21}

Engagement in all;
Teaching nonperception,
The world in the aspect of emptiness,
To be expressed, to be known, to be directly seen,

{IV.22}

To be taught as inconceivable, as just quiescent,
Negation of the world, and of discrimination—
These are described as knowledge characteristics
For the mode of an exalted-knower-of-all-aspects.

IV.20-22, *sde dge* 7b.3-7b.4:

{IV.20}

དེ་ནི་ཉིད་གྱི་ཚུལ་བསྟེན་ནས། །གནས་དང་གུས་པར་བྱ་བ་དང་། །
ལྷན་པ་ཉིད་དང་མཉམ་པ་དང་། །དེ་ལ་མཚོད་དང་བྱེད་མེད་དང་། །

{IV.21}

ཀུན་ཏུ་འབྱུག་མཁྱེན་གང་ཡིན་དང་། །མ་མཐོང་སྟོན་པར་མཛད་པ་དང་། །
འཇིག་རྟེན་སྟོང་ཉིད་རྣམ་པ་དང་། །བརྗོད་དང་ཤེས་མཛད་མངོན་སུམ་མཛད། །

{IV.22}

བསམ་མི་བྱུང་དང་ཞི་ཉིད་སྟོན། །འཇིག་རྟེན་འདུ་ཤེས་འགོག་པ་ལ། །
རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཚུལ་ལ་ནི། །ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བཤད་དོ། །

2: Differentiating characteristics (IV.23-26){2 parts}

This has two parts: brief indication [of differentiating characteristics] and extensive explanation [of differentiating characteristics].

གཉིས་པ་[བྱད་མཚན་]ལ་གཉིས། །མདོར་བསྟན་དང་། །རྒྱས་བཤད་

དོ།

a: Brief indication [of differentiating characteristics] (IV.23)

དང་པོ་[ཁྱད་མཚན་གྱི་མདོར་བསྟན་]ནི།

{IV.23}

It is explained that the sixteen periods—

Having as objects of activity the truths

Elevated by way of features such as inconceivability and so forth—

Are differentiating characteristics.

IV.23, *sde dge* 7b.4-7b.5:

{IV.23}

བསམ་མི་ཁྱབ་སོགས་ཁྱད་པར་གྱིས། ཁྱད་ཞུགས་བདེན་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན། །

སྐད་ཅིག་མ་ནི་བརྩུ་བྱག་གིས། ཁྱད་པར་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན། །

b: Extensive explanation [of differentiating characteristics] (IV.24-26)

གཉིས་པ་[ཁྱད་མཚན་གྱི་རྒྱས་བཤད་]ནི།

{IV.24}

Inconceivability, inequality,

Thoroughly beyond comprehension, and enumeration,

Containing all the Superiors, known

By the wise, knowing the uncommon,

{IV.25}

Knowing faster, without diminishment or increase,

Achieving, correct achievement,

Observing, endowment with the support,

Entirety, restrainers,

{IV.26}

And non-taste—these called

“Natures of sixteen characteristics”

Are superior to others,

And hence are elevating paths.

IV.24-26, *sde dge* 7b.5-7b.6:

{IV.24}

བསམ་མི་བྱ་བ་དང་མི་མཉམ་དང་། གཞུང་དང་བཟང་ལས་ཡང་དག་འདས། །
འཕགས་པ་ཀུན་བསྐྱུས་མཁས་པ་ཡིས། རིག་བྱ་ཐུན་མོང་མེན་ཤེས་ཉིད། །

{IV.25}

ཤེས་ལྷན་བྱི་དང་གང་མེད་དང་། སྐྱབ་དང་ཡང་དག་འགྲུབ་པ་དང་། །
དམིགས་པ་རྟེན་དང་བཅས་པ་དང་། མཐའ་དག་པ་དང་ཡོངས་འཛིན་དང་། །

{IV.26}

རོ་ལྷང་མེད་དང་བྱད་པར་ནི། བརྩ་དྲག་བདག་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། །
གང་གིས་ལམ་ནི་གཞན་དག་ལས། བྱད་དུ་འཕགས་པས་བྱད་པར་ལམ། །

3: [Extensive explanation of] functional characteristics (IV.27-28)

གསུམ་པ་[བྱད་མཚན་]ནི།

{IV.27}

Help, happiness, protection,
Refuge of humans,
Place of rest, defender,
Island, “leader,”

{IV.28}

Spontaneity, nonmanifestation
Of the fruit by way of the three vehicles,
And lastly the function of support—
These are functional characteristics.

IV.27-28, *sde dge* 7b.6-7b.7:

{IV.27}

ཕན་དང་བདེ་དང་སྐྱོབ་པ་དང་། མི་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐྱབས་དག་དང་། །
གནས་དང་དཔུང་གཉིན་སྤོང་དང་ནི། ཡོངས་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །

{IV.28}

ལྷན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཐེག་གསུམ་གྱིས། འབྲས་བུ་མངོན་སུམ་མི་བྱེད་དག
ཐ་མ་རྟེན་གྱི་མཛད་པ་སྟེ། འདི་ནི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན། །

4: [Extensive explanation of] essential characteristics (IV.29-31)

བཞི་པ་[ངོ་བོ་ཉིད་མཚན་]ནི།

{IV.29}

Isolation from afflictions, signs, marks,
Discordant classes and antidotes;
The difficult, definiteness,
Intents, nonobservability,

{IV.30}

And stopping conceptions;
That which is “observing,”
Disagreeing, unimpeded,
Baseless, without going, without production,

{IV.31}

Not observing thusness—
Since the natures of sixteen essences
Characterize what are as if the characterized,
They are asserted as a fourth characteristic.

IV.29-31, *sde dge* 7b.7-8a.2:

{IV.29}

ཉོན་མོངས་རྟགས་དང་མཚན་མ་དང་། མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དག
དབེན་དང་དཀའ་དང་ངེས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་དང་མི་དམིགས་དང་། །

{IV.30}

མངོན་པར་ཞེན་པ་བཀག་པ་དང་། དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་གང་ཡིན་དང་། །
མི་མཐུན་ཕྱོགས་པ་མེད་དང་དེ། གཞི་མེད་འགྲོ་མེད་སྐྱེ་མེད་དང་། །

{IV.31}

དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་མི་དམིགས་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད། །
མཚན་བྱ་ལྟ་བུར་མཚན་པས་ན། མཚན་ཉིད་བཞི་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །

36th Topic

6. Concordances with a Portion of Liberation

(ཐར་བ་ཆ་མཐུན་)

4" CONCORDANCES WITH A PORTION OF LIBERATION TO BE RELIANTLY CULTIVATED IN THE [MENTAL] CONTINUUM (IV.32-34) {2 PARTS}

This has two parts: entity [of a concordance with a portion of liberation]
and divisions [of concordances with a portion of liberation].

བཞི་པ་[རྒྱད་ལ་བསྟན་བྱ་ཐར་བ་ཆ་མཐུན་]ལ་གཉིས། རོ་བོ་དང་། དབྱེ་
བའོ།

A" ENTITY [OF A CONCORDANCE WITH A PORTION OF LIBERATION] (IV.32)

དང་པོ་[ཐར་བ་ཆ་མཐུན་གྱི་རོ་བོ་]ནི།

{IV.32}

Skill in thoroughly achieving

Signless intense giving and so forth

Is asserted—concerning this realization of all aspects—

As concordant with a portion of liberation.

IV.32, *sde dge* 8a.2-8a.3:

{IV.32}

མཚན་མེད་རབ་ཏུ་བྱིན་ལ་སོགས། །ཡང་དག་སྦྱབ་ལ་མཁས་པ་ནི། །

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་འདི་ལ། །ཐར་བའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་འདོད། །

B" DIVISIONS [OF CONCORDANCES WITH A PORTION OF LIBERATION] (IV.33-34)

གཉིས་པ་[དབྱེ་བ་]ནི།

{IV.33}

Faith observing Buddhas and so forth,
 Effort having giving and so forth as its objects of activity,
 Mindfulness of the excellent attitude,
 Nonconceptual meditative stabilization,

{IV.34}

Wisdom knowing phenomena
 In all aspects—comprising five aspects.
 It is asserted that complete enlightenment
 Is realized easily by the sharp but with difficulty by the dull.

IV.33-34, *sde dge* 8a.3-8a.4:

{IV.33}

སངས་རྒྱལ་སྟོན་དམིགས་དང་པ་དང་། སྦྱོར་སྟོན་སྦྱོང་ལུལ་བཙུན་འགྲུས་
 དང་། །

བསམ་པ་ལུན་ཆོགས་དྲན་པ་དང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཏིང་འཛིན་དང་། །

{IV.34}

ཆོས་རྣམས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་དང་རྣམ་ལྗོངས་། །

རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཚོན་པོ་ཡིས། རྟོགས་སྒྲ་རྒྱལ་པོས་རྟོགས་དཀར་བཞིན། །

37th Topic

7. Concordances with a Portion of Definite Discrimination

(ངེས་འབྱེད་ཆ་མཐུན་)

2' Order of having generated special trainings in the continuum (IV.35-63){3 parts}

This has three parts: time of having generated the special trainings, persons who are the supports of having generated [the special trainings], and stages of meditative cultivation by those persons.

གཉིས་པ་[སྦྱར་བ་བྱད་པར་ཅན་རྒྱུ་ལ་སྦྱེས་པའི་གོ་རིམ་]ལ་གསུམ། སྦྱར་བ་
བྱད་པར་ཅན་སྦྱེས་པའི་དུས། སྦྱེས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གང་
ཟག་དེའི་སྒྲུབ་རིམ་མོ། །

a' Time of having generated the special trainings (IV.35-37)

དང་པོ་[སྦྱར་བ་བྱད་པར་ཅན་སྦྱེས་པའི་དུས་]ནི།

{IV.35}

The^a objects of observation of the heats

Are praised as being all sentient beings.

They are described as ten aspects

With respect to them—a mind of equality and so forth.

{IV.36}

Those—who by way of oneself turning away

From sins and abiding in giving and so forth

And express praises and [display] agreement

Set others in those—move

^a These three stanzas describe the four levels of a concordance with a portion of definite discrimination, that is, a path of preparation.

{IV.37}

To the peak. Likewise, forbearance is for those

Having the life support of oneself and others to know the truths.

Supreme mundane qualities is likewise

To be known by way of the maturation and so forth of sentient beings.

IV.35-37, *sde dge* 8a.4-8a.6:

{IV.35}

རྩོལ་བ་རྣམས་ཀྱི་དཔྱགས་པ་འདྲིར། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡིན་པར་བསྟགས། །
 དེ་དག་ཉིད་ལ་སེམས་མཉམ་སྟགས། །རྣམ་པ་དག་ནི་བཅུར་བཤད་དོ། །

{IV.36}

བདག་ཉིད་སྟོན་པ་ལས་ཕྱོག་ཅིང་། །སྦྱོན་ལ་སྟགས་ལ་གནས་པས་གཞན། །
 དེ་དག་ལ་ནི་འགོད་པ་དང་། །བསྟགས་པ་བརྗོད་དང་མཐུན་པ་ཉིད། །

{IV.37}

ཅེར་གྱུར་དེ་བཞིན་བཟོད་པ་ནི། །རང་གཞན་རྟེན་ཅན་བདེན་ཤེས་པ། །
 ཆོས་མཆོག་དེ་བཞིན་སེམས་ཅན་རྣམས། །སྦྱོན་བྱེད་སྟགས་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ། །

b' Persons who are the supports of having generated [the special trainings] (IV.38-59){2 parts}

This has two parts: brief indication [of the persons who are the supports of having generated the special trainings] and extensive explanation [of the persons who are the supports of having generated the special trainings].

གཉིས་པ་[སྒྱུར་བ་བྱུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་]ལ་གཉིས།
མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །

38th Topic

8. Irreversible Community Members

(བྱིར་མི་ཕྱོག་པའི་དགེ་འདུན་)

1" BRIEF INDICATION [OF THE PERSONS WHO ARE THE SUPPORTS OF HAVING GENERATED THE SPECIAL TRAININGS] (IV.38)

དང་པོ་[སྒྱུར་བ་བྱུང་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་མདོར་
བསྟན་]ནི།

{IV.38}

Those Bodhisattvas dwelling on the paths
Ranging from the limbs of definite discrimination
To the paths of seeing and meditation
Are here the irreversible group.

IV.38, *sde dge* 8a.6:

{IV.38}

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་ནས་བཟུང་སྟེ། །མཐོང་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །
བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་གང་དག་གནས། །དེ་འདིར་མི་ཕྱོག་པ་ཡི་ཚྭ་གས། །

2" EXTENSIVE EXPLANATION [OF THE PERSONS WHO ARE THE SUPPORTS OF HAVING GENERATED THE SPECIAL TRAININGS] (IV.39-59) {3 PARTS}

This has three parts: signs of irreversibility of those on the path of preparation, path of seeing, and path of meditation.

གཉིས་པ་[སྒྱུར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱུད་ལ་སྒྲེས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གི་རྒྱས་
བཤད་]ལ་གསུམ། སྒྱུར་ལམ་བ། མཐོང་ལམ་བ། སྒྲོམ་ལམ་བ་བྱིར་མི་
ཐོག་པའི་རྟགས་སོ། །

A" SIGNS OF IRREVERSIBILITY OF THOSE ON THE PATH OF PREPARATION (IV.39-45)

དང་པོ་[སྒྱུར་ལམ་བ་བྱིར་མི་ཐོག་པའི་རྟགས་]ནི།

{IV.39}

These characteristics of irreversibility
Dwelling in the limbs of definite discrimination—
Signs such as reversal from forms and so forth—
[Are known] from being expressed in twenty aspects:

{IV.40}

Reversal from forms and so forth,
Extinction of doubt and of the eight non-leisures,
Oneself dwelling in the virtues
And setting others in them,

{IV.41}

Giving and so forth having a basis in others,
Non-hesitancy even about the meaning of the profound,
Body and so forth of love, not companying
With the five aspects of obstructions,

{IV.42}

Destruction of all the dormancies,
Mindfulness and introspection,
Cleanliness in clothing and so forth,
Nonarising of bugs in the body,

{IV.43}

Absence of crookedness, taking up [the qualities of] the purified,
 Absence of miserliness and so forth,
 Proceeding endowed with the noumenon,
 Seeking hells for the sake of sentient beings,

{IV.44}

Incapable of being led by another,
 Realizing a devil teaching
 Another path to be a devil,
 And behavior pleasing to Buddhas—

{IV.45}

Through those twenty signs
 Those dwelling on heat, peak,
 Forbearance, and supreme mundane qualities
 Are irreversible from complete enlightenment.

IV.39-45, *sde dge* 8a.6-8b.3:

{IV.39}

གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ཐོག་སོགས་རྟགས། རྣམ་པ་ཉི་ཤུར་བརྗོད་པ་ཡིས། །
 ངས་འབྱུང་ཡན་ལག་ལ་གནས་པའི། བྱིར་མི་ཐོག་པའི་མཚན་ཉིད་འདི། །

{IV.40}

གཟུགས་ལ་སོགས་ལས་ཐོག་པ་དང་། བྲེ་ཚམ་མི་དལ་ཟད་པ་དང་། །
 བདག་ཉིད་དག་བ་ལ་གནས་ཤིང་། གཞན་དག་དེ་ལ་འགོད་པ་དང་། །

{IV.41}

གཞན་གྱི་རྟེན་ཅན་སྤྱིན་སོགས་དང་། ཟབ་མའི་དོན་ལའང་སོམ་ཉི་མེད། །
 བྱམས་ལུས་སོགས་དང་སྤྱིབ་པ་ནི། རྣམ་པ་ལྔ་དང་མི་འགྲོགས་དང་། །

{IV.42}

བག་ལ་ཉལ་ཀུན་འཛམས་པ་དང་། འུན་པ་དང་ནི་ཤེས་བཞིན་དང་། །
 གོས་ལ་སོགས་པ་གཙང་བ་དང་། ལུས་ལ་སྤོང་བ་རྣམས་མི་འབྱུང་། །

{IV.43}

གྲུ་གྲུ་མེད་སེམས་སྦྱངས་པ་ནི། ལེན་དང་སེར་སྣ་མེད་སོགས་དང་། །
 ཚོས་ཉིད་ལྡན་པར་འགྲོ་ཉིད་དང་། སེམས་ཅན་དོན་དུ་དཔྱལ་འཛུལ་དང་། །

{IV.44}

གཞན་གྱིས་དགྲི་བར་མི་བདུབ་དང་། ལམ་གཞན་ཉི་བར་སྟོན་བདུད་ལ། །
 བདུད་ཅེས་བྱ་བར་རྟགས་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་དགྲེས་པའི་སྟོན་པ་སྟེ། །

{IV.45}

རྟགས་ནི་ཉི་ཤུ་དེ་དག་གིས། རྟོན་དང་ཚེ་མོ་བཟོད་བཅས་དང་། །
 ཚེས་མཚེག་རྣམས་ལ་གནས་པ་ནི། རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ཐོག་།

B" SIGNS OF IRREVERSIBILITY OF THOSE ON THE PATH OF SEEING (IV.46-51)

གཉིས་པ་[མཐོང་ལམ་པ་ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་རྟགས་]ནི།

{IV.46}

The sixteen moments of forbearance
 And knowledge in the path of seeing
 Are to be known as being Bodhisattvas'
 Characteristics of irreversibility.

{IV.47}

Reversal from forms and so forth,
 A firm mind, turning away from the Lesser Vehicle,
 Thorough extinction of the branches
 Of the concentrations and so forth,

{IV.48}

Lightness of body and mind,
 Skill in means regarding making use of desire,
 Clean behavior always,
 Intensely pure livelihood;

{IV.49}

Individually stopping dwelling
 In involvement and subsequent involvement
 In the aggregates and so forth, interruptions,
 Collections, engaging in the battle,

{IV.50}

Miserliness, and so forth;
 The unobservability of merely a particle of doctrine,
 Abiding in the three grounds
 [Due to] certainty about one's own ground

{IV.51}

Giving up life for the sake of the doctrine—
 Such sixteen moments

Are signs of irreversibility

Of dwelling on the path of seeing of the intelligent.

IV.46-51, *sde dge* 8b.3-8b.6:

{IV.46}

མཐོང་བའི་ལམ་ལ་བཟོད་པ་དང་། ཤེས་པའི་སྐད་ཅིག་བཙུ་བྱག་ནི། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མི་ལྗོན་པའི། མཚན་ཉིད་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། །

{IV.47}

གཟུགས་སོགས་འདུ་ཤེས་ལྗོན་པ་དང་། སེམས་བརྟན་ཐེག་པ་དམན་དག་ལས། །
རྣམ་ལོག་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི། ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་། །

{IV.48}

ལུས་སེམས་ཡང་བ་ཉིད་དང་ནི། འདྲོད་ལ་སྦྱོད་ལ་ཐབས་མཁས་དང་། །
རྟག་ཏུ་ཆངས་པར་སྦྱོད་ཉིད་དང་། འཚོ་བ་རྣམ་པར་དག་ཉིད་དང་། །

{IV.49}

ལུང་སོགས་བར་ཆད་བྱེད་རྣམས་དང་། ཚྲིགས་དང་དབང་སོགས་བཅས་པ་ཡི། །
གཡུལ་འགྲུད་སེར་སྒྲ་ལ་སོགས་ལ། སྦྱོར་དང་རྗེས་སུ་སྦྱོར་བ་ཡི། །

{IV.50}

གནས་པ་སོ་སོར་བཀག་པ་དང་། ཚེས་ནི་རྩལ་ཙམ་མི་དམིགས་ཉིད། །
རང་གི་སེམས་ལ་ངེས་པ་ཉིད། ས་གསུམ་ལ་ནི་གནས་པ་དང་། །

{IV.51}

ཚེས་ཀྱི་དོན་དུ་སོག་གཏོང་བ། ཇེ་འདྲའི་སྐད་ཅིག་བཙུ་བྱག་ནི། །
སྒྲིལ་མཐོང་བའི་ལམ་གནས་ཀྱི། བྱིར་མི་ལྗོན་པའི་རྟགས་དག་ཡིན། །

C" SIGNS OF IRREVERSIBILITY OF THOSE ON THE PATH OF MEDITATION (IV.52-59)

This has two parts: ancillary meanings and regular meaning.

གསུམ་པ་[སྒྲིལ་ལམ་པ་བྱིར་མི་ལྗོན་པའི་རྟགས་]ལ་གཉིས། འར་བྱང་དང་།
དཀྲུས་མའི་དོན་ནོ། །

1: Ancillary meanings (IV.52-58){3 parts}

This has three parts: features of paths of meditation, paths of meditation that are the substrata, and divisions of paths of meditation.

དང་པོ་[ཁར་བྱང་]ལ་གསུམ། སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱང་པར་དང་། བྱང་
གཞི་སྒྲོམ་ལམ་དང་། དེའི་རབ་དབྱེའོ། །

a: Features of paths of meditation (IV.52)

དང་པོ་[སྒྲོམ་ལམ་གྱི་བྱང་པར་]ནི།

{IV.52}

Paths of meditation are more profound—

Profundities such as emptiness and so forth.

Those profundities are indeed released

From the extremes of superimposition and deprecation.

IV.52, *sde dge* 8b.7:

{IV.52}

བསྒྲོམ་པའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་སྟེ། ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས། །

ཟབ་པ་དེ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་དང་། སྐྱར་བའི་མཐའ་ལས་གྲོལ་བ་ཉིད། །

b: Paths of meditation that are the substrata (IV.53)

གཉིས་པ་[བྱང་གཞི་སྒྲོམ་ལམ་]ནི།

{IV.53}

Again and again contemplating

And comprehending and definitely realizing

[Those seen] on the limbs of definite discrimination, the path of seeing,

And the path of meditation itself is the path of meditation.

IV.53, *sde dge* 8b.7-9a.1:

{IV.53}

ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། །ལམ་དང་སྒྲོམ་པའི་ལམ་ཉིད་ལ། །

ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། །འཇལ་དང་ངེས་རྟོག་པ་སྒྲོམ་པའི་ལམ། །

c: Divisions of paths of meditation (IV.54-58){2 parts}

This has two parts: actual divisions [of paths of meditation] and dispelling

^a See two notes above.

objections to the divisions [of paths of meditation].

གསུམ་པ་[སྒྲིམ་ལམ་དེའི་རབ་དབྱེ་]ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། བྱེ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །

1* ACTUAL DIVISIONS [OF PATHS OF MEDITATION] (IV.54)

དང་པོ་[དབྱེ་བ་དངོས་]ནི།

{IV.54}

Since that is continuous,

It is asserted as nine aspects through aspects

By way of divisions—small-small and so forth—

In the small, medium, and great.

IV.54, *sde dge* 9a.1:

{IV.54}

དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་ཡིན་པའི་བྱིར། རྒྱུད་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་རྣམས། །

རྒྱུད་ཅུའི་རྒྱུད་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། རྣམ་པས་རྣམ་པ་དགུར་བཞེད་དོ། །

2* DISPELLING OBJECTIONS TO THE DIVISIONS [OF PATHS OF MEDITATION] (IV.55-58)

This has two parts: dispelling an objection to the limited number [of divisions of paths of meditation] and dispelling an objection about efficacy.

གཉིས་པ་[བྱེ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་]ལ་གཉིས། གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་པ་
སྤང་བ་དང་། བྱེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །

A* DISPELLING AN OBJECTION TO THE LIMITED NUMBER [OF DIVISIONS OF PATHS OF MEDITATION] (IV.55)

དང་པོ་[གྲངས་ངེས་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ་]ནི།

{IV.55}

The teachings of countlessness

And so forth do not stand up ultimately.

Conventionally the Subduer asserts

Those causally concordant with empathy.

IV.55, *sde dge* 9a.1-9a.2:

{IV.55}

གངས་མེད་ལ་སོགས་བསྟན་པ་རྣམས། དམ་པའི་དོན་དུ་བཟོད་མ་ཡིན། །
ཀུན་རྫོབ་དུ་ནི་ཐུགས་བརྩོ་བའི། རྒྱ་མཐུན་དེ་དག་ཐུབ་པ་བཞིན། །

C DISPELLING AN OBJECTION ABOUT EFFICACY (IV.56-58){2 PARTS}*

This has two parts: objection [about efficacy] and response.

གཉིས་པ་[བྱེད་པ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བ་]ལ་གཉིས། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །

1# Objection [about efficacy] (IV.56)

དང་པོ་[བྱེད་པ་ལ་ཚྱོད་པ་]ནི།

{IV.56}

Diminishment and increase are unsuitable

In inexpressible actualities.

What do a path called “meditation”

Diminish, and what does it attain!

IV.56, *sde dge* 9a.2:

{IV.56}

དངོས་པོ་བཟོད་དུ་མེད་པ་ལ། ཉམས་པ་དང་ནི་འཕེལ་མི་རུང་། །
སྒོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། ཅི་ཞིག་ཉམས་ཤིང་ཅི་ཞིག་ཐོབ། །

2# Response [to the objection about efficacy] (IV.57-58){2 parts}

This has two parts: actual response and dispelling an objection to that response.

གཉིས་པ་[ལན་]ལ་གཉིས། ལན་དངོས་དང་། དེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། །

a# Actual response [to the objection about efficacy]

(IV.57)

དང་པོ་[ལན་དངོས་]ནི།

{IV.57}

Just like enlightenment,

This achieves the desired aim.

It is asserted that enlightenment has the character

Of thusness; this also has that character.

IV.57, *sde dge* 9a.2-9a.3:

{IV.57}

བྱང་ཆུབ་ཇི་ལྟ་དེ་བཞིན་དུ། །འདི་ནི་འདོད་པའི་དོན་སྦྱབ་བྱེད། །

བྱང་ཆུབ་དེ་བཞིན་ཉིད་མཛན་ཉིད། །དེ་ཡང་དེ་ཡི་མཛན་ཉིད་བཞེད། །

b# Dispelling an objection to that response [to the objection about efficacy] (IV.58)

གཉིས་པ་[དེ་ལ་ཚྭ་པ་སྤང་བ་]ནི།

{IV.58}

Enlightenment is not reasonable through the former

Minds, and also is not through the later.

Through the principle of the example of the butter-flame

The eight aspects of the profound noumenon [should be known].

IV.58, *sde dge* 9a.3:

{IV.58}

སེམས་ནི་སྤྲོ་མས་བྱང་ཆུབ་བར། །རིགས་མིན་ཕྱི་མས་ཀྱང་མ་ཡིན། །

མར་མའི་དབེ་ཡི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །ཟབ་མའི་ཚོས་ཉིད་རྣམ་པ་བརྟུད། །

2: Systematic meaning (IV.59)

གཉིས་པ་[དཔྱུས་མའི་དོན་]ནི། །

{IV.59}

Profundity with regard to generation,

Cessation, thusness, the object known,

Knowing, deeds, nonduality,

And skill in means.

IV.59, *sde dge* 9a.3-9a.4:

{IV.59}

སྐྱེ་བ་དང་ནི་འགག་པ་དང་། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཤེས་བྱ་དང་། །
 ཤེས་དང་སྐྱེད་དང་གཉིས་མེད་དང་། །ཐབས་མཁས་པ་ལ་ཟབ་པ་ཉིད། །

c' Stages of meditative cultivation by those persons (IV.60-63){3 parts}

This has three parts: means of attaining the supported Buddhahood; means of purifying the support, the two lands; and cause of a Buddha's acting for welfare in that land.

གསུམ་པ་[གང་ཟག་དེའི་སྒྲིམ་རིམ་]ལ་གསུམ། བརྟེན་པ་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ། རྟེན་ཞིང་གཉིས་དག་པར་བྱེད་པ། སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་ཞིང་དེར་དོན་མཛད་པའི་རྒྱུ། །

39th Topic

9. Trainings in the Equality of Mundane Existence and Peace

(ཁྱིམ་ཁྱིམ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོར་བ་)

1" MEANS OF ATTAINING THE SUPPORTED BUDDHAHOOD (IV.60){2 PARTS}

དང་པོ་[བརྟེན་པ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་]ནི།

{IV.60}

Because phenomena are like dreams,
Mundane existence and peace are not conceptualized.
The answers to objections—that there would be
No karma and so forth—are exhausted as explained.

IV.60ab, *sde dge* 9a.4:

{IV.60}

ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། ཁྱིམ་དང་ཁྱིམ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོར་བ། །
ལས་མེད་ལ་སོགས་སྐྱུ་ཀ་ཡི། །ལན་ནི་ཇི་སྐད་བཤད་པར་བྱ། །

This has two parts: the actual meaning [regarding the means of attaining the supported Buddhahood] and dispelling objections.

འདི་ལ་གཉིས། དངོས་དོན་གྱི་དང་། སྐྱུ་ཀ་སྐྱང་བའོ། །

*A" ACTUAL MEANING [REGARDING THE MEANS OF
ATTAINING THE SUPPORTED BUDDHAHOOD] (IV.60AB)*

དང་པོ་[དངོས་དོན་གྱི་]ནི།

{IV.60}

Because^a phenomena are like dreams,

Mundane existence and peace are not conceptualized.

IV.60ab, *sde dge* 9a.4:

{IV.60}

ཆོས་རྣམས་མི་ལམ་འདྲ་བའི་ཕྱིར། བྲིད་དང་ཞི་བར་མི་རྟོག་པ། །

B" DISPELLING OBJECTIONS (IV.60CD)

གཉིས་པ་[ལྷན་ཀ་སྤང་བ་]ནི།

The answers^b to objections—that there would be

No karma and so forth—are exhausted as explained.

IV.60cd, *sde dge* 9a.4:

ལས་མེད་ལ་སྐྱེས་ལྷན་ཀ་ཡི། །ལན་ནི་ངི་སྐད་བཤད་པར་ཟད། །

^a Ngag-wang-pal-dan does not repeat these lines; they been added for the sake of clarity.

^b Ngag-wang-pal-dan does not repeat these lines; they been added for the sake of clarity.

40th Topic

10. Trainings in a Pure Land

(ཁིང་དག་སྒྱུར་བ་)

2" MEANS OF PURIFYING THE SUPPORT, THE TWO
LANDS (IV.61)

གཉིས་པ་[རྟེན་ཁིང་གཉིས་དག་པར་བྱེད་པ་]ནི།

{IV.61}

They purify Buddha lands

By achieving the purification of the impurities

Of the world of the environment

Like of the world of the sentient being.

IV.61, *sde dge* 9a.4-9a.5:

{IV.61}

སེམས་ཅན་འཇིག་རྟེན་དེ་བཞིན་དུ། རྫོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མ་དག་པ། །
དེ་ལ་དག་པར་སྒྱུབ་པ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་ཁིང་ནི་དག་པ་ཉིད། །

41th Topic

11. Trainings in Skill in Means

(ཐབས་མཁས་སྒྱུར་བ་)

3" CAUSE OF A BUDDHA'S ACTING FOR WELFARE IN THAT LAND (IV.62-63)

གསུམ་པ་[སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཞིང་དེར་དོན་མཛད་པའི་རྒྱ་]ནི།

{IV.62}

This training having objects
Has ten aspects of skill in means:
Passed beyond the enemies,
Nonabiding, according with the power,

{IV.63}

Unshared character,
Unattached, unobservable,
Having extinguished signs, and wish-paths,
The signs of it, and immeasurable.

IV.62-63, *sde dge* 9a.5-9a.6:

{IV.62}

ཡུལ་དང་སྒྱུར་བ་ཅན་འདི་ནི། །དག་རྣམས་ལས་ནི་འདས་པ་དང་། །
མི་གནས་ཇི་བཞིན་ཤུགས་དང་ནི། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་མཚན་ཉིད་དང་། །

{IV.63}

མ་ཆགས་པ་དང་ནི་དམིགས་དང་། །མཚན་མ་སྟོན་ལམ་ཟད་པ་དང་། །
དེ་ཡི་རྟགས་དང་ཆད་མེད་པ། །ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་བརྒྱ། །

The fourth chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་གྱི་ཚིག་ལེན་པུས་པ་ལས་སྐབས་
བཞི་པའོ། ། །

*B) [CHAPTER V] EXTENSIVE EXPLANATION OF THE
EFFECTS THAT ARE CONTROLLED, PEAK TRAININGS
(V.1-42){4 PARTS}*

This has four parts: path-of-preparation peak trainings, path-of-seeing peak trainings, path-of-meditation peak trainings, and uninterrupted peak trainings.

གཉིས་པ་དབང་དུ་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་ཅེ་སྟུར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
ལ་བཞི། སྟུར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཅེ་
སྟུར་རོ། །

**1' Path-of-preparation peak trainings (V.1-4){4
parts}**

This has four parts: heat peak trainings, peak peak trainings, forbearance peak trainings, and supreme mundane qualities peak trainings.

དང་པོ་[སྟུར་ལམ་ཅེ་སྟུར་]ལ་བཞི། རྟོད། ཅེ་མོ། བཟོད་པ། ཆོས་མཆོག་
ཅེ་སྟུར་རོ། །

42nd Topic

1. Heat Peak Trainings

(དྲོད་ཅེ་སྟུར་)

a' Heat peak trainings (V.1)

དང་པོ་[དྲོད་ཅེ་སྟུར་]ནི།

{V.1}

Even in dreams viewing all phenomena
As like dreams and so forth
Are asserted as the twelve aspects
Of signs of training having gone to the peak.

V.1, *sde dge* 9a.7:

{V.1}

ཁྱི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་ནམས་ཀུན། ཁྱི་ལམ་ལྟ་བུར་ལ་སོགས། །
 ཅེ་མོར་ཕྱིན་པར་སྦྱོར་བའི་རྟགས། ཁྱམ་པ་བརྩ་གཉིས་དག་ཏུ་བཞེད། །

43rd Topic

2. Peak Peak Trainings

(ཆེ་མའི་ཆེ་སྒྱུར་)

b' Peak peak trainings (V.2)

གཉིས་པ་[ཆེ་མའི་ཆེ་སྒྱུར་]ནི།

{V.2}

Using as an example virtues in many aspects
Such as worshipping Buddhas
Equal to the number of beings of Jambudvīpa,
[Sūtra speaks of] the entities of sixteen increases.

V.2, *sde dge* 9a.7-9b.1:

{V.2}

འཇམ་བུའི་སྒྲིང་གི་སྒྱེ་བོ་རྟེན། །སངས་རྒྱས་མཆོད་པའི་དགེ་ལ་སྟོན། །
རྣམ་མང་དུ་ནི་དཔེར་མཛད་ནས། །རྣམ་འཕེལ་བཅུ་དྲུག་བདག་ཉིད་དོ། །

44th Topic

3. Forbearance Peak Trainings

(བཟོད་པའི་ཚེ་སྦྱར་)

c' Forbearance peak trainings (V.3)

གསུམ་པ་[བཟོད་པ་ཚེ་སྦྱར་]ནི།

{V.3}

[Sūtra] says (1) “The unsurpassed
Thorough fulfillment of the three exalted knowers of all
And (2) not letting go of the welfare
Of sentient beings are firm.”

V.3, *sde dge* 9b.1:

{V.3}

ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་གསུམ་ཚོས་ནུམས་ཀྱི། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྤྲུལ་མེད་པ། །
སེམས་ཅན་དོན་ཡོངས་མི་གཏོང་བ། བརྟན་པ་ཞེས་ནི་མངོན་པར་བརྟུན། །

45th Topic

4. Supreme Mundane Qualities Peak Trainings

(ཚུལ་མཚན་གི་ཚེ་སྒྲུབ་)

d' Supreme mundane qualities peak trainings (V.4)

བཞི་པ་[ཚུལ་མཚན་ཚེ་སྒྲུབ་]ནི།

{V.4}

Meditative stabilization is thoroughly proclaimed

By way of manifold merit, using

As examples a four-continent,

A thousand, a million, and a billion.

V.4, *sde dge* 9b.1-9b.2:

{V.4}

སྒྲིབ་བཞི་པ་དང་སྒྲོང་དག་དང་། །སྒྲོང་གཉིས་གསུམ་དག་དཔེར་མཛད་ནས། །

བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །ཉིང་འཛིན་ཡོངས་སུ་བསྐྱགས་པ་ཡིན། །

46th Topic

5. Path-of-Seeing Peak Trainings

(མཐོང་ལམ་རྩོུར་)

2' Path-of-seeing peak trainings (V.5-22){2 parts}

This has two parts: objects of abandonment [by path-of-seeing peak trainings] and antidotes [to those objects of abandonment].

གཉིས་པ་[མཐོང་ལམ་རྩོུར་]ལ་གཉིས། སྤང་བྱ་དང་། གཉེན་པོ། །

a' Objects of abandonment [by path-of-seeing peak trainings] (V.5-16){2 parts}

This has two parts: brief indication [of the objects of abandonment by path-of-seeing peak trainings] and extensive explanation [of the objects of abandonment by path-of-seeing peak trainings].

དང་པོ་[སྤང་བྱ་]ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་དང་། རྒྱས་བཤད་དོ། །

1" BRIEF INDICATION [OF THE OBJECTS OF ABANDONMENT BY PATH-OF-SEEING PEAK TRAININGS] (V.5-7)

དང་པོ་[མདོར་བསྟན་]ནི།

{V.5}

Individually, those [two] conceptualizations of apprehended objects—
Engagements and disengagements—

Themselves ninefold entities, are to be known

As entities [apprehending their] objects not as they are.

{V.6}

By way of the divisions of common beings and superiors,

Sentient beings (1) as substantially existent and (2) as imputedly existent

Are asserted as the two conceptualizations of apprehending-subjects.

Those individually exist as ninefold entities.

{V.7}

If the objects apprehended do not exist that way,

Of what are those asserted as apprehenders?

Those are marked with the emptiness

Of an entity of apprehension in that way.

V.5-7, *sde dge* 9b.2-10a.4:

{V.5}

འཇུག་པ་དང་ནི་ཐོག་པ་ལ། གཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་སོ་སོར་དེ། །

དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཡུལ། ཁིན་པའི་བདག་ཉིད་དག་ཤེས་བྱ། །

{V.6}

སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་དབྱེ་བས། ཁེམས་ཅན་རྣམས་དང་བཏགས་ཡོད་པར། །

རྣམ་རྟོག་འཛིན་པ་དག་ཏུ་འདོད། །དེ་དག་སོ་སོར་དགུ་བདག་ཉིད། །

{V.7}

གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་དེ་བཞིན་མེད། །དེ་དག་གང་གི་འཛིན་པར་འདོད། །

དེ་ལྟར་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡི། །རྩོམས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

2" EXTENSIVE EXPLANATION [OF THE OBJECTS OF ABANDONMENT BY PATH-OF-SEEING PEAK TRAININGS] (V.8-16){4 PARTS}

This has four parts: extensive explanations of (1) conceptualizations of apprehended objects that are objects of engagement (*'jug pa gzung rtog*), (2) conceptualizations of apprehended objects that are objects of disengagement (*ldog pa gzung rtog*), (3) conceptualizations apprehending substantial existence (*rdzas 'dzin rtog pa*), and (4) conceptualizations apprehending imputed existence (*btags 'dzin rtog pa*).

གཉིས་པ་[རྒྱས་བཤད་]ལ་བཞི། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། ཐོག་པ་
གཟུང་རྟོག་དང་། རྣམ་འཛིན་རྟོག་པ་དང་། བཏགས་འཛིན་རྟོག་
པ་རྒྱས་བཤད་དོ། །

*A" EXTENSIVE EXPLANATION OF CONCEPTUALIZATIONS
OF APPREHENDED OBJECTS THAT ARE OBJECTS OF
ENGAGEMENT ('JUG PA GZUNG RTOG) (V.8-9)*

དང་པོ་[འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་ཀྱས་བཤད་]ནི།

{V.8}

It is asserted that these conceptualizations having as their basis
The class of objects of engagement exist in nine aspects [observing]:

- (1) Nature, (2) lineage,
- (3) Thorough achievement of the path,

{V.9}

- (4) Unmistaken objects of observation of knowledge,
- (5) Discordant class, (6) antidotes,
- (7) Realization by themselves, (8) acting,
- (9) And their actions and the fruits of acting.

V.8-9, *sde dge* 9b.3-9b.4:

{V.8}

ངོ་བོ་ཉིད་དང་རིགས་དང་ནི། །ལམ་ནི་ཡང་དག་འགྲུབ་པ་དང་། །
ཤེས་པའི་དམིགས་པ་མ་འབྲུལ་དང་། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་གཉེན་པོ་དང་། །

{V.9}

རང་གིས་རྟོགས་དང་བྱེད་པ་དང་། །དེ་ཡི་ལས་བྱའི་འབྲས་བྱ་ལ། །
འཇུག་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྟེན་ཅན་གྱི། །རྣམ་རྟོག་དེ་ནི་རྣམ་དགུར་འདོད། །

*B" EXTENSIVE EXPLANATION OF CONCEPTUALIZATIONS
OF APPREHENDED OBJECTS THAT ARE OBJECTS OF
DISENGAGEMENT (LDOG PA GZUNG RTOG) (V.10-12)*

གཉིས་པ་[ཐྲོག་པ་གཟུང་རྟོག་ཀྱས་བཤད་]ནི།

{V.10}

These entities of nine conceptualizations

Of these called (1) low realization

Due to falling to mundane existence or [solitary] peace,

- (2) Lack of restrainers,

{V.11}

- (3) Incompleteness of the aspects of the path,
- (4) Proceeding under others' conditions,
- (5) Turning away from the intents,
- (6) Trifling, (7) various,

{V.12}

- (8) Obscured about abiding and entering,
 - (9) And going afterward
- Have as their basis the class of disengagements,
Arising in the minds of Hearers and so forth.

V.10-12, *sde dge* 9b.4-9b.6:

{V.10}

སྲིད་དང་ཞི་བར་སྦྱང་བའི་ཕྱིར། །རྟོགས་པ་དམན་པ་ཉིད་དང་ནི། །
ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་མེད་པ་དང་། །ལམ་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཆང་དང་། །

{V.11}

གཞན་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་འགོ་བ་དང་། །ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལོག་པ་དང་། །
ཉེ་ཆེ་བ་དང་སྣ་ཚོགས་ཉིད། །གནས་དང་འབྱུག་ལ་ཚྱེདས་པ་དང་། །

{V.12}

རྗེས་ལ་འགོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། །རྣམ་རྟོག་དགུ་ཡི་བདག་ཉིད་འདི། །
ཐྱོག་པའི་ཕྱོགས་གྱི་རྟེན་ཅན་ཏེ། །ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་ཡིད་ལ་འབྱུང་། །

*C" EXTENSIVE EXPLANATION OF CONCEPTUALIZATIONS
APPREHENDING SUBSTANTIAL EXISTENCE (RDZAS 'DZIN
RTOG PA) (V.13-14)*

གསུམ་པ་[རྗེས་འཛིན་རྟོག་པ་རྒྱས་བཤད་]ནི།

{V.13}

- (1) Assuming and discarding,
 - (2) Taking to mind, (3) closely
- Related with the three realms
- (4) Abiding, (5) manifestly adhering,

{V.14}

- (6) The actualities of phenomena as imputations,
- (7) Attached, (8) the antidotes,
- (9) And degenerated from proceeding as wished

Are to be known as the first of apprehensions.

V.13-14, *sde dge* 9b.6-9b.7:

འཛིན་པ་དང་ནི་འདོར་བ་དང་། ཡིད་ལ་བྱེད་དང་ཁམས་རྣམས་ནི།
གསུམ་པོ་དག་དང་ཉི་འབྲེལ་དང་། གནས་དང་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་།
ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་བརྟགས་པ་དང་། ཆགས་པ་དང་ནི་གཉེན་པོ་དང་།
ཇི་ལྟར་འདོད་བཞིན་འགྲོ་ཉམས་ལ། འཛིན་པ་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ།

*D" EXTENSIVE EXPLANATION OF CONCEPTUALIZATIONS
APPREHENDING IMPUTED EXISTENCE (BTAGS 'DZIN RTOG
PA) (V.15-16)*

བཞི་པ་[བཏགས་འཛིན་རྟག་པ་རྒྱས་བཤད་]ནི།

{V.15}

- (1) Not going forth in accordance with the intents,
- (2) Definitely holding paths to be non-paths,
- (3) Production as well as cessation,
- (4) Actualities endowed and non-endowed,

{V.16}

- (5) Dwelling, (6) destroying the lineage,
- (7) No seeking, (8) no cause,
- (9) And observing opposition

Are the other conceptualizations of apprehending-subjects.

V.15-16, *sde dge* 9b.7-10a.1:

{V.15}

ཆེད་བཞིན་ངེས་པར་མི་འབྱུང་དང་། ལམ་ལ་ལམ་མིན་ངེས་འཛིན་དང་།
འགག་དང་བཅས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། དངོས་པོ་ལྡན་དང་མི་ལྡན་དང་།

{V.16}

གནས་དང་རིགས་ནི་འཛིག་པ་དང་། འདོར་བྱ་གཉེར་དང་རྒྱ་མེད་དང་།
སྤྱིར་ཀླུ་བ་ནི་དམིགས་པ་ལ། འཛིན་པའི་རྣམ་རྟག་གཞན་ཡིན་ནོ།

*b' Antidotes [to those objects of abandonment by
path-of-seeing peak trainings] (V.17-23){2 parts}*

This has two parts: ancillary subjects and the regular subject.

གཉིས་པ་[གཉེན་སྒྲིལ་]ལ་གཉིས། འར་བྱང་དང་། དཔྱུས་མཐོ། །

1" ANCILLARY SUBJECTS (V.17-21){2PARTS}

This has two parts: assistants of path-of-seeing peak trainings and fruits of those [assistants of path-of-seeing peak trainings].

དང་སྒྲིལ་[འར་བྱང་]ལ་གཉིས། མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་གྱི་གྲོགས་དང་།
དེའི་འབྲས་བུའོ། །

A" ASSISTERS OF PATH-OF-SEEING PEAK TRAININGS (V.17)

དང་སྒྲིལ་[མཐོང་ལམ་ཅེ་སྒྱུར་གྱི་གྲོགས་]ནི།

{V.17}

Teaching [in order to set] others in enlightenment,
Conferring what is a cause of it,
And cause of uninterruptedness
Having the characteristic of much merit.

V.17, *sde dge* 10a.1-10a.2:

{V.17}

བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྒྲིལ་པ་དང་། རྟེན་གྱི་རྒྱུ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། །
དེ་ཐོབ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱ། །བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

B" FRUITS OF THOSE [ASSISTERS OF PATH-OF-SEEING PEAK TRAININGS] (V.18-21)

This has two parts: indicating the great enlightenment that abides in fact^a and refuting the great enlightenment imputed by conceptuality.

གཉིས་པ་[དེའི་འབྲས་བུ་]ལ་གཉིས། རྟོན་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆེན་
བསྟན། རྟོག་པས་བྱུགས་པའི་བྱང་ཆེན་དགག་པའོ། །

^a That is to say, indicating the actual great enlightenment.

1: Indicating the great enlightenment that abides in fact (V.18)

དང་པོ་[དོན་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆེན་བསྟན་]ནི།

{V.18}

The pristine wisdoms of extinction of the defilements
And of nonproduction are called enlightenment.
Because extinguishment does not exist and production does not exist,
The two are to be known respectively.

V.18, *sde dge* 10a.2:

{V.18}

དྲི་མ་ཟད་དང་མི་སྐྱེ་བའི། །ཡེ་ཤེས་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བརྗོད་དོ། །
ཟད་མེད་སྐྱེ་མེད་ཕྱིར་དེ་དག་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ། །

2: Refuting the great enlightenment imputed by conceptuality (V.19-21){2 parts}

This has two parts: refuting the system of the Proponents of [Truly Established] Things and positing the system of the Middle Way School.

གཤིས་པ་[རྟོག་པས་བཏགས་པའི་བྱང་ཆེན་དགག་པ་]ལ་གཤིས། དངོས་པོ་
སྤྲུལ་བའི་ལྷགས་དགག། །དབྱ་མ་པའི་ལྷགས་བཞག་པའོ། །

a: Refuting the system of the Proponents of [Truly Established] Things (V.19-20)

དང་པོ་[དངོས་པོ་སྤྲུལ་བའི་ལྷགས་དགག་པ་]ནི།

{V.19}

In a nature without cessation
What type of conceptualization
Is extinguished by the path called “seeing”?!
What aspect of nonproduction is attained?!

{V.20}

Whereas the others on the one hand [assert] phenomena as existent,
I reckon the statement by the Teacher on the other hand
That the obstructions to objects of knowledge

Are extinguished to be amazing.

V.19-20, *sde dge* 10a.2-10a.3:

{V.19}

འགོག་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ། མཐོང་ཞེས་བྱ་བའི་ལམ་གྱིས་ནི། །

རྣམ་པར་རྟོག་རིགས་ཅི་ཞིག་ཟད། སྦྱོམ་མེད་རྣམ་པ་ཅི་ཞིག་འཐོབ། །

{V.20}

གཞན་གྱིས་ཚས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་སྟོན་པ་ཡི། །

སྦྱིབ་པ་ཟད་པར་བརྗོད་པ་གང་། ཤེས་པ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་བརྟེན། །

b: Positing the system of the great enlightenment of the Middle Way School (V.21)

གཉིས་པ་[དབྱུང་མ་པའི་ལྷགས་བཞག་པ་]ནི།

{V.21}

These have nothing to be removed at all.

There is nothing in the least to be posited.

Reality is to be viewed correctly.

Upon seeing reality, one becomes released.

V.21, *sde dge* 10a.3-10a.4:

{V.21}

འདི་ལ་བསལ་བྱ་ཅི་ཡང་མེད། གཞག་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །

ཡང་དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ཟླ། ཡང་དག་མཐོང་ནས་རྣམ་པར་གྲོལ། །

2" REGULAR SUBJECT [CONCERNING ANTIDOTES TO THE OBJECTS OF ABANDONMENT OF PATH-OF-SEEING PEAK TRAININGS] (V.22-23)

གཉིས་པ་[དུས་མ་]ནི།

{V.22}

Those that are contained within

The forbearances of simultaneous period—

That are mutually contained in giving and so forth individually—

Are here the path of seeing.

{V.23}

Having entered into absorption
 In the lion's sport meditative stabilization,
 Then they investigate the forward process
 And reverse process of dependent-arising.

V.22-23, *sde dge* 10a.4-10a.5:

{V.22}

སྦྱོན་པ་ལ་སློགས་རེ་རེར་ནི། །དེ་དག་ཕན་ཚུན་བསྐྱུས་པ་གང་། །
 སྐད་ཅིག་གཅིག་པའི་བཟོད་པ་ཡིས། །བསྐྱུས་པ་དེ་འདིར་མཐོང་བའི་ལམ། །

{V.23}

དེ་ནས་སང་གི་རྣམ་བསྐྱེདས་པའི། །ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སློམས་ཞུགས་ནས། །
 ཏེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལྷགས་མཐུན་དང་། །ལྷགས་མི་མཐུན་ལ་རྟོག་པར་བྱེད། །

47th Topic

6. Path-of-Meditation Peak Trainings

(སྒྲིམ་ལམ་རྩེ་སྒྱུར་)

3' Path-of- meditation peak trainings (V.24-36){3 parts}

This has three parts: (1) the support, the path of meditation, (2) conceptualizations to be abandoned, and (3) dependent qualities.

གསུམ་པ་[སྒྲིམ་ལམ་རྩེ་སྒྱུར་]ལ་གསུམ། རྟེན་སྒྲིམ་ལམ། སྤང་བྱ་རྣམ་
རྟོག་། བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་ནོ། །

a' The support, the path of meditation (V.24-25)

དང་པོ་[རྟེན་སྒྲིམ་ལམ་]ནི།

{V.24}

Having gone and come in the nine meditative absorptions

Including cessation in the two aspects,

A consciousness included in the Desire [Realm] not in meditative equi-
poise

Is taken as the boundary,

{V.25}

Whereupon one enters in absorption in the manner of leapover,

Leaping over one, two, three, four,

Five, six, seven, and eight

Going variously until entering into absorption in cessation.

V.24-25, *sde dge* 10a.5-10a.6:

{V.24}

འགོག་དང་བཅས་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་དགྲུང་། རྣམ་པ་གཉིས་སྤང་འོངས་ནས། །
འདྲོད་པར་གཏོགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས། །མཉམ་གཞག་མིན་པའི་མཆམས་བཟུང་
སྟེ། །

{V.25}

ཐོད་ཀླུ་དུ་ནི་སྒྲིམས་འཇུག་པ། །གཅིག་དང་གཉིས་གསུམ་བཞི་དང་ལྔ། །

བྱུག་དང་བདུན་དང་བརྒྱད་ཀྱིས་ནས། །འགོག་པའི་བར་དུ་མི་འདྲར་འགོ། །

b' Conceptualizations to be abandoned [by the path of meditation] (V. 26-34){2 parts}

This has two parts: conceptualizations of apprehended objects (*gzung rtog*) [as truly existent] and conceptualizations of apprehending-subjects (*'dzin rtog*) [as truly existent].

གཉིས་པ་[སྤང་བྱ་རྣམ་རྟོག་]ལ་གཉིས། གཟུང་རྟོག་དང་། འཛིན་རྟོག་གོ།

1" CONCEPTUALIZATIONS OF APPREHENDED OBJECTS (GZUNG RTOG) [AS TRULY EXISTENT] (V.26-29){2 PARTS}

This has two parts: conceptualizations of apprehended objects that are objects of engagement (*'jug pa gzung rtog*) and conceptualizations of apprehended objects that are objects of disengagement (*ldog pa gzung rtog*).

དང་པོ་[གཟུང་རྟོག་]ལ་གཉིས། འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་དང་། སྤོག་པ་གཟུང་རྟོག་གོ།

A" CONCEPTUALIZATIONS OF APPREHENDED OBJECTS THAT ARE OBJECTS OF ENGAGEMENT ('JUG PA GZUNG RTOG) (V.26-27B)

དང་པོ་[འཇུག་པ་གཟུང་རྟོག་]ནི།

{V.26}

- (1) Brief, (2) extensive, (3) not being Thoroughly taken care of by a Buddha,
- (4-6) The nonexistence of qualities of the three times,
- (7-9) The three aspects of paths to goodness—

{V.27}

These apprehended objects are one.

[A path of meditation] has these as objects of activity of aspects of training.

V.26-27b, *sde dge* 10a.6-10a.7:

{V.26}

མདོར་བཟུས་རྒྱས་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །བསྟོན་བས་ཡོངས་སུ་མ་བཟུང་དང་། །
དུས་གསུམ་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། །ལེགས་པའི་ལམ་ནི་རྣམ་གསུམ་ལ། །

{V.27}

བཟུང་བའི་རྣམ་རྟོག་འདི་གཅིག་སྟེ། །སྟོར་བའི་རྣམ་པའི་སྟོང་ཡུལ་ཅན། །

B" CONCEPTUALIZATIONS OF APPREHENDED OBJECTS THAT ARE OBJECTS OF DISENGAGEMENT (LDOG PA GZUNG RTOG) (V.27C-29)

གཉིས་པ་[སྒྲག་པ་གཟུང་རྟོག་]ནི།

The second are asserted as being
Minds and mental factors, operative object-possessors.

{V.28}

Conceptualizations of (1) the mind not generated,
(2) The essence of enlightenment not taken to mind,
(3-4) Lesser Vehicles taken to mind
(5) Complete enlightenment not taken to mind,

{V.29}

(6) Meditation, (7) no meditation,
(8) Opposites from those,
(9) And improper meaning
Are to be known as the path of meditation.

V.27c-29, *sde dge* 10a.7-10b.2:

གཉིས་པ་སེམས་དང་སེམས་བྱང་རྣམས། །འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་བཞིན་དེ། །

{V.28}

སེམས་མི་སྐྱེ་དང་བྱང་ལྟབ་ཀྱི། །སྟོང་པོ་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་དང་། །
ཐེག་པ་དམན་པ་ཡིད་བྱེད་དང་། །རྫོགས་པའི་བྱང་ལྟབ་ཡིད་མི་བྱེད། །

{V.29}

སྟོམ་དང་སྟོམ་པ་མེད་པ་དང་། །དེ་དག་ལས་ནི་བསྟོག་ཉིད་དང་། །
རི་བཞིན་དོན་མིན་རྣམ་རྟོག་པ། །སྟོམ་པའི་ལམ་ལ་ཤེས་པར་བྱ། །

2" CONCEPTUALIZATIONS OF APPREHENDING-SUBJECTS ('DZIN RTOG) [AS TRULY EXISTENT] (V.30-32){2 PARTS}

This has two parts: conceptualizations apprehending substantial existence (*rdzas 'dzin rtog pa*) and conceptualizations apprehending imputed existence (*btags 'dzin rtog pa*).

གཉིས་པ་[འཛིན་རྟོག་]ལ་གཉིས། རྩིས་འཛིན་དང་། བཏགས་འཛིན་
རྟོག་པའོ།

A" CONCEPTUALIZATIONS APPREHENDING SUBSTANTIAL EXISTENCE (RDZAS 'DZIN RTOG PA) (V.30-31)

དང་པོ་[རྩིས་འཛིན་རྟོག་པ་]ནི།

{V.30}

- (1) Objects of activity imputed as sentient beings,
- (2) Imputations of phenomena, (3) the non-empty,
- (4) Attachment, (5) a nature of intensive differentiation,
- (6) Acting on things, (7) the three vehicles

{V.31}

- (8) Impure donation,
- (9) Disturbed behavior

Are proclaimed as to be known

As the first apprehensions.

V.30-31, *sde dge* 10b.2-10b.3:

{V.30}

སེམས་ཅན་བཏགས་པའི་སྟོང་ཡུལ་དང་། ཆོས་བཏགས་པ་དང་སྟོང་མེན་ཉིད། །
ཆགས་དང་རབ་འབྱེད་བདག་ཉིད་དང་། དངོས་པོར་བྱེད་དང་ཐེག་གསུམ་དང་། །

{V.31}

ཡོན་ནི་དག་པ་མ་ཡིན་དང་། སྟོང་པ་རྣམ་པར་འབྱུག་པ་ལ། །
འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་པོར་ཏེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་བསྐྱགས་པ་ཡིན། །

*B" CONCEPTUALIZATIONS APPREHENDING IMPUTED
EXISTENCE (BTAGS 'DZIN RTOG PA) (V.32-34){2 PARTS}*

གཉིས་པ་[བྱགས་འཛིན་རྟག་པ་]ནི།

{V.32}

There are nine other aspects of the discordant class,
Related with the path of meditation,
Since it overcomes those having as objects
The imputation of sentient beings and the causes of those.

{V.33}

Thorough obscuration about (1-3) the three aspects
Of obstructions to the three exalted knowers respectively,
(4) The paths for pacification, (5) thusness
And so forth not possessing association,

{V.34}

(6) Inequality, (7) suffering
And so forth, (8) the nature
Of afflictive emotions, (9) and nonduality
Are asserted as the final conceptualizations.

V.32-34, *sde dge* 10b.3-10b.4:

{V.32}

སེམས་ཅན་བྱགས་དང་དེའི་རྒྱ་ཡི། །ཡུལ་ཅན་དེ་ཡིས་རྣམ་འཛིན་པས། །
སྒྲོམ་བའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་གཞན་རྣམ་པ་དག།

{V.33}

བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ནི། །གསུམ་གྱི་སྤྱི་བ་རྣམ་གསུམ་དང་། །
ཞི་ལམ་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་། །མཚུངས་པར་ལྷན་དང་མི་ལྷན་དང་། །

{V.34}

མི་མཉམ་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་སོགས་དང་། །ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །
གཉིས་སུ་མེད་ལ་ཀུན་ཚུངས་དང་། །རྣམ་པར་རྟག་པ་ཐ་མར་བཞེད། །

This has two parts, the first of which is a brief indication [of conceptualizations apprehending imputed existence (*btags 'dzin rtoḡ pa*)].

1: Brief indication [of conceptualizations
apprehending imputed existence (*btags 'dzin rtog pa*)] (V.32)

འདི་ལ་གཉིས། མདོར་བསྟན་ནི།

{V.32}

There^a are nine other aspects of the discordant class,
Related with the path of meditation,
Since it overcomes those having as objects
The imputation of sentient beings and the causes of those.

V.32, *sde dge* 10b.3:

{V.32}

སེམས་ཅན་བཏགས་དང་དེའི་རྒྱུ་ཡི། །ཡུལ་ཅན་དེ་ཡིས་རྣམ་འཛོམས་པས། །
སྒྲོམ་བའི་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། །མི་མཐུན་སྤྱོད་གས་གཞན་རྣམ་བ་དག། །

2: Extensive explanation [of conceptualizations
apprehending imputed existence (*btags 'dzin rtog pa*)] (V.33-34)

རྒྱས་བཤད་ནི།

{V.33}

Thorough^b obscuration about (1-3) the three aspects
Of obstructions to the three exalted knowers respectively,
(4) The paths for pacification, (5) thusness
And so forth not possessing association,

{V.34}

(6) Inequality, (7) suffering
And so forth, (8) the nature
Of afflictive emotions, (9) and nonduality
Are asserted as the final conceptualizations.

V.33-34, *sde dge* 10b.3-10b.4:

^a Ngag-wang-pal-dan does not repeat the stanza; it has been added for the sake of clarity.

^b Ngag-wang-pal-dan does not repeat the stanza; it has been added for the sake of clarity.

{V.33}

བདག་ཉིད་ཇི་བཞིན་ཀུན་མཁྱེན་ནི། གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །
 བེ་ལམ་དེ་བཞིན་ཉིད་སོགས་དང་། །མཚུངས་པར་ཟུན་དང་མི་ཟུན་དང་། །

{V.34}

མི་མཉམ་སྡུག་བསྐལ་ལ་སོགས་དང་། །ཉོན་མོངས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། །
 གཉིས་སུ་མེད་ལ་ཀུན་མོངས་དང་། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མར་བཞེད། །

c' Dependent qualities [of the path of meditation] (V.35-36)

གསུམ་པ་[བརྟེན་པ་ཡོན་ཏན་]ནི།

{V.35}

Just as, upon having exhausted contagions
 After a long time and letting out the breath,
 All the wonderful qualities achieving
 Happiness present in all forms

{V.36}

Are founded in all aspects
 In the great being
 Decorated with supreme fruits
 Like rivers descending into the great ocean.

V.35-36, *sde dge* 10b.4-10b.5:

{V.35}

ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། །ཡུན་རིང་ལོན་ནས་དབྱགས་ཕྱིན་ཏུ། །
 རྣམ་པ་ཀུན་རྒྱ་འགོ་བ་ཡི། །བདེ་སྦྱབ་ཡོན་ཏན་ཕུན་ཚོགས་ཀུན་། །

{V.36}

རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཚུ་བོ་བཞིན། །འབྲས་བུ་མཚོག་གིས་སྦྲ་བ་ཡི། །
 སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་པ་ཀུན་རྒྱ་བརྟེན་པར་བྱེད། །

^a See two notes above.

4' Uninterrupted peak trainings (V.37-42){3 parts}

This has three parts: entity, causes, and objects of abandonment of uninterrupted peak trainings.

བཞི་བ་[བར་ཆད་མེད་པའི་ཆེ་སྒྱུར་]ལ་གསུམ། བར་ཆད་མེད་ཆེའི་ངོ་
བོ་དང་། རྒྱ་དང་། སྤང་བྱའོ། །

48th Topic

7. Uninterrupted Peak Trainings

(བར་ཆད་མེད་པའི་ཆེ་སྒྱུར་)

a' Entity of uninterrupted peak trainings (V.37-38)

དང་པོ་[བར་ཆད་མེད་ཆེའི་ངོ་བོ་]ནི།

{V.37}

That which is uninterrupted to Buddhahood
Having much more merit than, for example,
The virtues setting the beings of the billion [world-systems]
In the fulfillment of realizations

{V.38}

Of Hearers and Rhinoceros-like Solitary Realizers
And in the flawlessness of Bodhisattvas
Is the uninterrupted meditative stabilization.
That is an exalted-knower-of-all-aspects itself.

V.37-38, *sde dge* 10b.6-10b.7:

{V.37}

སྒྲིང་གསུམ་སྟེ་བོ་ཉན་ཐོས་དང་། །བསེ་ཅུའི་རྟོགས་པ་ལུན་ཆོགས་དང་། །
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོན་མེད་ལ། །བཀོད་པའི་དགེ་བ་དཔེར་མཛད་ནས། །

{V.38}

བསོད་ནམས་མང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ནི། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་བར་མེད་དེ། །
བར་ཆད་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། །དེ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད། །

b' Causes of uninterrupted peak trainings (V.39)

གཉིས་པ་[བར་ཆད་མེད་ཅེས་སྒྱུ་]ནི།

{V.39}

Their objects of observation are without thingness;
 Their proprietary is asserted as mindfulness.
 Their aspect is pacification. Regarding these,
 Intense proponents object successively.

V.39, *sde dge* 10b.7:

{V.39}

འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །བདག་པོ་བླན་པ་ཡིན་པར་བཞེད། །
 རྣམ་པ་ཞི་ཉིད་འདི་ལ་ནི། །རབ་ཏུ་སྦྱ་རྣམས་སྒྱུད་མར་གློལ། །

49th Topic

8. Wrong Achievings to be Avoided

(བསམ་བྱ་ལྟ་སྒྲུབ་)

c' Objects of abandonment of uninterrupted peak trainings (V.40-42)

གསུམ་པ་[བར་ཆད་མེད་ཅེས་སྤང་བྱ་]ནི།

{V.40}

1. The logical feasibility of objects of observation,
2. Distinguishing their entities,
3. The pristine wisdom of an exalted-knower-of-all-aspects,
4. The ultimate and the obscurational,

{V.41}

5. Trainings, 6.-8. the three jewels,
9. Skill in means, 10. the clear realizations of a Subduer [Buddha],
11. Error, 12. paths,
13. Antidotal, 14. and unfavorable classes,

{V.42}

15. Characteristics, 16. meditative cultivation—
These wrong conceptions by proponents
Concerning an exalted-knower-of-all-aspects
Are asserted in sixteen aspects.

V.40-42, *sde dge* 10b.7-11a.2:

{V.40}

དམིགས་པ་འཐད་དང་དེ་ཡི་ནི། །ངོ་བོ་ཉིད་ངེས་བཟུང་བ་དང་། །
རྣམ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང་། །དམ་པའི་དོན་དང་ཀུན་རྫོབ་དང་། །

{V.41}

སྒྲོར་དང་དགོན་མཆོག་གསུམ་པོ་དང་། །ཐབས་བཅས་སྤུབ་པའི་རྟོགས་པ་དང་། །
ཕྱིན་ཅི་ལྟ་ནི་ལམ་བཅས་དང་། །གཉེན་པོ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དག་དང་། །

{V.42}

མཚན་ཉིད་དང་ནི་སྒྲོམ་པ་ལ། །སྤྲོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལྟ་རྟོག་པ། །
རྣམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་ཉིད་རྟེན་ཅན། །རྣམ་པ་བསུ་བྱུག་དག་ཏུ་བཞིན། །

The fifth chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
 མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེན་ཅུང་བྱས་པ་ལས་སྐབས་ལྔ་
 པའོ། ། །

1) EXTENSIVE EXPLANATIONS OF THE STABLE EFFECTS (VI.1-VII.5){2 PARTS}

This has two parts: extensive explanations of (1) the causes of stability, serial trainings and (2) the stable effects, momentary trainings.

གཉིས་པ་བརྟན་པ་རྒྱ་འབྲས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
བརྟན་པའི་རྒྱ་མཐར་གྱིས་པ་དང་། བརྟན་པའི་འབྲས་བྱ་སྐད་
ཅིག་མའི་སྒྲུང་བ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ།།

[Chapter VI]

50th Topic

1. Perfection of Giving

(སྤྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་

51st Topic

2. Perfection of Ethics

(ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་)

52nd Topic

3. Perfection of Patience

(བརྟོན་པའི་ཕར་ཕྱིན་)

53rd Topic

4. Perfection of Effort

(བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་)

54th Topic

5. Perfection of Concentration

(བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་ཕྱིན་)

55th Topic

6. Perfection of Wisdom

(ཤེས་རབ་གྱི་ཕར་ཕྱིན་)

56th Topic

7. Recollection of the Buddha Jewel

(སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་རྗེས་སུ་བྲན་པ་)

57th Topic

8. Recollection of the Doctrine Jewel

(ཆོས་དཀོན་མཆོག་རྗེས་སུ་བྲན་པ་)

58th Topic

9. Recollection of the Spiritual Community Jewel

(དགེ་བདུན་དཀོན་མཆོག་རྗེས་སུ་བྲན་པ་)

59th Topic

10. Recollection of ethics

(ཚུལ་ཁྲིམས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་) [illustrating reversal from the unfavorable class]^a60th Topic

11. Recollection of generosity

(གཏོང་བ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་) [illustrating engagement in virtue]

61st Topic

12. Recollection of deities [endowed with the eye of pristine wisdom] and gurus

(ལྷ་ལྷ་མ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་) [as judges of whether virtues or nonvirtues are performed]

^a The brackets in this and next three topics are drawn from the Se-ra Jay scholar Long-döl Ngag-wang-lo-sang's *Vocabulary Occurring in the Perfection of Wisdom*, 398.4/30b.4ff.

62nd Topic

13. Realizing the naturelessness

(ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་རྟོགས་པ་) [of all those twelve]

A) [CHAPTER VI] EXTENSIVE EXPLANATION OF THE CAUSES OF STABILITY, SERIAL TRAININGS (VI.1)

དང་པོ་[བརྟན་པའི་རྒྱ་མཐར་གྱིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་]ནི།

{VI.1}

Giving through to wisdom,
Recollections of the Buddha and so forth,
And phenomena as the nature of thinglessness
Are asserted as the serial activity.

VI.1, *sde dge* 11a.3:

{VI.1}

སྤྱིན་པ་ཤེས་རབ་བར་དག་དང་། །སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་བླན་དང་ཆོས། །
དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དེ། །མཐར་གྱིས་པ་ཡི་བྱ་བར་བཞེད། །

The sixth chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱ་གྱི་ཆོག་ལེན་ཅུས་པ་ལས་སྐབས་
དུག་པའོ། ། །

B) [CHAPTER VII] EXTENSIVE EXPLANATION OF THE STABLE EFFECTS, MOMENTARY TRAININGS (VII.1-5){2 PARTS}

This has two parts: momentary trainings in terms (1) of actualizing qualities and (2) of the modes of realizing the nature of objects.

གཉིས་པ་བརྟན་པའི་འབྲས་བྱ་སྐད་ཅིག་མའི་སྒྲུབ་བ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པ་དང་། ཡུལ་གྱི་
རང་བཞིན་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་མའོ། །

1' Momentary trainings in terms of actualizing qualities (VII.1-3){2 parts}

དང་པོ་[ཡོན་ཏན་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་]ལ་
གཉིས། རྣམ་སྤྲོན་མ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་སྤྲོན་གྱི་སྐད་ཅིག་མའོ།

This has two parts: nonfruitful momentary trainings and fruitful momentary trainings.

63rd Topic

1. Nonfruitful Momentary Trainings

(རྣམ་པར་སྤྲོན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྒྲུབ་)

a' Nonfruitful momentary trainings (VII.1-2)

དང་པོ་[རྣམ་སྤྲོན་མ་ཡིན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་]ནི།

{VII.1}

Because of bringing together all uncontaminated phenomena

Even with every one of giving and so forth,

This realization of a subduer

Is to be known as single moment.

{VII.2}

Just as when a person moves a paddle

On a water wheel from a single point,
All simultaneously are moved,
So is single moment knowledge.

VII.1-2, *sde dge* 11a.4-11a.5:

{VII.1}

ཐུན་པ་ལ་སོགས་རེ་རེས་ཀྱང་། །ཟག་མེད་ཆོས་ཀྱན་བསྐྱས་པའི་ཕྱིར། །
ཐུབ་པའི་སྐད་ཅིག་གཅིག་པ་ཡིས། །རྟོགས་པ་འདི་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །

{VII.2}

ངེ་ལྟར་སྐྱེས་བྱས་ཐོ་ཚུན་རྒྱད། །རྟོག་ཐབས་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་ན། །
ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་འགྲུལ་བ་ལྟར། །སྐད་ཅིག་གཅིག་ཤེས་དེ་བཞིན་ནོ། །

64th Topic

2. Fruitional Momentary Trainings

(རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་སྐད་ཅིག་སྟོར་)

b' Fruitional momentary trainings (VII.3)

གཉིས་པ་[རྣམ་སྤྲིན་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་]ནི།

{VII.3}

When the perfection of wisdom having a nature

Of all bright phenomena

Is generated on the occasion having nature of fruition,

It is single moment pristine wisdom.

VII.3, *sde dge* 11a.5:

{VII.3}

གང་ཆེ་ཆོས་དཀར་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་ཤེས་རབ་པ་རྣམས་ལ།

རྣམ་སྤྲིན་ཆོས་ཉིད་གནས་སྐབས་སྤྱིས། །དེ་ཆེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །

According to Tsong-kha-pa, *sde dge* the preferable Tibetan translation

is:

གང་ཆེ་རྣམ་སྤྲིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི། །གནས་སྐབས་ཆོས་དཀར་སྤྱིས་ལྟར་པ། །

དེ་ཆེ་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཡེ་ཤེས། །ཤེས་རབ་པ་རྣམས་རང་བཞིན་ལ། །

2' Momentary trainings in terms of the modes of realizing the nature of objects. (VII.4-5) {2 parts}

This has two parts: characterless momentary trainings and nondual momentary trainings.

གཉིས་པ་[ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྐད་ཅིག་མ་]ལ་
གཉིས། མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་
མེད། །

65th Topic

3. Characterless Momentary Trainings

(མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་སྟུང་)

a' Characterless momentary trainings (VII.4)

དང་པོ་[མཚན་ཉིད་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་]ནི།

{VII.4}

Abiding regarding all phenomena—the deeds

Of giving and so forth—as like dreams,

It realizes phenomena

As characterless in a single moment.

VII.4, *sde dge* 11a.5-11a.6:

{VII.4}

སྤྱིན་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་པ་ཡིས། །ཆོས་ཀྱན་མི་ལམ་འདྲར་གནས་ནས། །

ཆོས་རྣམས་མཚན་ཉིད་མེད་པ་ཉིད། །སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་གིས་རྟོགས། །

66th Topic

4. Nondual Momentary Trainings

(གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་ལྟར་)

b' Nondual momentary trainings (VII.5)

གཉིས་པ་[གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་]ནི།

{VII.5}

Just as a dream and what sees it
Are not seen in a dualistic manner,
The nondual suchness of phenomena
Is seen in a single moment.

VII.5, *sde dge* 11a.6:

{VII.5}

མི་ལམ་དང་ནི་དེ་མཐོང་ཉིད། །གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མི་མཐོང་ལྟར། །
ཆོས་རྣམས་གཉིས་སུ་མེད་པ་ཡི། །དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཐོང་། །

The seventh chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེན་ཅུས་པ་ལས་སྐབས་
བདུན་པའོ། ། །

c. [Chapter VIII] Extensive explanations of the bodies of attributes (VIII.1-40){2 parts}

This has two parts: bodies and activities.

གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཚེས་སྐྱ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས། སྐྱ་དང་
མཛད་པའོ།

1) BODIES (VIII.1-33){4 PARTS}

This has four parts: nature bodies, pristine wisdom bodies of attributes, complete enjoyment bodies, and emanation bodies.

དང་པོ་[སྐྱ་]ལ་བཞི། རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ། ཡེ་ཤེས་ཚེས་སྐྱ། ལྷངས་སྐྱ།
སྐུ་སྐྱའོ།

67th Topic

1. Nature Bodies

(རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་)

A) NATURE BODIES (VIII.1)

དང་པོ་[རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་]ནི།

{VIII.1}

The nature body of a Subduer

Has attained uncontaminated attributes

Has purity in all respects,

And a nature possessing the characteristic [of emptiness].

VIII.1, *sde dge* 11a.7-11b.1:

{VIII.1}

ཐུབ་པའི་རོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་ནི། ཟག་པ་མེད་པའི་ཚེས་གང་དག།

ཐོབ་གྱུར་རྣམ་གྱུར་རྣམ་དག་པ། །དེ་དག་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཅན།།

B) PRISTINE WISDOM BODIES OF ATTRIBUTES *(VIII.2-11){3 PARTS}*

This has three parts: the actual meaning, distinctive features of those, and dispelling objections.

གཉིས་པ་[ཡེ་ཤེས་ཚས་སྒྲུ་]ལ་གསུམ། དངོས་ཀྱི་དོན། དེའི་བྱང་པར།
དེ་ལ་ཚུད་ཐང་ངོ་། །

68th Topic

2. Pristine Wisdom Bodies of Attributes

(ཡེ་ཤེས་ཚས་སྒྲུ་)

1' The actual meaning (VIII.2-6)

དང་པོ་[དངོས་ཀྱི་དོན་]ནི།

{VIII.2}

- 1) The harmonies with enlightenment, 2) the immeasurables,
- 3) The liberations, 4) the entities
- Of the nine serial absorptions
- 5) The entities of the ten totalities,

{VIII.3}

- 6) The eight aspects by way of thoroughly dividing
- The faculties of outshining,
- 7) Nonaffliction, 8) exalted knowledge upon wishing,
- 9) Clairvoyances, 10) individual correct knowledges,

{VIII.4}

- 11) Four purities in all aspects,
- 12) Ten powers, 13) ten strengths
- 14) Four fearlessnesses
- 15) Three aspects of nonconcealment,

{VIII.5}

- 16) Three aspects of mindful establishment,
- 17) A nature of not being endowed with forgetfulness,
- 18) Thorough conquest of the predispositions,

19) Great compassion for creatures,

{VIII.6}

20) The unshared attributes of only a Subduer

That are described as eighteen,

21) And the exalted-knower-of-all-aspects

Are called the body of attributes.

VIII.2-6, *sde dge* 11b.1-11b.3:

{VIII.2}

བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆད་མེད་དང་། རྣམ་པར་ཐར་དང་མཐར་གྱིས་ནི།
སྟོམས་འཇུག་དགྲུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། ཟེད་པར་བརྩུ་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །

{VIII.3}

ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་རྣམ་བརྒྱད་དང་། །
ཉོན་མོངས་མེད་དང་སྟོན་མཁྱེན་དང་། མངོན་ཤེས་སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་།

{VIII.4}

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དག་བཞི་དང་། དབང་བརྩུ་དང་ནི་སྟོབས་བརྩུ་དང་། །
མི་འཇིགས་པ་ནི་བཞི་དག་དང་། བསྐྱེད་བ་མེད་པ་རྣམ་གསུམ་དང་། །

{VIII.5}

བྱན་པ་ཉེར་གཞག་རྣམ་གསུམ་དང་། བསྐྱེལ་བ་མི་མངའི་ཆོས་ཉིད་དང་། །
བག་ཆགས་ཡང་དག་བཅོམ་པ་དང་། སྐྱེ་ལ་སྐྱགས་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་། །

{VIII.6}

སྐབ་པ་ཁོ་ནའི་མ་འདྲེས་ཆོས། བཅོ་བརྒྱད་བཤད་པ་གང་ཡིན་དང་། །
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། །

2' Distinctive features of those (VIII.7-8)

གཉིས་པ་[དེའི་བྱང་པར་]ནི།

{VIII.7}

The Hearers' nonafflictive viewing

Is just the thorough abandonment of a human's afflictive emotion;

The severance of the continuum of their afflictive emotions

In towns and so forth is the nonafflictiveness of Conquerors.

{VIII.8}

A Buddha's exalted knowledge upon wishing

Is asserted as (1) spontaneously established,

- (2) having abandoned attachment, (3) being unobstructed,
 (4) always abiding, and (5) answering all questions.

VIII.7-8, *sde dge* 11b.4-11b.5:

{VIII.7}

ཉན་ཐོས་ཉན་མངས་མེད་པའི་སྒྲ། ཁི་ཡི་ཉན་མངས་ཡོངས་སྤོང་ཉིད། །
 གོང་སོགས་སུ་དེའི་ཉན་མངས་རྣམས། རྒྱུན་གཙོད་རྒྱལ་བའི་ཉན་མངས་མེད། །

{VIII.8}

སངས་རྒྱལ་སྤོན་ནས་མཐུན་པ་ནི། ལྷན་གྱིས་གྲུབ་དང་ཆགས་སྤངས་དང་། །
 ཐོགས་པ་མེད་དང་རྟག་གནས་དང་། འདྲི་བ་ཀུན་ལ་འདེབས་པར་བཞིན། །

3' Dispelling objections (VIII.9-11){2 parts}

This has two parts: dispelling an objection to the pervasiveness of a body of attributes and dispelling an objection to both the pervasiveness and permanence of a body of attributes.

གསུམ་པ་[དེ་ལ་ཚུད་སྤང་]ལ་གཉིས། ཆོས་སྒྲུབ་བ་དང་། རྒྱབ་རྟག་
 གཉིས་ཀ་ལ་ཚུད་སྤོང་ངོ། །

a' Dispelling an objection to the pervasiveness of a body of attributes (VIII.9-10)

དང་པོ་[ཆོས་སྒྲུབ་བ་]ནི།

{VIII.9}

The cause having thoroughly ripened,
 They manifest that [body],
 The deed for that specific benefit,
 To a specific one at a specific [place] at a specific time.

{VIII.10}

Just as even though a monarch of gods sends down rain,
 Nothing grows from unfit seeds,
 So although Buddhas have arisen,
 Those without the lot do not experience the goodness.

VIII.9-10, *sde dge* 11b.5-11b.6:

{VIII.9}

ཐུ་ནི་ཡོངས་སུ་སློན་གྱི་ནས། གང་དང་གང་ལ་གང་དང་ནི།
གང་ཆེ་བ་པ་པན་གྱི་པ། དེ་དང་དེ་ལ་དེ་སྣང་ངོ།།

{VIII.10}

སྣ་ཡི་རྒྱལ་པོས་ཆར་པ་བ་ཀྱང་། ས་བོན་མི་རུང་མི་འབྱུངས་ལྟར།
སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱང་གྱིར་ཀྱང་། སྐལ་བ་མེད་པས་བཟང་མི་མྱོང་།།

*b' Dispelling an objection to both the
pervasiveness and permanence of a body of
attributes (VIII.11)*

གཉིས་པ་[ཁྱབ་རྟག་གཉིས་ཀ་ལ་ཚད་མྱོང་]ནི།

{VIII.11}

Because exalted activities thus are vast,
Buddhas are called pervasive.
Because those are not consumed,
They are also called “permanent.”

VIII.11, *sde dge* 11b.6:

{VIII.11}

དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཁྱབ་པར་ངས་པར་བརྗོད།།
དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན།།

69th Topic

3. Complete Enjoyment Bodies

(ལྷངས་སྒྲུ་)

C) COMPLETE ENJOYMENT BODIES (VIII.12-32){2 PARTS}

This has two parts: a brief indication of the nature [of a complete enjoyment body] and an extensive explanation of the qualities [of a complete enjoyment body].

གསུམ་པ་[ལྷངས་སྒྲུ་]ལ་གཉིས། རང་བཞིན་མདོར་བསྟན། ཡོན་
ཏན་རྒྱས་བཤད་དོ།

1' Brief indication of the nature [of a complete enjoyment body] (VIII.12)

དང་པོ་[རང་བཞིན་མདོར་བསྟན་]ནི།

{VIII.12}

This having an essence

Of thirty-two marks and eighty beauties

Is asserted as a Subduer's complete enjoyment body

Because of thoroughly enjoying the Great Vehicle.

VIII.12, *sde dge* 11b.7:

{VIII.12}

མཚན་ནི་སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་དང་། དཔེ་བྱད་བརྒྱད་ཅུའི་བདག་ཉིད་འདི།

ཐེག་ཆེན་ཉི་བར་ལྷངས་སྒྲུ་ཕྱིར། །བྱབ་པའི་ལྷངས་སྒྲུ་རྫོགས་སྒྲུར་བཞིད།

2' Extensive explanation of the qualities [of a complete enjoyment body] (VIII.13-32)

This has two parts: marks and beauties.

གཉིས་པ་[ཡོན་ཏན་རྒྱས་བཤད་]ལ་གཉིས། མཚན་དང་། དཔེ་བྱད་

ད། །

a' Marks (VIII.13-20)

This has two parts: the actual [marks] and the causes generating those [marks].

དང་པོ་[མཚན་]ལ་གཉིས། དངོས་དང་། དེ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ། །

1" THE ACTUAL [MARKS] (VIII.13-17)

དང་པོ་[དངོས་]ནི།

{VIII.13}

- 1) Hands and feet marked by wheels, 2) tortoise-feet,^a
- 3) Fingers and toes joined by webs [of light],
- 4) Soft and youthfully tender hands as well as feet,
- 5) Seven body areas prominent,^b

{VIII.14}

- 6) Long fingers and toes, 7) broad heels, 8) large straight body,
- 9) Inconspicuous ankles, 10) body hairs standing upwards,
- 11) Calves like an antelope's, 12) long and beautiful arms,
- 13) Secret organ of the genitals retracting inside,^c

{VIII.15}

- 14) Gold-colored skin, 15) smooth skin,
- 16) Body hairs each growing nicely to the right,
- 17) Face adorned with a hair treasury,^d 18) lion-like upper body,
- 19) Round shoulders, 20) broadness between the shoulder blades,

{VIII.16}

- 21) Unpleasant tastes perceived for this one as supreme of tastes,

^a In Nāgārjuna's *Precious Garland* (178d) this is identified as "feet that are very level."

^b Nāgārjuna's *Precious Garland* (180def):

Your hands, feet, shoulder blades,
And the nape of your neck will broaden,
So your body will be large and those seven areas broad.

^c As Gyal-tshab's commentary on Nāgārjuna's *Precious Garland* (185.5) explains, like an elephant or a horse.

^d A spiraling hair between the eyebrows (Nāgārjuna's *Precious Garland*, stanza 187d).

- 22) Body symmetrical like a fig tree,
 23) Prominent crown protrusion, 24) long and beautiful tongue,
 25) Brahmā melodiousness, 26) cheeks like a lion,

{VIII.17}

- 27) Very white teeth 28) equal in size, 29) well arranged,
 30) And fully forty in number,
 31) Dark blue sapphire eyes, and 32) eyelashes like those of a supreme
 cow—

These are the thirty-two marks.

VIII.13-17, *sde dge* 11b.7-12a.3:

{VIII.13}

ཕྱག་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་རུས་སྤུལ་ཞབས། ཕྱག་དང་ཞབས་སོར་དྲ་བས་
 འབྲེལ་བ་དང་། །

ཕྱག་ནི་ཞབས་བཅས་འཇམ་ཁིང་གཞོན་ཤ་ཆགས། འདི་ཡི་སྐྱེ་ནི་བདུན་དག་མཐོ་
 བ་དང་། །

{VIII.14}

སོར་མོ་རིང་དང་རྟིང་ཡངས་སྐྱེ་ཆེ་དང་། ཞབས་འབྲུར་མི་མངོན་སྐྱེ་ནི་གྱེན་དུ་
 རྩོགས། །

བྱིན་བ་ཨེན་ཡའི་འདྲ་ཕྱག་རིང་མཛོས། མདོམས་ཀྱི་སྤྲ་བ་སྐྱབས་སུ་རུབ་པའི་
 མཚོག། །

{VIII.15}

པགས་བ་གསེར་མདོག་པགས་བ་སྤབ་བ་དང་། སྐྱེ་ནི་རེ་རེ་ནས་གཡས་ལེགས་
 འབྲུངས་དང་། །

ཞལ་མཛོད་སྐྱས་བརྒྱན་རོ་སྟོད་སེང་གེ་འདྲ། འདི་ཡི་དབྱང་པའི་མགོ་རྒྱུ་ཐལ་
 གོང་རྒྱས། །

{VIII.16}

འདི་ལ་རོ་མི་ཞིས་བ་རོ་མཚོག་སྤང་། སྐྱེ་ནི་བྱ་གོ་རྩ་རྩར་ཐུ་ཞེང་གཤ། །

གཙུག་རྟོར་དབྱར་ཐུན་ཐུགས་རིང་མཛོས་བ་དང་། ཚངས་དབྱངས་འགྲམ་བ་སེང་
 གེའི་འདྲ་དང་ཆོམས། །

{VIII.17}

ཤིན་ཏུ་དཀར་དང་ཚད་^aམཉམ་ཐགས་བཟང་དང་། གངས་ནི་བཞི་བཅུ་ཐམ་པར་
 ཚད་བ་དང་།
 སྤྱན་ནི་མཐོན་མཐིང་སྤྱན་རྗེ་བ་མཆོག་གི། འདྲ་བ་འདི་དག་སྤུམ་སྤུ་ཙ་གཉིས་
 མཆོན།

2" THE CAUSES GENERATING THOSE [MARKS] (VIII.18-20)

གཉིས་པ་[དེ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་]ནི།

{VIII.18}

These marks are thoroughly achieved
 Through intensively completing
 The particular causes achieving
 The marks for this [complete enjoyment body]—

{VIII.19}

Escorting gurus and so forth,
 Firmness of vows that have been assumed,
 Reliantly cultivating gathering [of students]
 Giving fine articles, freeing those bound

{VIII.20}

To be killed, spreading to others
 Virtues taken up and so forth—
 Those having the character of causes achieving them
 In accordance with how they occur in the sūtras.

VIII.18-20, *sde dge* 12a.4-12a.6:

^a Correcting *tshed* in the *sde dge* (12a.3), *co ne* (13a.3), and *dpe bsdur ma* (27.13) to *tshad* in accordance with *snar thang* (13a.1), Peking (14b.5), and Haribhadra's *Clear Meaning* (134b.6). The corresponding Sanskrit stanza is:

tulyāḥ pramāṇe 'viralāś ca dantā
anyūnasamkhyādaśikāś catasraḥ
nīlekṣaṇo govṛṣapakṣmanetro |
dvātriṃśad etāni hi lakṣaṇāni ||VIII.17||

See Stcherbatsky and Obermiller, *Abhisamayālaṃkāra*, 36. Considering the meaning of the corresponding Sanskrit term *pramāṇe* ("in size"), *tshad* is the correct Tibetan reading. Āryavimuktisena's commentary (200b.1) reads *tshems*.

{VIII.18}

འདི་ལ་མཚན་ནི་གང་གང་གིས། སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན། །
 དེ་དང་དེ་ནི་རབ་ཚླགས་པས། མཚན་ནི་འདི་དག་ཡང་དག་འགྲུབ། །

{VIII.19}

སྒྲ་མ་སྒྲེལ་ལ་སྒྲགས་པ་དང་། ཡང་དག་སྒྲངས་པ་བརྟན་པ་དང་། །
 བསྐྱ་བ་བརྟེན་དང་གྲ་ཞོམ་པའི། དངོས་པོ་སྒྲིན་དང་གསལ་བྱ་བ། །

{VIII.20}

ཐར་བར་བྱེད་དང་དག་པ་ནི། ཡང་དག་སྒྲངས་པ་སྒྲེལ་ལ་སྒྲགས། །
 སྐྱབ་བྱེད་རྒྱ་ཡི་མཚན་ཉིད་དེ། མདོ་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ་བཞིན། །

b' Beauties (VIII.21-32)

གཉིས་པ་[དཔེ་བྱད་]ནི།

{VIII.21}

A Subduer has 1) nails copper-colored,
 2) Oily-toned, and 3) prominent,
 4) Fingers round, 5) broad, and 6) tapering,
 7) Veins not manifest and 8) without knots,

{VIII.22}

9) Ankles not protruding, 10) legs even,
 11) Proceeding in the manner of a lion, 12) of an elephant,
 13) Of a swan, 14) and of a supreme bull,
 15) Proceeding turning to the right, 16) beautifully, 17) and straight,

{VIII.23}

18) Body elegant, 19) as if wiped, 20) well-proportioned,
 21) Clean, 22) smooth, 23) and pure,
 24) Signs fully complete,
 25) Limbs of the body broad and excellent,

{VIII.24}

26) Steps equal, 27) two eyes pure,
 28) Just having youthful flesh,
 29) Body not slouching but 30) expansive,
 31) Body very taut,

{VIII.25}

32) Limbs very distinct,
 33) Unobstructed clear vision,

34) Waist round, 35) appropriately sized, 36) not stretched out,
37) But flat, 38) navel deep and

{VIII.26}

39) Curling to the right,
40) Beautiful when viewed in all ways,
41) All behavior clean,
42) Body without moles and black spots,

{VIII.27}

43) Hands smooth like cotton,
44) Lines on the hands lustrous, 45) deep, and 46) long,
47) Mouth not too wide,
48) Lips red like the bimba [fruit],^a

{VIII.28}

49) Tongue flexible, 50) slender,
51) And red, 52) sound of a dragon,^b
53) Speech supple and smooth, 54) eye-teeth round,
55) Sharp, 56) white, 57) even,

{VIII.29}

58) And tapered, 59) nose prominent,
60) And supremely pure,
61) Eyes wide, 62) eyelashes thick,
63) [Eyes] like lotus petals,

{VIII.30}

64) Eyebrows long, 65) soft,
66) Glossy, 67) with even hairs,
68) Arms long and broad, 69) ears equal
70) And devoid of impairment,

{VIII.31}

71) Forehead beautifully defined,
72) Large, 73) head broad,
74) Head hair black like a bee,
75) Thick, 76) smooth, 77) not tangled,

{VIII.32}

78) Not bristly, 79) and with fragrance
Captivating the minds of beings,

^a Momordica Monadelphpha.

^b That is, thunderous.

80) Adorned with glorious curls,^a

Lucky [signs], curling swastikas—

Those are asserted as a Buddha's excellent beauties.^b

VIII.21-32, *sde dge* 12a.6-12b.6:

{VIII.21}

ཐུབ་པའི་མེན་མོ་ཟངས་མདོག་དང་། །མདོག་སྒྲུམ་མཐོ་དང་སོར་མོ་རྒྱམས། །
ཟུམ་རྒྱས་བྱིན་གྱིས་ཕ་བ་དང་། །རྩ་མི་མངོན་དང་མདུད་པ་མེད། །

{VIII.22}

ལོང་བྱ་མི་མངོན་ཞབས་མཉམ་དང་། །སེང་གེ་སྒྲང་ཆེན་བྱ་ངང་ནི། །
བྱ་མཆོག་སྒྲབས་གཤེགས་གཡས་ཕྱོགས་དང་། །མངོས་གཤེགས་དྲང་དང་འབྲེལ་
བག་ཆགས། །

{VIII.23}

བྱི་དོར་བྱས་འབྲ་རིམ་པར་འཚམ། །གཙང་དང་འཇམ་དང་དག་པའི་སྒྲ། །
མཚན་ནི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང་། །སྒྲ་ཡི་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་། །

{VIII.24}

གོམ་སྟོམས་པ་དང་སྐྱུན་གཉིས་ནི། །དག་དང་གཞོན་ཤ་ཅན་ཉིད་དང་། །
སྐྱ་ལྷམ་མེད་དང་རྒྱས་པ་དང་། །ཤིན་ཏུ་གིམས་པའི་སྐྱ་ཉིད་དང་། །

{VIII.25}

ཡན་ལག་ཤིན་ཏུ་རྒྱུན་འབྲེས་དང་། །གཟིགས་པ་སྦྱིབ་མེད་དག་པ་དང་། །
དཀྱ་ཟུམ་སྒྲབས་བྱིན་མ་རྫོངས་དང་། །ཕྱང་ངེ་བ་དང་ཉེ་བ་ནི། །

{VIII.26}

ཟབ་དང་གཡས་ཕྱོགས་འབྲེལ་བ་དང་། །ཀུན་ནས་བཟླ་ན་སྐྱུག་པ་དང་། །
ཀུན་སྦྱོང་གཙང་དང་སྐྱ་ལ་ནི། །སྦྱོལ་བ་གནག་བག་མེད་པ་དང་། །

{VIII.27}

ཕྱག་ནི་ཤིང་བལ་ལྷར་འཇམ་དང་། །ཕྱ་རིས་མདངས་ཡོད་ཟབ་རིང་དང་། །
ཞལ་ནི་རྩ་ཅང་མི་རིང་དང་། །མཆུ་ནི་བིལྱ་རྩར་དམར་དང་། །

^a *dpal gyi be'u, śrīvatsa*. This term is often translated as “endless knot,” but the connotation of “knot” is not present in either the Sanskrit or the Tibetan though present in the Chinese.

^b This stanza has an extra line.

^c Correcting *bim+pa* in *sde dge* (12b.3), *snar thang* (13a.7), and *dpe bsdur ma* (28.13) to *bim+ba* in accordance with *co ne* (12b.3); Peking (14b.5), Āryavimuktisena's commentary (205a.6), and Haribhadra's *Clear Meaning* (136a.3) similarly misread *bim pa*. The corresponding Sanskrit stanza is:

{VIII.28}

ལྷགས་མཉེན་པ་དང་སྤུང་པ་དང་། དམར་དང་འབྲུག་གི་སྤྲུལ་ཉིད་དང་། །
གསུང་མཉེན་འཇམ་དང་མཆེ་བ་རྒྱུ། རྩོད་དང་དཀར་དང་མཉམ་པ་དང་། །

{VIII.29}

བྱིན་གྱིས་སྤྲུལ་དང་ཤངས་མཐོ་དང་། མཚོག་ཏུ་དག་པ་དག་དང་ནི། །
སྤྲུལ་ཡངས་པ་དང་རྩི་མ་སྤྲུག་ །བསྐྱེད་འདབ་མ་འབྲུ་བ་དང་། །

{VIII.30}

སྤྲུལ་ཚུགས་རིང་དང་འཇམ་པ་དང་། སྤྲུལ་དང་སྤྲུལ་ནི་མཉམ་པ་དང་། །
ཕྱག་རིང་རྒྱས་དང་སྤྲུལ་མཉམ་དང་། ཉམས་པ་རྣམ་པར་སྤངས་པ་དང་། །

{VIII.31}

དབྱུང་བ་ལེགས་པར་འབྱེས་པ་དང་། དབྱེས་ཆེ་བ་དང་དབྱུང་རྒྱས་དང་། །
དབྱུང་སྤྲུལ་བ་ལྟར་གནག་དང་། སྤྲུག་དང་འཇམ་དང་མ་འཛིངས་དང་། །

{VIII.32}

མི་བཤོར་དྲི་ཞིམ་སྤྲུལ་བྱ་ཡི། ཡིད་ནི་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་དང་། །
དཔལ་གྱི་བུུ་དང་བྲག་ཤིས་ནི། གཡུང་རྩུང་འབྱིལ་བས་བརྒྱན་པ་སྟེ། །
སངས་རྒྱས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོར་བཞེད། །

karau tūlamṛdū snigdhaḡambhīrāyatalekhataḡ |
nātyāyataṡ vaco bimbhapratibimbopamausṡatā ||VIII.27||

The Sanskrit term *bimba* agrees with the transliteration in the *co ne* edition.

70th Topic
4. Emanation Bodies
(ལྷུ་ལ་སྐྱུ་)

D) EMANATION BODIES (VIII.33)

བཞི་པ་[ལྷུ་ལ་སྐྱུ་]ནི།

{VIII.33}

Those bodies simultaneously bringing about
Various benefits for transmigrating beings
As long as mundane existence lasts
Are the Subduer's emanation bodies of uninterrupted continuum.

VIII.33, *sde dge* 12b.6-12b.7:

{VIII.33}

གང་གིས་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་པར། །འགྲོ་ལ་ཕན་པ་སྣ་ཚོགས་དག།
མཉམ་དུ་མཛད་པའི་སྐྱུ་དེ་ནི། །ཐུབ་པའི་ལྷུ་ལ་སྐྱུ་རྒྱུན་མི་འཆད། །

Buddha Activities

(སངས་རྒྱུ་གྱི་འཕྲིན་ལས་)

2) ACTIVITIES (VIII.34-40)

གཉིས་པ་[མཛད་པ་]ནི།

{VIII.34}

Likewise, activities as long as cyclic existence lasts

Are asserted to be of uninterrupted continuum.

- 1) The activity of the pacification of transmigrations,
- 2) Setting them in the four aspects of gathering [students],

{VIII.35}

3) The realizations of the thoroughly afflicted

And adoptions of the thoroughly pure,

4) Properly [achieving] the welfare of sentient beings,

5) The six perfections,

{VIII.36}

6) The Buddha path, 7) emptiness

Of inherent existence, 8) extinguishment of dualistic [appearance]

9) Terminological, 10) unobservable,

11) Thorough ripening of embodied beings,

{VIII.37}

12) The paths of Bodhisattvas,

13) Reversing manifest conception,

14) Having attained enlightenment, 15) the pure land

Of buddhification, 16) definite,

{VIII.38}

17) Immeasurable benefits for sentient beings,

18) The qualities of relying on Buddhas and so forth

19) The branches of enlightenment,

20) Nonwasted, 21) seeing the truths,

{VIII.39}

22) Abandonment of the errors,

23) The mode of baselessness of those,

25) Purification, the causal collections,

26) Thoroughly not knowing the compounded

{VIII.40}

And un compounded as different,
 And 27) setting them in the nonabiding nirvāṇa
 Are asserted as the twenty-seven aspects
 Of the activities of the body of attributes.

VIII.34-40, *sde dge* 12b.7-13a.4:

{VIII.34}

དེ་བཞིན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་འདིའི། ལས་ནི་རྒྱན་མི་འཆད་པར་འདོད། །
 འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། བསྐྱུ་རྣམ་བཞི་ལ་འགོད་པ་དང་། །

{VIII.35}

ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་བཅས་པ་ཡི། རྣམ་པར་བྱང་བ་རྟོགས་པ་དང་། །
 སེམས་ཅན་རྣམས་དོན་ཇི་བཞིན་གྱི། རྟོན་དང་པ་རོལ་ཕྱིན་བྱུག་དང་། །

{VIII.36}

སངས་རྒྱས་ལས་དང་རང་བཞིན་གྱིས། རྟོང་པ་ཉིད་དང་གཉིས་ཟད་དང་། །
 བད་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་དང་། ལུས་ཅན་རྣམས་ནི་ཡོངས་སྤོང་དང་། །

{VIII.37}

བྱང་ལྷུ་སེམས་དཔའི་ལས་དང་ནི། མངོན་པར་ཞེན་པ་རྫོགས་པ་དང་། །
 བྱང་ལྷུ་ཐོབ་དང་སངས་རྒྱས་ཞིང་། རྣམ་པར་དག་དང་ངེས་པ་དང་། །

{VIII.38}

སེམས་ཅན་དོན་ནི་ཆད་མེད་དང་། སངས་རྒྱས་རྟེན་སྟོན་ལོན་ཏན་དང་། །
 བྱང་ལྷུ་ཡན་ལག་ལས་རྣམས་ནི། རྒྱུ་མི་ཟ་དང་བདེན་མཐོང་དང་། །

{VIII.39}

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤངས་པ་དང་། རྟེན་གཞི་མེད་པའི་རྣམས་དང་ནི། །
 རྣམ་པར་བྱང་དང་ཚྭས་དང་ནི། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་པ་ལ། །

{VIII.40}

ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། རྒྱ་ངན་འདས་ལ་འགོད་པ་སྟེ། །
 ཆོས་ཀྱི་སྒྲི་ཡི་ཕྱིན་ལས་ནི། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བདུན་དུ་བཞེད། །

^a *sde dge* (13a.2), *co ne* (13a.2), Peking (15a.6), and *dpe bsdur ma* (29.13) read *rten*; however, Āryavimuktisena's commentary (206a.4), and Haribhadra's *Clear Meaning* (138b.1) read *bsten*. The corresponding Sanskrit stanza is:

aprameye ca sattvārthe buddhasevādike guṇe |
bodher aṅgeṣv anāśe ca karmanāṃ satyadarśane || VIII.38 ||

Considering Sanskrit term *sevā* means “relying on,” both are suitable.

The eighth chapter from the *Versified Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* is completed.

ཤེས་རབ་གྱི་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
 མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆོག་ལེན་ཅུང་བྱས་པ་ལས་སྐབས་
 བརྒྱད་པའོ། ། །

B. DIVISION INTO SIX FOR THOSE HAVING FAITH IN THE MEDIUM-LENGTH (CONDENSATION.1)

གཉིས་པ་[འབྲིང་ལ་དད་པ་ལ་བྱག་ཏུ་དབྱེ་བ་]ནི།

{Condensation.1}

Characteristics, trainings in those,
Intensification of those, stages of those,
Finality of those, maturations of those:
These are another condensation into six aspects.

Condensation.1, *sde dge* 13a.4-13a.5:

{Condensation.1}

མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྒྱུར་བ་དང་། །དེ་རབ་དེ་ཡི་གོ་རིམ་དང་། །
དེ་མཐའ་དེ་ཡི་རྣམ་སྤྲིན་ནི། །དོན་བསྐྱུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་བྱག་།

C. DIVISION INTO THREE FOR THOSE HAVING FAITH IN THE CONDENSED (CONDENSATION.2)

གསུམ་པ་[བསྐྱུས་པ་ལ་དད་པ་ལ་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བ་]ནི།

{Condensation.2}

The objects are another condensation into three aspects—
(1) The three aspects, (2) the causes which are
The natures of the four trainings,
And (3) the effects which are the body of attributes and activities.

Condensation.2, *sde dge* 13a.5:

{Condensation.1}

ཡུལ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་རྒྱ། །སྒྱུར་བ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །
ཆོས་སྒྲུ་འཕྲིན་ལས་འབྲས་བུ་ནི། །དོན་བསྐྱུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ་།

III. WAY THE COMPOSITION IS CONCLUDED

གསུམ་པ་[བརྒྱུས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་]ནི།

The *Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations* composed by the Foremost Holy

Maitreya-nātha is completed.

ཤེས་རབ་གྱི་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཅེས་བྱ་བ། རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་
མགོན་པོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ། །

3. Explanation of the activities of translation by those who translated it

གསུམ་པ་[གང་གིས་བསྐྱར་བའི་འགྱུར་བྱ་དེ་བཤད་པ་]ནི།

Translated and corrected by the Indian paṇḍita Amaragomin and the translator monastic Lo-dan-shay-rab, it has been delineated well.

རྒྱ་གར་གྱི་པ་རྗེ་ཏ་གོ་མི་འཆི་མེད་དང་། ལོ་རྩ་བ་དགོ་སྤྲོད་སྤོ་
ལྷན་ཤེས་རབ་གྱིས་བསྐྱར་ཅིང་ཁུས་ཏེ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་པབ་
པའོ། ། ། །

Appendix 1:

Meditation on the Sixteen Attributes of the Four Noble Truths

The four noble truths are objects of extensive meditation, with each truth having four attributes, making a total of sixteen attributes.^a

Chart 7: Four truths and sixteen attributes

1. True sufferings

i. *Impermanence*. The meditation centers on the thought:

The contaminated mental and physical aggregates are impermanent because of being produced occasionally (not existing forever).

The impermanence of true sufferings is their momentary disintegration, which is a fault arising from the afflictions and actions contaminated with the afflictions. However, the impermanence of a Buddha's omniscient consciousness is an advantage of this consciousness and arises from the force of the completion of the accumulations of wisdom and merit. Unlike a Buddha's omniscient consciousness which, though impermanent, continuously remains of the same type, true sufferings change in the process of disintegration, gradually leading one to lower rebirths. Meditation on the impermanence of true sufferings overcomes viewing them as permanent.

ii. *Misery*. The meditation centers on the thought:

The contaminated mental and physical aggregates are miserable because of being under the outside influence of contaminated actions and afflictions.

True sufferings are miserable because they are not independent phenomena but under the outside influence of former afflictions and actions contaminated with the afflictions. The experience of ordinary beings confirms the misery of birth, aging, sickness, and death whereas realization of the

^a This Appendix is adapted from Hopkins, *Meditation on Emptiness*, 285ff., which is drawn from Gung-thang Kön-chog-tan-pay-drön-may's *Presentation of the Four Truths, Port of Those Wishing Liberation: Festival for the Wise* (*bden bzhi'i rnam gzhas thar 'dod 'jug ngogs mkhas pa'i dga' ston*), Collected Works, vol. 2 (New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1972), 877-914.

suffering of being under an outside influence requires long analysis. Meditation on the misery of true sufferings counters viewing them as pure and pleasurable.

iii. *Emptiness*. The meditation centers on the thought:

The contaminated mental and physical aggregates are empty because of being devoid of a supervisory self that is a different entity from them.

True sufferings are empty of being a permanent, single, independent self. The permanent is the non-disintegrating; the single is the partless; and the independent is what does not depend on others for its existence. That true sufferings are empty of being a permanent, single, independent self or of being objects of use of such a self is their emptiness. Meditation on the emptiness of true sufferings overcomes viewing them as a self.

iv. *Selflessness*. The meditation centers on the thought:

The contaminated mental and physical aggregates are selfless because of not existing as an independent self, but being under the influence of many other impermanent factors.

True sufferings are empty of being a self-sufficient person. A self-sufficient person would be a controller of the mental and physical aggregates, like a master over servants. That true sufferings are empty of being such a self-sufficient person or objects of its use is their selflessness. Meditation on this counters the view of true sufferings as a self-sufficient person or as the objects of use of such a person.

2. True origins

i. *Cause*. The meditation centers on the thought:

Contaminated actions and attachment are causes because of being the roots of suffering.

Meditation on these as causes counters the notion that suffering is causeless, as is asserted by the Hedonists (*tshu rol mdzes pa*, *carvāka*).

ii. *Origin*. The meditation centers on the thought:

Contaminated actions and attachment are origins because they again and again produce suffering in all its forms.

Meditation on these as origins counters the notion that suffering is caused by just one cause, such as permanent time as is asserted by the Dīpakas.

iii. *Strong production.* The meditation centers on the thought:

Contaminated actions and attachment are strong producers because they produce suffering with great force.

Meditation on true origins as strong producers counters the notion that the nature of things is permanent but their states changeable, as is asserted by the Vaidakas and the Sāṃkhyas.

iv. *Condition.* The meditation centers on the thought:

Contaminated actions and attachment are conditions because attachment to cyclic existence acts as a cooperative condition for suffering.

Meditation on true origins as conditions counters the notion that suffering is created under the supervision of a deity, as is asserted by the Naiyāyikas and Vaiśeṣikas.

3. True cessations

i. *Cessation.* The meditation centers on the thought:

A separation which is a total extinguishment of a suffering by its antidote is a cessation because of being a state of having abandoned that suffering.

Meditation on true cessations as cessations counters the view that there is no liberation from cyclic existence, as is asserted by the Hedonists.

ii. *Pacification.* The meditation centers on the thought:

A separation which is a total extinguishment of a suffering by its antidote is a pacification because of being a state of having abandoned an affliction.

Meditation on true cessations as pacifications of contaminations counters notions conceiving contaminated states to be liberation as is the case with the Jaina assertion of a place of liberation on top of the worlds that is like an upside-down white umbrella.

iii. *Auspicious highness.* The meditation centers on the thought:

A separation which is a total extinguishment of a suffering by its antidote is auspiciously high because of being a liberation other than which there is no superior source of help and happiness.

Meditation on true cessations as auspiciously high counters the notion that

there is a liberation superior to the cessation of suffering, as is the case with the Sāṃkhya assertion of the liberated self as high liberation.

iv. *Definite emergence*. The meditation centers on the thought:

A separation which is a total extinguishment of a suffering by its antidote is a definite emergence because of being a liberation from that suffering such that it will never return.

Meditation on true cessations as definite emergences from suffering counters the notion that liberation, once attained, is reversible.

4. True paths

i. *Path*. The meditation centers on the thought:

The wisdom directly realizing selflessness is a path because it causes one to proceed to liberation.

Meditation on this as a path counters the notion that there are no paths of liberation from cyclic existence.

ii. *Reasonableness*. The meditation centers on the thought:

The wisdom directly cognizing selflessness is reasonable because of being the antidote to ignorance.

Meditation on the wisdom realizing selflessness as suitable counters the notion that it is not a path of liberation.

iii. *Achieving*. The meditation centers on the thought:

The wisdom directly realizing selflessness is an achieving because it realizes the nature of the mind unmistakably.

Meditation on this wisdom as an achieving counters the notion that such paths as worldly concentrations, receiving initiation in a maṇḍala of Īshvara, or undergoing the asceticism of the five fires (one each on the four sides and the sun above as in Jainism) are paths of liberation.

iv. *Deliverance*. The meditation centers on the thought:

The wisdom directly realizing selflessness is a deliverer because it unquestionably causes one to pass to a state of irreversible liberation, extinguishing sufferings and afflictions completely.

Meditation on wisdom as a deliverer counters the notion that there is no total eradicator of suffering.

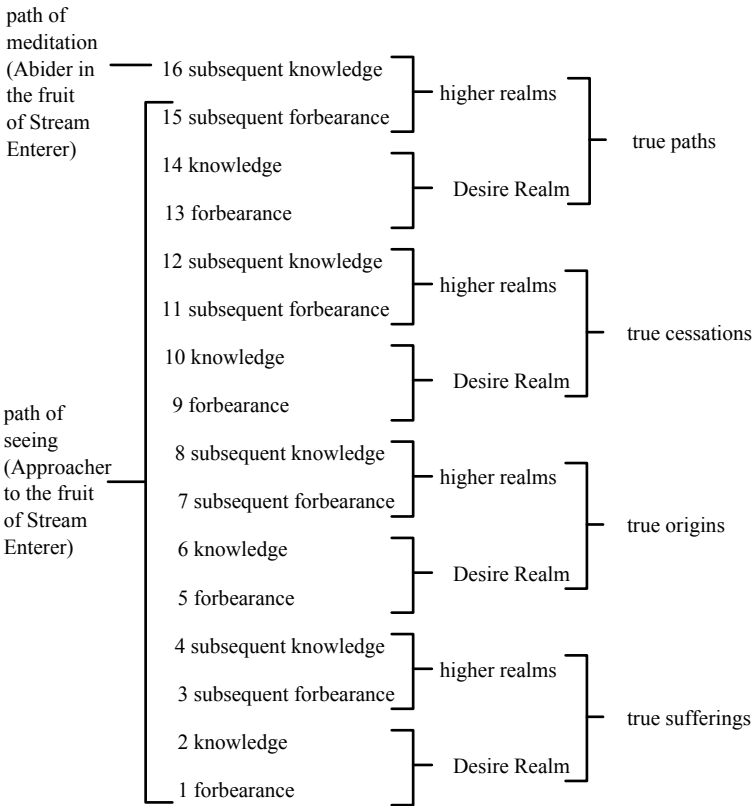
Appendix 2:

The Sixteen Periods of the Path of Seeing

According to all but the Consequence School, the path of seeing is the occasion when direct realization of the four noble truths first occurs. The moments, or periods, of forbearance are so called because one has developed forbearance, that is to say, facility or non-fear, with respect to the object of meditation; they are also called uninterrupted paths because they lead without interruption into a path of release, or doctrinal knowledge, in the same meditative sitting. The paths of release are the moments of knowledge that certain afflictive emotions have been abandoned forever.

The four noble truths are the objects contemplated on the path of seeing; for each noble truth there is a doctrinal forbearance and a doctrinal knowledge in relation to the Desire Realm, and there is also a subsequent forbearance and a subsequent knowledge in relation to the higher realms, the Form Realm and the Formless Realms which are here included in one category. According to the Great Exposition School when meditators complete the paths of the first truth in relation to the Desire Realm, they then pass on to the paths of the first truth in relation to the form and Formless Realms. The sixteenth moment is the time of entering the path of meditation. The other schools say that the eight forbearances can occur simultaneously and that the eight knowledges can occur simultaneously, and some hold that they necessarily occur simultaneously. (See chart, next page.)

Chart 8: Sixteen periods of forbearance and knowledge
(read from bottom to top)



Abbreviations

“1973 Ngawang Gelek *bla brang*” = *Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bṣad-pa'i-rdo-rje*, vol. 15. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1973.

“1987 Go-mang Lhasa (first printing)” = *don bdun cu'i mtha' spyod mi pham bla ma'i zhal lung gsal ba'i legs bshad blo gsal mgul rgyan*. 1a-20a. Named “1987” because of being acquired in Lha-sa, Tibet, at Go-mang College in 1987; published at Go-mang College, date unknown. (Complete edition, available at UMA Institute for Tibetan Studies, uma-ti-bet.org.)

“1987 Go-mang Lhasa (second printing)” = *don bdun cu'i mtha' spyod mi pham bla ma'i zhal lung gsal ba'i legs bshad blo gsal mgul rgyan*. 3a-20a. Named “1987” because of being acquired in Lha-sa, Tibet, at Go-mang College in 1987; published at Go-mang College, date unknown. (Incomplete edition, available at UMA Institute for Tibetan Studies, uma-ti-bet.org.)

“1995 Mundgod revision of Ngawang Gelek *bla brang*” = *Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bṣad-pa'i-rdo-rje*, vol. 16. Mundgod, India: Gomang College, 1995. Also available at: TBRC W21503-0413.

“1999 Mundgod” = *'jam dbyaṅs bzhad pa* and *'jigs med dbang po. don bdun cu'i mtha' dpyod mi pham bla ma'i zhal lung dang sa lam gyi rnam gzhag theg gsum mdzes rgyan grub mtha' rnam gzhag rin po che'i phreng ba bcas*. Mundgod, India: Drepung Gomang Library, 1999.

1999 Tōyō Bunko CD-ROM: “Tibetan texts of *don bdun bcu* of *'jam dbyaṅs bzhad pa* and *rigs lam 'phrul gyi lde mig* of *dkon mchog bstan pa'i sgron me*.” In the Toyo Bunko Database CD Release II. Tokyo, Japan: Tōyō Bunko, 1999. CD-ROM. (This edition is based on the 1999 Mundgod edition.)

“2001 Kan su'u” = *dnegos po brgyad don bdun cu'i rnam gzhag legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs*: 88-146. Kan su'u, China: kan su'u mi rigs dpe skrun khang, 2001.

“2005 Mundgod” = *dnegos po brgyad don bdun cu'i rnam gzhag legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs*: 1-67. Mundgod, India: Drepung Gomang Library, 2005.

“2011 TBRC *bla brang*” = *dnegos po brgyad don bdun cu'i rnam gzahag legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *kun mkhyen 'jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje mchog gi gsung 'bum*, vol. 14. TBRC W22186.14: 115-178, which is a PDF of: *bla brang bkra shis 'khyil: bla brang brka shis 'khyil dgon*, publishing date unknown.

“Āryavimuktisena’s commentary” = Āryavimuktisena’s *Commentary on the “Twenty-Five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra.” shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag nyi shu lnga pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa*. In *bstan 'gyur (sde dge)*. TBRC W23703.80, which is a PDF of: Delhi, India: Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

“co ne” = *co ne bstan 'gyur*. TBRC W1GS66030. *co ne dgon chen: co ne*, 1926.

“Dharma” = the *sde dge* edition of the Tibetan canon published by Dharma Press: the *Nying-ma Edition of the sDe-dge bKa'-'gyur and bsTan-'gyur*. Oakland, Calif.: Dharma Press, 1980.

“Haribhadra’s *Clear Meaning*” = Haribhadra’s *Clear Meaning Commentary / Commentary on (Maitreya’s) “Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations.” 'grel pa don gsal / shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan zhes bya ba'i 'grel pa*. In *bstan 'gyur (sde dge)*. TBRC W23703.86, which is a PDF of: Delhi, India: Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.

“Peking” = *Tibetan Tripiṭaka: Peking Edition kept in the Library of the Otani University, Kyoto*. Edited by Daisetz Teitarō Suzuki. Tokyo, Kyoto, Japan: Tibetan Tripiṭaka Research Foundation, 1955-1961.

“sde dge” = *sDe dge Tibetan Tripiṭaka—bsTan hgyur preserved at the Faculty of Letters, University of Tokyo*. Edited by Z. Yamaguchi, et al. Tokyo: Tokyo University Press, 1977-1984. The catalogue numbers are from *Complete Catalogue of the Tibetan Buddhist Canons*. Edited by Hukuji Ui. Sendai, Japan: Tohoku University, 1934. And *A Catalogue of the Tohoku University Collection of Tibetan Works on Buddhism*. Edited by Yensho Kanakura. Sendai, Japan: Tohoku University, 1953. TBRC W23703, which is a PDF of: Delhi: Karmapae Chodhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1977.

“TBRC” = Tibetan Buddhist Resource Center (<http://www.tbrc.org>).

“the *sde dge Ornament*” = *mngon par rtogs pa'i rgyan / shes rab kyi pha*

rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan shes bya ba'i tshig le'ur byas pa (*abhisamayālaṃkāra/ abhisamayālaṃkāra-nāma-prajñāpāramitopadeśaśāstrakārikā*). In *bstan 'gyur* (*sde dge*). TBRC W23703.80:3-28, which is a PDF of: Delhi: Karmapae Choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985. See Bibliography for the other editions consulted.

Bibliography

Sūtras are listed alphabetically by English title in the first section; the terms “glorious” and “superior” at the beginning of titles are often dropped in the Bibliography. Indian and Tibetan treatises are listed alphabetically by author in the second section; other works are listed alphabetically by author in the third section. Works mentioned in the first or second sections are often not repeated in the third section.

1. SŪTRAS

Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra

aṣṭasāhasrikāprajñāpāramitā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa brgyad stong pa

Peking 734, vol. 21; TBRC W22084

Sanskrit: P. L. Vaidya. *Aṣṭasāhasrika Prajñāpāramitā, with Haribhadra's Commentary called Ālokā*. Buddhist Sanskrit Texts 4. Darbhanga, India: Mithila Institute, 1960.

English translation: Edward Conze. *The Perfection of Wisdom in Eight Thousand Lines & Its Verse Summary*. Bolinas, Calif.: Four Seasons Foundation, 1973.

Five Hundred Stanza Perfection of Wisdom Sūtra

āryapañcaśatikāprajñāpāramitā

’phags pa shes rab kyi pha rol tu phyin pa lnga brgya pa

Peking 0738, vol. 21.

English translation: Edward Conze. *The Short Prajñāpāramitā Texts*. London: Luzac, 1973.

One Hundred Fifty Modes of the Perfection of Wisdom

prajñāpāramitānayaśatapañcāśatikāsūtra

shes rab kyi pha rol tu phyin pa’i tshul brgya lnga bcu pa’i mdo

Peking 121, vol. 5

English translation: Edward Conze. *The Short Prajñāpāramitā Texts*, 184-195. London: Luzac, 1973.

One Hundred Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra

śatasāhasrikāprajñāpāramitā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag brgya pa

Peking 730, vols. 12-18; Tohoku 8, vols. ka-a (’bum); TBRC W22084

Condensed English translation: Edward Conze. *The Large Sūtra on Perfect Wisdom*. Berkeley: University of California Press, 1975.

One Letter Perfection of Wisdom Sūtra

ekākṣarīmātānāmasarvatathāgataprajñāpāramitāsūtra

de bzhin gshegs pa thams cad kyi yum shes rab kyi pha rol tu phyin pa yi ge gcig ma’i mdo

Peking 741, vol. 21; sde dge 23, Dharma vol. 12

Perfection of Wisdom in Few Letters

svalpākṣaraprajñāpāramitāsūtra

shes rab kyi pha rol tu phyin pa yi ge nyung ngu

Peking 159, vol. 6

English translation: Edward Conze. *The Short Prajñāpāramitā Texts*, 144-147. London: Luzac, 1973.

Twenty-five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra

pañcaviṃśatisāhasrikāprajñāpāramitā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag nyi shu lnga pa

Peking 731, vol. 19; TBRC W22084

English translation (abridged): Edward Conze. *The Large Sūtra on the Perfection of Wisdom*. Berkeley: University of California Press, 1975.

Verse Summary of the Perfection of Wisdom

prajñāpāramitāsañcayagāthā

shes rab kyi pha rol tu phyin pa sduḍ pa tshigs su bcad pa

Peking 735, vol. 21; Tohoku 13, vol. ka (shes rab sna tshogs); TBRC W22084.34: 3-40

Sanskrit and Tibetan: Akira Yuyama. *Prajñā-pāramitā-ratna-guṇa-saṃcaya-gāthā (Sanskrit Recension A): Edited with an Introduction, Bibliographical Notes and a Tibetan Version from Tunhuang*. London: Cambridge University Press, 1976.

Sanskrit: E. E. Obermiller. *Prajñāpāramitā-ratnaguṇa-sañcayagāthā*. Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970. Also: P. L. Vaidya. *Mahāyāna-sūtra-saṃgraha*. Part I. Buddhist Sanskrit Texts, 17. Darbhanga, India: Mithila Institute, 1961.

English translation: Edward Conze. *The Perfection of Wisdom in Eight Thousand Lines & Its Verse Summary*. Bolinas, Calif.: Four Seasons Foundation, 1973.

2. OTHER SANSKRIT AND TIBETAN WORKS

Abhayākaraḡupta ('jigs med 'byung gnas sbas pa)

Commentary on the "Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra": Moonlight of Essential Points

aṣṭasāhasrikāprajñāpāramitāvṛttimarmakaumudī

shes rab kyi pha rol tu phyin pa brgyad stong pa'i 'grel pa gnad kyi zla 'od

Peking 5202, vol. 92; sde dge 3805, vol. da

Ornament to the Subduer's Thought

munimatālaṃkāra

thub pa'i dgongs rgyan

Peking 5294, vol. 101; sde dge 3894, vol. ha

Āryadeva ('phags pa lha, second to third century C.E.)

Lamp Compendium for Practice

caryāmelāpakapradīpa

spyod bsduḍ sgron ma

Peking 2668, vol. 61

English translation: Christian K. Wedemeyer. *Āryadeva's Lamp that Integrates the Practices*. New York: AIBS, 2007.

Āryavimuktisena ('phags pa rnam grol sde, ca. 6th century C.E.)

Commentary on (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the 'Superior Twenty-Five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra': Ornament for the Clear Realizations"/ Illumination of the "Twenty-Five Thousand"

pañcaviṃśatisāhasrikāprajñāpāramitopadeśasāstrābhisamayālaṃkāravṛtti

'phags pa shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag nyi shu lnga pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa; abbr. nyi 'khri snang ba

Peking 5185, vol. 88

Sanskrit edition: *L'Abhisamayālaṃkāravṛtti di Ārya-Vimuktisena: primo Abhisamaya / testo e note critiche [a cura di] Corrado Pensa*. Roma, Italy: Istituto Italiano per il Medio ed Estremo Oriente, 1967.

Tibetan edition: In *bstan 'gyur (sde dge)*. TBRC W23703.80: 29-425, which is a PDF of: Delhi, India: Karmapae choedhey, Gyalwae sunggrab partun khang, 1982-1985.

Asaṅga (thogs med, fourth century)

Grounds of Bodhisattvas

bodhisattvabhūmi

byang chub sems pa'i sa

Peking 5538, vol. 110; Tohoku 4037, vol. *dzi*

Sanskrit: Unrai Wogihara. *Bodhisattvabhūmi: A Statement of the Whole Course of the Bodhisattva (Being the Fifteenth Section of Yogācārabhūmi)*. Leipzig: 1908; Tokyo: Seigo Kenyūkai, 1930-1936. Also: Nalinaksha Dutt. *Bodhisattvabhūmi (Being the XVth Section of Asangapada's Yogacarabhūmi)*. Tibetan Sanskrit Works Series, 7. Patna, India: K. P. Jayaswal Research Institute, 1966.

English translation of the Chapter on Suchness, the fourth chapter of Part I which is the fifteenth volume of the Grounds of Yogic Practice: Janice D. Willis. *On Knowing Reality*. New York: Columbia University Press, 1979; reprint, Delhi: Motilal Banarsidass, 1979.

Grounds of Hearers

śrāvakabhūmi

nyan sa

Peking 5537, vol. 110; Tohoku 4036, vol. *dzi*

Sanskrit: Karunesha Shukla. *Śrāvakabhūmi*. Tibetan Sanskrit Works Series, 14. Patna, India: K. P. Jayaswal Research Institute, 1973.

Atisha (*dīpamkaraśrījñāna*, *mar me mdzad ye shes*, 982-1054)

Lamp Summary of (Maitreya's) "Perfection of Wisdom"

prajñāpāramitāpīṇḍārthapradīpa

shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i don bsdus sgron ma

Peking 5201, vol. 92; sde dge 3804, vol. *tha*

Lamp for the Path to Enlightenment

bodhipathapradīpa

byang chub lam gyi sgron ma

Peking 5343, vol. 103; sde dge 3947, vol. *khi*

English translation with Atisha's autocommentary: Richard Sherbourne, S.J. *A Lamp for the Path and Commentary*. London: George Allen and Unwin, 1983.

English translation: *Atisha's Lamp for the Path: An Oral Teaching by Geshe Sonam Rinchen*. Trans. and ed. Ruth Sonam. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1997.

Bhadanta Vimuktisena (*btsun pa grol sde*)

[Sub]commentary on (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the 'Superior Twenty-Five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra': Ornament for the Clear Realizations"

āryapañcaviṃśatisāhasrikāprajñāpāramitopadeśaśāstrābhisamayālamkārikāvārttika

nyi khrid nam 'grel / 'phags pa shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag nyi shu lnga pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan gyi tshig le'ur byas pa'i nman par 'grel pa

Peking 5186, vol. 88

Buddhashrījñāna^a

Commentary on (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Supramundane Victo-

^a Gareth Sparham raises a qualm:

It is not certain these two texts are by the same person. In the colophon to the first it is by *kha che'i rigs kyi paṇḍita chen po buddha śrī jñāna*; for the second in the colophon it is by *slob dpon buddha śrī jñāna*. Dharmamitra refers explicitly to the author of the latter as Buddhajñānaśrī. Bu-tön (*lung gi snye ma* p. 4) seems to take the works to be by two different authors *buddhajñānaśrī* and *sangs rgyas ye shes zhabs (Buddhajñānapāda)*. Tsong-kha-pa cites the former work as *shes rab sgron me/ma* and *bud dha shrī*; he cites the latter work as *sdud pa'i dka'i 'grel* and *sang ye*.

- rious Mother Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations*": *Wisdom Lamp Garland*
 abhisamayālaṃkārabhagavatīprajñāpāramitopadeśaśāstravṛttiprajñāpradīpāvali
 bcom ldan 'das ma shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs
 pa'i rgyan gyi 'grel pa shes rab sgron ma'i phreng ba
 Peking 5198, vol. 91; sde dge 3800, vol. ta
Commentary on the Difficult Points of the "Verse Summary"
 sañcayagāthāpañjikā
 bsdu pa tshig su bcaḍ pa'i dka' 'grel
 Peking 5196, vol. 91; sde dge 3798, vol. nya
 Chandrakīrti (*zla ba grags pa*, seventh century)
Autocommentary on the "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'"
 madhyamakāvatārabhāṣya
 dbu ma la 'jug pa'i bshad pa / dbu ma la 'jug pa'i rang 'grel
 Tibetan editions:
 Peking 5263, vol. 98; Tohoku 3862, vol. 'a.
 Dharmasala, India: Council of Religious and Cultural Affairs, 1968.
 Louis de La Vallée Poussin. *Madhyamakāvatāra par Candrakīrti*. Bibliotheca Buddhica 9.
 Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970.
 French translation (up to chap. 6, stanza 165): Louis de La Vallée Poussin. *Muséon* 8 (1907):
 249-317; *Muséon* 11 (1910): 271-358; *Muséon* 12 (1911): 235-328.
 German translation (chap. 6, stanzas 166-226): Helmut Tauscher. *Candrakīrti-Madhyama-*
kāvatārah und Madhyamakāvatārabhāṣyam. Wiener Studien zur Tibetologie und Bud-
 dhismuskunde, 5. Vienna: Arbeitskreis für Tibetische und Buddhistische Studien Universität
 Wien, 1981.
Clear Lamp Commentary on the Guhyasamāja
 pradīpoddyotanānāmāṭikā
 sgron ma gsal bar byed pa zhes bya ba'i rgya cher bshad pa
 Peking 2650, vol. 60
Supplement to (Nāgārjuna's) "Treatise on the Middle"
 madhyamakāvatāra
 dbu ma la 'jug pa
 Tibetan editions:
 Peking 5261, Peking 5262, vol. 98; Tohoku 3861, Tohoku 3862, vol. 'a
 Louis de La Vallée Poussin. *Madhyamakāvatāra par Candrakīrti*. Bibliotheca Buddhica 9.
 Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970.
 English translation: C. W. Huntington, Jr. *The Emptiness of Emptiness: An Introduction to Early*
Indian Mādhyamika, 147-195. Honolulu, Hawaii: University of Hawaii Press, 1989.
 English translation (chaps. 1-5): Jeffrey Hopkins. *Compassion in Tibetan Buddhism*. London:
 Rider, 1980; reprint, Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980.
 English translation (chap. 6): Stephen Batchelor. *Echoes of Voidness* by Geshé Rabten, 47-92.
 London: Wisdom Publications, 1983.
 See also references under Chandrakīrti's *Autocommentary on the "Supplement."*
 Chim Jam-pay-yang (*mchims 'jam pa'i dbyangs* or *mchims nam mkha' grags*, died 1289 / 1290)
Commentary on [Vasubandhu's] "Treasury of Manifest Knowledge": Ornament of Manifest
Knowledge
 chos mngon mdzod kyi tshig le'ur byas pa'i 'grel pa mngon pa'i rgyan
 Buxaduor, India: Nang bstan shes rig 'dzin skyong slob gnyer khang, n.d.
 Dharmakīrti (*chos kyi grags pa*, seventh century)
Commentary on (Dignāga's) "Compilation of Prime Cognition"
 pramāṇavārttikakārikā
 tshad ma nam 'grel gyi tshig le'ur byas pa
 Tibetan editions:

- Peking 5709, vol. 130; Tohoku 4210, vol. *ce*.
 Sarnath, India: Pleasure of Elegant Sayings Press, 1974.
- Sanskrit: Dwarikadas Shastri. *Pramāṇavārttika of Āchārya Dharmakīrti*. Varanasi, India: Bauddha Bharati, 1968.
- Sanskrit and Tibetan: Yūsho Miyasaka. “*Pramāṇavārttika-kārikā*: Sanskrit and Tibetan.” *Indo Koten Kenkyū (Acta Indologica)* 2 (1971-72): 1-206.
- English translation (chap. 2): Masatoshi Nagatomi. “A Study of Dharmakīrti’s *Pramāṇavārttika*: An English Translation and Annotation of the *Pramāṇavārttika*, Book I.” Ph. D. diss., Harvard University, 1957.
- English translation (chap. 4): Tom J.F. Tillemans. *Dharmakīrti’s Pramāṇavārttika: An Annotated Translation of the Fourth Chapter (parārthānumāna)*, vol. 1 (k. 1-148). Vienna: Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2000.
- Dharmakīrtishrī (*chos kyi grags pa dpal / gser gling pa*)
Explanation of (Haribhadra’s) “Commentary on (Maitreya’s) ‘Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations’”: Illumination of the Difficult to Realize
 prajñāpāramitopadeśaśāstrābhisamayālamkāravṛttidurbodhālokānāmaṭīkā
 shes rab kyi pha rol tu phyin pa’i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa’i rgyan gyi ’grel pa
 rtogs par dka’ ba’i snang ba zhes bya ba’i ’grel bshad
 Peking 5192, vol. 91; sde dge 3794, vol. *ja*
- Dharmamitra (*chos kyi bshes gnyen*)
Explanation of (Haribhadra’s) Commentary on (Maitreya’s) “Ornament for the Clear Realizations”: Very Clear Words
 abhisamayālamkāraśāstrābhisamayālamkāraprajñāpāramitopadeśaśāstrāṭīkāprasphuṭapadā
 shes rab kyi pha rol tu phyin pa’i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa’i rgyan gyi tshig
 le’ur byas pa’i ’grel bshad tshig rab tu gsal ba
 Peking 5194, vol. 91; sde dge 3796, vol. *nya*
- Dharmashrī
Explanation of the “One Hundred Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra”
 śatasāhasrikāvivarāṇa
 stong phrag brgya pa’i nman par bshad pa
 Peking 5203, vol. 92; sde dge 3802, vol. *da*
- Key to the Treasury of the Verse Summary of the Perfection of Wisdom*
 prajñāpāramitāsaṃcayagāthakośatāla
 shes rab kyi pha rol tu phyin pa sdud pa’i tshig su bcad pa’i mdzod kyi lde mig
 Peking 5204, vol. 92; sde dge 3806, vol. *da*
- Gen-dün-drub, First Dalai Lama (*dge ’dun grub*, 1391-1474)
Commentary on (Guṇaprabha’s) “Aphorisms on Discipline” / Essence of the Entire Discipline, Eloquent Holy Doctrine
 legs par gsungs pa’i dam chos ’dul ba mtha’ dag gi snying po
 Collected Works of the First Dalai Lama dge-’dun-grub-pa. Gangtok, Sikkim: Dodrup Lama Sangye, 1978-1981.
- Explanation of [Vasubandhu’s] “Treasury of Manifest Knowledge”: Illuminating the Path to Liberation*
 dam pa’i chos mngon pa’i mdzod kyi nman par bshad pa thar lam gsal byed
 Tibetan editions:
 Collected Works of the First Dalai Lama dge-’dun-grub-pa, vol. 3. Gangtok, Sikkim: Dodrup Lama, 1978-1981.
 Buxadur, India: n.p., 1967. Also: Sarnath, India: wa na mtho’ slob dge ldan spyi las khang, 1973.
 English translation (chapters 1-5): David Patt. *Elucidating the Path to Liberation*. Ann Arbor, Mich.: University Microfilms, 1994.
 English translation (chap. 6): Harvey B. Aronson, “The Buddhist Path: A Translation of the Sixth

- Chapter of the First Dalai Lama's *Path of Liberation*." *Tibet Journal* 5, no. 3 (1980): 29-51; 5, no. 4 (1980): 28-47; 12, no. 2 (1987): 25-40; 12, no. 3 (1987): 41-61.
- Guṇaprabha (*yon tan 'od*)
Aphorisms on Discipline
 vinayasūtra
 'dul ba'i mdo
 Peking 5619, vol. 123
- Gung-thang Kön-chog-tan-pay-drön-me (*gung thang dkon mchog bstan pa'i sgron me*, 1762-1823)
Presentation of the Four Truths, Port of Those Wishing Liberation: Festival for the Wise
 bden bzhi'i nram gzahg thar 'dod 'jug ngogs mkhas pa'i dga' ston
 Collected Works of Gung-thang dkon-mchog bstan-pa'i sgron-me, vol. 2. New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1972.
- Gung-thang Lo-drö-gya-tsho (*gung thang blo gros rgya mtsho*, 1851-1928/1930)
Annotations to (Haribhadra's) Small Clear Meaning Commentary on (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations": *Clearing Away the Darkness for Those Wanting Liberation*
 mngon rtogs rgyan gyi 'grel chung don gsal ba'i mchan 'grel kun bzang zhing gi nyi ma thar 'dod mun sel
 Tibetan editions:
 Lhasa (?): dge ldan legs bshad gsung rab 'grem spel khang, 2006.
 TBRC W00EGS1017126, which is a PDF of: Lhasa (?): dge ldan legs bshad gsung rab 'grem spel khang, 2006.
- Gyal-tshab-dar-ma-rin-chen (*rgyal tshab dar ma rin chen*, 1364-1432)
Explanation [of (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations" and its Commentaries]: Ornament for the Essence/ Explanation Illuminating the Meaning of the Commentaries on (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations": *Ornament for the Essence*
 mnam bshad snying po rgyan/ shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa don gsal ba'i mnam bshad snying po'i rgyan
 Tibetan editions:
 Sarnath: Gelugpa Student's Welfare Committee, 1980.
 shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa don gsal ba'i mnam bshad snying po'i rgyan. TBRC W23692.2: 5-762, which is a PDF of: sku 'bum monastery, Tibet: sku 'bum byams pa gling par khang, [19?].
- Explanation of (Shāntideva's) "Engaging in the Bodhisattva Deeds"*: *Entrance for Conqueror Children*
 byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa'i nram bshad rgyal sras 'jug ngog
 Sarnath: Pleasure of Elegant Sayings Printing Press, 1973
- Illumination of the Path to Liberation / Explanation of (Dharmakīrti's) Commentary on (Dignāga's) "Compilation of Prime Cognition"*: *Unerring Illumination of the Path to Liberation*
 thar lam gsal byed / tshad ma nram 'grel gyi tshig le'ur byas pa'i nram bshad thar lam phyin ci ma log par gsal bar byed pa
 Tibetan editions:
 Collected Works of Rgyal-tshab Dar-ma-rin-chen, vol. 6 (entire). Delhi: Guru Deva, 1982.
 Collected Works of Rgyal-tshab Dar-ma-rin-chen, vol. 6 (entire). Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1981.
 Varanasi, India: Pleasure of Elegant Sayings Press, 1974.
- Haribhadra (*seng ge bzang po*, late eighth century)
Clear Meaning Commentary / Commentary on (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations"
 spuṭhārtha / abhisamayālamkāranāmaprajñāpāramitopadeśaśāstravṛtti
 'grel pa don gsal / shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan ces bya ba'i 'grel pa
 Sanskrit editions:

- Amano, Kōei. *A study on the Abhisamaya-alaṃkāra-kārikā-sāstra-vṛtti*. Rev. ed. Yanai City, Japan: Rokoku Bunko, 2008.
- Tripathi, Ram Shankar. *Slob-dpon Señ-ge-bzan-pos mdzad pa'i Mñon-par-rtogs-pa'i-rgyan gyi 'grel pa Don-gsal (Prajñāpāramitopadeśasāstre Ācāryaharibhadraviracitā Abhisamayālaṃkāravṛttiḥ Sphuṭārtha)*, 1977. 2nd ed. Sarnath, India: Central Institute of Higher Tibetan Studies. 1993.
- Wogihara, Unrai. *Abhisamayālaṃkāṛālokā Prajñā-pāramitā-vyākhyā, The Work of Haribhadra*. 7 vols. Tokyo: Toyo Bunko, 1932-1935; reprint, Tokyo: Sankibo Buddhist Book Store, 1973.
- Wogihara, Unrai, ed. *Abhisamayālaṃkāṛālokā Prajñāpāramitāvyākhyā: Commentary on aṣṭasāhasrikā-prajñāpāramitā by Haribhadra, Together with the Text Commented on*. Tokyo, Japan: The Toyo Bunko, 1973.
- Tibetan edition: In *bstan 'gyur (sde dge)*. TBRC W23703 86: 158-281, which is a PDF of: Delhi, India: Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.
- English translation: Sparham, Gareth. *Āryavimuktisena, Maitreyanātha, and Haribhadra. Abhisamayālaṃkāra with Vṛtti and Ālokā*. 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2006-2011.
- Commentary on the Difficult Points of the "Verse Summary of the Precious Qualities of the Supramundane Victorious [Mother]" / Commentary that Makes the Difficult Points of the "Verse Summary of the Precious Qualities of the Supramundane Victorious [Mother]" Easy to Understand*
- bhagavatīratnaguṇasamcayagāthāpañjikāsubodhinīnāma
bcom ldan 'das yon tan rin po che sdus pa'i tshig su bcad pa'i dka' 'grel
Peking 5190; sde dge 3792
- [*Commentary on the*] "Twenty-Five Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra"
pañcaviṃśatisāhasrikā-prajñāpāramitā
shes rab kyi pha rol tu phyin pa stong phrag nyi shu lnga pa
Peking 5188; sde dge 3790
- Explanation of the "Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra": Illumination of (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations"*
aṣṭasāhasrikāprajñāpāramitāvyākhyānābhisamayālaṃkāṛālokā
shes rab kyi pha rol tu phyin pa brgyad stong pa'i bshad pa mngon par rtogs pa'i rgyan gyi snang ba
- In *bstan 'gyur (sde dge)*. TBRC W23703.85: 4-683, which is a PDF of: Delhi, India: Karmapae choedhey, Gyalwae sungrab partun khang, 1982-1985.
- Jam-yang-shay-pa Ngag-wang-tson-drü ('jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje ngag dbang brtson grus, 1648-1721/1722)
- Eloquent Presentation of the Eight Categories and Seventy Topics: Sacred Word of Guru Ajita*
dngos po brgyad don bdun cu'i nram bzhag legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung
Tibetan editions:
bla brang edition:
"2011 TBRC bla brang" = In *kun mkhyen 'jam dbyangs bzhad pa'i rdo rje mchog gi gsung 'bum*, vol. 14. TBRC W22186.14: 115-178, which is a PDF of: bla brang bkra shis 'khyil: bla brang brka shis 'khyil dgon, publishing date unknown. [Preferred edition since it has not been retouched.]
"1973 Ngawang Gelek bla brang" = *Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bzad-pa'i-rdo-rje*, vol. 15. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1973. [Retouched edition.]
"1995 Mundgod revision of Ngawang Gelek bla brang" = *Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bzad-pa'i-rdo-rje*, vol. 16. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1995. Also available at: TBRC W21503-0413. [Further retouched edition.]
"1999 Mundgod" = *dngos po brgyad don bdun cu'i nram gzhang legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs*: 1-55. Mundgod, India: Drepung Gomang Library, 1999.

"1999 Tōyō Bunko CD-ROM" = "Tibetan texts of *don bdun bcu* of 'jam dbyangs bzhad pa and rigs lam 'phrul gyi lde mig of *dkon mchog bstan pa'i sgron me*." In the Toyo Bunko Database CD Release II. Tokyo, Japan: Tōyō Bunko, 1999. CD-ROM. [This edition is based on the 1999 Mundgod.]

"2001 Kan su'u" = *dnogs po brgyad don bdun cu'i rnam gzah legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs*: 88-146. Kan su'u, China: mi rigs dpe skrun khang, 2001.

"2005 Mundgod" = *dnogs po brgyad don bdun cu'i rnam gzah legs par bshad pa mi pham bla ma'i zhal lung*. In *don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs*: 1-67. Mundgod, India: Drepung Gomang Library, 2005.

Go-mang Lhasa edition:

"1987 Go-mang Lhasa (first printing)" = *don bdun cu'i mtha' spyod mi pham bla ma'i zhal lung gsal ba'i legs bshad blo gsal mgul rgyan*. 1a-20a. Go-mang College: Lha-sa, Tibet: n.d. (PDF of complete printing available at UMA Institute for Tibetan Studies, <http://www.uma-tibet.org>.) Named "1987" because of being acquired in Lha-sa, Tibet, at Go-mang College in 1987.

"1987 Go-mang Lhasa (second printing)" = *don bdun cu'i mtha' spyod mi pham bla ma'i zhal lung gsal ba'i legs bshad blo gsal mgul rgyan*. 3a-20a. Go-mang College: Lha-sa, Tibet: n.d. (PDF of incomplete printing available at UMA Institute for Tibetan Studies, <http://www.uma-tibet.org>.) Named "1987" because of being acquired in Lha-sa, Tibet, at Go-mang College in 1987.

Great Exposition of Tenets / Explanation of "Tenets": Sun of the Land of Samantabhadra Brilliantly Illuminating All of Our Own and Others' Tenets and the Meaning of the Profound [Emptiness], Ocean of Scripture and Reasoning Fulfilling All Hopes of All Beings

grub mtha' chen mo / grub mtha'i rnam bshad rang gzhan grub mtha' kun dang zab don mchog tu gsal ba kun bzang zhing gi nyi ma lung rigs rgya mtsho skye dgu'i re ba kun skong

Tibetan editions:

Musoorie, India: Dalama, 1962.

Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bṣad-pa'i-rdo-rje, vol. 14 (entire). New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1973.

Mundgod, India: Drepung Gomang Library, 1999.

English translation (entire root text and edited portions of the autocommentary and Nga-wang-pel-den's *Annotations*): Jeffrey Hopkins. *Maps of the Profound: Jam-yang-shay-ba's Great Exposition of Buddhist and Non-Buddhist Views on the Nature of Reality*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2003.

English translation (beginning of the chapter on the Consequence School): Jeffrey Hopkins. *Meditation on Emptiness*, 581-697. London: Wisdom Publications, 1983; rev. ed., Boston: Wisdom Publications, 1996.

English translation of root text with Losang Gonchok's commentary: Daniel Cozort and Craig Preston. *Buddhist Philosophy: Losang Gonchok's Short Commentary to Jamyang Shayba's Root Text on Tenets*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2003.

Translation of the section of the distinctive tenets of the Consequence School: Daniel Cozort, *Unique Tenets of the Middle Way Consequence School* (Ithaca, N.Y.: Snow Lion, 1998).

Great Exposition of the Middle / Decisive Analysis of (Chandrakīrti's) "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'": Treasury of Scripture and Reasoning, Thoroughly Illuminating the Profound Meaning [of Emptiness], Entrance for the Fortunate

dbu ma chen mo / dbu ma 'jug pa'i mtha' dpyod lung rigs gter mdzod zab don kun gsal skal bzang 'jug ngogs

Tibetan editions:

Collected Works of 'Jam-dbyaṅs-bṣad-pa'i-rdo-rje, vol. 9 (entire). New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1973.

Buxaduor, India: Gomang, 1967.

Translation of the section on the two truths: Guy M. Newland's Ph.D. thesis, *The Two truths: a*

study of Mādhyamika philosophy as presented in the Monastic textbooks of the Ge-luk-ba order of Tibetan Buddhism.

Jay-tsun Chö-kyi-gyal-tshan (se ra rje btsun chos kyi rgyal mtshan, 1469-1546)

Excellent Means Definitely Revealing the Eight Categories and Seventy Topics, the Topics of (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations," the Stainless Oral Transmission of Jay-tsun-chö-kyi-gyal-tshan
bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan gyi brjod bya dngos brgyad don bdun cu nges par 'byed pa'i thabs dam pa rje btsun chos kyi rgyal mtshan gyi gsung rgyun dri ma med pa
Indian block-print, n.d.

dngos po brgyad don bdun cu'i rnam gzhas. In don bdun cu dang sa lam sogs nyer mkho'i skor phyogs bsgrigs bzhugs so: 1-44.

kan su'u, China: mi rigs dpe skrun khang, 2005.

Rje btsun pa'i Don bdun cu: An Introduction to the Abhisamayālaṅkāra

Edited with Introduction by Shunzō Onoda

Kyoto, Japan: The Association of Indian and Buddhist Studies, Nagoya University, 1983.

Khay-drub-ge-leg-pal-sang (mkhas grub dge legs dpal bzang, 1385-1438)

Extensive Explanation of (Dharmakīrti's) "Commentary on (Dignāga's) 'Compilation of Prime Cognition'": Ocean of Reasoning

tshad ma rnam 'grel gyi rgya cher bshad pa rigs pa'i rgya mtsho

TBRC W1KG10279, vol. 10 (*tha*), 623-1006: pdf of bla brang bkra shis 'khyil par khang edition, 199?

Kön-chog-jig-may-wang-po (*dkon mchog 'jigs med dbang po*, 1728-1791)

Condensed Presentation of the Eight Categories and Seventy Topics

dngos brgyad don bdun cu'i rnam bzhag bsdu pa

Collected Works of dKon-mchog-'jigs-med-dbang-po, vol. 6. New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1972.

Precious Garland of Tenets / Presentation of Tenets: A Precious Garland

grub pa'i mtha'i rnam par bzhag pa rin po che'i phreng ba

Tibetan editions:

K. Mimaki. Le Grub mtha' rnam bzhag rin chen phren ba de dkon mchog 'jigs med dbaṅ po (1728-1791), *Zinbun* [The Research Institute for Humanistic Studies, Kyoto University], 14 (1977):55-112.

Collected Works of dkon-mchog-'jigs-med-dbaṅ-po, vol. 6, 485-535. New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1972.

Xylograph in thirty-two folios from the Lessing collection of the rare book section of the University of Wisconsin Library, which is item 47 in Leonard Zwilling. *Tibetan Block-prints in the Department of Rare Books and Special Collections*. Madison, Wis.: University of Wisconsin-Madison Libraries, 1984.

Mundgod, India: blo gsal gling Press, 1980.

Dharmasala, India: Tibetan Cultural Printing Press, 1967.

Dharmasala, India: Teaching Training, n.d.

Blockprint edition in twenty-eight folios obtained in 1987 from Go-mang College in Lhasa, printed on blocks that predate the Cultural Revolution.

English translation: Geshe Lhundup Sopa and Jeffrey Hopkins. *Practice and Theory of Tibetan Buddhism*, 48-145. New York: Grove, 1976; rev. ed., *Cutting through Appearances: Practice and Theory of Tibetan Buddhism*, 109-322. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1989. Also: H. V. Guenther. *Buddhist Philosophy in Theory and Practice*. Baltimore, Md.: Penguin, 1972. Also, the chapters on the Autonomy School and the Consequence School: Shōtarō Iida. *Reason and Emptiness*, 27-51. Tokyo: Hokuseido, 1980.

Presentation of the Grounds and Paths: Beautiful Ornament of the Three Vehicles

sa lam gyi rnam bzhag theg gsum mdzes rgyan

Collected Works of dkon-mchog-'jigs-med-dbaṅ-po, vol. 7. New Delhi: Ngawang Gelek Demo, 1972.

English translation: Elizabeth Napper. *Kön-chog-jig-may-wang-po's Presentation of the Grounds and Paths: Beautiful Ornament of the Three Vehicles*, With Commentary by Dan-ma-lo-chö. UMA Institute for Tibetan Studies, 2013: freely downloadable at: http://uma-tibet.org/edu/gomang/phar_phyin/salam.php.

Thorough Expression of the Natures of the One Hundred Seventy-Three Aspects of the Three Exalted Knowers: White Lotus Vine of Eloquence

mkhyen gsum gyi rnam pa brgya dang don gsum gyi rang bzhin yang dag par brjod pa legs bshad padma dkar po'i khri shing

Tibetan editions:

Collected Works of dKon-mchog-'jigs-med-dbang-po, vol. 6. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1971.

In *gsung 'bum/ dkon mchog 'jigs med dbang po (bla brang par ma)*. TBRC W2122.6: 627-646, which is a PDF of: bla brang bkra shis 'khyil, Tibet: bla brang dgon pa, 1999.

Kumārashrībhadrā

Summary of (Maitreya's) "Perfection of Wisdom"

prajñāpāramitāpīṇḍārtha

shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i don bsdur pa

Peking 5195, vol. 91; sde dge 3797, vol. nya

Long-döl Ngag-wang-lo-sang (*klong rdol ngag dbang blo bzang*, 1719-1794)

Vocabulary Occurring in the Perfection of Wisdom

phar phyin las byung ba'i ming gi rnam grangs

Tibetan editions:

Collected Works, Śāta-Piṭaka Series, vol. 100. New Delhi, India: International Academy of Indian Culture, 1973.

TBRC W87: 343-412, which is a PDF of: khreng tu'u, China: [s.n.], [199-].

Lo-sang-chö-kyi-gyal-tshan (*blo bzang chos kyi rgyal mtshan*, 1570-1662)

Explanation of the First Category in the Ocean of Good Explanation Illuminating the Essence of the Essence of (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations"

shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan gyi snying po'i snying po gsal bar legs par bshad pa'i rgya mtsho las skabs dang po'i rnam par bshad pa

Tibetan editions:

Collected Works, vol. 4. New Delhi, India: Mongolian Lama Gurudeva, 1973.

TBRC W23430.4: 265-346, which is a PDF of: New Delhi, India: Mongolian Lama Gurudeva, 1973.

Maitreya (*byams pa*)

Ornament for the Clear Realizations

abhisamayālaṃkāra/ abhisamayālaṃkāra-nāma-prajñāpāramitopadeśaśāstrakārikā

mngon par rtogs pa'i rgyan/ shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan shes bya ba'i tshig le'ur byas pa

Sanskrit editions:

Amano, Kōei. *A study on the Abhisamaya-alaṃkāra-kārikā-śāstra-vṛtti*. Rev. ed. Yanai City, Japan: Rokoku Bunko, 2008.

Stcherbatsky, Theodore and Eugène Obermiller, eds. *Abhisamayālaṃkāra-Prajñāpāramitā-Upadeśa-śāstra: The Work of Bodhisattva Maitreya*. Bibliotheca Indo-Buddhica Series. Reprint ed. Delhi, India: Sri Satguru Publications, 1992.

Tibetan editions:

Asian Classics Input Project,

<http://www.asianclassics.org/reader.php?collection=tengyur&index=3786>.

co ne: TBRC W1GS66030.80: 5-30, which is a PDF of: Co ne dgon chen: co ne, 1926.

dpe bsdur ma: vol. 49: 3-32. Beijing, China: Krung go'i bod rig pa'i dpe skrun khang, 1994-2008.

Peking 5184, vol. 88 (*ser-phyin*, I): 1-15a.8. Tokyo, Kyoto, Japan: Tibetan Tripitaka Research

Institute, 1955-1961.

snar thang: TBRC W22704.89: 5-30, which is a PDF of: Narthang: s. n., 1800?.

sde dge: TBRC W23703.80:3-28, which is a PDF of: Delhi: Karmapae Choedhey, Gyalwae sunggrab partun khang, 1982-1985.

English translations:

Brunnhölzl, Karl. *Gone Beyond: The Prajñāpāramitā Sūtras, The Ornament of Clear Realization, and its Commentaries in the Tibetan Kagyü tradition*. The Tsadra Foundation series. 2 vols. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2011-2012.

———. *Groundless Paths: The Prajñāpāramitā Sūtras, The Ornament of Clear Realization, and Its Commentaries in the Tibetan Nyingma Tradition*. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2012.

Conze, Edward. *Abhisamayālaṅkāra: Introduction and Translation from Original Text with Sanskrit-Tibetan Index*. Roma, Italy: Is. M.E.O., 1954.

Sparham, Gareth. *Āryavimuktisena, Maitreyaṇātha, and Haribhadra. Abhisamayālaṅkāra with Vṛtti and Ālokā*. 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company., 2006-2011.

———. *Golden Garland of Eloquence: legs bshad gser phreng*, 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2008-2010.

Ornament for the Great Vehicle Sūtras

mahāyānasūtrālaṅkāra

theg pa chen po'i mdo sde rgyan gyi tshig le'ur byas pa

Peking 5521, vol. 108; Dharma vol. 77

Tibetan edition: *sde dge*: TBRC W23703.123: 3-80, which is a PDF of: Delhi: Karmapae choedhey, Gyalwae sunggrab partun khang, 1982-1985.

Sanskrit edition: Sitansusekhar Bagchi. *Mahāyāna-Sūtrālaṅkāraḥ of Asaṅga* [with Vasubandhu's commentary]. Buddhist Sanskrit Texts 13. Darbhanga, India: Mithila Institute, 1970.

Sanskrit text and translation into French: Sylvain Lévi. *Mahāyānasūtrālaṅkāra, exposé de la doctrine du grand véhicule selon le système Yogācāra*. 2 vols. Paris: Bibliothèque de l'École des Hautes Études, 1907, 1911.

Nāgārjuna (*klu sgrub*, first to second century, C.E.)

Precious Garland of Advice for the King

rājaparikathāratnāvalī

rgyal po la gtam bya ba rin po che'i phreng ba

Peking 5658, vol. 129; Dharma vol. 93

Sanskrit, Tibetan, and Chinese: Michael Hahn. *Nāgārjuna's Ratnāvalī*. vol. 1. *The Basic Texts (Sanskrit, Tibetan, and Chinese)*. Bonn: Indica et Tibetica Verlag, 1982.

English translations:

Jeffrey Hopkins. *Nāgārjuna's Precious Garland: Buddhist Advice for Living and Liberation*, 94-164. Ithaca, New York: Snow Lion Publications, 1998. Supersedes that in: Nāgārjuna and the Seventh Dalai Lama. *The Precious Garland and the Song of the Four Mindfulnesses*, translated by Jeffrey Hopkins, 17-93. London: George Allen and Unwin, 1975; New York: Harper and Row, 1975; reprint, in H.H. the Dalai Lama, Tenzin Gyatso. *The Buddhism of Tibet*. London: George Allen and Unwin, 1983; reprint, Ithaca, New York: Snow Lion Publications, 1987.

John Dunne and Sara McClintock. *The Precious Garland: An Epistle to a King*. Boston: Wisdom Publications, 1997.

Of 223 stanzas (chap. 1, 1-77; chap. 2, 1-46; chap. 4, 1-100): Giuseppe Tucci. "The Ratnāvalī of Nāgārjuna." *Journal of the Royal Asiatic Society* (1934): 307-325; (1936): 237-52, 423-35.

Japanese translation: Uryūzu Ryushin. *Butten II, Sekai Koten Bungaku Zenshu*, 7 (July, 1965): 349-72. Edited by Nakamura Hajime. Tokyo: Chikuma Shobō. Also: Uryūzu Ryushin. *Daijō Butten*, 14 (1974): 231-316. *Ryūju Ronshū*. Edited by Kajiyama Yuichi and Uryūzu Ryushin. Tokyo: Chūōkōronsha.

- Danish translation: Christian Lindtner. *Nagarjuna, Juvelkaeden og andre skrifter*. Copenhagen: 1980.
- Ngag-wang-pal-dan (*ngag dbang dpal ldan*, b. 1797), also known as Pal-dan-chö-jay (*dpal ldan chos rje*)
- Annotations for (Jam-yang-shay-pa's) "Great Exposition of Tenets": Freeing the Knots of the Difficult Points, Precious Jewel of Clear Thought*
grub mtha' chen mo'i mchan 'grel dka' gnad mdud grol blo gsal gces nor
- Tibetan editions:
- Sarnath, India: Pleasure of Elegant Sayings Press, 1964.
- Collected Works of Chos-rje ñag-dbañ Dpal-ldan of Urga, vols. 4 (entire)-5, 1-401. New Delhi: Guru Deva, 1983.
- Explanation of (Maitreya's) Treatise "Ornament for the Clear Realizations" from the Approach of the Meaning of the Words: Sacred Word of Maitreyañātha*
bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan tshig don gyi sgo nas bshad pa byams mgon zhal lung TBRC W5926-3:221-416, which is a PDF of: Delhi: Gurudeva, 1983.
- Explanation of the Obscurational and the Ultimate in the Four Systems of Tenets*
grub mtha' bzhi'i lugs kyi kun rdzob dang don dam pa'i don rnam par bshad pa legs bshad dpyid kyi dpal mo'i glu dbyang
- Tibetan editions:
- New Delhi: Guru Deva, 1972.
- Collected Works of Chos-rje ñag-dbañ Dpal-ldan of Urga, vol. 1, 3-273. New Delhi: Gurudeva, 1983.
- Presentation of the Grounds and Paths of the Four Great Secret Tantra Sets: Illumination of the Texts of Tantra*
gsang chen rgyud sde bzhi'i sa lam gyi rnam bzhag rgyud gzhung gsal byed
- Tibetan editions:
- Collected Works of Chos-rje ñag-dbañ Dpal-ldan of Urga, vol. *kha*, New Delhi: Guru Deva, 1983.
- rgyud smad par khang edition, no other data
- Stating the Modes of Explanation in the Textbooks on the Middle Way and the Perfection of Wisdom in the Lo-sel-ling and Go-mang Colleges: Festival for Those of Clear Intelligence*
blo gsal gling dang bkra shis sgo man grva tshang gi dbu phar gyi yig cha'i bshad tshul bkod pa blo gsal dga' ston
- Collected Works of Chos-rje ñag-dbañ Dpal-ldan of Urga, vol. *ga*, New Delhi: Guru Deva, 1983.
- Pañ-chen Sö-nam-drag-pa (*pañ chen bsod nams grags pa*, 1478-1554)
- General-Meaning Commentary on the Perfection of Wisdom/ Good Explanation of the Meaning of (Gyal-tshab's) "Explanation Illuminating the Meaning of the Commentaries on (Maitreya's) 'Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom, Ornament for the Clear Realizations': Ornament for the Essence": Lamp Illuminating the Meaning of the Mother*
phar phyin spyi don/ shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par rtogs pa'i rgyan 'grel pa dang bcas pa'i rnam bshad snying po rgyan gyi don legs par bshad pa yum don gsal ba'i sgron me
- Buxaduo: Nang bstan shes rig 'dzin skyong slob gnyer khang, 1963.
- Prajñākaramati (*shes rab 'byung gnas blo gros*, 950-1030)
- Summary of (Haribhadra's) "Commentary on (Maitreya's) 'Ornament for the Clear Realizations'"*
abhisamayālamkāravṛttipīṇḍārtha
mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa'i bsdus don
- Peking 5193, vol. 91; sde dge 3795, vol. *ja*
- Ratnākaraśānti (*rin chen 'byung gnas zhi ba*)
- Commentary on the Difficult Points of the "Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra": The Supreme Essence*
ārya-aṣṭasāhasrikāprajñāpāramitāpañjikāsārottamā
phags pa shes rab kyi pha rol tu phyin pa brgyad stong pa'i dka' 'grel snying po mchog

- Peking 5200, vol. 92; sde dge 3803, vol. *tha*
Pure Commentary on (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations"
 abhisamayālaṃkāṛakārikāvṛttiśuddhamatīnāma
 mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa'i tshig le'ur byas pa'i 'grel pa dag ldan
 Peking 5199, vol. 91; sde dge 3801, vol. *ta*
Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom
 prajñāpāramitopadeśa
 shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag
 Peking 5579, vol. 114; sde dge 4079, vol. *hi*
- Ratnakīrti
Commentary on (Maitreya's) "Ornament for the Clear Realizations": A Portion of Glory
 abhisamayālaṃkāravṛttikīrtikalānāma
 mngon par rtogs pa'i rgyan gyi 'grel pa grags pa'i cha
 Peking 5197, vol. 91; sde dge 3799, vol. *nya*
- Shāntideva (*zhi ba lha*, eighth century)
Compendium of Instructions
 śikṣāsamuccaya
 bslab pa kun las btus pa
 Peking 5272, vol. 102; Tohoku 3940, vol. *khi*
 English Translation: C. Bendall and W.H.D. Rouse. *Śikṣā Samuccaya*. Delhi: Motilal, 1971.
 Edited Sanskrit: Cecil Bendall. *Çikṣhāsamuccaya: A Compendium of Buddhist Teaching*. Bibliotheca Buddhica 1. Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970.
- Engaging in the Bodhisattva Deeds*
 bodhi[sattva]caryāvatāra
 byang chub sems dpa'i spyod pa la 'jug pa
 Tohoku 3871, dbu ma, vol. *la*
 Sanskrit: P. L. Vaidya. *Bodhicaryāvatāra*. Buddhist Sanskrit Texts 12. Darbhanga, India: Mithila Institute, 1988.
 Sanskrit and Tibetan: Vidhushekara Bhattacharya. *Bodhicaryāvatāra*. Bibliotheca Indica, 280. Calcutta: Asiatic Society, 1960.
 Sanskrit and Tibetan with Hindi translation: Rāmaśaṃkara Tripāthī, ed. *Bodhicaryāvatāra*. Bauddha-Himālaya-Granthamālā, 8. Leh, Ladākh: Central Institute of Buddhist Studies, 1989.
- English translations:
 Stephen Batchelor. *A Guide to the Bodhisattva's Way of Life*. Dharmasala, India: Library of Tibetan Works and Archives, 1979.
 Marion Matics. *Entering the Path of Enlightenment*. New York: Macmillan, 1970.
 Kate Crosby and Andrew Skilton. *The Bodhicaryāvatāra*. Oxford: Oxford University Press, 1996.
 Padmakara Translation Group. *The Way of the Bodhisattva*. Boston: Shambhala, 1997.
 Vesna A. Wallace and B. Alan Wallace. *A Guide to the Bodhisattva Way of Life*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1997.
- Contemporary commentary:
 H.H. the Dalai Lama, Tenzin Gyatso. *Transcendent Wisdom*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1988.
 H.H. the Dalai Lama, Tenzin Gyatso. *A Flash of Lightning in the Dark of the Night*. Boston: Shambhala, 1994.
- Smṛtijñānakīrti
Indicating Through Eight Concordant Meanings the Mother Perfection of Wisdom Taught Extensively in One Hundred Thousand, Taught in Medium Length in Twenty-five Thousand, and Taught in Brief in Eight Thousand [Stanzas]
 prajñāpāramitāmātrikāśatasāhasrikābrhacchāsana-
 pañcaviṃśatisāhasrikāmādhyaśāsanāṣṭādaśasāhasrikālaghuśāsanāṣṭasamānārthasāśana

yum shes rab kyi pha rol tu phyin pa brgyas par bstan pa 'bum dang 'bring du bstan pa nyi khri
Inga stong dang bsdu te bstan pa khri brgyad stong pa mams mthun par don brgyad kyi
bstan pa

Peking 5187, vol. 88; sde dge 3789, vol. *kha*

Tshe-chog-ling Ye-shay-gyal-tshan (*tshe mchog gling ye shes rgyal mtshan*, 1713-1793)

Quintessential Instructions Clearly Teaching the Essentials of (Tsong-kha-pa's) "Stages of the Path to Enlightenment," Correlating the "Eight Thousand Stanza Perfection of Wisdom Sūtra" with (Maitreya's) "Ornament for Clear Realization": Lamp Illuminating the Perfection of Wisdom
sher phyin stong phrag brgyad pa dang mngon rtogs rgyan sbyar te byang chub lam gyi rim pa'i
gnad mams gsal bar ston pa'i man ngag sher phyin gsal ba'i sgron me

Tibetan editions:

Collected Works, vol. 7. New Delhi, India: Tibet House, 1975.

TBRC W1022.7: 8-174, which is a PDF of: New Delhi, India: Tibet House, 1975.

Tsong-kha-pa Lo-sang-drag-pa (*tsong kha pa blo bzang grags pa*, 1357-1419)

Extensive Explanation of (Chandrakīrti's) "Supplement to (Nāgārjuna's) 'Treatise on the Middle'": Illumination of the Thought

dbu ma la 'jug pa'i rgya cher bshad pa dgongs pa rab gsal

Tibetan editions:

Peking 6143, vol. 154.

Dharmasala, India: Tibetan Cultural Printing Press, n.d.

Sarnath, India: Pleasure of Elegant Sayings Press, 1973.

Delhi: Ngawang Gelek, 1975.

Delhi: Guru Deva, 1979.

English translation (chaps. 1-5): Jeffrey Hopkins. *Compassion in Tibetan Buddhism*, 93-230. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980; the portion of the book that is Tsong-kha-pa's *Illumination of the Thought* (chapters 1-5) is downloadable at:

http://uma-tibet.org/edu/gomang/dbu_ma/middle.php.

English translation (chap. 6, stanzas 1-7): Jeffrey Hopkins and Anne C. Klein. *Path to the Middle: Madhyamaka Philosophy in Tibet: The Oral Scholarship of Kensur Yeshey Tupden*, by Anne C. Klein, 147-183, 252-271. Albany, N.Y.: State University of New York Press, 1994.

Golden Garland of Eloquence / Extensive Explanation of (Maitreya's) "Treatise of Quintessential Instructions on the Perfection of Wisdom: Ornament for the Clear Realizations" as Well as Its Commentaries: Golden Garland of Eloquence

legs bshad gser 'phreng / shes rab kyi pha rol tu phyin pa'i man ngag gi bstan bcos mngon par
rtogs pa'i rgyan 'grel pa dang bcas pa'i rgya cher bshad pa legs bshad gser gyi phreng ba

Tibetan editions:

In *gsung 'bum/ tsong kha pa (bkra shis lhun po par rnying)*. New Delhi, India: Ngawang Gelek Demo, 1977.

TBRC W22109.3219, which is a PDF of: gedan sungrab minyam gyunphel series (Ngawang Gelek Demo), 1977.

English translation: Sparham, Gareth. *Golden Garland of Eloquence: legs bshad gser phreng*, 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2008-2010.

Great Exposition of Secret Mantra / The Stages of the Path to a Conqueror and Pervasive Master, a Great Vajradhara: Revealing All Secret Topics

sngags rim chen mo / rgyal ba khyab bdag rdo rje 'chang chen po'i lam gyi rim pa gsang ba kun
gyi gnad rnam par phyed ba

Peking 6210, vol. 161. Also: Delhi: Ngawang Gelek, 1975. Also: Delhi: Guru Deva, 1979.

English translation (chap. 1): H.H. the Dalai Lama, Tsong-kha-pa, and Jeffrey Hopkins. *Tantra in Tibet*. London: George Allen and Unwin, 1977; reprint, with minor corrections, Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1987.

English translation (chaps. 2-3): H.H. the Dalai Lama, Tsong-kha-pa, and Jeffrey Hopkins. *The Yoga of Tibet*. London: George Allen and Unwin, 1981; reprinted as *Deity Yoga*. Ithaca, N.Y.:

Snow Lion Publications, 1987.

English translation (chap. 4): H.H. the Dalai Lama, Dzong-ka-ba, and Jeffrey Hopkins. *Yoga Tantra: Paths to Magical Feats*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2005.

Great Exposition of the Stages of the Path / Stages of the Path to Enlightenment Thoroughly Teaching All the Stages of Practice of the Three Types of Beings

lam rim chen mo / skyes bu gsum gyi nyams su blang ba'i rim pa thams cad tshang bar ston pa'i byang chub lam gyi rim pa

Tibetan editions:

Peking 6001, vol. 152.

Dharmasala, India: Tibetan Cultural Printing Press, 1964.

Delhi: Ngawang Gelek, 1975. Also: Delhi: Guru Deva, 1979.

Edited Tibetan: Tsultrim Kelsang Khangkar. *The Great Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment (Lam Rim Chen Mo)*. Japanese and Tibetan Buddhist Culture Series, 6. Kyoto: Tibetan Buddhist Culture Association, 2001.

English translation: Lamrim Chenmo Translation Committee. *The Great Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment*. 3 vols. Joshua W.C. Cutler, editor-in-chief, Guy Newland, editor. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2000-2004.

English translation of the part on the excessively broad object of negation: Elizabeth Napper. *Dependent-Arising and Emptiness*, 153-215. London: Wisdom Publications, 1989.

English translation of the part on the excessively narrow object of negation: William Magee. *The Nature of Things: Emptiness and Essence in the Geluk World*, 179-192. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1999.

English translation of the parts on calm abiding and special insight: Alex Wayman. *Calming the Mind and Discerning the Real*, 81-431. New York: Columbia University Press, 1978; reprint, New Delhi, Motilal Banarsidass, 1979.

Medium-Length Exposition of the Stages of the Path to Enlightenment to be Practiced by Beings of the Three Capacities / Medium-Length Exposition of the Stages of the Path to Enlightenment to be Practiced by Beings of the Three Capacities together with an Outline / Short Exposition of the Stages of the Path to Enlightenment

skyes bu gsum gyis nyams su blang ba'i byang chub lam gyi rim pa / skyes bu gsum gyi nyams su blang ba'i byang chub lam gyi rim pa bring po sa bcad kha skong dang bcas pa / lam rim 'bring / lam rim chung ngu

Tibetan editions:

Mundgod, India: dga' ldan shar rtse, n.d. (includes outline of topics by Trijang Rinbochay).

Bylakuppe, India: Sera Je Library, 1999 (includes outline of topics by Trijang Rinbochay).

Peking 6002, vol. 152-153.

Dharmasala, India: Tibetan Cultural Printing Press, 1968.

Delhi: Ngawang Gelek, 1975. Also: Delhi: Guru Deva, 1979.

English translation of the section on special insight:

Jeffrey Hopkins. In *Tsong-kha-pa's Final Exposition of Wisdom*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2008.

Robert Thurman. "The Middle Transcendent Insight." *Life and Teachings of Tsong Khapa*, 108-185. Dharmasala, India: Library of Tibetan Works and Archives, 1982.

Edited Tibetan text and Japanese translation of the section on special insight:

Tsultrim Kelsang Khangkar and Takada Yorihiro. *A Study of Tsong khapa's Mādhyamika Philosophy I: Annotated Japanese translation of the Vipāśyanā Section of Medium Exposition of the Stages of the Path (Lam rim)*. Tsong kha pa chuugan tetsugaku no kenkyuu 1, Bodaidousidairon chuuhon, kan no shou: wayaku, Tsultrim Kelsang Khangkar and Takada Yorihiro, Kyoto: Buneido, 1996.

Japanese translation: Tsultrim Kelsang Khangkar and Takashi Rujinaka. *The Treatise on the Stages of the Path to Enlightenment by rJe Tsong kha pa: An Annotated Japanese Translation of Byang chub Lam rim chung ba*. Kyoto: Unio Corporation, 2005.

Vasubandhu (*dbyig gnyen*, fl. 360)

Treasury of Manifest Knowledge

abhidharmakośa

chos mngon pa'i mdzod

Peking 5590, vol. 115

Sanskrit: Swami Dwarikadas Shastri. *Abhidharmakośa and Bhāṣya of Ācārya Vasubandhu with Sphuṭārtha Commentary of Ācārya Yaśomitra*. Bauddha Bharati Series, 5. Banaras: Bauddha Bharati, 1970. Also: P. Pradhan. *Abhidharmakośabhāṣyam of Vasubandhu*. Patna, India: Jayaswal Research Institute, 1975.

French translation: Louis de La Vallée Poussin. *L'Abhidharmakośa de Vasubandhu*. 6 vols. Brussels: Institut Belge des Hautes Études Chinoises, 1971.

English translation of the French: Leo M. Pruden. *Abhidharmakośabhāṣyam*. 4 vols. Berkeley, Calif.: Asian Humanities Press, 1988.

Yang-jan-ga-way-lo-drö, A-kya-yong-dzin (*dbyangs can dga' ba'i blo gros, a kya yongs 'dzin*, 1740-1827)

Lamp Thoroughly Illuminating the Presentation of the Three Basic Bodies

gzhi'i sku gsum gyi mnam gzhag rab gsal sgron me

Tibetan editions:

Collected Works of A-kya Yongs-'dzin, vol. 1. New Delhi: Lama Guru Deva 1971.

Delhi: Dalama, Iron Dog year.

Nang-bstan-shes-rig-'dzin-skyong slob-gnyer-khang, n.d.

English translation: Lati Rinbochay and Jeffrey Hopkins. *Death, Intermediate State and Rebirth in Tibetan Buddhism*. London: Rider, 1980; Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980.

Presentation of the Grounds and Paths of Mantra According to the Superior Nāgārjuna's System of the Glorious Guhyasamāja: Eloquence Serving as a Port for the Fortunate

dpal gsang ba 'dus pa 'phags lugs dang mthun pa'i sngags kyi sa lam mnam gzhag legs bshad skal bzang 'jug ngogs

Tibetan editions:

Collected Works of A-kya Yoṅs-ḥdzin, vol. 1, 452-497. New Delhi, Lama Guru Deva, 1971.

Dharamsala: mnam rgyal grwa tshang, 1969.

3. OTHER WORKS

Amano, Kōei. *A study on the Abhisamaya-alaṃkāra-kārikā-śāstra-vṛtti*. Rev. ed. Yanai City, Japan: Rokoku Bunko, 2008.

Bastian, Edward Winslow. *Mahāyāna Buddhist Religious Practice and the Perfection of Wisdom: According to the Abhisamayālaṃkāra and the Pañcavimśatisāhasrikā Prajñāpāramitā: (The Interpretation of the First Two Topics by Haribhadra, Rgyal-Tshab Dar-Ma-Rin-Chen, and Rje-Btsun Chos-Kyi Rgyal-Mtshan*. Ann Arbor, MI: University Microfilms International, 1980.

Brunnhölzl, Karl. *Gone Beyond: The Prajñāpāramitā Sūtras, The Ornament of Clear Realization, and its Commentaries in the Tibetan Kagyü Tradition*. The Tsadra Foundation series. 2 vols. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2011-2012.

———. *Groundless Paths: The Prajñāpāramitā Sūtras, The Ornament of Clear Realization, and Its Commentaries in the Tibetan Nyingma Tradition*. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2012.

Conze, Edward. *Abhisamayālaṃkāra: Introduction and Translation from Original Text with Sanskrit-Tibetan Index*. Roma, Italy: Is. M.E.O., 1954.

———. *The Gilgit manuscript of the Aṣṭādaśasāhasrikāprajñāpāramitā: Chapters 55 to 70 corresponding to the 5th Abhisamaya*. Roma, Italy: Istituto Italiano per il Medio ed Estremo Oriente, 1962.

———. *The Large Sūtra on Perfect Wisdom, with the Divisions of the Abhisamayālaṃkāra*. Berkeley, CA: University of California Press, 1975.

———. *The Perfection of Wisdom in Eight Thousand Lines & Its Verse Summary*. Bolinas, Calif.: Four Seasons Foundation, 1973.

- Dhargey, Geshe Ngawang. "A Short Biography" in *Life and Teachings of Tsong Khapa*, ed. Robert A. F. Thurman. Dharmasala: Library of Tibetan Works and Archives, 1982. 4-39.
- H.H. the Dalai Lama, Tsong-kha-pa, and Jeffrey Hopkins. *Tantra in Tibet*. London: George Allen and Unwin, 1977; reprint, with minor corrections, Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1987.
- . *The Meaning of Life: Buddhist Perspectives on Cause and Effect*, trans. and ed. Jeffrey Hopkins. Boston: Wisdom Publications, 2000.
- Hopkins, Jeffrey. "Extracts from (Si-tu Paṇ-chen Chō-kyi-jung-nay's) 'Explanation of (Tōn-mi Sam-bhoṭa's) The Thirty.'" Unpublished.
- . *Meditation on Emptiness*. London: Wisdom Publications, 1983; rev. ed., Boston, Ma.: Wisdom Publications, 1996.
- . *Maps of the Profound: Jam-yang-shay-ba's Great Exposition of Buddhist and Non-Buddhist Views on the Nature of Reality*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2003.
- . *Nāgārjuna's Precious Garland: Buddhist Advice for Living and Liberation*. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 2007.
- Hopkins, Jeffrey, and Elizabeth Napper. "Grammar Summaries for Tibetan." Unpublished.
- Maher, Derek F. "Knowledge and Authority in Tibetan Middle Way Schools of Buddhism: A Study of the Gelukba (*dge lugs pa*) Epistemology of Jamyang Shayba (*jam dbyangs bzhad pa*) In Its Historical Context." Ph.D. diss., University of Virginia, 2003.
- Napper, Elizabeth. *Kön-chog-jig-may-wang-po's Presentation of the Grounds and Paths with Denma Locho's Commentary*. UMA Institute for Tibetan Studies, 2013; downloadable free online at: http://uma-tibet.org/edu/gomang/phar_phyin/salam.php.
- Newland, Guy. *The Two Truths*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1992.
- Obermiller, Eugène. *Analysis of the Abhisamayālaṃkāra (Fasc. 1)*. Calcutta Oriental Series No. 27. London: Luzac & Co., 1936. Reprint ed. Fremont, CA: Asian Humanities Press, 2001.
- Sopa, Geshe Lhundup, and Jeffrey Hopkins. *Cutting through Appearances: The Practice and Theory of Tibetan Buddhism*. Ithaca, NY: Snow Lion Publications, 1989.
- Sparham, Gareth. *Maitreya-nātha, Āryavimuktisena, and Haribhadra. Abhisamayālaṃkāra with Vṛtti and Ālokā*. 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2006-2011.
- . *Detailed Explanation of the Ornament and Brief Called Golden Garland of Eloquence by Tsong kha pa*, 4 vols. Fremont, CA: Jain Publishing Company, 2008-2010.
- Stcherbatsky, Theodore and Eugène Obermiller, eds. *Abhisamayālaṃkāra-Prajñāpāramitā-Upadeśa-śāstra: The Work of Bodhisattva Maitreya*. Bibliotheca Buddhica 23. Osnabrück, Germany: Biblio Verlag, 1970. Reprint ed. Delhi, India: Sri Satguru Publications, 1992.
- Tsong-kha-pa, Kensur Lekden, and Jeffrey Hopkins. *Compassion in Tibetan Buddhism*. London: Rider, 1980; reprint, Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 1980. Available free online at http://uma-tibet.org/edu/gomang/dbu_ma/middle.php.
- Zahler, Leah. *Study and Practice of Meditation: Tibetan Interpretations of the Concentrations and Formless Absorptions*. Ithaca, N.Y.: Snow Lion Publications, 2009.

Jeffrey Hopkins is Professor Emeritus of Tibetan Buddhist Studies at the University of Virginia where he taught Tibetan Buddhist Studies and Tibetan language for thirty-two years from 1973. He received a B.A. *magna cum laude* from Harvard University in 1963, trained for five years at the Lamaist Buddhist Monastery of America in Freewood Acres, New Jersey, USA (now the Tibetan Buddhist Learning Center in Washington, New Jersey), and received a Ph.D. in Buddhist Studies from the University of Wisconsin in 1973. He served as His Holiness the Dalai Lama's chief interpreter into English on lecture tours for ten years, 1979-1989. At the University of Virginia he founded programs in Buddhist Studies and Tibetan Studies and served as Director of the Center for South Asian Studies for twelve years. He has published forty-two books, some of which have been translated into a total of twenty-two languages. He published the first translation of the foundational text of the Jo-nang school of Tibetan Buddhism in *Mountain Doctrine: Tibet's Fundamental Treatise on Other-Emptiness and the Buddha-Matrix*. He has translated and edited sixteen books by His Holiness the Dalai Lama, the last four being *How to See Yourself as You Really Are*; *Becoming Enlightened*; *How to Be Compassionate*; and *The Heart of Meditation: Discovering Innermost Awareness*. He is the Founder and President of the UMA Institute for Tibetan Studies.

Jongbok Yi is Assistant Professor of Asian Philosophy at the Richard Stockton College of New Jersey. He received a B.A. from Sunkyunkwan University in 1997 and received an M.A. from Seoul National University in 2000 in Seoul, South Korea. He studied Indian and Tibetan Buddhism with Professor Jeffrey Hopkins and Professor David Germano from 2002 at the University of Virginia where he received an M.A. in 2005 and a Ph.D. in 2013. The title of his dissertation is "Monastic Pedagogy on Emptiness in the Geluk Sect of Tibetan Buddhism: Intellectual History and Analysis of Topics Concerning Ignorance According to Svātantrika-Mādhyamika in Monastic Textbooks by Jam-yang-shay-pa." He has translated a few books including *Stages of Meditation* and *Mind of Clear Light: Advice on Living Well and Dying Consciously* by His Holiness the 14th Dalai Lama, etc., into Korean. With Jeffrey Hopkins he published *The Hidden Teaching of the Perfection of Wisdom Sutras: Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics and Kon-chog-jig-may-wang-po's 173 Aspects* and *Ngag-wang-pal-dan's Explanation of the Treatise "Ornament for the Clear Realizations" From the Approach of the Meaning of the Words: The Sacred Word of Maitreya-nātha* (Dyke, Va.: uma-tibet.org, 2014). He has been teaching at the Richard Stockton College of New Jersey since 2013 and is also a translator of the UMA Institute for Tibetan Studies.

This book contains two renditions of Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations* (*mngon rtogs rgyan*, *abhisamayālaṃkāra*). The first is with the insertion of the names and numbers of the seventy topics that form the structure of the poem, and second with the insertion of those names and numbers of the seventy topics as well as the Ngag-wang-pal-dan's elaborate outline of the text. The outline is drawn is from Ngag-wang-pal-dan's illuminating, concise commentary titled *Explanation of the Treatise "Ornament for the Clear Realizations" From the Approach of the Meaning of the Words: The Sacred Word of Maitreya-nātha* which was translated and published separately in this series; it reveals the organization of Maitreya's text, uncovering its structure like an organizational tree so that a reader can easily see the relation of the parts of the root text. Chapter and verse numbers have been added in the outline and also in the poem, which is divided into units corresponding to Ngag-wang-pal-dan's outline.

Also translated and published in this series is Jam-yang-shay-pa's preliminary textbook for approaching the study of Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations* in *The Hidden Teaching of the Perfection of Wisdom Sutras: Jam-yang-shay-pa's Seventy Topics and Kon-chog-jig-may-wang-po's 173 Aspects*. In addition, this series includes Elizabeth Napper's *Kön-chog-jig-may-wang-po's Presentation of the Grounds and Paths: Beautiful Ornament of the Three Vehicles, With Commentary by Dan-ma-lo-chö*, which is another type of extraction of the path-structure from Maitreya's text.



Maitreya's *Ornament for the Clear Realizations* is a rendering of the hidden teaching

on the path structure in the Perfection of Wisdom Sūtras that contains within it a veritable cornucopia of information on Buddhist practice. Studied in all orders of Tibetan Buddhism, this highly elaborate compendium on the paths enriches understanding of a complex structure of spiritual development providing an all-encompassing worldview. The structure of the path, presented in this seminal text, enhances the rubric of actual practice, much of its import being brought over to "stages of the path" literature.

uma-tibet.org